Valtion työvoimakustannustutkimus 2000

Henkilöstön työajan käyttö ja työvoimakustannukset

Valtiovarainministeriö
Henkilöstöosasto
Valtion työmarkkinalaitos 7/2001

Alkusanat

Valtion työmarkkinalaitos on tutkinut valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuodelta 2000. Tätä ennen tutkimukset on tehty vuosilta 1968, 1974, 1980, 1985, 1990 ja 1996, joten niillä on yli kolmenkymmenen vuoden perinteet.

Valtion kaikki virastot ja laitokset ovat tulosohjauksen piirissä. Kullakin on budjettikehykset, joiden puitteissa niiden on toimittava. Myös palvelujen maksullisuus on yleistynyt. Virastojen ja laitosten tuleekin tuottaa palveluksensa mahdollisimman tuottavasti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Valtiolla henkilöstö on pääasiallinen tuotannontekijä. Siksi tulosperusteisessa henkilöstön johtamisessa tarvitaan uusia johtamiskäytäntöjä, joissa henkilöstö nähdään keskeisenä menestystekijänä. Henkilöstöön kannattaa myös investoida.

Kehittyneessä toimintamallissa tarvitaan monenlaista henkilöstöön ja organisaatioon liittyvää tietoa. Niinpä henkilöstön työvoimakustannusten ja työajan käytön tietous on sekä koko valtioyhteisössä että virastotasolla välttämätöntä. Tietoja tarvitaan mm. työmarkkinaneuvotteluissa, henkilöstömenojen budjetoinnissa, henkilöresurssilaskelmissa, työvoiman hintalaskelmissa ja palvelujen hinnoittelussa, työvoiman tuottavuuteen ja taloudellisuuteen liittyvissä laskelmissa, työajan seurannassa sekä johdon ja johtamisen tietojärjestelmissä. Lähes 80 prosenttia valtion virastoista ja laitoksista tekee henkilöstötilinpäätöksen. Valtiolla on käytössä ylimmän johdon henkilöstötietojärjestelmä ja virastotasolla on omia johdon järjestelmiä.

Työnantajalle aiheutuu työvoiman käytöstä tehdyltä työajalta maksettujen palkkojen lisäksi välillisiä työvoimakustannuksia, joita ovat välilliset palkat, sosiaaliturvamenot ja muut välilliset työvoimakustannukset. Vasta työvoimakustannusten yhteismäärä osoittaa valtion työpanosten ja tuotosten hintatason työvoimatekijöiden osalta. Välillisistä työvoimakustannuksista, eläkemaksuja, ryhmähenkivakuutus- ja tapaturmamaksuja ja erorahoja lukuun ottamatta, muita kustannuseriä ei pystytä selvittämään muuten kuin erillisillä työvoimakustannustutkimuksilla. Virastojen työtaakan helpottamiseksi tiedusteluja on tehty vain viiden vuoden väliajoin, jota myös ILO on suosittanut. Euroopan unionin tilastoyksikkö EUROSTAT edellyttää työvoimakustannustietojen antamista 4 vuoden aikavälein. Tietojen antovelvollisuus ei koske vielä julkista sektoria. Valtiolla on kuitenkin omaksuttu EUROSTATin säännökset ja aikataulut. Myös teollisuus, yksityiset palvelualat ja kuntasektori tekevät työvoimakustannustutkimukset vuodelta 2000.

Työmarkkinalaitos tuottaa tutkimuksen yhteydessä työvoimakustannustiedot myös virastoittain ja laitoksittain niiden omaan käyttöön sekä antaa tähän liittyvää konsultointia.

Työvoimakustannustutkimus on tehty valtiovarainministeriön henkilöstöosaston tutkimusyksikössä. Tutkimuksen teosta on vastannut **Veli-Matti Lehtonen**, joka on tehnyt myös tutkimusjulkaisun. **Sylvi Solala** on vastannut Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmään liittyvistä tehtävistä, aineiston käsittelystä ja tulosteiden tuottamisesta. **Tuija Elf** on tallentanut aineistoa ja tuottanut tulosteita. **Anne Valtonen** on tehnyt julkaisun painokuntoon.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2001

Teuvo Metsäpelto

Sisällys

Alkusanat ... 2
1. Johdanto ... 4
2. Työvoimakustannusten sisältö ... 5
2.1. Työvoimakustannukset eri näkökulmista ... 5
2.2. Työvoimakustannusten rakenne ja käsitteet ... 12
2.3. Työvoimakustannustietojen hyväksikäyttö ... 15
3. Tutkimuksen tausta ja tarkoitus ... 17
4. Tutkimusaineisto ... 17
5. Työvoima vuonna 2000 ... 18
6. Työaika ja sen käyttö vuonna 2000 ... 24
6.1. Työaika koko budjettitaloudessa ... 24
6.2. Työaika hallinnonaloittain ... 25
6.3. Työaika toiminnoittain ... 27
6.4. Työaika viraston koon mukaan ... 28
6.5. Työaika sukupuolen mukaan ... 28
6.6. Työaika iän mukaan ... 30
6.7 Työaika tulojen mukaan ... 31
7. Työvoimakustannukset vuonna 2000 ... 33
7.1. Työvoimakustannusten laskentaperiaatteita ... 33
8. Kokonaistyövoimakustannukset ... 33
8.1. Valtion perinteinen tarkastelukulma ... 33
8.2. Yksityisen sektorin tarkastelukulma ... 40
8.3. EU:n EUROSTATin tarkastelukulma ... 42
8.4. Työvoimakustannukset hallinnonaloittain ... 43
8.5. Työvoimakustannukset viraston tai laitoksen toiminnan mukaan ... 48
8.6. Työvoimakustannukset viraston koon mukaan ... 53
9. Työvoimakustannukset ja työajan käyttö työvoimakustannuserittäin ... 58
9.1. Lomaraha ... 58
9.2. Vuosilomat ja vuosiloma-ajan palkat ... 59
9.3. Lapsen syntymä ja hoito ... 61
9.4. Sairaus- ja tapaturmapoissaolot ... 63
9.5. Muut palkalliset virkavapaudet ... 65
9.6. Koulutus ja koulutusajan palkat ... 66
9.7. Palkalliset arkipyhät ... 67
9.8. Luottamusmiestehtävät ja ammattiyhdistyskoulutus ... 67
9.9. Yhteistoiminta ... 68
9.10. Työsuojelun yhteistoiminta ... 68
9.11. Virkistystoiminta ... 68
9.12. Työnantajan sosiaaliturvamaksut ... 69
9.13. LEL-vakuutusmaksut ... 69
9.14. Valtion maksamat eläkkeet ... 69
9.15. Tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksut ... 70
9.16. Erorahat ... 70
9.17. Muut välilliset työvoimakustannukset ... 70
10. Luontoisedut ... 71
11. Työvoimakustannusten analysointi ... 71
11.1. Työvoimakustannuksiin vaikuttavat tekijät ... 71
11.2. Työvoimakustannukset ja niiden suhde organisaation tuloksellisuuteen ... 72
12. Työvoimakustannusten kehitys ... 75
13. Työvoimakustannusten vertailu muihin sektoreihin ... 86
14. Yhteenveto ... 87
15. Sammandrag ... 89
16. Summary ... 91
17. Lähteet ... 93
18. Liitteet ... 95
Liite 1. Työvoimakustannustutkimuksen 2000 asiakirjat ... 95
Liite 2 Työmarkkinoiden sosiaalipoliittiset ratkaisut työvoimakustannusten kannalta vuodesta 1969 alkaen ... 112
Liite 3 Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmän vakiotulosteet ... 115

1. Johdanto

Valtion henkilöstön työvoimakustannuksia on tutkittu jo yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Ensimmäinen tutkimus tehtiin vuodelta 1968. Sittemmin työvoimakustannustutkimuksia on tehty vuosilta 1974, 1980, 1985, 1990, 1996 ja nyt vuodelta 2000. Vanhimmat perinteet työvoimakustannusten tutkimuksella on teollisuudessa, jossa niiden tekeminen aloitettiin jo 1940 -luvulla.

Työvoimakustannustutkimuksia on tehty valtiolla suunnilleen viiden vuoden välein, jotta tiedusteluun vastaaminen rasittaisi mahdollisimman vähän virastoja ja laitoksia. ILO on suositellut tutkimusten tekoa vähintään viisivuosittain. Nyttemmin Euroopan unionin tilastoyksikkö EUROSTAT on asetuksella määrännyt työvoimakustannusten teon pakolliseksi lähinnä yksityisen sektorin toimialoilla. Tutkimukset tehdään neljän vuoden välein. Myös valtiolla ja kunnalla on siirrytty EUROSTATin asettamaan aikatauluun, vaikka tutkimusten tekoa vielä tällä hetkellä ei ole määrätty pakolliseksi, johtuen lähinnä useiden EU-maiden vähäisistä valmiuksista työvoimakustannustietojen antoon julkiselta sektorilta. Valtion ohella työvoimakustannustutkimukset tehdään vuodelta 2000 teollisuudesta, yksityisillä palvelualoilta ja kuntasektorilta.

EUROSTAT määrittelee asetuksessaan työvoimakustannustutkimusten sisällön, käsitteet ja määritelmät. Nämä eivät poikkea kovinkaan paljon ILOn aikoinaan antamista suosituksista. Valtion työvoimakustannustutkimuksen teossa on noudatettu EUROSTATin suosituksia niin pitkälle kuin mahdollista. Tilastokeskuksen, Teollisuuden ja Työnantajien, Palvelutyönantajien, Kunnallisen työmarkkinalaitoksen, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen ja Valtion työmarkkinalaitoksen edustajista koostuneessa työryhmässä on EUROSTATin säännösten pohjalta varmistettu, että eri sektoreilla työvoimakustannustutkimukset tehdään yhtenäisin perustein. Näin taataan mm. eri sektoreiden välisten tietojen vertailukelpoisuus.

Sekä valtiotyönantajan että valtion yksittäisten virastojen ja laitosten on tärkeää olla tietoisia henkilöstönsä työvoimakustannusten rakenteesta, tasosta ja kehityksestä. Tulosohjauksessa virastoille asetetaan tavoitteita sekä kustannusten että toiminnan tehokkuuden ja tuottavuuden suhteen. Valtion organisaatioille kohdistetaan kaikki niiden toiminnasta aiheutuneet kustannukset. Näin mikään organisaatio ei tule toimeen ilman työvoimakustannustensa tarkkaa selvitystä. Oman lisänsä työvoimakustannustietojen käyttöön ovat aiheuttaneet henkilöstövoimavarojen johtamisen ja hallinnan uudet menettelyt, kuten henkilöstötilinpäätökset. Työvoimakustannustietojen hyväksikäyttöä käsitellään tarkemmin luvussa 2.3.

Työvoimakustannustutkimusten välivuosina valtion henkilöstön työvoimakustannusten rakenne ja taso on arvioitu saatavilla olevan tiedon ja aikaisemmin tehtyjen tutkimusten kustannuserien jakaumatietojen avulla. Valtion henkilöstön palkkatiedot saadaan vuosittain valtion keskuskirjanpidosta. Sosiaaliturvamenojen osalta kustannukset pystytään määräämään työnantajan sosiaaliturvamaksu-, eläkemaksu-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksuprosenttien avulla. Sen sijaan tietoja palkkojen jakaantumisesta tehdyn työajan palkkaan ja eritellysti välillisiin palkkoihin on mahdollista saada vain erillisillä työvoimakustannustiedusteluilla. Sama koskee tietojen saantia muista välillisistä työvoimakustannuseristä.

Organisaatiotasolla kokonaistyövoimakustannukset voidaan laskea melko helposti summaamalla yhteen organisaation palkkasumma ja sosiaaliturvamaksuprosenttien perusteella lasketut sosiaaliturvamenot. Sen sijaan välillisten työvoimakustannusten ja erittäisten työvoimakustannusten sekä työajan käyttötietojen tuottaminen on virastoille hankalaa ja aikaaviepää ilman kunnollisia tietojärjestelmiä. Valtiovarainministeriön henkilöstöosaston Helmi-Informaatiojärjestelmä sisältää sekä virastoittaisen että keskustason työvoimakustannusten laskentajärjestelmät. Valtion organisaatiot, joissa työvoimakustannusten laskentajärjestelmä on käytössä, voivat helposti tuottaa työvoimakustannustiedot ja työajan käyttötiedot vuosittain ja useamminkin. Liitteestä 3 ilmenevät järjestelmän tuottamat vakiotulosteet.

2. Työvoimakustannusten sisältö

2.1. Työvoimakustannukset eri näkökulmista

Kansantalous

Tuotanto on se perusta, jolle kansantalouden ja sen jäsenten hyvinvointi pohjautuu. Tuotannosta syntyvät tuotannontekijätulot ovat alkuperäistä tuloa tuotannontekijöiden eli työn ja pääoman omistajille. Julkinen valta jakaa tuloja uudelleen verojen, tukipalkkioiden ja sosiaalietuuksien ym. tulonsiirtojen muodossa. Näin tapahtuvan tulojen uudelleenjaon jälkeen päädytään käytettävissä oleviin tuloihin, jotka pääosin käytetään edelleen tuotannosta syntyvien tavaroiden ja palvelusten ostoon ja osittain säästetään. Osa tuotteista menee vientiin, josta saadaan valuuttatuloja, joilla voidaan taas ostaa mm. ulkomaisia hyödykkeitä.

Kansantalouden tuotannon kokonaisarvo, bruttokansantuote koostui vuosina 1975, 1980, 1990 ja 2000 taulukon 1 mukaisesti.

Taulukko 1. Bruttokansantuotteen jakaantuminen vuosina 1975, 1980, 1990 ja 2000

	Vuosi			
Bruttokansantuote-erä	**1975**	**1980**	**1990**	**2000**
Palkat	46,5	43,6	44,2	37,2
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	9,5	10,0	11,4	9,8
Toimintaylijäämä	20,2	20,0	14,4	25,3
Kiinteän pääoman kuluminen	15,1	16,4	17,8	15,9
Tuotannon ja tuonnin verot	12,2	13,3	15,2	13,9
Miinus tukipalkkiot	-3,4	-3,2	-2,9	-2,2
Bruttokansantuote markkinahintaan	100,0	100,0	100,0	100,0

Palkkojen osuus bruttokansantuotteesta on laskenut vuoden 1975 46 prosentista vuonna 2000 37 prosenttiin eli osuus on koko ajan laskenut. Tämä on osittain seurausta tuotantoteknologian kehittymisestä eli varsinkin teollisuustuotantoprosesseissa tarvitaan aikaisempaa vähemmän työvoimaa. Vastaavasti toimintaylijäämän osuus on vuosina 1975-2000 noussut 20 prosentista 25 prosenttiin. Muiden erien suhteellisessa kehityksessä ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Palkoilla ja sosiaalivakuutusmaksuilla on keskeinen merkitys hyödykkeiden hintojen määräytymisessä. Kilpailevalle vientiteollisuudelle on ensiarvoisen tärkeää, että työvoiman ja pääoman käytöstä aiheutuvien tuoteyksikköä kohden laskettujen kustannusten kehitys on enintään sama, mutta mieluummin hitaampi kuin tärkeimmissä kilpailijamaissa. Kilpailevan sektorin työvoima- ja pääomakustannusten pitää olla oikeassa suhteessa sektorin tuottavuuskehitykseen ja kansainväliseen hintakehitykseen. Samat vaateet koskevat myös niin valtiota kuin muitakin kotimarkkinasektoreita, kun tarkastellaan kansallista kilpailukykyä.

Taulukosta 2 ilmenee kansantalouden palkkasumman ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksujen kehitys ja osuus kansantulosta sekä sosiaalivakuutusmaksujen osuus palkoista vuosina 1968-2000. Runsaan kolmenkymmenen vuoden aikana palkat ovat kohonneet 19 kertaisiksi ja työnantajain sosiaalivakuutusmenot 32 kertaisiksi. Kehitys kuvastaa palkansaajien sosiaaliturvan ja työajan jälkeisen eläkepalkan huomattavasta parantumisesta ja työnantajien välittömien palkkamenojen lisäksi maksamien työvoimakustannusten vastaavasta kasvusta.

Taulukko 2. Kansantalouden palkkasumman, työnantajain sosiaalivakuutusmaksujen kehitys vuosina 1968 – 2000

Vuosi	Indeksi (1968=100)			Osuus kansantulosta, %			Sosiaalivakuutusmaksujen osuus palkkasummasta, %
	Kansantalouden palkkasumma	Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	Yhteensä	Kansantalouden palkkasumma	Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	Yhteensä	
1968	100	100	100	50,2	7,7	57,9	15,4
1969	110	116	111	48,3	7,8	56,1	16,1
1970	125	131	126	49,3	7,9	57,2	16,1
1971	143	157	145	51,9	8,8	60,6	16,9
1972	167	192	170	51,8	9,2	60,9	17,7
1973	200	253	207	51,3	10,0	61,3	19,4
1974	252	325	262	51,6	10,2	61,8	19,8
1975	314	417	328	55,6	11,3	66,9	20,4
1976	360	509	379	56,5	12,3	68,8	21,8
1977	383	584	410	55,5	13,0	68,5	23,5
1978	406	605	432	53,4	12,3	65,7	22,9
1979	465	686	494	52,2	11,8	64,0	22,7
1980	543	808	578	53,1	12,2	65,2	22,9
1981	630	925	670	54,8	12,4	67,1	22,6
1982	700	1010	742	54,2	12,0	66,3	22,2
1983	781	1091	822	54,4	11,7	66,1	21,5
1984	870	1209	915	53,8	11,5	65,3	21,4
1985	958	1409	1019	54,4	12,3	66,7	22,6
1986	1026	1521	1092	54,5	12,4	66,9	22,8
1987	1116	1655	1188	54,7	12,5	67,2	22,8
1988	1230	1864	1314	53,0	12,3	65,3	23,3
1989	1370	2128	1471	53,5	12,8	66,3	23,9
1990	1473	2464	1605	55,5	14,3	69,8	25,7
1991	1472	2507	1610	60,1	15,7	75,8	26,2
1992	1389	2378	1521	59,4	15,6	75,1	26,3
1993	1303	2300	1436	55,8	15,1	70,9	27,2
1994	1310	2451	1462	51,5	14,8	66,3	28,8
1995	1398	2575	1555	49,6	14,1	63,7	28,3
1996	1468	2613	1620	49,4	13,5	62,9	27,4
1997	1550	2712	1705	47,0	12,7	59,7	26,9
1998	1660	2934	1830	46,4	12,6	59,0	27,2
1999	1740	3081	1918	46,3	12,6	59,0	27,2
2000	1858	3177	2034	45,1	11,9	56,9	26,3

Kun verrataan palkkoja ja sosiaaliturvamaksuja koko kansantuloon, joka palkkojen ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen lisäksi sisältää yrittäjien tulot, tuotannontekijätulot ulkomailta (netto) sekä välilliset verot ja tukipalkkiot (-), niin vuonna 2000 palkkojen osuus oli 45 prosenttia eli 5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 1968, jolloin valtiolla tutkittiin ensimmäisen kerran työvoimakustannukset. Lamavuosina 1991 ja 1992 palkkojen osuus kansantulosta oli 60 prosenttia. Työnantajain sosiaalivakuutusmaksujen kansantulo-osuus on noussut vuoden 1968 8 prosentista vuonna 1991 16 prosenttiin, jonka jälkeen ne ovat laskeneet 12 prosenttiin vuonna 2000. Sosiaalivakuutusmaksujen osuus palkkasummasta on noussut ajanjaksona 1968-2000 15 prosentista 26 prosenttiin, ollen korkeimmillaan vuonna 1994 29 prosenttia.

Kansantulon jakaantumista eri osatekijöihin vuosina 1968-2000 on havainnollistettu myös kuviossa 1. Palkkojen ja sosiaalikulujen suhteellinen osuus pysyi koko 1980 -luvun melko vakaana,

vaikkakin vuosina 1976 ja 1977 tapahtui pieni poikkeama ylöspäin. Laman alettua ne alkoivat nousta ollen huipussaan vuosina 1991 ja 1992. Tällä hetkellä tilanne on vakiintunut. Nyt ollaankin vuoden 1970 tasolla.

Kuvio 1. Kansantulon jakaantuminen vuosina 1968 - 2000

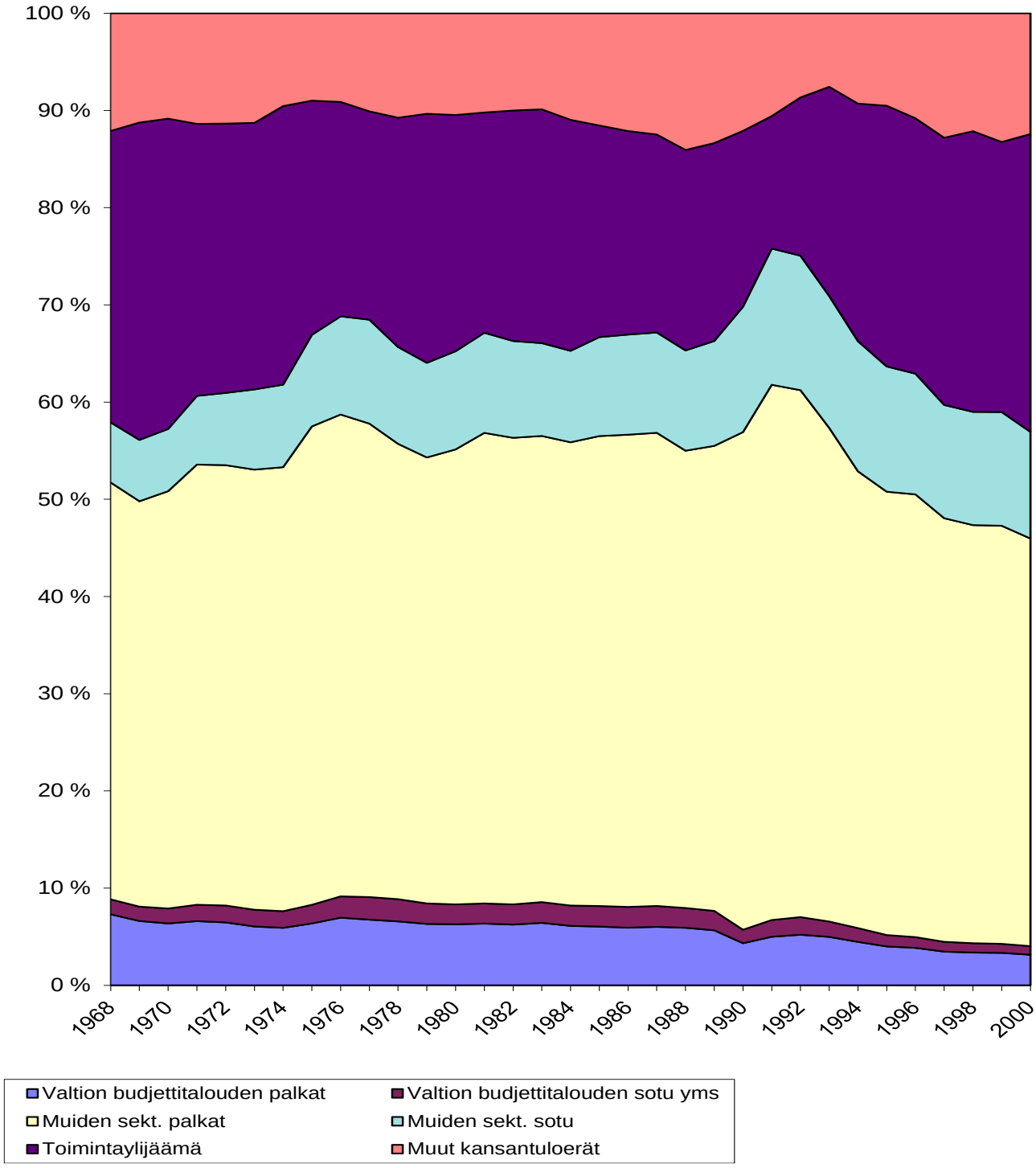

Työnantaja

Tuottaessaan tavaroita ja palveluksia työnantaja tarvitsee tuotannontekijäpanoksia eli työtä ja pääomaa, jotka hän ostaa tuotannontekijämarkkinoilta. Tuotantoprosessissa tuottaja pyrkii kombinoimaan työtä ja pääomaa optimaalisessa suhteessa, ottaen huomioon sekä niiden absoluuttiset hinnat että hintasuhteet. Kukin tuotantoprosessi asettaa erilaisia vaateita työntekijöiden ammattipätevyyden ja koulutuksen suhteen. Taloudellisen toimeliaisuuden aikana usein ammattitaitoisesta ja oikean koulutuksen omaavasta työvoimasta on pulaa. Kilpaillessaan työvoimasta työnantaja käyttää kilpailuvälineenä välittömien palkkojen lisäksi myös ns. vapaaehtoisia etuuksia, joista aiheutuu kustannuksia, mutta joita voidaan pitää tuottavina investointeina työhön. Työvoiman käytöstä joudutaan maksamaan myös yhteiskunnan taholta asetettuja lakisääteisiä tai keskustason työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen työehtosopimusneuvotteluissa sopimia kustannuseriä, joista yksittäiset työnantajat eivät voi siten itsenäisesti päättää.

Työnantajan kannalta työvoimakustannukset voidaan jakaa niiden lajin mukaan
- varsinaisen työnteon ajalta maksettuihin palkkoihin,
- muun toiminnan ajalta maksettuihin palkkoihin sekä
- muihin työvoiman käytöstä aiheutuviin kustannuksiin.

Edelleen työvoimakustannuksia voidaan tarkastella myös sen mukaan perustuvatko ne keskustason työmarkkinasopimuksiin, lainsäädäntöön vai vapaaehtoisuuteen. Tällä on merkitystä varsinkin yksittäisen työnantajan päätöksenteko- ja vaikuttamismahdollisuuksien kannalta eli
- miten hyvin työnantaja voi sopeuttaa työvoimakustannukset kulloisiinkin markkinatilanteisiin ja palkanmaksuvaraan sekä
- miten työnantaja voi kohdentaa niitä työn mahdollisimman hyvän tuottavuuden saavuttamiseksi.

Työvoimakustannuksista
- valtaosa perustuu työnantaja- ja työntekijäosapuolten välillä solmittuihin työmarkkinasopimuksiin (mm. sopimuspalkkojen muutosraamit, lomat, palkalliset vapaudet, työaika, lakisääteinen terveydenhoito),
- osa perustuu yhteiskunnan lakeihin ja säädöksiin (mm. työnantajan sairausvakuutus- ja kansaneläkemaksut, eläkevakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksut, ryhmähenkivakuutusmaksut, tapaturmavakuutusmaksut) ja
- osa perustuu työnantajan vapaaehtoisiin päätöksiin (mm. sopimukset ylittävät palkankorotukset eli liukuma, henkilökohtaiset palkat, vapaaehtoiset terveydenhuolto-, koulutus- ja kehittämistoiminnan menot, virkistysmenot ja luontoisedut).

Yksittäinen työnantaja voi merkittävimmin vaikuttaa työvoimakustannustensa tasoon henkilöstömääränsä oikealla mitoituksella.

Työnantajan tavoitteena on tuottaa tavarat ja palvelukset mahdollisimman alhaisin ja kilpailukykyisin työvoimakustannuksin, jotta tuotantotoiminta on kannattavaa ja kilpailukykyistä. Toisaalta työnantaja käyttää palkkoja ja muita palvelussuhteen ehtoja välineenä, kilpaillessaan mm. pätevästä työvoimasta muiden työnantajien kanssa. Lähivuosina osaava henkilöstö tulee työmarkkinoilla niukaksi tuotannontekijäksi henkilöstön siirtyessä kiihtyvällä vauhdilla vanhuus- ja muillekin eläkkeille.

Valtion organisaatioissa työvoima on pääasiallisin tuotannontekijä ja koneilla, laitteilla, rakennuksilla ja muulla pääomalla on vähäisempi merkitys. Niinpä valtion budjettitalouden virastojen ja laitosten toimintamenoista henkilöstömenot kattavat 60-90 prosenttia. Siksi ei ole yhdentekevää, millaisia taloudellisia uhrauksia tai investointeja valtiotyönantaja työvoimansa käyttöön ja kehittämiseen kohdistaa ja työnantajan tulee olla näistä koko aika tietoinen. Huomiota tulee

kiinnittää erityisesti siihen, miten investoinneilla edesautetaan organisaatiolle asetettujen tulos-tavoitteiden saavuttamista ja niiden parantamista ja miten niillä mahdollisesti saadaan aikaan kustannussäästöjä. Investoinnit vaikuttavat toimintaan useammiksi vuosiksi eteenpäin, joten toiminta-/kustannushyötyjä tulee tarkastella investointien koko kestoajalta.

Palkansaaja

Palkat ja luontoisedut ovat palkansaajan välitöntä tuloa, jolla hän ostaa hyödykemarkkinoilla tavaroita ja palveluita sekä laittaa osan säästöön.

Tarkasteltaessa lomapalkkoja, sairausajan, koulutusajan, yhteistoiminta-ajan ja muiden palkallisten virkavapauksien ajan palkkoja sekä sosiaaliturva- ym. kustannuksia työntekijöiden eli etujen saajien näkökulmasta, niin kustannukset ja edut eivät aina vastaa toisiaan (Paukkunen). Palkallisen vapaa-ajan kustannuksissa etujen ja kustannusten vastaavuus on täydellinen. Sen sijaan organisaatioiden oman henkilökunnan sosiaaliturvan kustannuksista ja yleisen sosiaaliturvan rahoituksesta

- osa kuluu järjestelmän hallintokustannuksiin ja
- osa muodostuu työntekijän eduksi vasta tulevaisuudessa.

Edelleen osa työvoimakustannuksista koituu eduksi muille kuin organisaation omalle henkilökunnalle.

Etujen saannin ajankohdan ja niiden kattavuuden mukaan työvoimakustannukset voidaan jakaa seuraavasti:

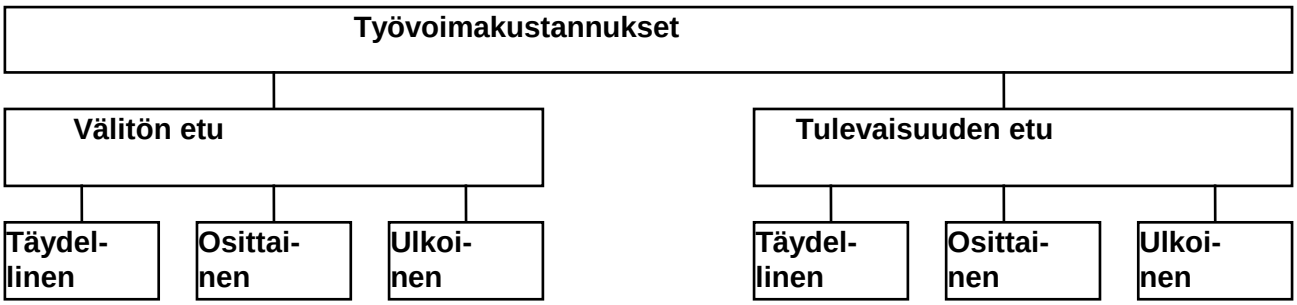

jossa

- täydellinen etu kohdistuu koko henkilökunnalle.
- osittainen etu kohdistuu osalle henkilökuntaa ja
- ulkoinen etu kohdistuu pääosin ulkopuolisille.

Valtiontalous

Valtiontaloudessa valtion henkilöstön työvoimakustannuksia tarkastellaan usein siitä näkökul-masta onko valtiosektorin henkilöstö mitoitettu oikein ja toimivatko he oikeilla tehtäväaloilla. Keskeisiä tunnuslukuja ovat valtion työvoimakustannusten osuudet valtion menoista ja brutto-kansantuotteesta. Tarkastelussa ei ole keskeisintä kustannusajattelu vaan se, mitä valtion henkilöstöön panostamalla - henkilöstöinvestoinneilla - saadaan aikaan. Myös valtion organi-saatioiden tulee tuottaa palvelut ja tavarat tehokkaasti kilpailukykyisin kustannuksin. Julkisten palvelujen tuotantokustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon julkisille palveluille asetetut korkeat laatu-, luotettavuus- ja jatkuvuuskriteerit. Valtion menojen jakaantuminen vuosina 1970-2000 ilmenee kuviosta 2. Vuonna 2000 valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkka- ja sosiaaliturvamenojen osuus valtion menoista on pudonnut lähes kolmannekseen vuoden 1970 tasosta.

Kuvio 2. Valtion kokonaismenojen jakaantuminen vuosina 1970 - 2000

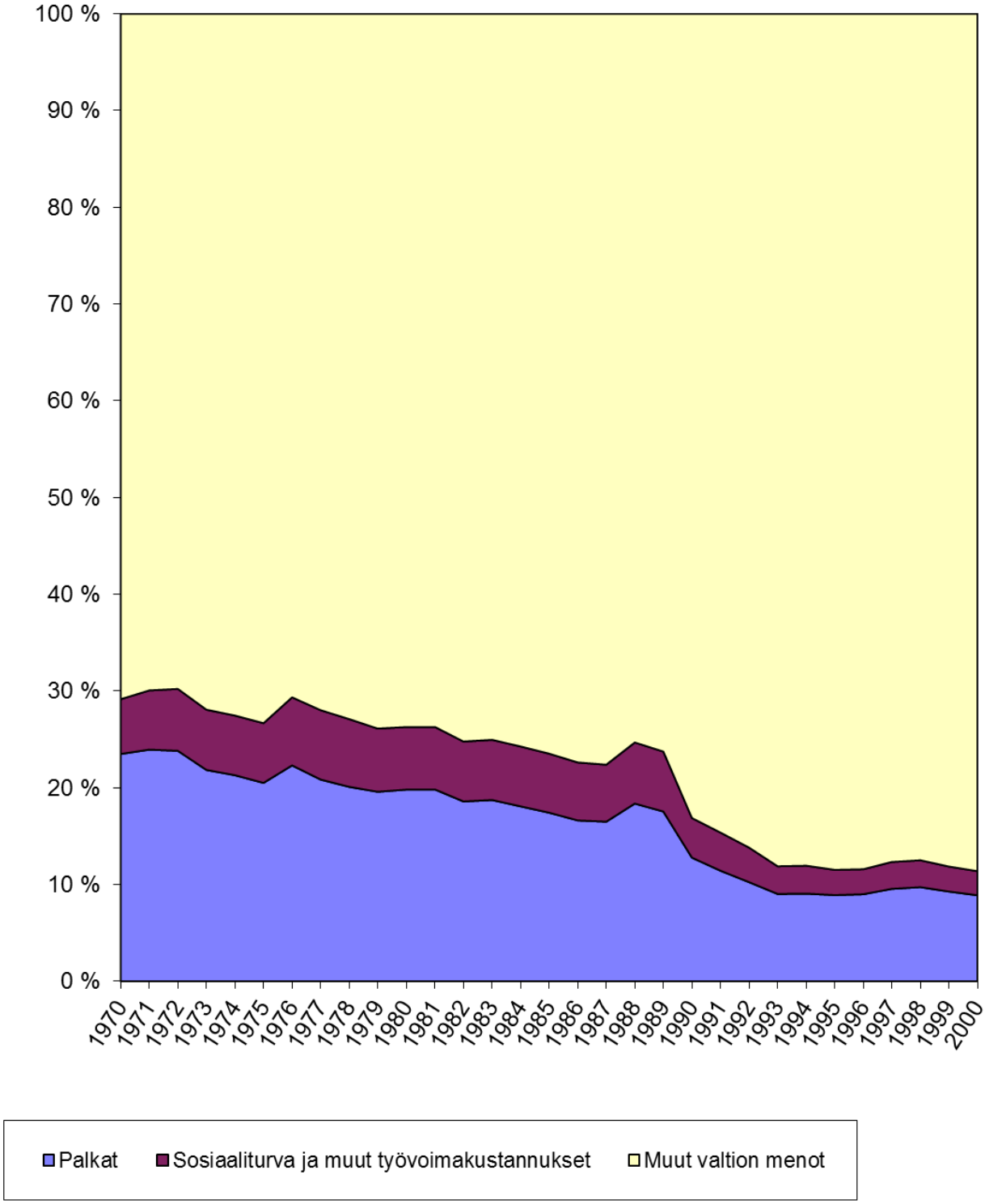

Kehittyneessä johtamisideologiassa organisaation työntekijät eivät ole entisaikojen tapaan välttämättömiä ja kustannuksia aiheuttavia tuotannontekijöitä, vaan henkilöstö nähdään kannattavana investointikohteena. Työvoimakustannusten näkökulmasta on tärkeää tarkastella, mikä merkitys eri työvoimakustannuseriin panostamisella on valtion henkilöstön työtyytyväisyyteen, osaamiseen ja työkykyyn, joiden varassa organisaation tuloksenteko ja tuottavuus pitkälti ovat.

Vuosina 1970 - 2000 valtion budjettitalouden henkilöstö on vähentynyt 176 000 henkilöstä 124 000 henkilöön eli 30 prosentilla. Valtion henkilöstö kasvoi aina vuoteen 1988 asti, jolloin budjettitalouden henkilöstömäärä oli korkeimmillaan eli 215 000 henkilöä. Vuosina 1988-1996 tapahtuneesta 92 000 henkilön vähentymisestä vajaat 90 prosenttia on aiheutunut virastojen ja laitosten liikelaitostamisesta, yhtiöittämisestä ja kunnallistamisesta. Loput runsaat 10 prosenttia koostuu budjettitalouden nykyisten virastojen sisällä tapahtuneista henkilöstövähennyksistä, jotka on toteutettu mm. henkilökehysten supistamisohjelmien mukaisesti.

Edellä mainittu henkilöstövähennys on näkynyt myös valtiolle aiheutuvien työvoimakustannusten meno-osuuden voimakkaana alentumisena, ks. taulukko 3. Niinpä työvoimakustannusten osuus valtion menoista on laskenut vuoden 1970 29 prosentista vuonna 2000 11 prosenttiin. Työvoimakustannusten 11 prosentin meno-osuus on todellisuudessa pienempi, koska yli 90 prosenttia valtion budjettitalouden virastoista ja laitoksista on nettobudjetoinnin piirissä, vaikkakin useimmilla virastoilla nettobudjetoinnin osuus on pieni. Tällöin valtion budjettia rasittavat menot vain siltä osin kun viraston tai laitoksen toimintamenot ylittävät sen palveluista ja tuotteista saatavat tulot. Bruttokansantuotteeseen nähden budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten osuus on vuoden 1970 7 prosentista laskenut vuonna 2000 3 prosenttiin.

Taulukko 3. Bruttokansantuote, kansantalouden palkkasumma, valtion menot sekä palkkasumma ja työvoimakustannukset budjettitalouden virastoissa vuosina 1970 – 2000

Vuosi	Bruttokansantuote (BKT) käyvin hinnoin	Kansantalouden palkkasumma	Valtion menot yhteensä 1)	Valtion budjettitalouden henkilöstön palkkasumma				työvoimakustannukset		
					%-osuus				%-osuus	
					BKT:sta	kansantal. palkkasummasta	valtion menoista		BKT:sta	valtion menoista
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk				milj. mk		
1970	45 743	19 623	10 781	2 533	5,5	12,9	23,5	3 144	6,9	29,2
1971	50 257	22 477	11 944	2 860	5,7	12,7	23,9	3 591	7,1	30,1
1972	58 625	26 109	13 697	3 263	5,6	12,5	23,8	4 140	7,1	30,2
1973	71 364	31 428	16 961	3 705	5,2	11,8	21,8	4 762	6,7	28,1
1974	90 055	39 589	21 307	4 538	5,0	11,5	21,3	5 852	6,5	27,5
1975	106 077	49 308	27 546	5 648	5,3	11,5	20,5	7 349	6,9	26,7
1976	120 019	56 380	31 094	6 938	5,8	12,3	22,3	9 127	7,6	29,4
1977	132 138	60 037	35 064	7 311	5,5	12,2	20,9	9 827	7,4	28,0
1978	145 593	63 585	38 938	7 825	5,4	12,3	20,1	10 553	7,2	27,1
1979	169 295	72 879	45 035	8 821	5,2	12,1	19,6	11 763	6,9	26,1
1980	195 287	85 159	50 812	10 068	5,2	11,8	19,8	13 356	6,8	26,3
1981	221 310	98 812	57 797	11 462	5,2	11,6	19,8	15 197	6,9	26,3
1982	248 773	109 805	68 008	12 643	5,1	11,5	18,6	16 855	6,8	24,8
1983	277 080	122 401	77 190	14 463	5,2	11,8	18,7	19 269	7,0	25,0
1984	310 786	136 360	85 748	15 503	5,0	11,4	18,1	20 813	6,7	24,3
1985	338 037	150 279	95 803	16 694	4,9	11,1	17,4	22 544	6,7	23,5
1986	361 326	160 846	105 178	17 488	4,8	10,9	16,6	23 793	6,6	22,6
1987	392 518	175 046	116 704	19 253	4,9	11,0	16,5	26 129	6,7	22,4
1988	444 482	192 819	117 275	21 540	4,8	11,2	18,4	28 953	6,5	24,7
1989	495 957	214 739	129 459	22 716	4,6	10,6	17,5	30 738	6,2	23,7
1990	523 034	230 948	140 893	18 005	3,4	7,8	12,8	23 779	4,5	16,9
1991	499 357	230 794	167 959	19 193	3,8	8,3	11,4	25 818	5,2	15,4
1992	486 923	217 770	186 107	19 071	3,9	8,8	10,2	25 725	5,3	13,8
1993	492 609	204 331	202 184	18 254	3,7	8,9	9,0	24 040	4,9	11,9
1994	522 309	205 433	196 755	17 836	3,4	8,7	9,1	23 507	4,5	11,9
1995	564 566	219 158	198 332	17 666	3,1	8,1	8,9	22 852	4,0	11,5
1996	585 865	230 143	199 426	17 944	3,1	7,8	9,0	23 104	3,9	11,6
1997	635 532	242 995	187 378	17 905	2,8	7,4	9,6	23 117	3,6	12,3
1998	689 523	260 219	194 292	18 905	2,7	7,3	9,7	24 310	3,5	12,5
1999	716 404	272 761	211 713	19 639	2,7	7,2	9,3	25 112	3,5	11,9
2000	782 876	291 375	228 746	20 331	2,6	7,0	8,9	26 059	3,3	11,4
Keskimääräinen vuosimuutos, %										
1970-2000	9,9	9,4	10,7	7,2				7,3		
1980-2000	7,2	6,3	7,8	3,6				3,4		
1990-2000	4,1	2,4	5,0	1,2				0,9		

1) Tilinpäätöksen mukaan

2.2. Työvoimakustannusten rakenne ja käsitteet

Työvoiman käytöstä aiheutuviksi työvoimakustannuksiksi luetaan kaikki kustannukset, joilla on vaikutusta työvoiman saamiin tuloihin (ILO). Työvoimakustannukset koostuvat kalenterivuoden aikana kaikista työnantajalle aiheutuneista henkilöstön käytön kustannuksista eli tarkasteluai-

kajakso on aina kalenterivuosi. Tietenkin muissa yhteyksissä, esimerkiksi johdon tietojärjestelmissä, työvoimakustannuseriä voidaan tarkastella esimerkiksi neljännesvuosittain tai puolivuosittain.

Työvoimakustannusten tietosisältö, käsitteet ja määritelmät noudattavat pääosin EUROSTATin asetusta. Työvoimakustannustutkimukset ovat sisällöltään ja käsitteiltään pysyneet koko valtion työvoimakustannustutkimusten historian muuttumattomina ja ovat perustuneet aina ILO:n suosituksiin. Tämä pitää edelleenkin paikkaansa EUROSTATin antamien säännöstenkin voimassa ollessa.

Työvoimakustannusten jaottelu

Tietyn organisaation henkilöstön kokonaistyövoimakustannukset koostuvat
- henkilöstölle *maksettavista palkoista* ja
- palkan lisäksi työnantajalle aiheutuvista joko pakollisista tai vapaaehtoisista *välillisistä työvoimakustannuksista.*

Työvoimakustannusten rakennetta ja kustannuseriä on kuvattu seuraavalla sivulla olevassa kaaviossa. Yksityiskohtaiset käsitteet, määritelmät ja luokitukset ilmenevät liitteenä 1 olevista tutkimuslomakkeesta ja sen täyttöohjeista.

Tehdyn työajan palkat koostuvat henkilöille maksetuista palkoista siltä työajalta, jolloin he ovat tehneet varsinaisia työtehtäviään, joita varten heidät on palkattu.

Välilliset työvoimakustannukset koostuvat
- *välillisistä palkoista,*
- *sosiaaliturvan kustannuksista sekä*
- *muista välillisistä työvoimakustannuksista*.

Välilliset palkat ovat henkilöille maksettuja palkkoja siltä työajalta, jona he ovat olleet lomalla, sopimuksiin perustuvilla palkallisilla vapailla, koulutuksessa ja muilla palkallisilla vapaapäivillä tai osallistuneet työaikana työsuojelutoimintaan, yhteistoimintaan, ammattiyhdistystoimintaan tai virkistystoimintaan.

Sosiaaliturvan kustannuksia ovat työnantajan sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä ryhmähenkivakuutus-, tapaturma- ja työttömyysvakuutuksista sekä erorahajärjestelmistä johtuvat menot.

Muita välillisiä työvoimakustannuksia ovat kaikki muut koulutukseen, terveyden- ja sairaudenhoitoon, työpaikkaruokailuun, virkistykseen ym. liittyvät kustannukset.

Valtiosektorin työvoimakustannusten jakokaavio

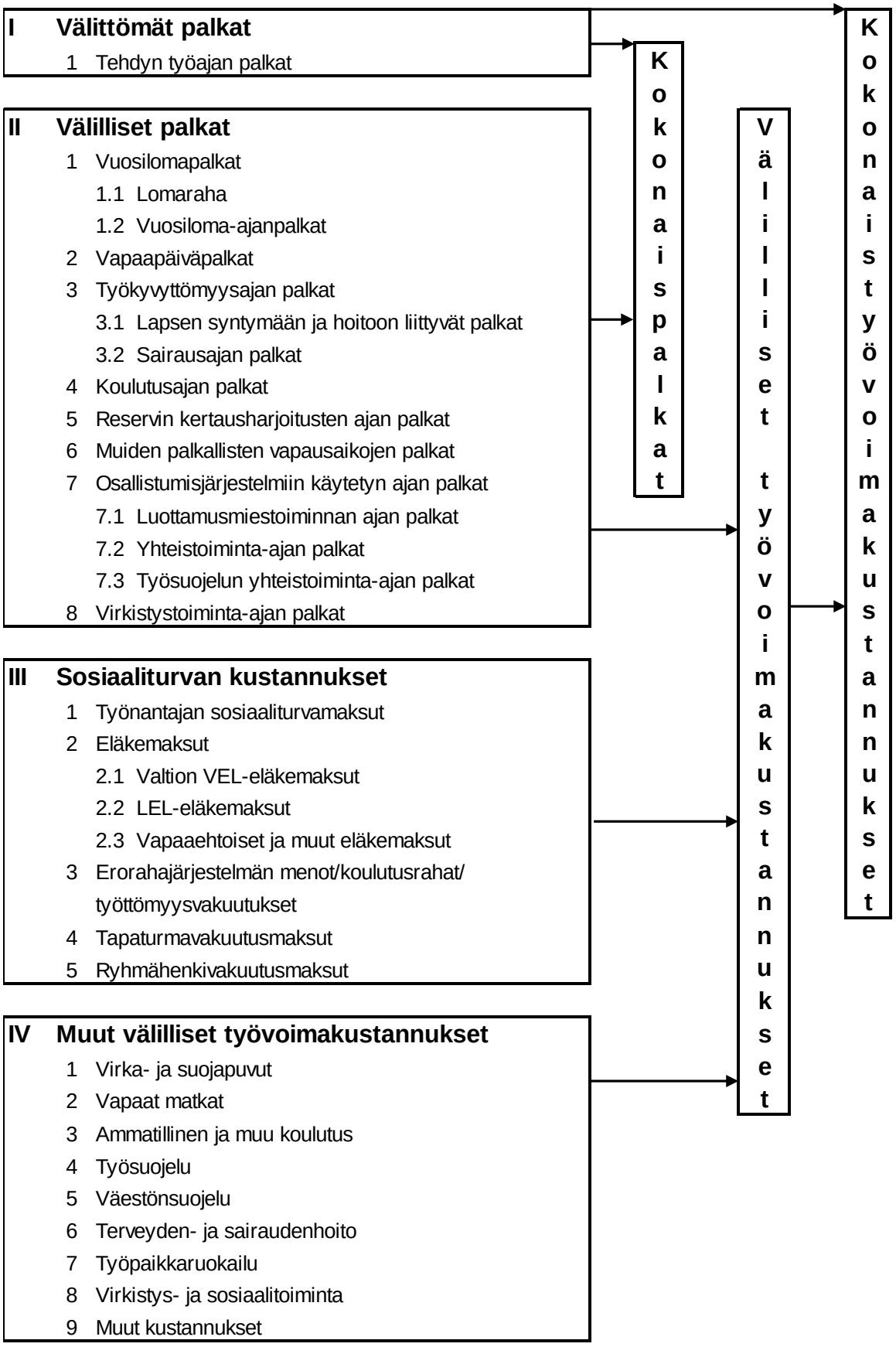

Työvoimakustannusten mittaaminen ja tunnusluvut

Edellä määriteltyjen ja kuvattujen erien työvoimakustannuksia voidaan mitata panos- tai tuotosyksikköä kohti. Työvoimakustannukset voidaan laskea tällöin esimerkiksi tehtyä työtuntia, henkilöä, henkilötyövuotta, tuotettua tavaraa tai palvelusta kohti. Työvoimakustannustutkimuksia kokonaisuudessaan, pääeriä ja yksittäisiä kustannuseriä tulee suhteuttaa mieluummin henkilötyövuotta kohti kuin henkilöstön lukumäärää kohti. Henkilötyövuosi kuvaa kulloisenakin vuonna todella käytettyjä henkilöpanoksia. Henkilöstön lukumäärät eri tarkasteluajankohtina eivät ole vertailukelpoisia esimerkiksi silloin, kun osa-aikaisten henkilöiden osuus muuttuu, jolloin tämä vaikutus näkyy myös henkilölukumäärään suhteutetuissa tunnusluvuissa. Työvoimakustannuslukujen kehitystä vuosittain on tarkoituksenmukaista seurata myös kiintein hinnoin, jolloin lukujen kehityksestä saadaan eliminoitua hintatason muutokset ja näin saadaan selville itse työvoimakustannusten tai henkilöstöinvestointien määrissä tapahtuneet muutokset.

Seuraavassa on yleisimpiä työvoimakustannusten tason ja kehityksen mittaus- ja kuvaustapoja:

1) **Kokonaistyövoimakustannukset jaoteltuna eri työvoimakustannuseriin (rahamäärä- ja %-jakaumat).**

2) **Työvoimakustannusten, erityisesti välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista** .
Suhdeluku on yleisin työvoimakustannusten mittari ja se kuvaa työvoimakustannusten suhdetta sen työajan palkkoihin, jona henkilöstö tekee varsinaisia työtehtäviään. Tunnuslukua kutsutaan myös palkkojen sivukuluprosentiksi.

   Mikäli määrätyn tuotteen tuottamiseen kuluu tietty työaika, pitää resurssilaskelmissa ottaa tämän työajan lisäksi huomioon myös se työaika, jona henkilö on lomalla, sairaana, palkallisella vapaalla tai hän osallistuu yhteis- tai virkistystoimintaan.

3) **Työvoimakustannusten osuus kokonaispalkoista**.
Tämä kuvaa, paljonko työnantaja joutuu maksamaan muita työvoimakustannuksia henkilöiden kokonaispalkkojen lisäksi. Näitä ovat mm. työnantajan sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, muut sosiaaliturvamaksut ja muut välilliset työvoimakustannukset

4) Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannuksia voidaan suhteuttaa myös **valtion kokonaismenoihin** sekä koko kansantalouden tasolla **kansantalouden palkkasummaan**, **kansantuloon** ja **bruttokansantuotteeseen**. Tunnusluvut kuvaavat valtiosektorin suuruutta valtion taloudessa ja koko kansantaloudessa. Tätä tietoa tarvitaan mm.
   - tarkasteltaessa budjettitalouden henkilöstön suhteellista suuruutta ja sen kehitystä sekä
   - finanssipolitiikan suunnittelussa ja seurannassa.

5) Työvoimakustannustutkimuksen välilliset palkat lasketaan eri toimintoihin käytetyn työajan ja vuosipalkasta lasketun työpäiväpalkan (lomien kohdalla lomapäiväpalkan) avulla. Näin työvoimakustannustutkimuksesta saadaan myös työajan käyttöä kuvaavia jakaumia ja tunnuslukuja

2.3. Työvoimakustannustietojen hyväksikäyttö

Työvoimakustannukset kuvaavat työvoiman käytöstä aiheutuvia kustannuksia sekä kokonaisuudessaan että kustannuserittäin. Tehdyn työajan palkkoihin suhteutetut välilliset työvoimakustannukset kertovat, paljonko tehdyn palkkojen päälle maksetaan muita työvoimakustannuksia ns. palkkojen sivukuluja. Luku kertoo organisaation kilpailukykyisyydestä mm. muihin sa-

malla alalla toimiviin organisaatioihin nähden. Työnantajan pyrkimyksinä onkin, että henkilöstö tekee madollisimman paljon varsinaisia työtehtäviään. Tällöin tavoitteena on, että tehdyn työajan palkkojen osuus työvoimakustannuksista on mahdollisimman suuri.

Tärkeää on tarkastella, miten työvoimakustannusten rakenne ja taso kehittyvät ajassa. Tällöin kiinnitetään huomiota muutoksen määrään ja erityisesti sen suuntaan. Organisaation poikkeava työvoimakustannusten kehitys verrattuna muihin samanlaisiin organisaatioihin tulee rekisteröidä ja selvittää, mikä siihen on syynä. Myös organisaation sisällä on tärkeää vertailla yksiköitä toisiinsa. Tietojen perusteella voidaan päättää, minkälaisiin korjaaviin toimenpiteisiin on tarpeen ryhtyä. Työvoiman oikea mitoitus organisaation tehtäviin nähden on keskeinen johdon väline henkilöstökustannusten säätelyssä.

Kutakin kustannuserää ja siihen panostamisen kannattavuutta tulee tarkastella siinä valossa, mikä merkitys panostamisella on organisaation tuloksellisuuteen ja sen taustatekijöihin. Esimerkiksi toimintalähtöisesti toteutetut investoinnit henkilöstön osaamisen kehittämiseen ml. koulutukseen ja ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon vaikuttavat positiivisesti organisaation tuloksellisuuteen. Kustannuseriä ja niihin panostamista tulisikin tarkastella aina kustannus-hyöty-näkökulmasta.

Työaikatietoja käytetään hyväksi mm. resurssitarvelaskelmissa ja arvioitaessa käytetäänkö työaikaa oikein (esim. sairauspoissaolot). Jos henkilön tehdyn työajan osuus säännöllisestä kokonaistyöajasta on esimerkiksi 80 %, niin yhden henkilötyövuoden työpanoksen vievän työn toteuttamiseen tarvitaan 1,25 henkilöä (=100/80). Henkilöstön lomat, sairauspoissaolot, koulutusaika ja muut palkalliset poissaolot tulee ottaa siten huomioon resurssitarvelaskelmissa.

Työvoimakustannuksia kannattaa ennakoida muutamaksi vuodeksi eteenpäin, mikä tapahtuu viimeksi tutkimuksella todettujen jakaumatietojen, sekä ennakoitavissa olevan palkkakehityksen, muiden tiedossa olevien palvelussuhteen ehtojen ja maksujen (palkallisia poissaoloja koskevat säännökset, sosiaaliturvamaksut jne.) muutostietojen avulla. Esimerkiksi viraston ja koko valtiosektorin tasolla tiedetään tulevien vuosien työnantajain sosiaaliturvamaksu- ja sosiaalivakuutusmaksuprosentit. Myöskin tulevaa palkkakehitystä voidaan suhteellisen luotettavasti ennakoida, mm. tehtyjen työmarkkinasopimusten ja sopimuksen ylittävän liukumakäytännön perusteella.

Yhteenvetona työvoimakustannustutkimustietojen hyväksikäyttökohteita ovat mm.

- finanssipolitiikan suunnittelu ja seuranta,
- henkilö- ja pääomaresurssien käytön allokointi,
- henkilöstön tuotto- ja kululaskelmat,
- henkilöstökustannusten ja työajan käyttötietojen vertailu kilpailijoihin ja ympäristöön,
- henkilöstömenojen budjetointi,
- henkilöstövoimavarojen hallintajärjestelmä ja henkilöstötilinpäätös,
- johdon tietojärjestelmät,
- kontrollointi- ja seurantajärjestelmät,
- kustannusanalyysit,
- organisaation ja valtioyhteisön johdon tietojärjestelmät,
- tavaroiden ja palveluiden hinnoittelu,
- tulosohjaukseen ja henkilöstökustannusten sopeutukseen liittyvä päätöksenteko,
- työmarkkinaneuvottelut (kustannuslaskelmat, muista palvelussuhteen ehdoista neuvotteleminen),
- työvoiman hintalaskelmat sekä
- työvoiman tuottavuuteen ja taloudellisuuteen liittyvät laskelmat.

3. Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Tutkimuksella selvitetään valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset ja niiden rakenne vuodelta 2000. Tutkimusvuoden valinta ja tutkimuksen sisältö pohjautuvat ensisijaisesti EUROSTATin asetukseen, kuten edellä on jo käynyt ilmi. Liikelaitosten työnantajayhdistyksen jäseninä olevat valtion liikelaitokset ja muut yhteisöt eivät sisälly tähän tutkimukseen. Erityisesti tutkimuksessa keskitytään välillisten työvoimakustannusten tarkasteluun, koska niistä ei ole mahdollista saada kattavaa ja luotettavaa tietoa muutoin kuin erillisillä tutkimuksilla. Sama koskee välillisen työajan (lomat, sairaus- ja tapaturmapoissaolot, koulutukseen käytetty aika jne.) käyttötietoja.

Tutkimusvuoden yksityiskohtaisen tarkastelun ohella koko budjettitalouden tasolla tarkastellaan työvoimakustannusten kehitystä alkaen vuodesta 1968, jolloin valtiolla tehtiin ensimmäinen työvoimakustannustutkimus.

Kokonaistasolla työvoimakustannukset on tuotettu valtion perinteisen jaotuksen ohella, myös yksityisen sektorin ja EUROSTATin jaotusten mukaan. Työaikaa ja työvoimakustannuksia tarkastellaan hallinnonalan, virastotyypin ja viraston kokoluokan mukaan. Virastojen, jotka ovat antaneet tiedot konekielisesti Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmällä, aineistosta työvoima- ja työvoimakustannustiedot on tuotettu sukupuolen, iän ja tuloluokan mukaan.

Rahamääräiset työvoimakustannustiedot on markkojen ohella esitetty myös euroina.

Tutkimuksessa analysoidaan työvoimakustannusten määräytymiseen liittyviä tekijöitä eli miten organisaatio- ja henkilöstön rakennetekijät vaikuttavat sen työvoimakustannusten tason määräytymiseen.

Työvoimakustannusten ohella tutkimuksessa tarkastellaan myös työvoiman rakennetta ja työajan käyttöä.

Tutkimuksessa ei voida vielä verrata budjettitalouden henkilöstön vuoden 2000 työvoimakustannuksia muihin sektoreihin, koska niitä koskevat tutkimukset eivät ole vielä käytettävissä.

4. Tutkimusaineisto

Työvoimakustannustutkimus 2000 koskee kaikkia budjettitalouden virastojen ja laitosten palvelussuhteessa tai yksityisoikeudellisessa palvelussuhteessa olevia, myös ulkomailla toimivia. Lisäksi edellytyksenä oli, että henkilöt toimivat budjettivaltion virastossa tai laitoksessa. Tutkimuksen ulkopuolelle jäivät kuitenkin ulkomailla toimivat asemamaasta palkatut henkilöt. Mukana ovat tunti- ja luento-opettajat, neuvottelukuntien ja komiteoiden päätoimiset sihteerit. Myös työllisyyden hoitovaroin palkatut sisältyivät tutkimukseen. Eduskunnan virkamiehet eivät ole mukana tutkimuksessa.

Tiedot on kerätty pääosin budjetin pääluokka-luku tasolla. Poikkeuksena tästä ovat samaan pääluokka-lukuun sisältyvät yliopistot ja korkeakoulut sekä jotkin muut organisaatiot, joista tiedot kerättiin kustakin erikseen. Näin tutkimusaineisto koostui runsaasta 130 em. tavalla määritellystä organisaatiosta. Näistä vielä osa ilmoitti tietonsa tarkemmalla virastojaotuksella, joten kaikkiaan tutkimusaineistossa oli runsaat 200 organisaatioyksikköä. Henkilön sijoittuminen kuhunkin organisaatioon tapahtuu hänen fyysisen työpaikkansa sijainnin perusteella eikä sen mukaan, miltä budjetin pääluokka-luvun momentilta hänen palkkansa on rahoitettu. Näin esimerkiksi työministeriön työllisyyden hoitovaramomentilta palkatut kuuluvat siihen organisaatioyksikköön, jossa he työskentelevät.

Tiedot kerättiin pääosin postitiedustelulomakkeilla. Ne virastot ja laitokset, joilla oli käytössä Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmä, antoivat tiedot konekielisesti. Nämä kattoivat vajaat 30 prosenttia tutkimusaineiston henkilömäärästä. Tiedustelun lähetekirje, lomakkeet ja lomakkeen täyttöohjeet ilmenevät liitteestä 1.

Tiedustelulomakkeet saatiin organisaatioyksiköistä käytännössä lähes sataprosenttisesti. Tietojen ilmoittelussa pienempien erittelyjen osalta oli jonkin verran puutteita, mutta tällä ei ole merkitystä tutkimuksen kokonaisluotettavuuteen.

Työvoimakustannustutkimuksessa saadut rahamääräiset tiedot ja lukumäärätiedot on suurennettu valtion budjettitalouden vuoden 2000 koko palkkasumman tasolle. Palkkasumma perustuu valtion vuoden 2000 keskuskirjanpidon tietoihin. Se sisältää mm. sellaisia sivutoimipalkkoja ja -palkkioita, jotka eivät tulleet mukaan työvoimakustannustutkimukseen sen kriteereiden vuoksi. Myös eduskunnan virkamiesten, jotka eivät sisältyneet työvoimakustannustutkimukseen, palkat ovat valtion keskuskirjanpitoon perustuvassa valtion palkkasummassa.

5. Työvoima vuonna 2000

Budjettitalouden virastoissa ja laitoksissa työskenteli vuonna 2000 123 700 henkilöä. Valtion budjettitalouden henkilöstön määrä suhteutettuna koko kansantalouteen oli seuraava:

- työllisestä työvoimasta 5,3 %
- palkansaajista 6,1 %
- julkisesta sektorista 22,7 %

Valtion budjettitaloudessa pääpalvelussuhde on virkasuhde. Henkilöstöstä oli

- virkasuhteisia 97 600 (79 %) ja
- työsopimussuhteisia 26 100 (21 %).

Valtionhallinnon ja sen henkilöstön tehtävät jakaantuvat 15 hallinnonalalle tai vastaavalle. Henkilöstömäärältään suurin on opetusministeriön hallinnonala, jolla työskentelee 27 prosenttia valtion budjettitalouden henkilöstöstä. Suuruusjärjestyksessä tulevat seuraavina puolustusministeriön (15 %), sisäasiainministeriön (14 %), valtiovarainministeriön (9 %) ja kauppa- ja teollisuusministeriön (9 %) hallinnonalat.

Taulukko 4. Budjettitalouden henkilöstö hallinnonaloittain vuonna 2000

	Henkilöstö	
Hallinnonala	**lkm**	**%-jakauma**
Tasavallan Presidentin kanslia	68	0,1
Eduskunta (henkilöstö)	616	0,5
Valtioneuvoston kanslia	265	0,2
Ulkoasiainministeriö	1 947	1,6
Oikeusministeriö	9 187	7,4
Sisäasiainministeriö	16 932	13,7
Puolustusministeriö	18 083	14,6
Valtiovarainministeriö	11 002	8,9
Opetusministeriö	33 133	26,8
Maa- ja metsätalousministeriö	5 537	4,5
Liikenne- ja viestintäministeriö	8 533	6,9
Kauppa- ja teollisuusministeriö	10 598	8,6
Sosiaali- ja terveysministeriö	3 711	3,0
Työministeriö	447	0,4
Ympäristöministeriö	3 662	3,0
Kaikki yhteensä	123 721	100,0

Suuri osa valtionhallinnon tehtävistä edellyttää henkilöstöltä korkeaa koulutustasoa. Budjettitalouden henkilöistä 89 prosentilla on ammatillinen tutkinto, ks. taulukko 5 sekä kuviot 3 ja 4. Muulla työllisellä työvoimalla (poisluettuna valtion henkilöstö) ammattitutkinto on 75 prosentilla. Budjettitalouden henkilöstöstä 36 prosentilla oli korkeakoulututkinto. Vastaavasti muusta työllisestä työvoimasta korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 14 prosenttia. Lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon suorittaneista liki puolet työskentelee valtiolla. Valtion henkilöstöstä näiden osuus on 8 prosenttia ja muulla työvoimalla ainoastaan 0,4 prosenttia.

Taulukko 5. Budjettitalouden henkilöstön koulutusrakenne vuonna 2000

Koulutusaste	Lukumäärä			%-jakauma koulutusasteen mukaan			Sukupuolen %-jakauma koulutusasteittain		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
Perusaste	6562	7274	13836	9,9	12,7	11,2	47,4	52,6	100,0
Keskiaste	20288	14902	35190	30,6	26,0	28,4	57,7	42,3	100,0
Alin korkea-aste	13892	16148	30040	20,9	28,1	24,3	46,2	53,8	100,0
Alempi korkeakouluaste	4122	3827	7949	6,2	6,7	6,4	51,9	48,1	100,0
Ylempi korkeakouluaste	14986	12309	27295	22,6	21,5	22,1	54,9	45,1	100,0
Tutkijakoulutusaste	6488	2923	9411	9,8	5,1	7,6	68,9	31,1	100,0
Tutkinnon suorittaneet	59776	50109	109885	90,1	87,3	88,8	54,4	45,6	100,0
Yhteensä	66338	57383	123721	100,0	100,0	100,0	53,6	46,4	100,0
Koulutustasoindeksi	5,0	4,8	4,9						

Kuvio 3. Budjettitalouden henkilöstön koulutusrakenne vuonna 2000

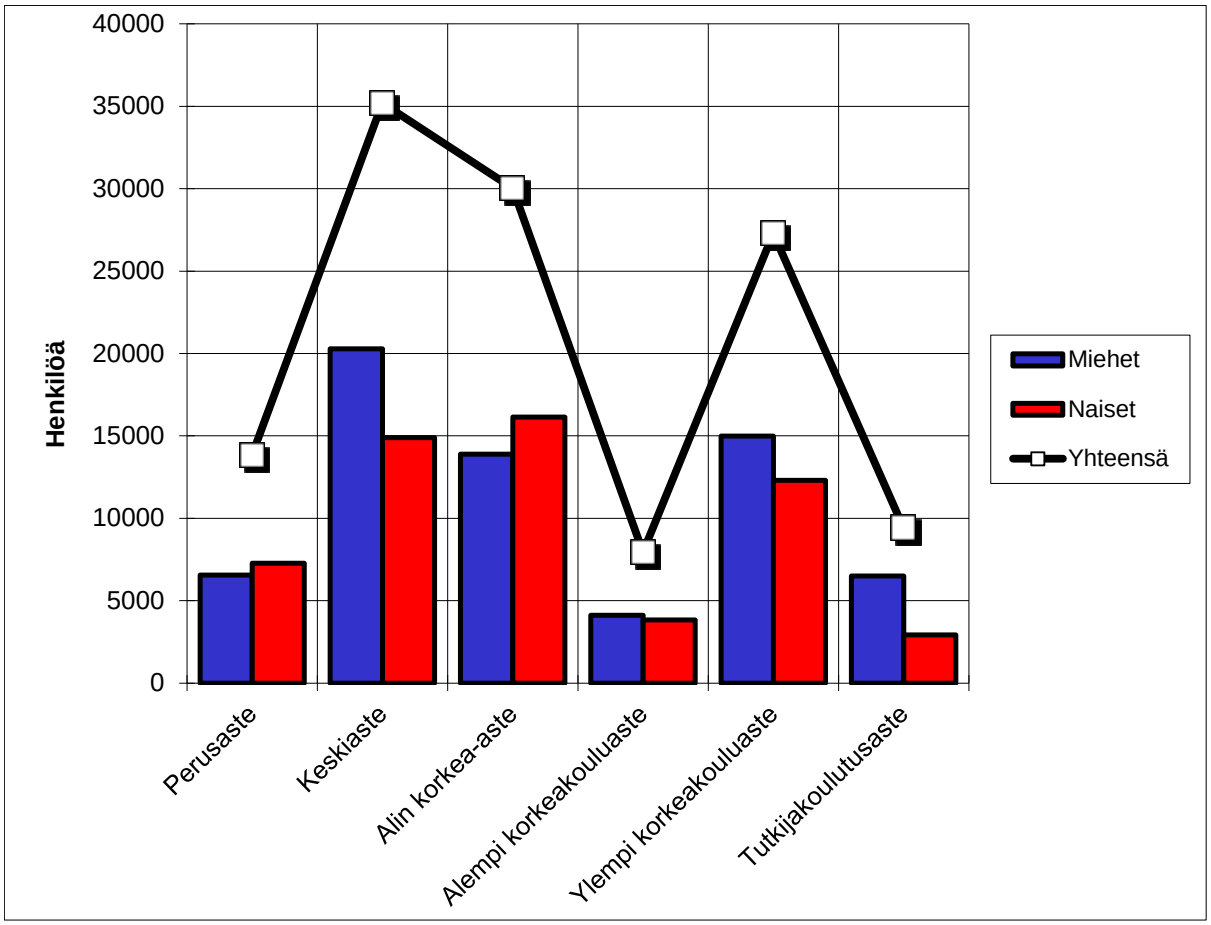

Kuvio 4. Budjettitalouden henkilöstön ja muun työllisen työvoiman jakaantuminen koulutusasteen mukaan vuonna 2000

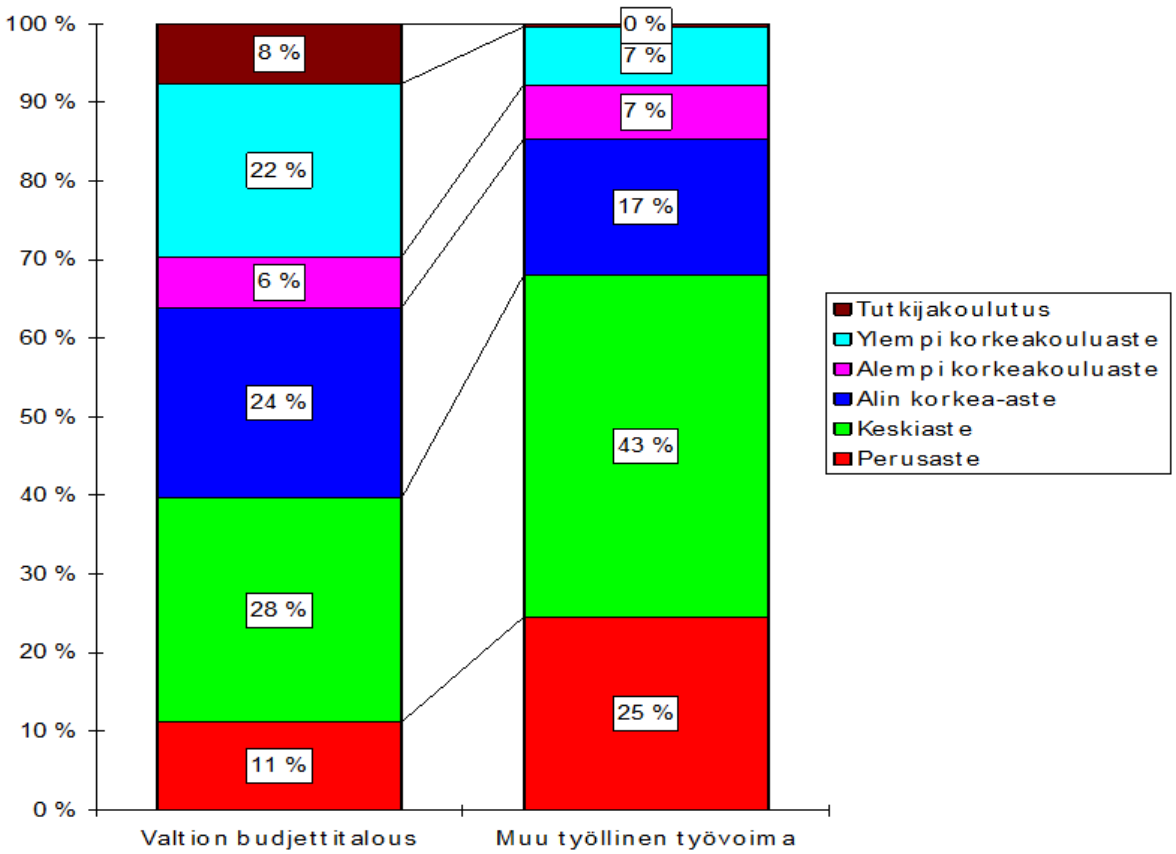

Valtion budjettitalouden henkilöstöstä on

- miehiä 66 300 (54 %) ja
- naisia 57 400 (46 %).

Valtion budjettitalouden henkilöstön keski-ikä oli vuonna 2000 naisilla 43,1 vuotta, miehillä 41,8 vuotta ja keskimäärin 42,4 vuotta. Suurin ikäryhmä on 45-49 -vuotiaat, johon henkilöstöstä kuuluu 16 prosenttia, ks. taulukko 6 ja kuvio 5. Naisten ikäjakauma on miehiä jyrkempi, sillä suurimmassa ikäryhmässä on naisista 17 ja miehistä 15 prosenttia. Naisista on suhteellisemmin miehiä enemmän yli 45 vuotiaita. Alle 39 vuotiaita on vastaavasti suhteellisesti enemmän miehissä kuin naisissa.

Taulukko 6. Budjettitalouden henkilöstön ikärakenne vuonna 2000

Ikä, vuotta	Lukumäärä			%-jakauma iän mukaan			Sukupuolten %-jakauma iän mukaan		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
15-19	68	66	134	0,1	0,1	0,1	50,7	49,3	100,0
20-24	2985	1697	4682	4,5	3,0	3,8	63,8	36,2	100,0
25-29	6639	4782	11421	10,0	8,3	9,2	58,1	41,9	100,0
30-34	8642	6464	15106	13,0	11,3	12,2	57,2	42,8	100,0
35-39	9661	7950	17611	14,6	13,9	14,2	54,9	45,1	100,0
40-44	10114	8907	19021	15,2	15,5	15,4	53,2	46,8	100,0
45-49	10055	9877	19932	15,2	17,2	16,1	50,4	49,6	100,0
50-54	10024	9685	19709	15,1	16,9	15,9	50,9	49,1	100,0
55-59	6223	6135	12358	9,4	10,7	10,0	50,4	49,6	100,0
60-62	1664	1648	3312	2,5	2,9	2,7	50,2	49,8	100,0
63-64	236	163	399	0,4	0,3	0,3	59,1	40,9	100,0
65-	27	9	36	0,0	0,0	0,0	75,0	25,0	100,0
Yhteensä	66338	57383	123721	100,0	100,0	100,0	53,6	46,4	100,0
Keski-ikä, vuotta	41,8	43,1	42,4						

Kuvio 5. Budjettitalouden henkilöstön ikäjakauma sukupuolen mukaan vuonna 2000

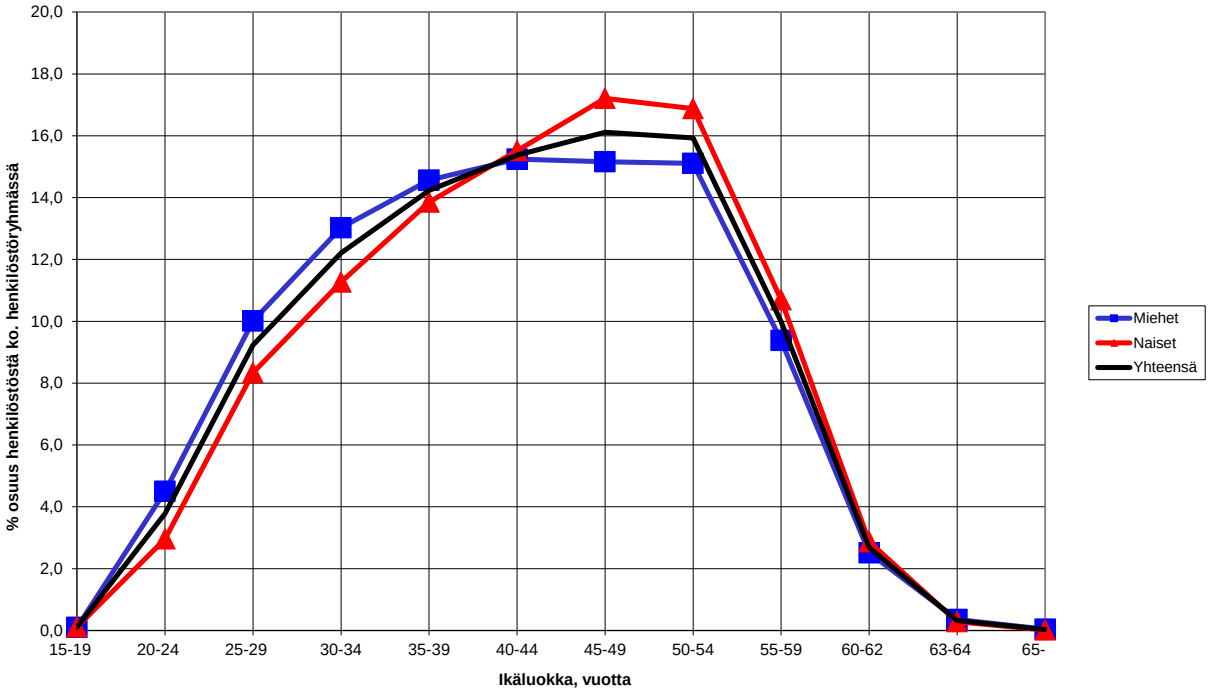

Kuviossa 6 on tarkasteltu budjettitalouden henkilöstön jakaantumista toiminnan lajin mukaan. Valtion toiminnot liittyvät keskeisten ja välttämättömien yhteiskunta-, elinkeino- ja kansalaispalvelujen tuottamiseen

Kuvio 6. Valtion budjettitalouden henkilöstön määrä toiminnoittain vuonna 2000

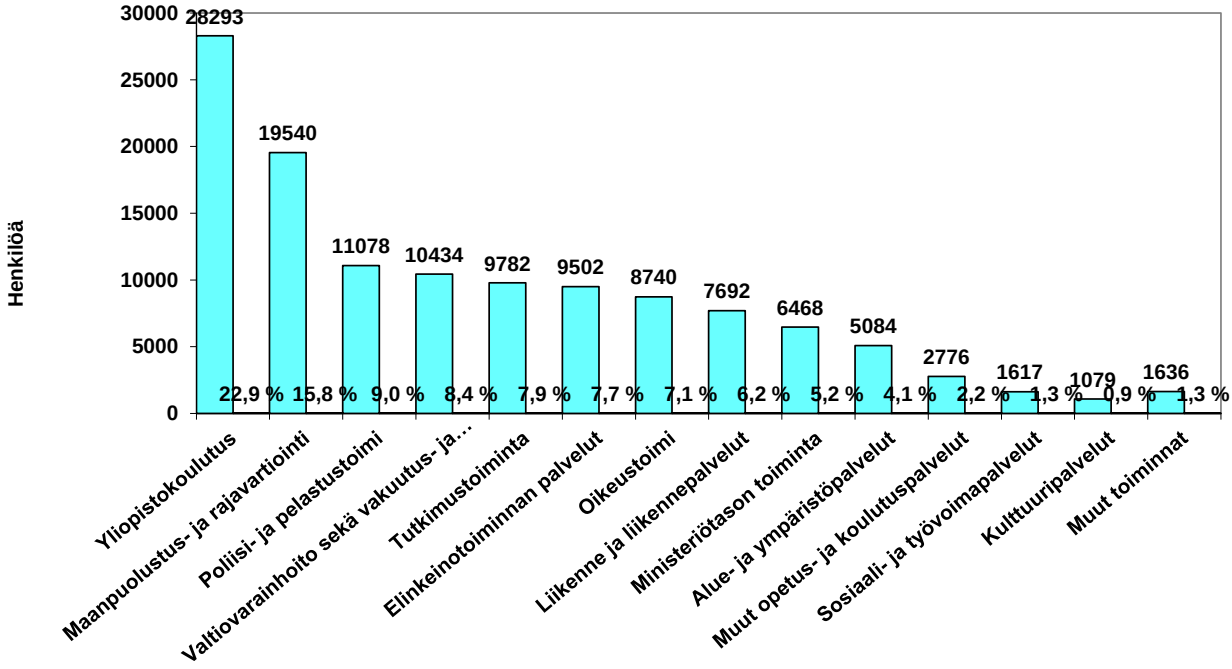

Valtion työvoimakustannustutkimusten tekovuosina budjettivaltion virastojen ja laitosten henkilöstön määrä on kehittynyt taulukon 7 mukaisesti. Henkilöstön määrä kasvoi aina tutkimusvuoteen 1985 asti. Vuonna 1969 aloitetun virastojen ja laitosten liikelaitostamisen ja yhtiöittämisen sekä valtioneuvoston säästöpäätösten seurauksena budjettivaltion henkilöstö vuonna 1996 väheni 122 400 henkilöön. Vuonna 2000 budjettitaloudessa työskenteli 123 700 henkilöä. Vuonna 2001 budjettitalouden henkilöstömäärä vähenee arviolta 119 500 henkilöön lähinnä Tielaitoksen tuotantotoimintojen liikelaitostamisen vuoksi. Verrattuna valtion ensimmäiseen työvoimakustannustutkimusvuoteen 1968 budjettivaltiolla vuonna 2000 työskenteli 54 200 henkilöä eli 30 prosenttia vähemmän.

Taulukko 7. Valtion henkilöstön määrä vuosien 1968, 1974, 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000 työvoimakustannustutkimuksissa

Vuosi	Henkilöstö-määrä	Indeksi 1968=100	%-muutos edellisestä tutkimuksesta
1968	177 900	100,0	
1974	188 000	105,7	5,7
1980	199 400	112,1	6,1
1985	213 300	119,9	7,0
1990 [1)]	146 900	82,6	-31,1
1996	122 400	68,8	-16,7
2000	123 700	69,5	1,1

[1)] Vuoden 1990 tutkimuksessa liikelaitokset olivat mukana. Budjettitalouden henkilöstön määrä vuonna 1990 oli 146 900

6. Työaika ja sen käyttö vuonna 2000

Jäljempänä olevissa luvuissa on tarkasteltu työaikaa ja sen käyttöä koko valtion budjettitaloudessa sekä erikseen hallinnonalan ja toimintojen mukaan. Niistä virastoista, jotka ilmoittivat tietonsa täydellisesti Helmi-Info -järjestelmällä, koostetussa virastoryhmässä työaikaa on tarkasteltu myös sukupuolen, iän ja tulojen mukaan. Info-virastot kattoivat vajaat 30 prosenttia koko budjettitalouden henkilöstöstä.

Eri ryhmityksillä tapahtuvassa työaika- ja työvoimakustannustietojen tarkastelussa ja vertailussa on otettava huomioon se, että pieneltä osin erot saattavat johtua ryhmän sisältämien virastojen tietojen laadullisista eroista. Tietyn hallinnonalan, virastotyyppiryhmän tai muulla luokituksella tarkasteltavan ryhmän keskiarvolukujen muodostumiseen vaikuttavat virastot niiden suuruuden mukaisella painolla.

6.1. Työaika koko budjettitaloudessa

Taulukossa 8 on esitetty valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö vuonna 2000. Säännöllinen vuosityöaika lasketaan kertomalla vuoden todellisten työpäivien lukumäärällä keskimääräinen työpäivän pituus. Tehdyllä vuosityöajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jona henkilö on tehnyt varsinaisia toimeensa kuuluvia tehtäviä ja se lasketaan vähentämällä säännöllisestä vuosityöajasta koulutuksessa oloaika ja ei tehty vuosityöaika. Tehdyn työajan lisäksi henkilö on koulutuksessa, vuosilomalla, sairaana tai muilla palkallisilla vapaapäivillä ja näistä koostuu ei tehty vuosityöaika. Tehty kokonaisvuosityöaika saadaan, kun tehtyyn vuosityöaikaan lisätään tehdyt ylityöt. Ylitöillä tarkoitetaan tässä palkallisia, etukäteen sovittuja ylitöitä. Tämän lisäksi tehdään joskus palkatta ylimääräistä työtä, joka pitäisi ottaa huomioon kokonaistyöajassa, jos tästä olisi olemassa tietoa.

Keskimääräinen säännöllinen vuosityöaika vuonna 2000 oli valtion budjettitaloudessa 1 860 tuntia työpäivän pituuden ollessa keskimäärin 7,38 tuntia ja työpäivien lukumäärän 252. Vuonna 2000 oli 8 arkipyhää. Virastotyöaikaa noudattavilla keskimääräinen työpäivän pituus oli 7,25 tuntia ja säännöllinen vuosityöaika oli 1 827 tuntia. Viikko- ja jaksotyössä keskimääräinen työpäivän pituus oli 7,64 tuntia ja säännöllinen vuosityöaika oli 1 926 tuntia.

Tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä työajasta oli 81,7 prosenttia ja koulutuksen ja muun ei tehdyn työajan osuus oli 18,3 %. Näin palvelun tuottamiseen, joka vaatii yhden henkilötyövuoden työpanoksen, tarvitaan 1,22 henkilöä (=100/81,7). Resurssilaskelmia tehtäessä on otettava huomioon myös se työaika, jonka henkilö on koulutuksessa, lomalla, sairaana tai muilla palkallisilla vapailla.

Koulutukseen säännöllisestä työajasta käytettiin 1,4, vuosilomiin 12,6 ja sairauspoissaoloihin 3,4 prosenttia. Tapaturmapoissaolot ovat valtiolla harvinaisia ja niiden osuus olikin vain 0,1 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta.

Koko budjettitaloudessa vuonna 2000 tehtiin rahassa korvattavia ylitöitä 1,1 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta.

Taulukko 8. Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö vuonna 2000

Toiminta	Työpäivää/ henkilö-työvuosi	Tuntia/ henkilö-työvuosi	Työajan % jakauma
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**205,8**	**1519,1**	**81,7**
a. Koulutus	3,6	26,7	1,4
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +12)	**42,6**	**314,0**	**16,9**
1. Vuosiloma	31,8	234,7	12,6
2. Lapsen syntymä- ja hoito	0,7	4,9	0,3
3. Sairaus	8,5	62,7	3,4
4. Tapaturma	0,3	2,3	0,1
5. Lapsen sairaus	0,3	2,3	0,1
6. Muut palkalliset vapaat	0,1	0,8	0,0
7. Kertausharjoitukset	0,0	0,2	0,0
8. Arkipyhät	0,1	0,5	0,0
9. Ammattiyhdistystoiminta	0,3	2,0	0,1
10. Yhteistoiminta	0,1	0,9	0,0
11. Työsuojelutoiminta	0,1	0,4	0,0
12. Virkistystoiminta	0,3	2,3	0,1
C. Säännöllinen vuosityöaika 1)	**252,0**	**1859,8**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt 2)	2,9	21,2	1,1
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**208,7**	**1540,3**	**82,8**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	254,9	1881,0	101,1
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia			7,38
Työpäivien lukumäärä vuodessa			252

1) Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivän kekimääräinen pituus (tuntia)

2) Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

6.2. Työaika hallinnonaloittain

Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta hallinnonaloittain vaihtelee valtiovarainministeriön hallinnonalan 76 prosentista opetusministeriön hallinnonalan 86 prosenttiin, ks. taulukko 9. Valtiovarainministeriön hallinnonalan organisaatioissa panostetaan eniten koulutukseen (4,2 %), mistä osaltaan johtuu hallinnonalan alhainen tehdyn työajan prosenttiluku. Koulutuspanostuksen suuruus kertoo, miten organisaatio investoi henkilöstönsä kehittämiseen. Koulutus ei sinänsä ole itseisarvo vaan se, mitä sillä saadaan aikaan. Koulutettavalla henkilöllä pitää olla selkeä organisaation toiminnasta johdettu oppimistavoite, jonka toteutumista myös seurataan. Tämä taas edellyttää, että organisaatiossa on käytössä systemaattinen osaamisen johtamismenettely.

Taulukko 9/1 Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö hallinnonaloittain vuonna 2000

Toiminta	Tasavallan Presidentin kanslia		Valtioneuvoston kanslia		Ulkoasiainministeriö		Oikeusministeriö		Sisäasiainministeriö		Puolustusministeriö		Valtiovarainministeriö	
	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**1577,1**	**84,5**	**1467,9**	**79,9**	**1513,2**	**82,6**	**1514,7**	**82,0**	**1483,4**	**78,4**	**1553,4**	**81,8**	**1403,7**	**76,4**
a. Koulutus	14,7	0,8	48,2	2,6	16,9	0,9	25,0	1,4	62,3	3,3	3,5	0,2	77,8	4,2
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+...+12)	**275,5**	**14,8**	**321,0**	**17,5**	**301,9**	**16,5**	**307,5**	**16,6**	**346,8**	**18,3**	**343,2**	**18,1**	**355,6**	**19,4**
1. Vuosiloma	223,6	12,0	254,6	13,9	245,2	13,4	221,5	12,0	250,2	13,2	257,2	13,5	250,2	13,6
2. Lapsen syntymä- ja hoito	0,0	0,0	9,0	0,5	8,1	0,4	5,2	0,3	3,2	0,2	0,1	0,0	6,8	0,4
3. Sairaus	39,7	2,1	50,4	2,7	44,6	2,4	72,4	3,9	77,9	4,1	74,6	3,9	81,4	4,4
4. Tapaturma	5,3	0,3	0,4	0,0	1,0	0,1	2,4	0,1	4,0	0,2	3,5	0,2	1,6	0,1
5. Lapsen sairaus	4,0	0,2	3,9	0,2	1,7	0,1	2,8	0,2	2,4	0,1	0,2	0,0	4,7	0,3
6. Muut palkalliset vapaat	0,0	0,0	1,0	0,1	1,2	0,1	0,5	0,0	0,7	0,0	0,1	0,0	1,4	0,1
7. Kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
8. Arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	2,2	0,1	0,0	0,0
9. Ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9	0,0	4,4	0,2	3,1	0,2
10. Yhteistoiminta	1,2	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	1,8	0,1	0,1	0,0	2,9	0,2
11. Työsuojelutoiminta	0,5	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0
12. Virkistystoiminta	1,2	0,1	0,8	0,0	0,0	0,0	1,2	0,1	4,9	0,3	0,8	0,0	2,6	0,1
C. Säännöllinen vuosityöaika [1]	**1867,3**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**	**1832,0**	**100,0**	**1847,2**	**100,0**	**1892,5**	**100,0**	**1900,1**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [2]	83,5	4,5	95,5	5,2	46,7	2,6	7,6	0,4	48,6	2,6	30,4	1,6	17,1	0,9
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**1660,6**	**88,9**	**1563,4**	**85,1**	**1560,0**	**85,1**	**1522,2**	**82,4**	**1532,1**	**81,0**	**1583,8**	**83,4**	**1420,8**	**77,3**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	1950,8	104,5	1932,6	105,2	1878,8	102,6	1854,7	100,4	1941,2	102,6	1930,5	101,6	1854,2	100,9
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia		7,41		7,29		7,27		7,33		7,51		7,54		7,29
Työpäivien lukumäärä vuodessa		252		252		252		252		252		252		252

[1] Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivien keskimääräinen pituus (tuntia)

[2] Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Taulukko 9/2 Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö hallinnonaloittain vuonna 2000

Toiminta	Opetusministeriö		Maa- ja metsätalousministeriö		Liikenne- ja viestintäministeriö		Kauppa- ja teollisuusministeriö		Sosiaali- ja terveysministeriö		Työministeriö		Ympäristöministeriö	
	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma	Tuntia/ henkilötyövuosi	Työajan % jakauma
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**1576,8**	**85,7**	**1511,5**	**82,3**	**1508,4**	**80,2**	**1469,9**	**80,5**	**1494,9**	**80,4**	**1448,0**	**78,6**	**1510,4**	**82,1**
a. Koulutus	5,3	0,3	19,3	1,1	23,0	1,2	34,4	1,9	23,7	1,3	47,5	2,6	32,3	1,8
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+...+12)	**257,5**	**14,0**	**306,3**	**16,7**	**348,5**	**18,5**	**322,7**	**17,7**	**341,2**	**18,3**	**346,6**	**18,8**	**296,9**	**16,1**
1. Vuosiloma	203,5	11,1	228,5	12,4	258,7	13,8	247,0	13,5	245,6	13,2	253,0	13,7	227,2	12,4
2. Lapsen syntymä- ja hoito	6,9	0,4	7,7	0,4	2,2	0,1	6,4	0,4	6,9	0,4	14,9	0,8	4,5	0,2
3. Sairaus	40,7	2,2	58,9	3,2	70,7	3,8	51,5	2,8	76,8	4,1	66,3	3,6	51,9	2,8
4. Tapaturma	1,1	0,1	1,5	0,1	3,7	0,2	1,8	0,1	1,9	0,1	1,5	0,1	1,6	0,1
5. Lapsen sairaus	1,6	0,1	3,6	0,2	1,7	0,1	4,1	0,2	4,3	0,2	2,9	0,2	2,8	0,2
6. Muut palkalliset vapaat	0,6	0,0	0,4	0,0	0,5	0,0	2,6	0,1	1,3	0,1	5,0	0,3	1,6	0,1
7. Kertausharjoitukset	0,3	0,0	0,5	0,0	0,3	0,0	0,5	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0
8. Arkipyhät	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Ammattiyhdistystoiminta	1,0	0,1	0,7	0,0	4,5	0,2	1,8	0,1	1,3	0,1	0,7	0,0	1,6	0,1
10. Yhteistoiminta	0,2	0,0	1,8	0,1	0,6	0,0	2,2	0,1	0,7	0,0	0,7	0,0	1,0	0,1
11. Työsuojelutoiminta	0,3	0,0	0,5	0,0	0,4	0,0	0,6	0,0	0,5	0,0	0,3	0,0	0,6	0,0
12. Virkistystoiminta	1,2	0,1	2,2	0,1	5,2	0,3	2,1	0,1	1,7	0,1	1,2	0,1	3,7	0,2
C. Säännöllinen vuosityöaika [1]	**1839,6**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**	**1879,9**	**100,0**	**1827,0**	**100,0**	**1859,8**	**100,0**	**1842,1**	**100,0**	**1839,6**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [2]	5,7	0,3	6,1	0,3	50,6	2,7	4,9	0,3	12,6	0,7	4,8	0,3	6,1	0,3
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**1582,5**	**86,0**	**1517,5**	**82,6**	**1559,0**	**82,9**	**1474,8**	**80,7**	**1507,5**	**81,1**	**1452,8**	**78,9**	**1516,5**	**82,4**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	1845,3	100,3	1843,1	100,3	1930,5	102,7	1831,9	100,3	1872,4	100,7	1846,9	100,3	1845,7	100,3
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia		7,30		7,29		7,46		7,25		7,38		7,31		7,30
Työpäivien lukumäärä vuodessa		252		252		252		252		252		252		252

[1] Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivien keskimääräinen pituus (tuntia)

[2] Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Sairastavuus on suurinta valtiovarainministeriön (4,4 %), sisäasianministeriön (4,1 %), sosiaali- ja terveysministeriön (4,1 %), puolustusministeriön (3,9 %), liikenne- ja viestintäministeriön (3,8 %) ja työministeriön (3,6 %) hallinnonaloilla. Vähiten sairauspoissaoloja on Tasavallan Presidentin kansliassa (2,1 %).

Rahassa korvattujen ylityötuntien osuus säännöllisestä vuosityöajasta vaihteli valtioneuvoston kanslian 5,2 prosentista työministeriön hallinnonalan 0,3 prosenttiin. Valtioneuvoston kanslian ylitöiden määrään vaikuttavat todennäköisesti valtioneuvoston autonkuljettajien tekemät ylityöt. Myös kauppa- ja teollisuusministeriön, opetusministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ylitöiden prosenttiosuus oli 0,3.

6.3. Työaika toiminnoittain

Taulukossa 10 on tarkasteltu työajan käyttöä toiminnoittain. Tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta on suurin yliopistokoulutuksessa (86 %) ja alhaisin valtiovarainhoidossa sekä rahoitus- ja vakuutuspalveluissa (76 %).

Taulukko 10/1 Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

	Yliopistokoulutus		Muut opetus- ja koulutuspalvelut		Tutkimustoiminta		Maanpuolustus ja rajavartiointi		Poliisi- ja pelastustoimi		Oikeustoimi		Liikenne ja liikennepalvelut	
Toiminta	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**1585,1**	**86,2**	**1554,0**	**83,0**	**1491,8**	**81,2**	**1562,4**	**82,2**	**1464,0**	**76,8**	**1515,2**	**81,9**	**1511,5**	**80,1**
a. Koulutus	4,1	0,2	13,5	0,7	26,0	1,4	0,1	0,0	86,9	4,6	26,2	1,4	23,4	1,2
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +12)	**250,4**	**13,6**	**304,9**	**16,3**	**319,3**	**17,4**	**337,6**	**17,8**	**354,2**	**18,6**	**308,3**	**16,7**	**352,6**	**18,7**
1. Vuosiloma	200,1	10,9	223,5	11,9	247,0	13,4	256,3	13,5	248,4	13,0	220,7	11,9	260,1	13,8
2. Lapsen syntymä- ja hoito	6,9	0,4	8,1	0,4	6,4	0,3	0,3	0,0	3,1	0,2	5,4	0,3	1,9	0,1
3. Sairaus	37,4	2,0	62,1	3,3	51,9	2,8	71,2	3,7	84,8	4,5	73,8	4,0	72,9	3,9
4. Tapaturma	0,9	0,0	3,3	0,2	1,5	0,1	3,3	0,2	4,4	0,2	2,5	0,1	4,1	0,2
5. Lapsen sairaus	1,4	0,1	3,2	0,2	3,6	0,2	0,4	0,0	2,3	0,1	2,8	0,2	1,6	0,1
6. Muut palkalliset vapaat	0,7	0,0	0,6	0,0	2,6	0,1	0,0	0,0	0,8	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0
7. Kertausharjoitukset	0,3	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0
8. Arkipyhät	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	1,7	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Ammattiyhdistystoiminta	1,1	0,1	1,0	0,1	1,2	0,1	4,1	0,2	0,7	0,0	0,9	0,0	4,8	0,3
10. Yhteistoiminta	0,1	0,0	0,5	0,0	1,9	0,1	0,1	0,0	2,3	0,1	0,3	0,0	0,6	0,0
11. Työsuojelutoiminta	0,3	0,0	0,8	0,0	0,6	0,0	0,1	0,0	0,7	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0
12. Virkistystoiminta	1,2	0,1	0,9	0,0	2,2	0,1	0,1	0,0	6,4	0,3	1,2	0,1	5,5	0,3
C. Säännöllinen vuosityöaika [1]	**1839,6**	**100,0**	**1872,4**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**	**1900,1**	**100,0**	**1905,1**	**100,0**	**1849,7**	**100,0**	**1887,5**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [2]	4,1	0,2	20,7	1,1	8,0	0,4	41,9	2,2	45,0	2,4	6,9	0,4	55,0	2,9
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**1589,2**	**86,4**	**1574,7**	**84,1**	**1499,8**	**81,6**	**1604,2**	**84,4**	**1509,0**	**79,2**	**1522,0**	**82,3**	**1566,5**	**83,0**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	1843,7	100,2	1893,1	101,1	1845,1	100,4	1941,9	102,2	1950,1	102,4	1856,5	100,4	1942,5	102,9
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia		7,30		7,43		7,29		7,54		7,56		7,34		7,49
Työpäivien lukumäärä vuodessa		252		252		252		252		252		252		252

[1] Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivien keskimääräinen pituus (tuntia)

[2] Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Taulukko 10/2 Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

	Elinkeinotoiminnan palvelut		Valtiovarainhoito sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut		Ministeriötason toiminta		Alue- ja ympäristöpalvelut		Kulttuuripalvelut		Sosiaali- ja työvoimapalvelut		Muut toiminnat	
Toiminta	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakauma**
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**1499,2**	**81,9**	**1404,3**	**76,4**	**1479,4**	**80,9**	**1504,6**	**81,9**	**1514,5**	**82,6**	**1479,1**	**78,6**	**1478,1**	**77,5**
a. Koulutus	23,0	1,3	77,4	4,2	31,1	1,7	28,4	1,5	11,3	0,6	33,7	1,8	35,8	1,9
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +12)	**307,3**	**16,8**	**355,4**	**19,3**	**319,0**	**17,4**	**304,1**	**16,6**	**308,8**	**16,8**	**369,6**	**19,6**	**393,7**	**20,6**
1. Vuosiloma	223,7	12,2	249,7	13,6	248,9	13,6	228,6	12,4	223,3	12,2	263,4	14,0	266,8	14,0
2. Lapsen syntymä- ja hoito	6,8	0,4	7,0	0,4	8,5	0,5	4,4	0,2	4,1	0,2	5,2	0,3	1,7	0,1
3. Sairaus	62,5	3,4	80,9	4,4	54,8	3,0	57,6	3,1	71,7	3,9	86,3	4,6	96,4	5,1
4. Tapaturma	1,6	0,1	1,6	0,1	1,0	0,1	1,9	0,1	0,7	0,0	2,5	0,1	7,6	0,4
5. Lapsen sairaus	4,1	0,2	4,8	0,3	3,0	0,2	2,9	0,2	3,0	0,2	3,1	0,2	2,1	0,1
6. Muut palkalliset vapaat	1,0	0,1	0,9	0,0	1,5	0,1	0,8	0,0	0,4	0,0	0,7	0,0	1,1	0,1
7. Kertausharjoitukset	0,4	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0	0,2	0,0
8. Arkipyhät	2,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	4,7	0,2
9. Ammattiyhdistystoiminta	1,1	0,1	3,4	0,2	0,4	0,0	1,9	0,1	1,0	0,1	2,0	0,1	2,1	0,1
10. Yhteistoiminta	1,4	0,1	3,1	0,2	0,2	0,0	1,2	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	1,4	0,1
11. Työsuojelutoiminta	0,3	0,0	0,7	0,0	0,1	0,0	0,6	0,0	0,4	0,0	0,9	0,0	0,5	0,0
12. Virkistystoiminta	1,8	0,1	3,0	0,2	0,4	0,0	3,9	0,2	2,6	0,1	3,8	0,2	9,1	0,5
C. Säännöllinen vuosityöaika [1]	**1829,5**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**	**1829,5**	**100,0**	**1837,1**	**100,0**	**1834,6**	**100,0**	**1882,4**	**100,0**	**1907,6**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [2]	4,3	0,2	16,6	0,9	28,6	1,6	5,9	0,3	8,6	0,5	17,0	0,9	20,7	1,1
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**1503,6**	**82,2**	**1420,9**	**77,3**	**1508,0**	**82,4**	**1510,4**	**82,2**	**1523,1**	**83,0**	**1496,1**	**79,5**	**1498,9**	**78,6**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	1833,9	100,2	1853,7	100,9	1858,1	101,6	1842,9	100,3	1843,2	100,5	1899,4	100,9	1928,4	101,1
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia		7,26		7,29		7,26		7,29		7,28		7,47		7,57
Työpäivien lukumäärä vuodessa		252		252		252		252		252		252		252

[1] Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivien keskimääräinen pituus (tuntia)

[2] Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Koulutukseen panostetaan eniten poliisi- ja pelastustoimessa eli 4,6 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta. Lähes yhtä paljon koulutukseen käytetään työaikaa valtiovarainhoidossa sekä rahoitus- ja vakuutuspalveluissa eli 4,2 prosenttia.

Sairauspoissaoloja on eniten muissa toiminnoissa (5,1 %), sosiaali- ja työvoimapalveluissa (4,6 %) poliisi- ja pelastustoimessa (4,5 %), valtiovarainhoidossa sekä rahoitus- ja vakuutuspalveluissa (4,4 %) ja oikeustoimessa (4 %).

Palkallisia ylitöitä säännöllisestä vuosityöajasta tehdään eniten liikenne- ja liikennepalveluissa (2,9 %), poliisi- ja pelastustoimessa (2,4 %) ja maanpuolustuksessa ja rajavartioinnissa (2,2 %).

6.4. Työaika viraston koon mukaan

Työajan käytössä kokoluokittain ei ole suuria eroja lukuun ottamatta henkilötyövuodeltaan kaikkein isoimmista virastoista koostuvaa ryhmää, ks. taulukko 11. Suurissa organisaatioissa (henkilötyövuosien määrä yli 5000) tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta eli henkilöstön käyttöaste on korkein eli 87 prosenttia. Näissä sairauspoissaoloja on myös muita vähemmän eli 1,6 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta. On huomattava, että kokoluokkien lukujen muodostumiseen vaikuttavat keskeisimmin niiden sisältämien virastojen ominaisuudet kuin itse kokoluokka.

Taulukko 11. Valtion budjettitalouden koko henkilöstön työajan käyttö viraston koon mukaan vuonna 1980

	Viraston kokoluokka henkilötyövuosina													
	0- 100		**101- 250**		**251-500**		**501-1000**		**1001-2500**		**2501-5000**		**5001-**	
Toiminta	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**	**Tuntia/ henkilö- työvuosi**	**Työajan % jakau- ma**
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**1454,9**	**79,2**	**1501,8**	**81,5**	**1512,0**	**82,1**	**1496,2**	**81,6**	**1507,3**	**81,2**	**1579,9**	**84,7**	**1628,8**	**87,3**
a. Koulutus	55,9	3,0	22,7	1,2	17,4	0,9	18,3	1,0	43,8	2,4	6,6	0,4	3,3	0,2
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +12)	**326,3**	**17,8**	**317,6**	**17,2**	**312,7**	**17,0**	**320,1**	**17,4**	**306,1**	**16,5**	**278,3**	**14,9**	**232,7**	**12,5**
1. Vuosiloma	235,5	12,8	236,6	12,8	242,3	13,2	245,2	13,4	226,8	12,2	215,1	11,5	191,4	10,3
2. Lapsen syntymä- ja hoito	3,7	0,2	4,7	0,3	6,1	0,3	5,4	0,3	6,3	0,3	6,7	0,4	5,6	0,3
3. Sairaus	71,8	3,9	64,6	3,5	57,4	3,1	61,2	3,3	65,8	3,5	44,7	2,4	30,4	1,6
4. Tapaturma	3,9	0,2	2,1	0,1	1,3	0,1	2,3	0,1	2,2	0,1	1,6	0,1	0,7	0,0
5. Lapsen sairaus	1,9	0,1	2,3	0,1	3,8	0,2	3,0	0,2	3,6	0,2	1,8	0,1	1,7	0,1
6. Muut palkalliset vapaat	0,5	0,0	0,8	0,0	0,7	0,0	0,6	0,0	0,2	0,0	0,7	0,0	2,0	0,1
7. Kertausharjoitukset	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,6	0,0
8. Arkipyhät	0,9	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Ammattiyhdistystoiminta	2,4	0,1	2,5	0,1	0,2	0,0	0,9	0,0	0,3	0,0	0,5	0,0	0,2	0,0
10. Yhteistoiminta	1,3	0,1	1,0	0,1	0,1	0,0	0,4	0,0	0,2	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0
11. Työsuojelutoiminta	0,6	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0
12. Virkistystoiminta	3,6	0,2	1,8	0,1	0,4	0,0	0,6	0,0	0,4	0,0	5,9	0,3	0,0	0,0
C. Säännöllinen vuosityöaika [1]	**1837,1**	**100,0**	**1842,1**	**100,0**	**1842,1**	**100,0**	**1834,6**	**100,0**	**1857,2**	**100,0**	**1864,8**	**100,0**	**1864,8**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [2]	18,6	1,0	21,7	1,2	27,7	1,5	27,1	1,47588	14,6	0,8	12,0	0,6	22,2	1,2
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**1473,5**	**80,2**	**1523,6**	**82,7**	**1539,7**	**83,6**	**1523,2**	**83,0**	**1522,0**	**81,9**	**1591,9**	**85,4**	**1651,0**	**88,5**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	1855,7	101,0	1863,9	101,2	1869,8	101,5	1861,6	101,5	1871,9	100,8	1876,8	100,6	1887,0	101,2
Työpäivän pituus keskimäärin, tuntia		7,29		7,31		7,31		7,28		7,37		7,40		7,40
Työpäivien lukumäärä vuodessa		252		252		252		252		252		252		252

[1] Säännöllinen vuosityöaika tunteina lasketaan kertomalla työpäivien lukumäärällä työpäivän keskimääräinen pituus (tuntia)

[2] Ylitöiden määrä perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

6.5. Työaika sukupuolen mukaan

Työajan käyttö vaihtelee jonkin verran sukupuolen mukaan, ks. taulukko 12 ja kuvio 7. Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta on miehillä 86 prosenttia ja naisilla 83 prosenttia. Info-virastoissa, joissa työaikaa on tarkasteltu tässä sukupuolen ja seuraavissa luvuissa iän ja tulojen mukaan, tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli keskimäärin 84,7 prosenttia eli 3 prosenttiyksikköä suurempi kuin koko tutkimusaineistossa. Info-virastot kattoivat vajaat 30 prosenttia tutkimusaineiston henkilöstöstä, kuten jo edempänä on käynyt ilmi.

Naiset käyttävät osaamisensa kehittämiseen säännöllisestä työajasta 0,9 prosenttia eli hieman enemmän kuin miehet (0,6 %). Miehillä vuosilomien osuus säännöllisestä vuosityöajasta on 10,9 prosenttia ja naisilla 11,7 prosenttia. Palkallisen äitiysloma-ajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta on naisilla 0,7 prosenttia.

Sairauspoissaolojen osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli naisilla 3,4 prosenttia ja miehillä 2,2 prosenttia. Naiset hoitavat sairaita lapsia useammin kuin miehet.

Miehillä ylitöiden määrä säännöllisestä työajasta oli 2 prosenttia ja naisilla 0,6 prosenttia.

Taulukko 12. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö sukupuolen mukaan vuonna 2000

Toiminta	Prosenntiosuus säännöllisestä työajasta		
	Miehet	Naiset	Yhteensä
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**86,0**	**82,9**	**84,7**
a. Koulutus	0,6	0,9	0,7
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +7)	**85,4**	**82,0**	**84,0**
1. Vuosiloma	10,9	11,7	11,2
2. Lapsen syntymä- ja hoito	0,0	0,7	0,3
3. Sairaus	2,2	3,4	2,7
4. Lapsen sairaus	0,1	0,2	0,1
5. Tapaturmat	0,1	0,1	0,1
6. Virkistystoiminta	0,1	0,0	0,1
7. Muut palkalliset vapaat	0,1	0,1	0,1
C. Säännöllinen vuosityöaika	**100,0**	**100,0**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt [1)]	2,0	0,6	1,4
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	**87,9**	**83,6**	**86,1**
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	102,0	100,6	101,4

1) Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Kuvio 7. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö sukupuolen mukaan vuonna 2000

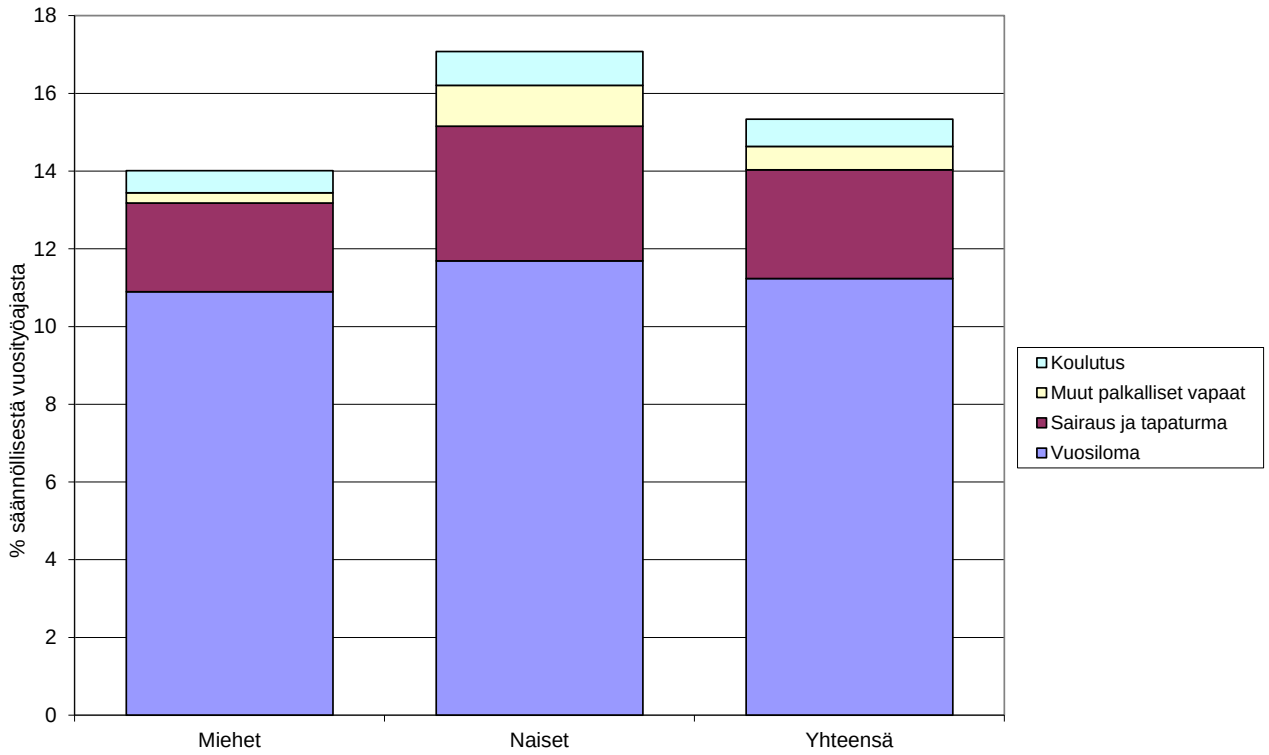

6.6. Työaika iän mukaan

Nuoret työntekijät käyttävät henkilöstökoulutukseen enemmän työaikaa kuin vanhemmat. Alle 25 vuotiailla koulutuksen osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 1,5 prosenttia ja 25-35 vuotiailla 1 prosentin, kun se yli 55 vuotiailla tai vanhemmilla oli vain 0,3 prosenttia, ks. taulukko 13 ja kuvio 8. Tämä on luonnollista, koska nuoret tarvitsevat työuransa alkuvaiheessa töihin perehdyttävää koulutusta.

Vuosilomien pituus on sidoksissa vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan pituuteen ja toisaalta vuoden lomanmääräytymiskuukausien määrään. Tästä johtuen vuosiloma-ajan palkkojen prosenttiosuus säännöllisestä vuosityöajasta kasvaa iän noustessa.

Iällä ja sairauspoissaoloilla on suoraviivainen riippuvuus eli ikääntymisen myötä sairauspoissaolot lisääntyvät. Niinpä esimerkiksi 25-34 vuotiailla sairaspoissaolojen osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 1,7 prosenttia ja 55 vuoden iän saavuttaneilla 4,3 prosenttia.
25-34 vuotiaat naiset pitävät eniten palkallisia äitiyslomia (osuus säännöllisestä työajasta 0,8 %) kun taas 35-44 vuoden iässä ollaan eniten poissa sairaan lapsen hoidon vuoksi (työaikaosuus 0,3 prosenttia).

Alle 45 vuotiaat tekevät enemmän ylitöitä kuin ns. seniori-iän (45 v.) saavuttaneet.

Taulukko 13. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö iän mukaan vuonna 2000

		Prosenntiosuus säännöllisestä työajasta					
Toiminta		-24	25-34	35-44	45-54	55 -	Yhteensä
A.	**Tehty vuosityöaika (=C-a-B)**	**92,8**	**87,0**	**84,2**	**83,0**	**81,0**	**84,7**
a.	Koulutus	1,5	1,0	0,6	0,5	0,3	0,7
B.	**Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +7)**	**91,3**	**86,0**	**83,6**	**82,5**	**80,7**	**84,0**
	1. Vuosiloma	4,3	9,0	11,7	12,8	14,1	11,2
	2. Lapsen syntymä- ja hoito	0,1	0,8	0,3	0,0	0,0	0,3
	3. Sairaus	1,1	1,7	2,6	3,3	4,3	2,7
	4. Lapsen sairaus	0,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,1
	5. Tapaturmat	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	6. Virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
	7. Muut palkalliset vapaat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
C.	**Säännöllinen vuosityöaika**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
D.	Tehdyt ylityöt [1)]	1,3	1,6	1,8	1,1	0,8	1,4
E.	**Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)**	94,1	88,6	86,0	84,1	81,8	86,1
F.	Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	**101,3**	**101,6**	**101,8**	**101,1**	**100,8**	**101,4**

1) Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Kuvio 8. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö iän mukaan vuonna 2000

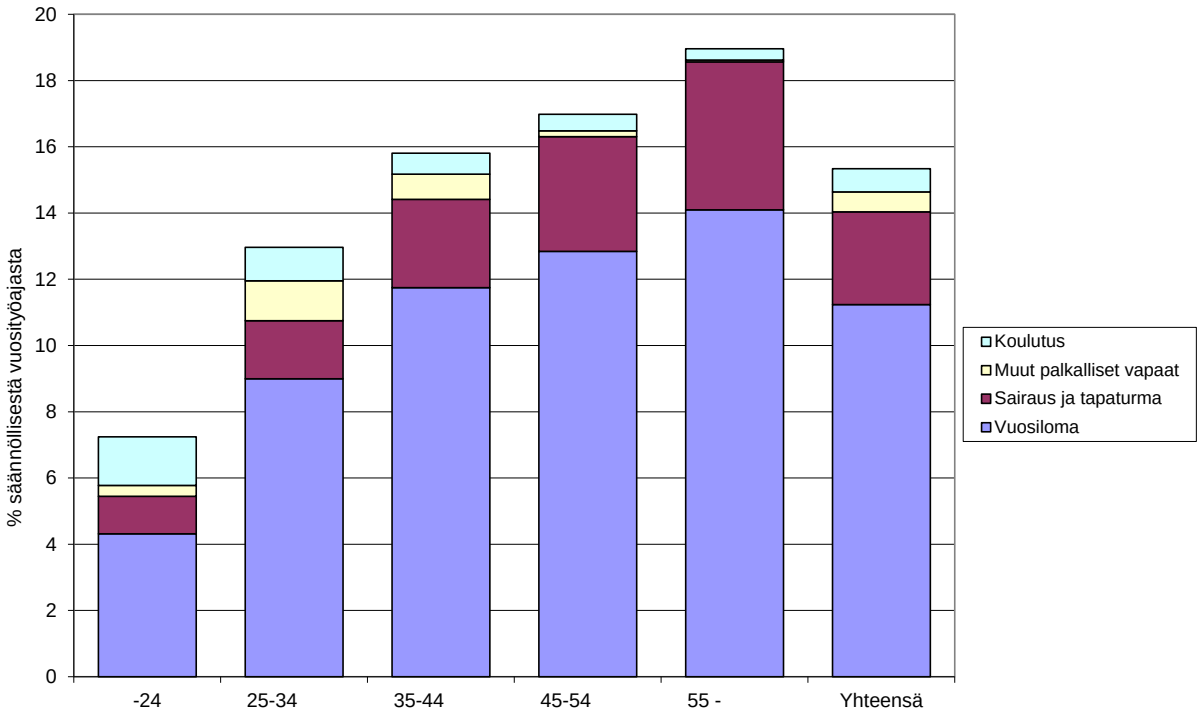

6.7 Työaika tulojen mukaan

Taulukossa 14 ja kuviossa 9 on tarkasteltu työajan käyttöä tuloluokan mukaan. Alemmissa tuloluokissa sairastetaan eniten, ollaan useimmiten äitiyslomalla. Tuloluokalla ei ole suurta vaikutusta vuosilomien säännölliseen työaikaan suhteutettuun määrään, vaikkakin yli 25 000 markankuukausipalkkaa ansaitsevilla vuosilomien osuus on suurin eli 13,1 prosenttia.

Ylitöitä tehdään eniten tuloluokassa 15 001-20 000 (mk/kk/henkilö) eli 2,2 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta.

Taulukko 14. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö tuloluokittain (mk/kk/henkilö) vuonna 2000

	Prosenntiosuus säännöllisestä työajasta						
Toiminta	-5000	5001-10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-	Yhteensä
A. Tehty vuosityöaika (=C-a-B)	**81,2**	**84,5**	**84,5**	**85,8**	**86,0**	**85,4**	**84,7**
a. Koulutus	0,4	1,0	0,5	0,5	0,5	0,4	0,7
B. Ei tehty vuosityöaika (=1+ ... +7)	**80,8**	**83,5**	**83,9**	**85,3**	**85,5**	**85,0**	**84,0**
1. Vuosiloma	11,0	10,1	12,0	11,7	12,0	13,1	11,2
2. Lapsen syntymä- ja hoito	3,0	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3
3. Sairaus	4,2	3,5	2,4	1,8	1,4	1,0	2,7
4. Lapsen sairaus	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
5. Tapaturmat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
6. Virkistystoiminta	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
7. Muut palkalliset vapaat	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
C. Säännöllinen vuosityöaika	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
D. Tehdyt ylityöt 1)	0,2	0,7	1,7	2,2	1,2	0,7	1,4
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	81,4	85,2	86,1	87,9	87,2	86,0	86,1
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	**100,2**	**100,7**	**101,7**	**102,2**	**101,2**	**100,7**	**101,4**

1) Ylitöiden määrä, joista on saatu rahallinen korvaus, perustuu vuoden 2000 valtion henkilöstön vuosirekisterin tietoihin

Kuvio 9. Budjettitalouden henkilöstön ei tehty työaika tulojen mukaan vuonna 2000

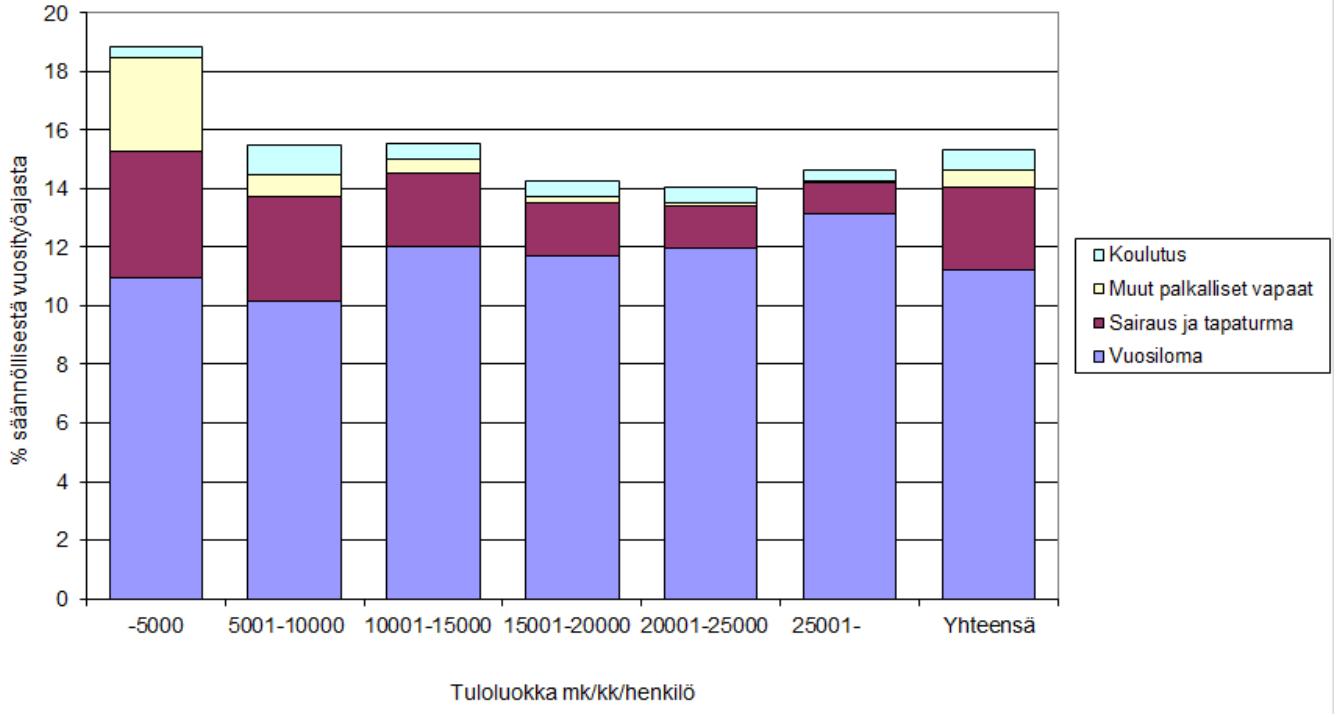

7. Työvoimakustannukset vuonna 2000

7.1. Työvoimakustannusten laskentaperiaatteita

Virastoilta ja laitoksilta kerätyt työvoimakustannustutkimuksen tiedot sekä niiden sisällöt ja laskentasäännöt ilmenevät liitteessä 1 olevista tiedustelulomakkeesta ja sen täyttöohjeista.

Valtion työvoimakustannusten laskennassa on noudatettu yhdenkertaista kirjaamis- ja kustannusten nettoutusperiaatetta.

Mikäli viraston tai laitoksen omat henkilöt ovat osallistuneet henkilöstökoulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen, väestönsuojelutoiminnan, työpaikkaterveyspalveluiden tai työpaikkaruokailun toteuttamiseen, lasten hoitoon tai muuhun työvoimakustannuksissa eriteltyyn toimintaan, niin heidän palkkakustannuksensa sisältyvät EUROSTATin säännösten mukaisesti viraston tai laitoksen palkkamenoihin ja sotu-maksut sosiaaliturvamenojen vastaavaan kohtaan.

Sosiaaliturvan kustannuksista on vähennetty Kansaneläkelaitoksen virastoille ja laitoksille sairausvakuutuslain perusteella maksamat päivärahat työntekijöiden sairaus- ja tapaturmapoissaolojen sekä äitiysloman ajalta.

Valtion osuus erorahaston menoista (työsuhteiset) ja virkamiehille maksetut erorahat, toistuvuuskorvaukset ja koulutusrahat on sisällytetty julkaisun koko valtion henkilöstöä koskeviin tulosteisiin. Em. työvoimakustannuserä on jaoteltu hallinnonaloittain, viraston toiminnoittain ja kokoluokittain tuotettuihin tulosteisiin niiden sisältämien virastoryhmien palkkasummien mukaisessa suhteessa. Virastojen tulosteisiin ei erorahoja, toistuvuuskorvauksia ja koulutusrahoja ole otettu mukaan, koska yksittäisille virastotyönantajille niistä ei aiheudu työvoimakustannuksia.

Virastojen ja laitosten työterveyden- ja sairaudenhoidon järjestämisestä aiheutuneista menoista on vähennetty sairausvakuutuslain perusteella maksetut korvaukset. Korvaus oli vuonna 2000 noin 50 prosenttia tarpeellisista ja kohtuullisista järjestämiskustannuksista työntekijäkohtaiseen enimmäismäärään saakka. Työnantajan järjestämää hammashoitoa ei korvattu. Erikoislääkärien sairaanhoitopalveluja on korvattu rajoitetusti.

8. Kokonaistyövoimakustannukset

8.1. Valtion perinteinen tarkastelukulma

Valtion budjettitalouden henkilöstön kokonaistyövoimakustannukset vuonna 2000 olivat 26 059 miljoonaa markkaa (4 383 miljoonaa euroa), ks. taulukko 15 ja kuvio 10. Palkkasumma oli 20 331 miljoonaa markkaa (3 419 mijoonaa euroa). Kokonaistyövoimakustannuksista tehdyn työajan palkkoja oli 16 098 miljoonaa markkaa (2 707 miljoonaa euroa) eli 62 prosenttia. Välillisten työvoimakustannusten osuus työvoimakustannuksista oli 38 prosenttia (välilliset palkat 16 %, sosiaaliturvamenot 20 % ja muut välilliset työvoimakustannukset 2 %.).

Taulukko 15. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Työvoimakustannukset		% tehdyn työajan palkoista	% palkkasummasta	% työvoimakustannuksista
	milj. mk	milj. euro			
I. PALKKASUMMA	**20 330,8**	**3 419,4**	**126,29**	**100,00**	**78,02**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**16 098,2**	**2 707,5**	**100,00**	**79,18**	**61,78**
A. VÄLILLISET PALKAT	**4 232,6**	**711,9**	**26,29**	**20,82**	**16,24**
1. lomaraha	936,9	157,6	5,82	4,61	3,60
2. vuosiloma-ajan palkat	2 372,0	398,9	14,73	11,67	9,10
3. lapsen syntymä ja hoito	39,9	6,7	0,25	0,20	0,15
4. sairausajan palkat	578,9	97,4	3,60	2,85	2,22
5. eri virkavapaudet	27,6	4,6	0,17	0,14	0,11
6. reservin kertausharjoitukset	1,4	0,2	0,01	0,01	0,01
7. koulutusajan palkat	214,7	36,1	1,33	1,06	0,82
8. palkalliset arkipyhät	2,7	0,5	0,02	0,01	0,01
9. ammattiyhdistystoiminta	21,4	3,6	0,13	0,11	0,08
10. yhteistoiminta	10,1	1,7	0,06	0,05	0,04
11. työsuojelun yhteistoiminta	4,0	0,7	0,02	0,02	0,02
12. virkistystoiminta	23,1	3,9	0,14	0,11	0,09
B. SOSIAALITURVA	**5 300,2**	**891,4**	**32,92**	**26,07**	**20,34**
13. työnantajan sotu-maksut	1 382,2	232,5	8,59	6,80	5,30
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	8,9	1,5	0,06	0,04	0,03
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,1	0,0	0,00	0,00	0,00
16. VEL-eläkemaksut	3 951,8	664,6	24,55	19,44	15,16
17. tapaturmavakuutusmaksut	78,8	13,3	0,49	0,39	0,30
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	22,3	3,7	0,14	0,11	0,09
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	20,2	3,4	0,13	0,10	0,08
20. sairausvakuutuksen palautukset	-164,0	-27,6	-1,02	-0,81	-0,63
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**428,4**	**72,0**	**2,66**	**2,11**	**1,64**
21. virka- ja suojapuvut	35,8	6,0	0,22	0,18	0,14
22. vapaat matkat	7,1	1,2	0,04	0,03	0,03
23. koulutus	195,5	32,9	1,21	0,96	0,75
24. työsuojelu	2,0	0,3	0,01	0,01	0,01
25. väestönsuojelu	1,5	0,3	0,01	0,01	0,01
26. terveyden- ja sairaudenhoito	108,6	18,3	0,67	0,53	0,42
27. työpaikkaruokailu	27,0	4,5	0,17	0,13	0,10
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	20,4	3,4	0,13	0,10	0,08
29. muut kustannukset	30,5	5,1	0,19	0,15	0,12
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**9 961,2**	**1 675,4**	**61,88**	**49,00**	**38,22**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**26 059,4**	**4 382,9**	**161,88**	**128,18**	**100,00**

Kokonaistyövoimakustannusten osuus palkkasummasta vuonna 2000 oli 128,2 prosenttia. Palkkojen päälle aiheutuu siten 28 prosenttia sosiaaliturva- ja muita välillisiä kustannuksia, jotka mm. henkilöstömenoja budjetoitaessa tulee ottaa huomioon.

Kuvio 10. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten jakaantuminen vuonna 2000

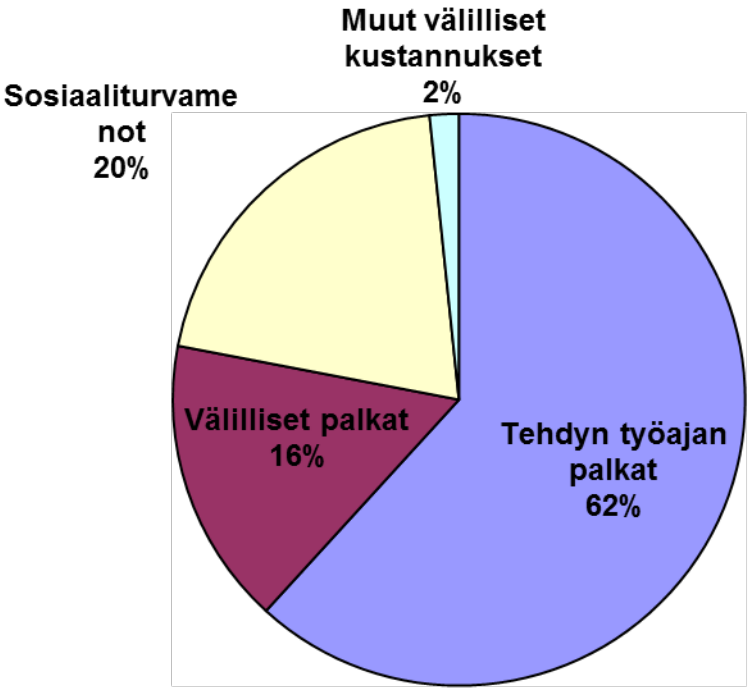

Tehdyn työajan palkkojen osuus kokonaistyövoimakustannuksista on pienentynyt vuoden 1968 73 prosentista vuonna 2000 62 prosenttiin. Välillisten työvoimakustannusten osuus on vastaavana aikana kasvanut 27 prosentista 38 prosenttiin.

Taulukko 16. Kokonaistyövoimakustannusten jakaantuminen valtion budjettitaloudessa tutkimusvuosina 1968–2000, %

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Tehdyn työajan palkat	72,7	65,5	60,4	58,7	59,9	61,0	61,8
Välilliset palkat	9,9	12,0	15,0	15,4	15,8	16,7	16,2
Sosiaaliturvamenot	16,6	21,4	23,2	24,1	23,4	21,1	20,3
Muut välilliset kustannukset	0,8	1,1	1,4	1,8	0,9	1,3	1,6
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Välilliset työvoimakustannukset

Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 61,9 prosenttia. Tämä palkkojen ns. sivukuluprosentti on kasvanut vuoden 1968 37,6 prosentista vuonna 1985 70 prosenttiin. 1990-luvulla välilliset työvoimakustannukset kääntyivät laskuun.

Seuraavassa tarkastellaan välillisiä työvoimakustannuksia ja niiden kehittymistä pääerittäin. Yksityiskohtaisempi tarkastelu tehdään jäljempänä luvussa 9.

Vuonna 2000 **välillisten palkkojen** osuus tehdyn työajan palkoista oli 26,3 prosenttia, kuten kuviosta 11 ja taulukosta 17 ilmenee. Vuosina 1968-2000 välillisten palkkojen osuus suhteessa tehdyn työajan palkkoihin on kasvanut. Aikajakson alkuvuosina 1968-1980 11 prosenttiyksikön nousu johtui lomarahan käyttöönotosta vuonna 1972, sen asteittaisesta suurentamisesta vuoteen 1975 asti sekä tarkastelujaksona tapahtuneesta vuosilomien pitenemisestä vuosilomasäännösten parantumisen takia. Vaikka vuosilomaetuudet ovat pysyneet vuodesta 1985 ennallaan, lomarahat ja loma-ajan palkat ovat jatkuvasti hieman kohonneet henkilöstön ikääntymisen vuoksi, jolloin yhä suurempi osa henkilöstöstä saa pitkän loman. Tämä nostaa myös lomarahoja.

Kuvio 11. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista valtion budjettitaloudessa vuosina 1968 – 2000

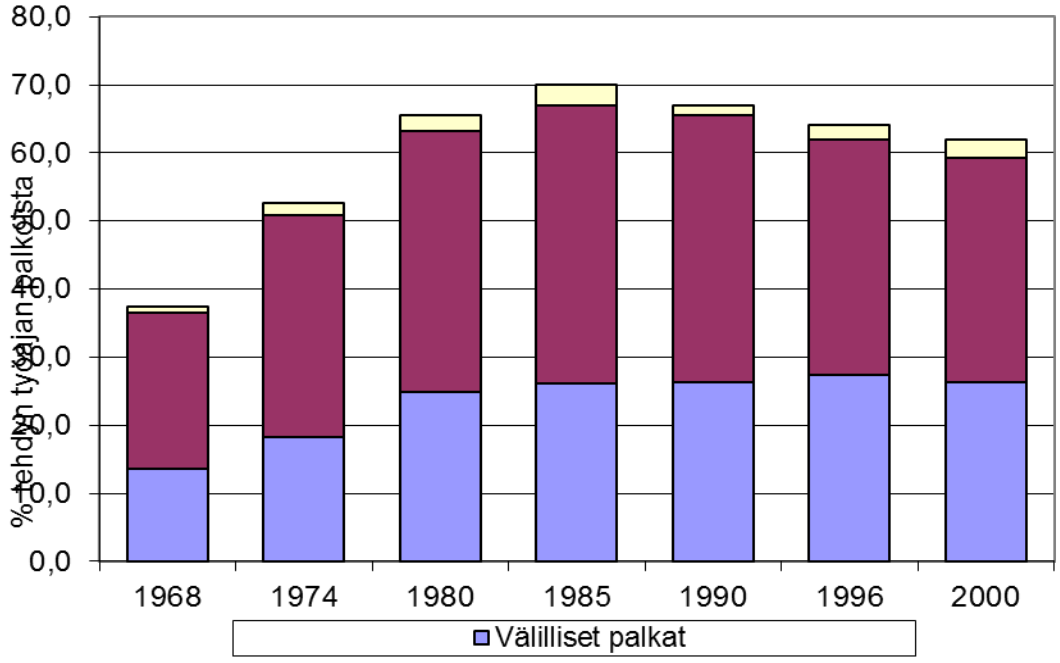

Taulukko 17. Välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista valtion budjettitaloudessa tutkimusvuosina 1968 – 2000

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Välilliset palkat	13,6	18,3	24,8	26,1	26,4	27,4	26,3
Sosiaaliturvamenot	22,9	32,6	38,4	40,9	39,1	34,6	32,9
Muut välilliset kustannukset	1,0	1,7	2,3	3,0	1,4	2,1	2,7
Yhteensä	37,6	52,6	65,5	70,0	67,0	64,1	61,9

Sosiaaliturvamenojen osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 32,9 prosenttia. Tässä eläkemaksujen osuus oli 24,6 ja työnantajan sotu-maksujen osuus 8,6 prosenttiyksikköä. Valtion perinteisessä tarkastelussa sosiaaliturmamaksuista vähennetään Kansaneläkelaitoksen maksamat sairausvakuutuksen palautukset sairausloman ja äitiysloman ajalta. Näiden vähentävä vaikutus vuonna 2000 oli 1 prosenttiyksikön. Vuoteen 1990 asti eläkemenoja mitattiin val-

tion palveluun perustuvien todellisten eläkemenojen pohjalta. Vuodesta 1991 alkaen eläkemenoja on seurattu Valtiokonttorin virastoille määrittämän eläkemaksun perusteella. Työnantajan työvoimakustannuksia määrättäessä eläkemaksuissa otetaan vähentävänä tekijänä huomioon työntekijän maksama eläkemaksuosuus, joka otettiin käyttöön vuonna 1993, jolloin sen osuus oli 3 prosenttia palkasta. Vuosina 1990-2000 tapahtunut sosiaaliturvamaksujen alentuminen johtuu pieneltä osin eläkekustannusten mittaamistavan muutoksesta, mutta ennen kaikkea työntekijän työeläkemaksun käyttöönotosta ja sen vähittäisestä korottamisesta vuoden 1993 3 prosentista vuonna 1995 4, vuonna 1996 4,3, vuonna 1997 4,5 ja vuonna 1998 4,7 prosenttiin. Tutkimusvuonna 2000 työntekijän työeläkevakuutusmaksu oli edelleen 4,7 prosenttia ja se laski vuonna 2001 4,5 prosenttiin. Myös valtion yleisen kokonaistyöeläkemaksuprosentin alentaminen on pienentänyt sosiaaliturvamenoja. Toisaalta alentumista on vaimentanut työnantajan sotu-maksun korotus vuonna 1995 6,65 prosentista 6,8 prosenttiin palkoista, mikä on myös tämän hetkinen työnantajan sotu-maksuprosentti.

Muiden välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista on ollut vuosina 1968-2000 vain 1-2 prosenttia. Lukua on viime vuosina nostanut lähinnä muiden koulutusmenojen sekä terveyden- ja sairaudenhoitomenojen kasvu.

Välillisten työvoimakustannusten organisaatiokohtainen vaihtelu

Seuraavassa kuviossa 12 ja taulukossa 18 on tarkastelu, miten tehdyn työajan palkkoihin suhteutetut välilliset työvoimakustannukset ja sen pääerät vaihtelevat eri organisaatioissa.

Kuvio 12. Tehdyn työajan palkkoihin suhteutettujen välillisten työvoimakustannusten jakaantuminen vuonna 2000

Välilliset palkat

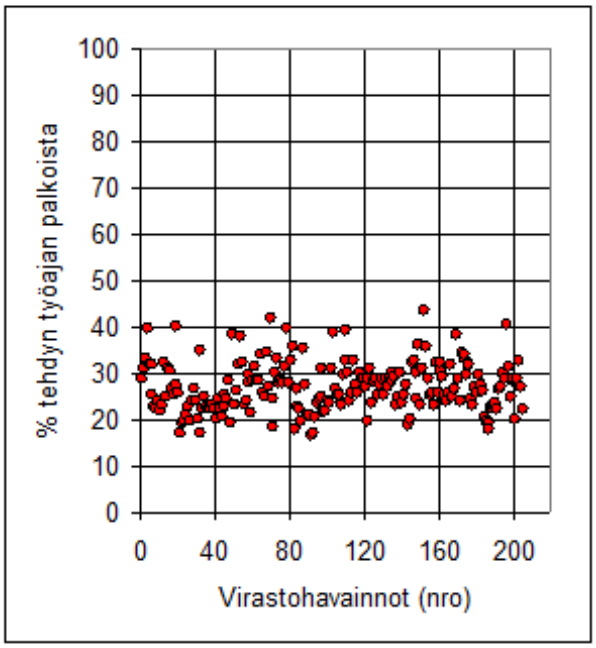

Sosiaaliturvamenot

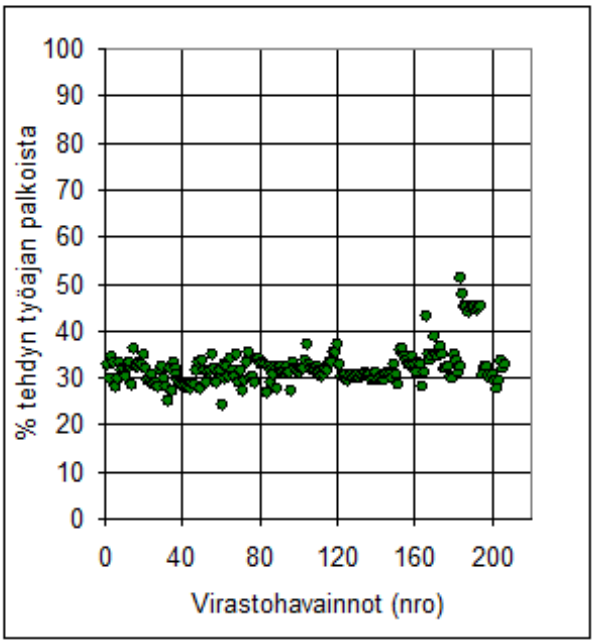

Muut välilliset työvoima-kustannukset

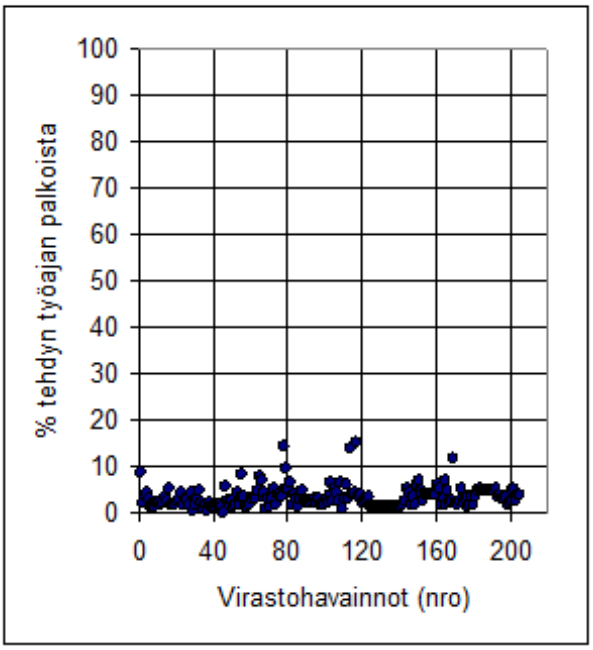

Välilliset työvoimakustannukset yhteensä

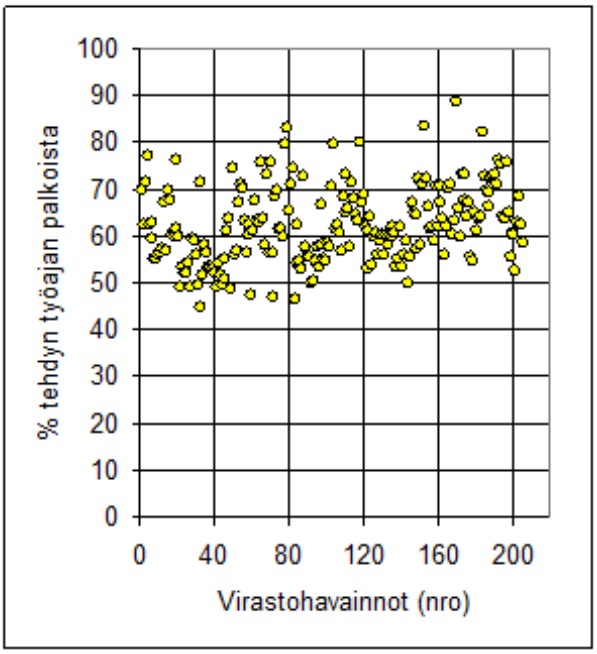

Taulukko 18. Välillisten työvoimakustannusten vaihtelua kuvaavat tunnusluvut vuonna 2000

	% tehdyn työajan palkoista			
	Välilliset palkat	Sosiaali-turva-menot	Muut välilliset työvoimakus-tannukset	Välilliset työ-voimakustan-nukset yht.
Minimi	16,5	24,2	0,1	44,8
Alakvartiili	23,1	29,8	1,7	56,1
Mediaani	26,4	31,4	2,9	61,5
Yläkvartiili	30,1	33,1	4,2	67,6
Maksimi	43,6	51,1	15,3	88,9
Keskiarvo	26,3	32,9	2,7	61,9
Keskihajonta	5,3	4,0	2,2	8,1
Keskihajonta, % keskiarvosta	20,0	12,3	84,3	13,1

Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vaihtelee 45 prosentista 89 prosenttiin, keskihajonnan ollessa 8,1 prosenttiyksikköä. Välilliset työvoimakustannukset ja sen pääerät poikkeavat virastoittain melko vähän, kuten kuviosta 12 ilmenee. Hajonnan suhteellista suuruutta kuvaa sen prosenttiosuus budjettitalouden koko henkilöstön keskiarvosta. Muissa välillisissä työvoimakustannuksissa on suhteellisesti eniten eroja organisaatioiden välillä (keskihajonta 84 % keskiarvosta), vaikkakin kustannuserän merkitys välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuudessa on vähäinen eli vain keskimäärin 2,7 prosenttiyksikköä. Välillisten työvoimakustannusten erot selittyvät pitkälti välillisten palkkojen prosenttiosuuksien vaihtelusta 16 prosentista 44 prosenttiin. Tämä on seurausta ennen kaikkea loma-ajan palkoissa ja lomarahoissa olevista eroista sekä osin sairaus- ja koulutusajan palkkojen eroista. Sosiaaliturvamenojen osuudet tehdyn työajan palkoista ovat melko vakaat. Minimi- ja maksimi-osuudet poikkeavat toisistaan 27 prosenttiyksiköllä. Tämä johtuu lähinnä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen organisaatioyksikköjen sotilashenkilöstön korkeammista eläkevakuutusmaksuista verrattuna muuhun valtion henkilöstöön.

Henkilötyövuoden hinta

Henkilötyövuoden hinta lasketaan jakamalla työvoimakustannusten yhteismäärä henkilötyövuosien määrällä. Näin laskettu henkilötyövuoden hinta oli vuonna 2000 valtion budjettitaloudessa keskimäärin 211 015 markkaa (35 490 euroa), ks. taulukko 19. Tästä tehdyn työajan palkkojen osuus oli 130 355 markkaa (21 924 euroa) eli 62 prosenttia, välilliset palkat 34 274 markkaa (5 764 euroa) eli 16 prosenttia, sosiaaliturvamenot 42 919 markkaa (7 218 euroa) eli 20 prosenttia ja muut välilliset työvoimakustannukset 3 469 markkaa (583 euroa) eli 2 prosenttia. Henkilötyövuotta kohti laskettu kokonaispalkka oli 164 629 markkaa (27 688 euroa), mikä on 78 % henkilötyövuoden hinnasta.

Säännöllisen työajan tunteihin suhteutetut kokonaistyövoimakustannukset olivat vuonna 2000 tunnilta 113 markkaa (19 euroa) ja tehdyn työajan palkat tunnilta 70 markkaa (12 euroa). Tehtyyn kokonaisvuosityöaikaan (tehty työaika + tehdyt ylityöt) suhteutetut työvoimakustannukset olivat tunnissa 137 markkaa (23 euroa).

Palveluksia hinnoiteltaessa henkilöstökustannusten lisäksi tulee ottaa huomioon, mm. väline- ja työhuonekulut, osuus organisaation yleiskuluista ja mahdollinen toimintaylijäämä.

Taulukko 19. Henkilötyövuoden ja työtunnin hinta valtion budjettitaloudessa vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	mk/henkilöty-vuosi	euro/henkilöty-vuosi	Säännöllistä työaikaa kohti		Tehtyä kokonaistyöaikaa kohti 1)		%-jakauma
			mk/tunti	euro/tunti	mk/tunti	euro/tunti	
Tehdyn työajan palkat	**130 355**	**21 924**	**70,09**	**11,79**	**84,63**	**14,23**	**61,8**
Välilliset palkat, josta	**34 274**	**5 764**	**18,43**	**3,10**	**22,25**	**3,74**	**16,2**
lomaraha	7 587	1 276	4,08	0,69	4,93	0,83	3,6
vuosiloma-ajan palkat	19 207	3 230	10,33	1,74	12,47	2,10	9,1
sairausajan palkat	4 688	788	2,52	0,42	3,04	0,51	2,2
koulutusajan palkat	1 738	292	0,93	0,16	1,13	0,19	0,8
muut välilliset palkat	1 054	177	0,57	0,10	0,68	0,12	0,5
Sosiaaliturvamenot, josta	**42 919**	**7 218**	**23,08**	**3,88**	**27,86**	**4,69**	**20,3**
sotumaksut	11 192	1 882	6,02	1,01	7,27	1,22	5,3
eläkemaksut	32 072	5 394	17,25	2,90	20,82	3,50	15,2
muut sosiaaliturvamenot (netto)	-346	-58	-0,19	-0,03	-0,22	-0,04	-0,2
Muut välilliset työvoimakustannukset	**3 469**	**583**	**1,87**	**0,31**	**2,25**	**0,38**	**1,6**
Kokonaispalkat	164 628	27 688	88,52	**14,89**	**106,88**	17,98	78,0
Työvoimakustannukset yhteensä	**211 015**	**35 490**	**113,46**	**19,08**	**137,00**	**23,04**	**100,0**

1) Tehty vuosityöaika säännöllisenä työaikana ja tehdyt palkalliset ylityöt

8.2. Yksityisen sektorin tarkastelukulma

Yksityisen sektorin käytäntö työvoimakustannusten tarkastelussa poikkeaa valtiolla omaksutusta tavasta siten, että Kansaneläkelaitoksen työnantajalle maksamat palautukset sairausajan ja äitiysloma-ajan palkkojen osalta vähentävät sairausajan ja äitiysloma-ajan palkkoja ja myös palkkasummaa. Tehdyn työajan palkkoihin suhteutettujen välillisten palkkojen prosenttiosuuteen erilaiset tarkastelut eivät vaikuta. Näin myös yksityisen sektorin tarkastelutavan mukaan palkkojen sivukuluprosentti valtion budjettitaloudessa vuonna 2000 oli 61,9, ks. taulukko 20. Valtion tarkastelutapaan nähden välillisten palkkojen osuus tehdyn työajan palkoista pienenee sairausvakuutusten palautusten (1 prosenttiyksikön) määrällä ja sosiaaliturvan prosenttiosuus kasvaa vastaavasti 1 prosenttiyksiköllä.

Valtiolla työvoimakustannukset eritellään tarkemmalla tasolla kuin teollisuudessa ja mm. koulutusajan palkkoja ei teollisuuden toimihenkilöillä sisällytetä välillisiin palkkoihin.

Taulukko 20. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuonna 2000 yksityisen sektorin luokituksin

Työvoimakustannuserä	Työvoimakustannukset		% tehdyn työajan palkoista	% palkkasummasta	% työvoimakustannuksista
	milj. mk	milj. euro			
I. PALKKASUMMA	**20 166,8**	**3 391,8**	**125,27**	**100,00**	**77,39**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**16 098,2**	**2 707,5**	**100,00**	**79,83**	**61,78**
A. VÄLILLISET PALKAT	**4 068,6**	**684,3**	**25,27**	**20,17**	**15,61**
1. lomaraha	936,9	157,6	5,82	4,65	3,60
2. vuosiloma-ajan palkat	2 372,0	398,9	14,73	11,76	9,10
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	474,0	79,7	2,94	2,35	1,82
4. muut palkalliset vapaat	8,3	1,4	0,05	0,04	0,03
5. reservin kertausharjoitukset	1,4	0,2	0,01	0,01	0,01
6. koulutusajan palkat	214,7	36,1	1,33	1,06	0,82
7. palkalliset arkipyhät	2,7	0,5	0,02	0,01	0,01
8. ammattiyhdistystoiminta	21,4	3,6	0,13	0,11	0,08
9. yhteistoiminta	10,1	1,7	0,06	0,05	0,04
10. työsuojelun yhteistoiminta	4,0	0,7	0,02	0,02	0,02
11. virkistystoiminta	23,1	3,9	0,14	0,11	0,09
B. SOSIAALITURVA	**5 464,2**	**919,0**	**33,94**	**27,10**	**20,97**
12. työnantajan sotu-maksut	1 382,2	232,5	8,59	6,85	5,30
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	8,9	1,5	0,06	0,04	0,03
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,1	0,0	0,00	0,00	0,00
15. VEL-eläkemaksut	3 951,8	664,6	24,55	19,60	15,16
16. tapaturmavakuutusmaksut	78,8	13,3	0,49	0,39	0,30
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	22,3	3,7	0,14	0,11	0,09
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	20,2	3,4	0,13	0,10	0,08
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**428,4**	**72,0**	**2,66**	**2,12**	**1,64**
19. virka- ja suojapuvut	35,8	6,0	0,22	0,18	0,14
20. vapaat matkat	7,1	1,2	0,04	0,04	0,03
21. koulutus	195,5	32,9	1,21	0,97	0,75
22. työsuojelu	2,0	0,3	0,01	0,01	0,01
23. väestönsuojelu	1,5	0,3	0,01	0,01	0,01
24. terveyden- ja sairaudenhoito	108,6	18,3	0,67	0,54	0,42
25. työpaikkaruokailu	27,0	4,5	0,17	0,13	0,10
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	20,4	3,4	0,13	0,10	0,08
27. muut kustannukset	30,5	5,1	0,19	0,15	0,12
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**9 961,2**	**1 675,4**	**61,88**	**49,39**	**38,22**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**26 059,4**	**4 382,9**	**161,88**	**129,22**	**100,00**

8.3. EU:n EUROSTATin tarkastelukulma

Taulukossa 21 on työvoimakustannukset esitetty EUROSTATin tarkastelutavalla. Siinä koulutusajan palkat luetaan tehdyn työajan palkkoihin ja uutena välillisenä palkkaeränä on kuukausipalkkaisten palkalliset arkipyhät, joka on laskennallinen erä. Kuukausipalkkaiset saavat aina saman palkan arkipyhien lukumäärästä huolimatta. Tarkastelun mukaan työvoimakustannukset kasvavat, jos esimerkiksi arkipyhien määrä lisääntyy ja päinvastoin. Vuonna 2000 oli 8 arkipyhää. Vuosittain arkipyhien määrä on vaihdellut 6-9 välillä. Näin arkipyhistä aiheutuu vuosittain työvoimakustannuksiin vaihtelua, vaikka muulta osin ei kustannuksissa tapahtuisi muutoksia.

Taulukossa 21 on laskennallisesti määritelty kuukausipalkkaisten arkipyhien ajan palkat. Koska vuonna 2000 oli 8 arkipyhää tämä tarkastelu nostaa tehdyn työajan palkkoihin suhteutettujen välillisten palkkojen osuutta normaalin tarkastelutavan 61,9 prosentista 65,7 prosenttiin.

Taulukko 21. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuonna 2000 EUROSTATin luokitusten mukaan

Työvoimakustannuserä	Työvoimakustannukset		% tehdyn työajan palkoista	% palkkasummasta	% työvoimakustannuksista
	milj. mk	milj. euro			
I. PALKKASUMMA	**20 166,8**	**3 391,8**	**128,21**	**100,00**	**77,39**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**15 729,0**	**2 645,4**	**100,00**	**77,99**	**60,36**
A. VÄLILLISET PALKAT	**4 437,8**	**746,4**	**28,21**	**22,01**	**17,03**
1. lomaraha	936,9	157,6	5,96	4,65	3,60
2. vuosiloma-ajan palkat	2 372,0	398,9	15,08	11,76	9,10
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	474,0	79,7	3,01	2,35	1,82
4. muut palkalliset vapaat	8,3	1,4	0,05	0,04	0,03
5. reservin kertausharjoitukset	1,4	0,2	0,01	0,01	0,01
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset)	583,9	98,2	3,71	2,90	2,24
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	2,7	0,5	0,02	0,01	0,01
8. ammattiyhdistystoiminta	21,4	3,6	0,14	0,11	0,08
9. yhteistoiminta	10,1	1,7	0,06	0,05	0,04
10. työsuojelun yhteistoiminta	4,0	0,7	0,03	0,02	0,02
11. virkistystoiminta	23,1	3,9	0,15	0,11	0,09
B. SOSIAALITURVA	**5 464,2**	**919,0**	**34,74**	**27,10**	**20,97**
12. työnantajan sotu-maksut	1 382,2	232,5	8,79	6,85	5,30
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	8,9	1,5	0,06	0,04	0,03
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,1	0,0	0,00	0,00	0,00
15. VEL-eläkemaksut	3 951,8	664,6	25,12	19,60	15,16
16. tapaturmavakuutusmaksut	78,8	13,3	0,50	0,39	0,30
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	22,3	3,7	0,14	0,11	0,09
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	20,2	3,4	0,13	0,10	0,08
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**428,4**	**72,0**	**2,72**	**2,12**	**1,64**
19. virka- ja suojapuvut	35,8	6,0	0,23	0,18	0,14
20. vapaat matkat	7,1	1,2	0,05	0,04	0,03
21. koulutus	195,5	32,9	1,24	0,97	0,75
22. työsuojelu	2,0	0,3	0,01	0,01	0,01
23. väestönsuojelu	1,5	0,3	0,01	0,01	0,01
24. terveyden- ja sairaudenhoito	108,6	18,3	0,69	0,54	0,42
25. työpaikkaruokailu	27,0	4,5	0,17	0,13	0,10
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	20,4	3,4	0,13	0,10	0,08
27. muut kustannukset	30,5	5,1	0,19	0,15	0,12
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**10 330,4**	**1 737,4**	**65,68**	**51,22**	**39,64**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**26 059,4**	**4 382,9**	**165,68**	**129,22**	**100,00**

8.4. Työvoimakustannukset hallinnonaloittain

Tehdyn työajan palkkoihin suhteutetut välilliset työvoimakustannukset vaihtelevat hallinnonaloittain opetusministeriön hallinnonalan 52 prosentista valtiovarainministeriön hallinnonalan 75 prosenttiin, ks. taulukot 22/1-22/5 sekä kuviot 13 ja 14. Suurimmalla osalla hallinnonaloista välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus vaihtelee hieman 60 prosentin ylä- tai alapuolella. Hallinnonaloittaiset vaihtelut ovat seurausta lähinnä lomapalkkojen, lomarahan, sairausajan palkkojen, koulutusajan palkkojen ja eläkevakuutusmaksujen vaihtelusta. Vuosilomapalkkojen erot johtuvat hallinnonalojen organisaatioiden erilaisista ikärakenteista. Sairausajan palkat ovat suurempia muissa kuin toimistotöissä työskentelevillä. Sotilashenkilöstön muuta valtion henkilöstöä 10 prosenttiyksikköä korkeammat eläkemaksut, nostavat taas puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen välillisiä työvoimakustannuksia.

Taulukossa 22/e on esitetty välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista karkeasti EUROSTATin luokituksia mukaillen.

Hallinnonaloittaisia lukuja tarkasteltaessa on huomattava, että työvoimakustannusten määräytyminen tietyllä hallinnonalalla saattaa johtua yhden tai useamman suuren organisaation poikkeavista kustannuksista. Poikkeavuuden syyt johtuvat pääosin todellisista tekijöistä, mutta osittain tiedoissa saattaa olla laadullisiakin ongelmia, vaikka ne on pyritty eliminoimaan tietojen tarkistuksin ja täydennystiedusteluin. Näin yksittäisten organisaatioiden kustannuksia pitää aina tarkastella erikseen, eikä yleistää hallinnonalan tilannetta tai jäljempänä muillakin ryhmityksillä tarkasteltua tilannetta kaikkiin yksittäisiin organisaatioihin.

Taulukko 22/1. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain vuonna 2000

	Työvoimakustannukset, 1 000 mk													
Työvoimakustannuserä	**TPK**	**VNK**	**UM**	**OM**	**SM**	**PLM**	**VM**	**OPM**	**MMM**	**LVM**	**KTM**	**STM**	**TM**	**YM**
I. PALKKASUMMA	**14717**	**57979**	**327686**	**1594067**	**2801084**	**3098449**	**1656020**	**5325732**	**842208**	**1541990**	**1758525**	**608210**	**67209**	**531072**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**12025**	**45373**	**261793**	**1224630**	**2236853**	**2467072**	**1214840**	**4376250**	**653233**	**1216159**	**1374700**	**474249**	**52280**	**402869**
A. VÄLILLISET PALKAT	**2692**	**12606**	**65893**	**369437**	**564230**	**631377**	**441180**	**949482**	**188975**	**325832**	**383825**	**133960**	**14930**	**128202**
1. lomaraha	623	2605	14963	74611	123344	151807	77425	244324	37187	70051	84788	25215	3277	23152
2. vuosiloma-ajan palkat	1664	7292	40204	203675	300454	352603	220102	563363	110869	191175	216094	75624	8026	71378
3. lapsen syntymä ja hoito	0	191	707	3111	2719	2482	4956	14445	2557	1070	4242	1653	189	1277
4. sairausajan palkat	254	1070	6251	61178	84916	109946	67198	97328	21888	38949	47191	20700	1866	15544
5. eri virkavapaudet	23	105	408	2086	3199	280	4974	5337	1564	1108	6035	1472	258	1277
6. reservin kertausharjoitukset	0	0	11	174	133	12	103	363	83	174	307	22	0	71
7. koulutusajan palkat	99	1286	2366	22462	39540	4382	58362	14733	9967	15833	20297	8054	1249	13363
8. palkalliset arkipyhät	0	0	0	0	145	2254	0	331	0	20	0	0	0	0
9. ammattiyhdistystoiminta	0	7	828	864	1231	6501	2822	3331	377	3372	1354	352	17	485
10. yhteistoiminta	14	9	12	241	2331	153	2570	634	1922	463	1118	224	16	376
11. työsuojelun yhteistoiminta	5	12	16	124	703	87	543	1063	251	296	518	179	5	171
12. virkistystoiminta	10	30	127	910	5515	870	2124	4229	2308	3321	1880	465	24	1110
B. SOSIAALITURVA	**3933**	**14572**	**74755**	**373576**	**804318**	**1029427**	**416978**	**1251266**	**197506**	**418959**	**409427**	**142676**	**17687**	**116695**
13. työnantajan sotu-maksut	1001	3943	22283	108391	190401	210729	112609	361985	57292	104803	119527	41356	4570	36113
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	146	0	0	10	1	1257	7	1085	184	5298	0	0	0	1065
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. VEL-eläkemaksut	2767	10899	54887	268652	618016	813689	315786	897865	143274	313418	292206	105822	12844	79541
17. tapaturmavakuutusmaksut	24	98	557	5145	15236	19304	2779	12466	2937	11708	3454	1163	283	3051
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	18	72	370	1581	2919	3445	1744	5628	901	1750	2559	635	60	571
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	13	52	262	1393	2680	2451	1457	6489	684	990	2839	461	58	466
20. sairausvakuutuksen palautukset	-35	-492	-3605	-11596	-24987	-21448	-17405	-34252	-7766	-19008	-11157	-6761	-128	-4112
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**459**	**1735**	**13435**	**28681**	**66485**	**54017**	**53099**	**69851**	**17402**	**46911**	**51725**	**14234**	**2290**	**10730**
21. virka- ja suojapuvut	59	99	0	1852	13620	5138	1688	3014	851	5614	1989	378	59	1074
22. vapaat matkat	0	0	0	12	386	6557	0	3	0	0	170	0	74	0
23. koulutus	178	1181	7242	16867	26958	31862	30258	20965	7824	19874	21618	6620	1324	3456
24. työsuojelu	0	0	33	359	86	312	71	444	77	241	234	17	37	92
25. väestönsuojelu	0	0	164	33	0	0	11	315	16	91	102	7	589	39
26. terveyden- ja sairaudenhoito	218	370	5112	4096	17818	6525	13438	22727	6752	11068	10681	5380	102	4369
27. työpaikkaruokailu	0	0	0	2590	2510	0	4501	8347	210	3527	4074	609	0	803
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	4	39	524	1837	2785	2756	2025	3183	531	1970	4180	530	99	479
29. muut kustannukset	0	46	360	1034	2321	866	1107	10853	1141	4526	8676	693	5	417
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**7085**	**28914**	**154083**	**771694**	**1435033**	**1714821**	**911257**	**2270599**	**403883**	**791702**	**844977**	**290870**	**34907**	**255627**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**19110**	**74287**	**415876**	**1996324**	**3671886**	**4181893**	**2126096**	**6646849**	**1057117**	**2007861**	**2219677**	**765119**	**87187**	**658496**
Henkilötyövuoden hinta, mk/henkilötyövuosi	219027	3E+05	224623	210405	224045	214232	197944	207391	184839	219034	236766	214921	223031	180787

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/2. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain vuonna 2000

	Työvoimakustannukset, 1 000 euro													
Työvoimakustannuserä	**TPK**	**VNK**	**UM**	**OM**	**SM**	**PLM**	**VM**	**OPM**	**MMM**	**LVM**	**KTM**	**STM**	**TM**	**YM**
I. PALKKASUMMA	**2475**	**9751**	**55113**	**268103**	**471108**	**521122**	**278523**	**895724**	**141649**	**259344**	**295763**	**102294**	**11304**	**89320**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**2022**	**7631**	**44030**	**205968**	**376212**	**414932**	**204321**	**736032**	**109866**	**204543**	**231208**	**79763**	**8793**	**67758**
A. VÄLILLISET PALKAT	**453**	**2120**	**11082**	**62135**	**94897**	**106190**	**74201**	**159691**	**31783**	**54801**	**64555**	**22531**	**2511**	**21562**
1. lomaraha	105	438	2517	12549	20745	25532	13022	41092	6254	11782	14260	4241	551	3894
2. vuosiloma-ajan palkat	280	1226	6762	34256	50533	59304	37019	94751	18647	32153	36344	12719	1350	12005
3. lapsen syntymä ja hoito	0	32	119	523	457	418	834	2429	430	180	713	278	32	215
4. sairausajan palkat	43	180	1051	10289	14282	18492	11302	16369	3681	6551	7937	3481	314	2614
5. eri virkavapaudet	4	18	69	351	538	47	837	898	263	186	1015	248	43	215
6. reservin kertausharjoitukset	0	0	2	29	22	2	17	61	14	29	52	4	0	12
7. koulutusajan palkat	17	216	398	3778	6650	737	9816	2478	1676	2663	3414	1355	210	2247
8. palkalliset arkipyhät	0	0	0	0	24	379	0	56	0	3	0	0	0	0
9. ammattiyhdistystoiminta	0	1	139	145	207	1093	475	560	63	567	228	59	3	82
10. yhteistoiminta	2	1	2	41	392	26	432	107	323	78	188	38	3	63
11. työsuojelun yhteistoiminta	1	2	3	21	118	15	91	179	42	50	87	30	1	29
12. virkistystoiminta	2	5	21	153	928	146	357	711	388	559	316	78	4	187
B. SOSIAALITURVA	**661**	**2451**	**12573**	**62831**	**135277**	**173137**	**70131**	**210448**	**33218**	**70464**	**68861**	**23996**	**2975**	**19627**
13. työnantajan sotu-maksut	168	663	3748	18230	32023	35442	18940	60882	9636	17627	20103	6956	769	6074
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	25	0	0	2	0	211	1	183	31	891	0	0	0	179
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. VEL-eläkemaksut	465	1833	9231	45184	103943	136853	53111	151010	24097	52713	49146	17798	2160	13378
17. tapaturmavakuutusmaksut	4	17	94	865	2562	3247	467	2097	494	1969	581	196	48	513
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	3	12	62	266	491	579	293	947	152	294	430	107	10	96
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	2	9	44	234	451	412	245	1091	115	167	477	77	10	78
20. sairausvakuutuksen palautukset	-6	-83	-606	-1950	-4203	-3607	-2927	-5761	-1306	-3197	-1877	-1137	-21	-692
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**77**	**292**	**2260**	**4824**	**11182**	**9085**	**8931**	**11748**	**2927**	**7890**	**8700**	**2394**	**385**	**1805**
21. virka- ja suojapuvut	10	17	0	311	2291	864	284	507	143	944	334	64	10	181
22. vapaat matkat	0	0	0	2	65	1103	0	1	0	0	29	0	12	0
23. koulutus	30	199	1218	2837	4534	5359	5089	3526	1316	3343	3636	1113	223	581
24. työsuojelu	0	0	6	60	14	52	12	75	13	40	39	3	6	16
25. väestönsuojelu	0	0	28	6	0	0	2	53	3	15	17	1	99	7
26. terveyden- ja sairaudenhoito	37	62	860	689	2997	1098	2260	3822	1136	1862	1796	905	17	735
27. työpaikkaruokailu	0	0	0	436	422	0	757	1404	35	593	685	102	0	135
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	1	6	88	309	468	464	341	535	89	331	703	89	17	80
29. muut kustannukset	0	8	61	174	390	146	186	1825	192	761	1459	117	1	70
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**1192**	**4863**	**25915**	**129790**	**241355**	**288412**	**153262**	**381887**	**67928**	**133155**	**142115**	**48921**	**5871**	**42993**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**3214**	**12494**	**69945**	**335758**	**617567**	**703344**	**357584**	**1117920**	**177794**	**337698**	**373323**	**128684**	**14664**	**110751**
Henkilötyövuoden hinta, euro/henkilötyövuosi	36838	42494	37779	35388	37682	36031	33292	34881	31088	36839	39821	36147	37511	30406

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/3. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain vuonna 2000

	Prosenttia tehdyn työajan palkoista													
Työvoimakustannuserä	**TPK**	**VNK**	**UM**	**OM**	**SM**	**PLM**	**VM**	**OPM**	**MMM**	**LVM**	**KTM**	**STM**	**TM**	**YM**
I. PALKKASUMMA	**122,4**	**127,8**	**125,2**	**130,2**	**125,2**	**125,6**	**136,3**	**121,7**	**128,9**	**126,8**	**127,9**	**128,2**	**128,6**	**131,8**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A. VÄLILLISET PALKAT	**22,4**	**27,8**	**25,2**	**30,2**	**25,2**	**25,6**	**36,3**	**21,7**	**28,9**	**26,8**	**27,9**	**28,2**	**28,6**	**31,8**
1. lomaraha	5,2	5,7	5,7	6,1	5,5	6,2	6,4	5,6	5,7	5,8	6,2	5,3	6,3	5,7
2. vuosiloma-ajan palkat	13,8	16,1	15,4	16,6	13,4	14,3	18,1	12,9	17,0	15,7	15,7	15,9	15,4	17,7
3. lapsen syntymä ja hoito	0,0	0,4	0,3	0,3	0,1	0,1	0,4	0,3	0,4	0,1	0,3	0,3	0,4	0,3
4. sairausajan palkat	2,1	2,4	2,4	5,0	3,8	4,5	5,5	2,2	3,4	3,2	3,4	4,4	3,6	3,9
5. eri virkavapaudet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,4	0,1	0,2	0,1	0,4	0,3	0,5	0,3
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,8	2,8	0,9	1,8	1,8	0,2	4,8	0,3	1,5	1,3	1,5	1,7	2,4	3,3
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	0,3
B. SOSIAALITURVA	**32,7**	**32,1**	**28,6**	**30,5**	**36,0**	**41,7**	**34,3**	**28,6**	**30,2**	**34,4**	**29,8**	**30,1**	**33,8**	**29,0**
13. työnantajan sotu-maksut	8,3	8,7	8,5	8,9	8,5	8,5	9,3	8,3	8,8	8,6	8,7	8,7	8,7	9,0
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,3
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	23,0	24,0	21,0	21,9	27,6	33,0	26,0	20,5	21,9	25,8	21,3	22,3	24,6	19,7
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,2	0,2	0,4	0,7	0,8	0,2	0,3	0,4	1,0	0,3	0,2	0,5	0,8
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,3	-1,1	-1,4	-0,9	-1,1	-0,9	-1,4	-0,8	-1,2	-1,6	-0,8	-1,4	-0,2	-1,0
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**3,8**	**3,8**	**5,1**	**2,3**	**3,0**	**2,2**	**4,4**	**1,6**	**2,7**	**3,9**	**3,8**	**3,0**	**4,4**	**2,7**
21. virka- ja suojapuvut	0,5	0,2	0,0	0,2	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,3
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
23. koulutus	1,5	2,6	2,8	1,4	1,2	1,3	2,5	0,5	1,2	1,6	1,6	1,4	2,5	0,9
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	1,8	0,8	2,0	0,3	0,8	0,3	1,1	0,5	1,0	0,9	0,8	1,1	0,2	1,1
27. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,4	0,2	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,2
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1
29. muut kustannukset	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,4	0,6	0,1	0,0	0,1
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**58,9**	**63,7**	**58,9**	**63,0**	**64,2**	**69,5**	**75,0**	**51,9**	**61,8**	**65,1**	**61,5**	**61,3**	**66,8**	**63,5**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**158,9**	**163,7**	**158,9**	**163,0**	**164,2**	**169,5**	**175,0**	**151,9**	**161,8**	**165,1**	**161,5**	**161,3**	**166,8**	**163,5**

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/4. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain vuonna 2000

	Prosenttia palkkasummasta													
Työvoimakustannuserä	TPK	VNK	UM	OM	SM	PLM	VM	OPM	MMM	LVM	KTM	STM	TM	YM
I. PALKKASUMMA	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**81,7**	**78,3**	**79,9**	**76,8**	**79,9**	**79,6**	**73,4**	**82,2**	**77,6**	**78,9**	**78,2**	**78,0**	**77,8**	**75,9**
A. VÄLILLISET PALKAT	**18,3**	**21,7**	**20,1**	**23,2**	**20,1**	**20,4**	**26,6**	**17,8**	**22,4**	**21,1**	**21,8**	**22,0**	**22,2**	**24,1**
1. lomaraha	4,2	4,5	4,6	4,7	4,4	4,9	4,7	4,6	4,4	4,5	4,8	4,1	4,9	4,4
2. vuosiloma-ajan palkat	11,3	12,6	12,3	12,8	10,7	11,4	13,3	10,6	13,2	12,4	12,3	12,4	11,9	13,4
3. lapsen syntymä ja hoito	0,0	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2
4. sairausajan palkat	1,7	1,8	1,9	3,8	3,0	3,5	4,1	1,8	2,6	2,5	2,7	3,4	2,8	2,9
5. eri virkavapaudet	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,1	0,2	0,1	0,3	0,2	0,4	0,2
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,7	2,2	0,7	1,4	1,4	0,1	3,5	0,3	1,2	1,0	1,2	1,3	1,9	2,5
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,2
B. SOSIAALITURVA	**26,7**	**25,1**	**22,8**	**23,4**	**28,7**	**33,2**	**25,2**	**23,5**	**23,5**	**27,2**	**23,3**	**23,5**	**26,3**	**22,0**
13. työnantajan sotu-maksut	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	18,8	18,8	16,8	16,9	22,1	26,3	19,1	16,9	17,0	20,3	16,6	17,4	19,1	15,0
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	0,6	0,2	0,2	0,3	0,8	0,2	0,2	0,4	0,6
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,2	-0,8	-1,1	-0,7	-0,9	-0,7	-1,1	-0,6	-0,9	-1,2	-0,6	-1,1	-0,2	-0,8
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**3,1**	**3,0**	**4,1**	**1,8**	**2,4**	**1,7**	**3,2**	**1,3**	**2,1**	**3,0**	**2,9**	**2,3**	**3,4**	**2,0**
21. virka- ja suojapuvut	0,4	0,2	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
23. koulutus	1,2	2,0	2,2	1,1	1,0	1,0	1,8	0,4	0,9	1,3	1,2	1,1	2,0	0,7
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	1,5	0,6	1,6	0,3	0,6	0,2	0,8	0,4	0,8	0,7	0,6	0,9	0,2	0,8
27. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,3	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,2
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,5	0,1	0,0	0,1
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**48,1**	**49,9**	**47,0**	**48,4**	**51,2**	**55,3**	**55,0**	**42,6**	**48,0**	**51,3**	**48,1**	**47,8**	**51,9**	**48,1**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**129,8**	**128,1**	**126,9**	**125,2**	**131,1**	**135,0**	**128,4**	**124,8**	**125,5**	**130,2**	**126,2**	**125,8**	**129,7**	**124,0**

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/5. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain vuonna 2000

	Prosenttia työvoimakustannuksista													
Työvoimakustannuserä	TPK	VNK	UM	OM	SM	PLM	VM	OPM	MMM	LVM	KTM	STM	TM	YM
I. PALKKASUMMA	**77,0**	**78,0**	**78,8**	**79,9**	**76,3**	**74,1**	**77,9**	**80,1**	**79,7**	**76,8**	**79,2**	**79,5**	**77,1**	**80,6**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**62,9**	**61,1**	**62,9**	**61,3**	**60,9**	**59,0**	**57,1**	**65,8**	**61,8**	**60,6**	**61,9**	**62,0**	**60,0**	**61,2**
A. VÄLILLISET PALKAT	**14,1**	**17,0**	**15,8**	**18,5**	**15,4**	**15,1**	**20,8**	**14,3**	**17,9**	**16,2**	**17,3**	**17,5**	**17,1**	**19,5**
1. lomaraha	3,3	3,5	3,6	3,7	3,4	3,6	3,6	3,7	3,5	3,5	3,8	3,3	3,8	3,5
2. vuosiloma-ajan palkat	8,7	9,8	9,7	10,2	8,2	8,4	10,4	8,5	10,5	9,5	9,7	9,9	9,2	10,8
3. lapsen syntymä ja hoito	0,0	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	1,3	1,4	1,5	3,1	2,3	2,6	3,2	1,5	2,1	1,9	2,1	2,7	2,1	2,4
5. eri virkavapaudet	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,2
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,5	1,7	0,6	1,1	1,1	0,1	2,7	0,2	0,9	0,8	0,9	1,1	1,4	2,0
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,2
B. SOSIAALITURVA	**20,6**	**19,6**	**18,0**	**18,7**	**21,9**	**24,6**	**19,6**	**18,8**	**18,7**	**20,9**	**18,4**	**18,6**	**20,3**	**17,7**
13. työnantajan sotu-maksut	5,2	5,3	5,4	5,4	5,2	5,0	5,3	5,4	5,4	5,2	5,4	5,4	5,2	5,5
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	14,5	14,7	13,2	13,5	16,8	19,5	14,9	13,5	13,6	15,6	13,2	13,8	14,7	12,1
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,5	0,1	0,2	0,3	0,6	0,2	0,2	0,3	0,5
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,2	-0,7	-0,9	-0,6	-0,7	-0,5	-0,8	-0,5	-0,7	-0,9	-0,5	-0,9	-0,1	-0,6
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**2,4**	**2,3**	**3,2**	**1,4**	**1,8**	**1,3**	**2,5**	**1,1**	**1,6**	**2,3**	**2,3**	**1,9**	**2,6**	**1,6**
21. virka- ja suojapuvut	0,3	0,1	0,0	0,1	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,1	0,0	0,1	0,2
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
23. koulutus	0,9	1,6	1,7	0,8	0,7	0,8	1,4	0,3	0,7	1,0	1,0	0,9	1,5	0,5
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	1,1	0,5	1,2	0,2	0,5	0,2	0,6	0,3	0,6	0,6	0,5	0,7	0,1	0,7
27. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,4	0,1	0,0	0,1
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**37,1**	**38,9**	**37,1**	**38,7**	**39,1**	**41,0**	**42,9**	**34,2**	**38,2**	**39,4**	**38,1**	**38,0**	**40,0**	**38,8**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/e. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain EUROSTATin luokitusten mukaan vuonna 2000

	Prosenttia tehdyn työajan palkoista													
Työvoimakustannuserä	**TPK**	**VNK**	**UM**	**OM**	**SM**	**PLM**	**VM**	**OPM**	**MMM**	**LVM**	**KTM**	**STM**	**TM**	**YM**
I. PALKKASUMMA	**125,5**	**127,8**	**127,3**	**131,8**	**126,5**	**129,2**	**133,7**	**124,9**	**130,6**	**128,3**	**130,0**	**129,4**	**130,0**	**131,5**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A. VÄLILLISET PALKAT	**25,5**	**27,8**	**27,3**	**31,8**	**26,5**	**29,2**	**33,7**	**24,9**	**30,6**	**28,3**	**30,0**	**29,4**	**30,0**	**31,5**
1. lomaraha	5,3	5,8	5,9	6,2	5,6	6,4	6,3	5,8	5,8	5,9	6,3	5,4	6,4	5,8
2. vuosiloma-ajan palkat	14,2	16,2	15,8	17,0	13,7	14,8	18,0	13,3	17,4	16,1	16,1	16,3	15,6	17,8
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	1,9	1,7	1,3	4,4	2,9	3,8	4,5	1,8	2,6	1,8	3,0	3,4	3,7	3,2
4. eri virkavapaudet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,4	0,1	0,2	0,1	0,4	0,3	0,5	0,3
5. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset)	3,6	3,7	3,7	3,8	3,7	3,8	3,9	3,6	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1
9. yhteistoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
10. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	0,3
B. SOSIAALITURVA	**33,9**	**33,5**	**30,8**	**32,1**	**37,8**	**44,1**	**35,5**	**30,3**	**32,1**	**36,9**	**31,3**	**32,2**	**34,5**	**30,1**
12. työnantajan sotu-maksut	8,6	8,8	8,7	9,0	8,7	8,8	9,2	8,5	9,0	8,8	8,9	8,9	8,9	9,0
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,3
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. VEL-eläkemaksut	23,7	24,2	21,6	22,4	28,2	34,2	25,8	21,2	22,4	26,4	21,7	22,8	24,9	19,8
16. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,2	0,2	0,4	0,7	0,8	0,2	0,3	0,5	1,0	0,3	0,3	0,5	0,8
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**3,9**	**3,9**	**5,3**	**2,4**	**3,0**	**2,3**	**4,3**	**1,6**	**2,7**	**4,0**	**3,8**	**3,1**	**4,4**	**2,7**
19. virka- ja suojapuvut	0,5	0,2	0,0	0,2	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,1	0,1	0,3
20. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
21. koulutus	1,5	2,6	2,8	1,4	1,2	1,3	2,5	0,5	1,2	1,7	1,6	1,4	2,6	0,9
22. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
23. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0
24. terveyden- ja sairaudenhoito	1,9	0,8	2,0	0,3	0,8	0,3	1,1	0,5	1,1	0,9	0,8	1,2	0,2	1,1
25. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,4	0,2	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,2
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1
27. muut kustannukset	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,4	0,6	0,1	0,0	0,1
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**63,4**	**65,2**	**63,3**	**66,2**	**67,3**	**75,6**	**73,5**	**56,9**	**65,5**	**69,1**	**65,1**	**64,7**	**69,0**	**64,3**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**163,4**	**165,2**	**163,3**	**166,2**	**167,3**	**175,6**	**173,5**	**156,9**	**165,5**	**169,1**	**165,1**	**164,7**	**169,0**	**164,3**

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Taulukko 22/e. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain EUROSTATin luokitusten mukaan vuonna 2000

	Työvoimakustannukset, 1 000 mk													
Työvoimakustannuserä	**TPK**	**VNK**	**UM**	**OM**	**SM**	**PLM**	**VM**	**OPM**	**MMM**	**LVM**	**KTM**	**STM**	**TM**	**YM**
I. PALKKASUMMA	**14682**	**57487**	**324082**	**1582471**	**2776097**	**3077001**	**1638615**	**5291480**	**834442**	**1522982**	**1747368**	**601449**	**67082**	**526959**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**11697**	**44980**	**254671**	**1200939**	**2195294**	**2381745**	**1225256**	**4236789**	**638816**	**1187346**	**1344083**	**464694**	**51583**	**400856**
A. VÄLILLISET PALKAT	**2985**	**12507**	**69410**	**381532**	**580803**	**695256**	**413359**	**1054691**	**195626**	**335636**	**403285**	**136755**	**15499**	**126103**
1. lomaraha	623	2605	14963	74611	123344	151807	77425	244324	37187	70051	84788	25215	3277	23152
2. vuosiloma-ajan palkat	1664	7292	40204	203675	300454	352603	220102	563363	110869	191175	216094	75624	8026	71378
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	219	769	3354	52693	62648	90980	54749	77521	16680	21011	40276	15592	1928	12709
4. eri virkavapaudet	23	105	408	2086	3199	280	4974	5337	1564	1108	6035	1472	258	1277
5. reservin kertausharjoitukset	0	0	11	174	133	12	103	363	83	174	307	22	0	71
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset)	426	1679	9487	46153	81099	89709	47946	154195	24384	44645	50914	17609	1946	15376
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	0	0	0	0	145	2254	0	331	0	20	0	0	0	0
8. ammattiyhdistystoiminta	0	7	828	864	1231	6501	2822	3331	377	3372	1354	352	17	485
9. yhteistoiminta	14	9	12	241	2331	153	2570	634	1922	463	1118	224	16	376
10. työsuojelun yhteistoiminta	5	12	16	124	703	87	543	1063	251	296	518	179	5	171
11. virkistystoiminta	10	30	127	910	5515	870	2124	4229	2308	3321	1880	465	24	1110
B. SOSIAALITURVA	**3968**	**15064**	**78359**	**385172**	**829305**	**1050875**	**434383**	**1285518**	**205272**	**437967**	**420585**	**149436**	**17815**	**120807**
12. työnantajan sotu-maksut	1001	3943	22283	108391	190401	210729	112609	361985	57292	104803	119527	41356	4570	36113
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	146	0	0	10	1	1257	7	1085	184	5298	0	0	0	1065
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. VEL-eläkemaksut	2767	10899	54887	268652	618016	813689	315786	897865	143274	313418	292206	105822	12844	79541
16. tapaturmavakuutusmaksut	24	98	557	5145	15236	19304	2779	12466	2937	11708	3454	1163	283	3051
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	18	72	370	1581	2919	3445	1744	5628	901	1750	2559	635	60	571
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	13	52	262	1393	2680	2451	1457	6489	684	990	2839	461	58	466
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**459**	**1735**	**13435**	**28681**	**66485**	**54017**	**53099**	**69851**	**17402**	**46911**	**51725**	**14234**	**2290**	**10730**
19. virka- ja suojapuvut	59	99	0	1852	13620	5138	1688	3014	851	5614	1989	378	59	1074
20. vapaat matkat	0	0	0	12	386	6557	0	3	0	0	170	0	74	0
21. koulutus	178	1181	7242	16867	26958	31862	30258	20965	7824	19874	21618	6620	1324	3456
22. työsuojelu	0	0	33	359	86	312	71	444	77	241	234	17	37	92
23. väestönsuojelu	0	0	164	33	0	0	11	315	16	91	102	7	589	39
24. terveyden- ja sairaudenhoito	218	370	5112	4096	17818	6525	13438	22727	6752	11068	10681	5380	102	4369
25. työpaikkaruokailu	0	0	0	2590	2510	0	4501	8347	210	3527	4074	609	0	803
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	4	39	524	1837	2785	2756	2025	3183	531	1970	4180	530	99	479
27. muut kustannukset	0	46	360	1034	2321	866	1107	10853	1141	4526	8676	693	5	417
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**7412**	**29306**	**161205**	**795385**	**1476592**	**1800148**	**900841**	**2410060**	**418300**	**820514**	**875594**	**300425**	**35603**	**257640**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**19110**	**74287**	**415876**	**1996324**	**3671886**	**4181893**	**2126096**	**6646849**	**1057117**	**2007861**	**2219677**	**765119**	**87187**	**658496**

1) TPK=Tasavallan Presidentin kanslia, VNK=valtioneuvoston kanslia, UM=ulkoasiainministeriö, OM=oikeusministeriö, SM=sisäasiainministeriö, PLM=puolustusministeriö, VM=valtiovarainministeriö, OPM=opetusministeriö, MMM=maa- ja metsätalousministeriö, LVM= liikenne- ja viestintäministeriö, KTM=kauppa- ja teollisuusministeriö, STM=sosiaali- ja terveysministeriö, TM=työministeriö, YM=ympäristöministeriö

Kuvio 13. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista hallinnonaloittain vuonna 2000

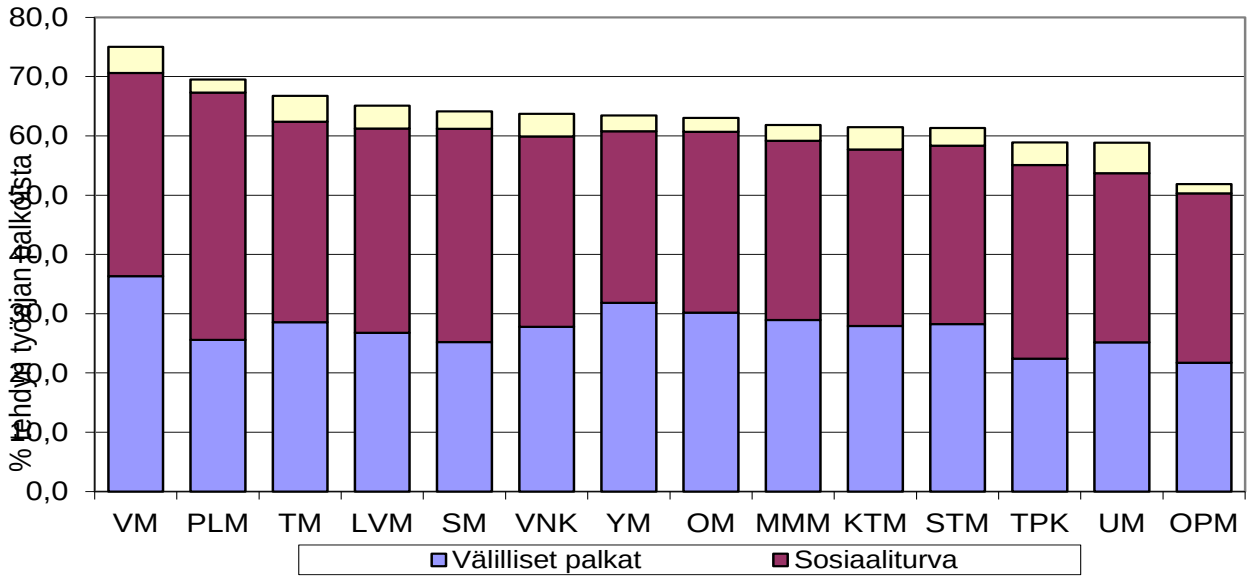

Kuvio 14. Työvoimakustannusten jakaantuminen hallinnonaloittain vuonna 2000

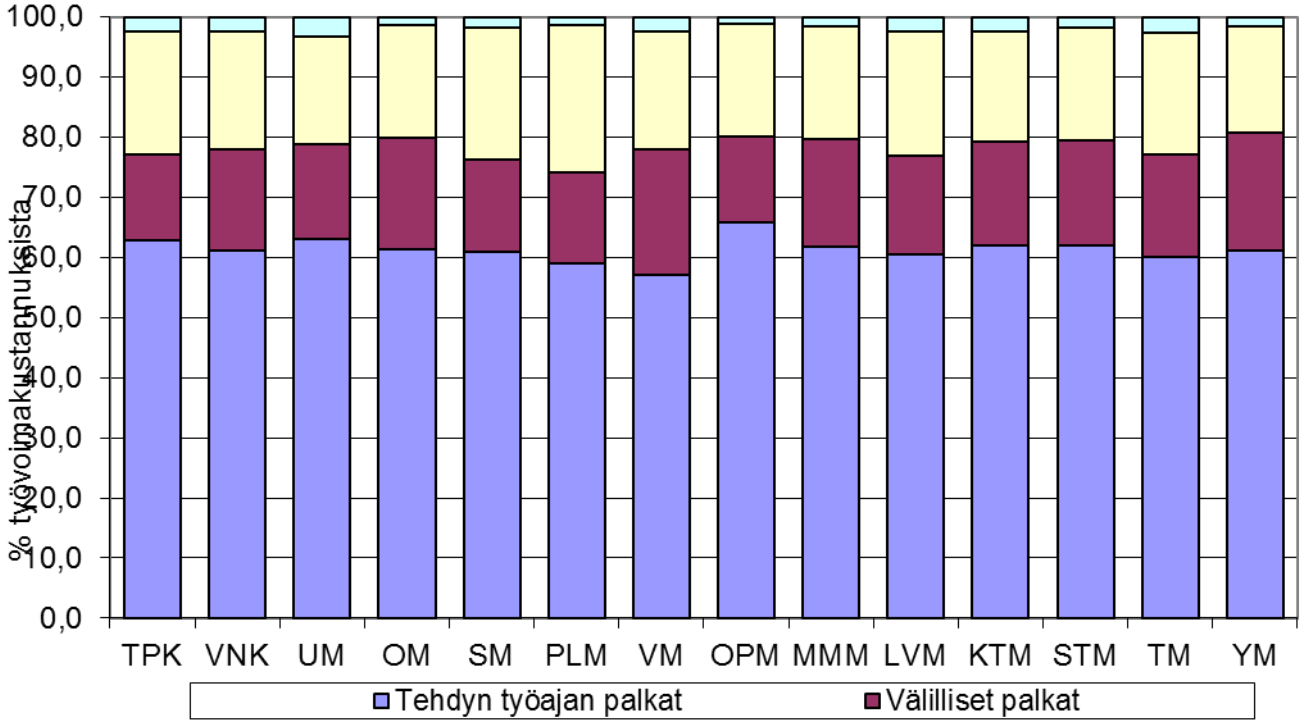

8.5. Työvoimakustannukset viraston tai laitoksen toiminnan mukaan

Taulukoissa 23/1-23.5 sekä kuvioissa 15 ja 16 on tarkasteltu työvoimakustannusten muodostumista viraston toiminnan mukaan. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vaihtelee yliopistokoulutuksen 51 prosentista valtiovarainhoidon sekä rahoitus ja vakuutuspalvelujen 75 prosenttiin. Syyt vaihteluun selittyvät pääosin samoilla tekijöillä kuin hallinnonalojenkin kohdalla. Yliopistokoulutuksen välillisten työvoimakustannusten osuutta pienentää suhteellisen suuri tilapäistyövoima, jonka palvelusuhteen etuudet eivät ole niin hyviä kuin pysyvissä tehtävissä.

Taulukossa 23/e on esitetty välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista karkeasti EUROSTATin luokituksia mukaillen.

Toiminnoittain tapahtuva tarkastelu on sikäli tärkeää, että kukin virasto voi vertailla välillisiä kustannuksiaan viiteryhmänsä kustannuksiin. Sama koskee myös työajan käyttötietojen suhteen.

Taulukko 23/1. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

	Työvoimakustannukset, 1 000 mk													
Työvoimakustannuserä	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**4671810**	**477657**	**1710866**	**3305043**	**1994238**	**1659825**	**1334080**	**967480**	**1658213**	**1172705**	**655818**	**159199**	**266386**	**297457**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**3857700**	**382416**	**1331089**	**2644279**	**1586140**	**1274306**	**1055744**	**763333**	**1215493**	**914905**	**503340**	**124926**	**205486**	**239014**
A. VÄLILLISET PALKAT	**814110**	**95240**	**379777**	**660764**	**408098**	**385519**	**278337**	**204147**	**442720**	**257800**	**152478**	**34273**	**60900**	**58442**
1. lomaraha	215277	21026	78273	160990	86752	76884	61026	42633	78279	53723	29967	7397	11871	12818
2. vuosiloma-ajan palkat	485142	54755	225944	374435	207461	210678	161323	113706	217592	152591	84591	19965	33040	30782
3. lapsen syntymä ja hoito	12555	1511	4613	2454	1836	3360	689	2463	5169	3003	1361	302	352	189
4. sairausajan palkat	79035	12890	46783	113597	64370	65449	33863	25845	66768	27015	19697	5015	9904	8657
5. eri virkavapaudet	4303	773	5491	603	2146	2084	872	2147	4681	2240	1251	249	453	258
6. reservin kertausharjoitukset	352	18	252	0	106	189	108	70	101	106	89	2	15	12
7. koulutusajan palkat	9359	3186	13626	81	37211	24611	13704	12478	61452	17551	12385	911	4313	3808
8. palkalliset arkipyhät	0	249	0	1806	153	0	19	0	0	0	0	17	0	493
9. ammattiyhdistystoiminta	3097	236	1228	6367	631	951	3084	470	2946	1023	798	75	222	279
10. yhteistoiminta	448	101	1148	144	2013	237	388	1806	2720	133	591	92	158	151
11. työsuojelun yhteistoiminta	840	215	533	102	530	125	277	155	619	84	248	32	119	85
12. virkistystoiminta	3700	281	1886	185	4889	951	2986	2375	2394	330	1500	217	453	912
B. SOSIAALITURVA	**1093928**	**113358**	**389072**	**1146584**	**534974**	**389853**	**366530**	**237983**	**418759**	**276521**	**155999**	**40214**	**61925**	**74527**
13. työnantajan sotu-maksut	317514	32482	116288	224777	135508	112862	90717	65787	112741	79744	44620	10822	18114	20229
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	285	14	2	0	0	11	5108	188	0	144	1085	651	0	1415
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. VEL-eläkemaksut	785264	80876	276686	916854	404433	279618	274877	175730	316905	201423	110495	28889	46332	53439
17. tapaturmavakuutusmaksut	10772	1177	4865	19914	11344	5457	10992	2093	2730	2692	3239	436	513	2580
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	5121	524	1875	3623	2186	1819	1462	1060	1818	1285	719	174	292	326
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	5553	763	2390	2892	1981	1450	904	765	1579	993	565	137	164	22
20. sairausvakuutuksen palautukset	-30581	-2477	-13034	-21476	-20532	-11366	-17530	-7640	-17014	-9760	-4723	-895	-3490	-3485
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**55641**	**7719**	**43703**	**59193**	**35188**	**29789**	**41083**	**23820**	**48650**	**38748**	**18433**	**3984**	**6178**	**16224**
21. virka- ja suojapuvut	2621	232	2382	11750	6276	2022	5371	235	1693	317	1033	173	278	1430
22. vapaat matkat	0	0	0	0	278	13	0	128	0	0	128	3	92	6464
23. koulutus	15849	1902	16571	37124	13384	18595	17445	11732	28300	20033	6181	1585	1992	4773
24. työsuojelu	379	0	283	0	87	397	223	22	52	114	97	63	18	271
25. väestönsuojelu	321	0	108	0	0	36	88	3	16	887	20	6	4	0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	17623	3202	11384	7395	10896	4076	9230	7933	12046	10950	7277	1694	2910	2001
27. työpaikkaruokailu	6631	1241	2804	0	1270	1851	3406	1385	3427	2932	1693	61	202	87
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	2449	167	3578	2359	2043	1797	1803	775	1772	1622	1037	251	360	383
29. muut kustannukset	9768	975	6592	565	953	1001	3518	1608	1344	1893	967	150	322	815
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**1963679**	**216318**	**812553**	**1866542**	**978260**	**805161**	**685950**	**465950**	**910129**	**573069**	**326910**	**78471**	**129003**	**149193**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**5821379**	**598734**	**2143641**	**4510820**	**2564400**	**2079466**	**1741694**	**1229283**	**2125622**	**1487974**	**830250**	**203397**	**334489**	**388207**
Henkilötyövuoden hinta, mk/henkilötyövuosi	204317,4	232854	212872,09	217373,4	219925,2	209945	218553,2	208088	199497	244171,6	178876,9	189333	198191	226466

Taulukko 23/2. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Työvoimakustannukset , 1 000 euro													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**785742**	**80336**	**287747**	**555868**	**335407**	**279162**	**224376**	**162718**	**278891**	**197235**	**110301**	**26775**	**44803**	**50029**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**648819**	**64318**	**223873**	**444736**	**266770**	**214323**	**177563**	**128383**	**204431**	**153876**	**84656**	**21011**	**34560**	**40199**
A. VÄLILLISET PALKAT	**136924**	**16018**	**63874**	**111133**	**68637**	**64840**	**46813**	**34335**	**74460**	**43359**	**25645**	**5764**	**10243**	**9829**
1. lomaraha	36207	3536	13165	27077	14591	12931	10264	7170	13166	9036	5040	1244	1997	2156
2. vuosiloma-ajan palkat	81595	9209	38001	62975	34892	35433	27133	19124	36596	25664	14227	3358	5557	5177
3. lapsen syntymä ja hoito	2112	254	776	413	309	565	116	414	869	505	229	51	59	32
4. sairausajan palkat	13293	2168	7868	19106	10826	11008	5695	4347	11230	4544	3313	843	1666	1456
5. eri virkavapaudet	724	130	924	101	361	351	147	361	787	377	210	42	76	43
6. reservin kertausharjoitukset	59	3	42	0	18	32	18	12	17	18	15	0	2	2
7. koulutusajan palkat	1574	536	2292	14	6258	4139	2305	2099	10335	2952	2083	153	725	640
8. palkalliset arkipyhät	0	42	0	304	26	0	3	0	0	0	0	3	0	83
9. ammattiyhdistystoiminta	521	40	207	1071	106	160	519	79	495	172	134	13	37	47
10. yhteistoiminta	75	17	193	24	339	40	65	304	457	22	99	15	27	25
11. työsuojelun yhteistoiminta	141	36	90	17	89	21	47	26	104	14	42	5	20	14
12. virkistystoiminta	622	47	317	31	822	160	502	399	403	55	252	36	76	153
B. SOSIAALITURVA	**183985**	**19065**	**65437**	**192842**	**89976**	**65569**	**61646**	**40026**	**70430**	**46507**	**26237**	**6763**	**10415**	**12535**
13. työnantajan sotu-maksut	53402	5463	19558	37805	22791	18982	15257	11065	18962	13412	7504	1820	3047	3402
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	48	2	0	0	0	2	859	32	0	24	183	109	0	238
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. VEL-eläkemaksut	132072	13602	46535	154204	68021	47028	46231	29556	53300	33877	18584	4859	7792	8988
17. tapaturmavakuutusmaksut	1812	198	818	3349	1908	918	1849	352	459	453	545	73	86	434
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	861	88	315	609	368	306	246	178	306	216	121	29	49	55
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	934	128	402	486	333	244	152	129	266	167	95	23	28	4
20. sairausvakuutuksen palautukset	-5143	-417	-2192	-3612	-3453	-1912	-2948	-1285	-2861	-1642	-794	-151	-587	-586
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**9358**	**1298**	**7350**	**9956**	**5918**	**5010**	**6910**	**4006**	**8182**	**6517**	**3100**	**670**	**1039**	**2729**
21. virka- ja suojapuvut	441	39	401	1976	1056	340	903	40	285	53	174	29	47	241
22. vapaat matkat	0	0	0	0	47	2	0	22	0	0	22	1	15	1087
23. koulutus	2666	320	2787	6244	2251	3127	2934	1973	4760	3369	1040	267	335	803
24. työsuojelu	64	0	48	0	15	67	37	4	9	19	16	11	3	46
25. väestönsuojelu	54	0	18	0	0	6	15	0	3	149	3	1	1	0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	2964	538	1915	1244	1833	686	1552	1334	2026	1842	1224	285	489	337
27. työpaikkaruokailu	1115	209	472	0	214	311	573	233	576	493	285	10	34	15
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	412	28	602	397	344	302	303	130	298	273	174	42	61	64
29. muut kustannukset	1643	164	1109	95	160	168	592	270	226	318	163	25	54	137
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**330267**	**36382**	**136662**	**313930**	**164532**	**135418**	**115369**	**78367**	**153073**	**96383**	**54982**	**13198**	**21697**	**25092**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**979086**	**100700**	**360535**	**758665**	**431301**	**349741**	**292932**	**206751**	**357504**	**250259**	**139638**	**34209**	**56257**	**65292**

Taulukko 23/3. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Prosenttia tehdyn työajan palkoista													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**121,1**	**124,9**	**128,5**	**125,0**	**125,7**	**130,3**	**126,4**	**126,7**	**136,4**	**128,2**	**130,3**	**127,4**	**129,6**	**124,5**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A. VÄLILLISET PALKAT	**21,1**	**24,9**	**28,5**	**25,0**	**25,7**	**30,3**	**26,4**	**26,7**	**36,4**	**28,2**	**30,3**	**27,4**	**29,6**	**24,5**
1. lomaraha	5,6	5,5	5,9	6,1	5,5	6,0	5,8	5,6	6,4	5,9	6,0	5,9	5,8	5,4
2. vuosiloma-ajan palkat	12,6	14,3	17,0	14,2	13,1	16,5	15,3	14,9	17,9	16,7	16,8	16,0	16,1	12,9
3. lapsen syntymä ja hoito	0,3	0,4	0,3	0,1	0,1	0,3	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
4. sairausajan palkat	2,0	3,4	3,5	4,3	4,1	5,1	3,2	3,4	5,5	3,0	3,9	4,0	4,8	3,6
5. eri virkavapaudet	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,2	0,8	1,0	0,0	2,3	1,9	1,3	1,6	5,1	1,9	2,5	0,7	2,1	1,6
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,0	0,3	0,2	0,2	0,4
B. SOSIAALITURVA	**28,4**	**29,6**	**29,2**	**43,4**	**33,7**	**30,6**	**34,7**	**31,2**	**34,5**	**30,2**	**31,0**	**32,2**	**30,1**	**31,2**
13. työnantajan sotu-maksut	8,2	8,5	8,7	8,5	8,5	8,9	8,6	8,6	9,3	8,7	8,9	8,7	8,8	8,5
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,0	0,6
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	20,4	21,1	20,8	34,7	25,5	21,9	26,0	23,0	26,1	22,0	22,0	23,1	22,5	22,4
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,3	0,3	0,4	0,8	0,7	0,4	1,0	0,3	0,2	0,3	0,6	0,3	0,2	1,1
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,8	-0,6	-1,0	-0,8	-1,3	-0,9	-1,7	-1,0	-1,4	-1,1	-0,9	-0,7	-1,7	-1,5
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**1,4**	**2,0**	**3,3**	**2,2**	**2,2**	**2,3**	**3,9**	**3,1**	**4,0**	**4,2**	**3,7**	**3,2**	**3,0**	**6,8**
21. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	0,2	0,5	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,6
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7
23. koulutus	0,4	0,5	1,2	1,4	0,8	1,5	1,7	1,5	2,3	2,2	1,2	1,3	1,0	2,0
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	0,5	0,8	0,9	0,3	0,7	0,3	0,9	1,0	1,0	1,2	1,4	1,4	1,4	0,8
27. työpaikkaruokailu	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,1	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
29. muut kustannukset	0,3	0,3	0,5	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**50,9**	**56,6**	**61,0**	**70,6**	**61,7**	**63,2**	**65,0**	**61,0**	**74,9**	**62,6**	**64,9**	**62,8**	**62,8**	**62,4**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**150,9**	**156,6**	**161,0**	**170,6**	**161,7**	**163,2**	**165,0**	**161,0**	**174,9**	**162,6**	**164,9**	**162,8**	**162,8**	**162,4**

Taulukko 23/4. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Prosenttia palkkasummasta													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**82,6**	**80,1**	**77,8**	**80,0**	**79,5**	**76,8**	**79,1**	**78,9**	**73,3**	**78,0**	**76,8**	**78,5**	**77,1**	**80,4**
A. VÄLILLISET PALKAT	**17,4**	**19,9**	**22,2**	**20,0**	**20,5**	**23,2**	**20,9**	**21,1**	**26,7**	**22,0**	**23,2**	**21,5**	**22,9**	**19,6**
1. lomaraha	4,6	4,4	4,6	4,9	4,4	4,6	4,6	4,4	4,7	4,6	4,6	4,6	4,5	4,3
2. vuosiloma-ajan palkat	10,4	11,5	13,2	11,3	10,4	12,7	12,1	11,8	13,1	13,0	12,9	12,5	12,4	10,3
3. lapsen syntymä ja hoito	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
4. sairausajan palkat	1,7	2,7	2,7	3,4	3,2	3,9	2,5	2,7	4,0	2,3	3,0	3,2	3,7	2,9
5. eri virkavapaudet	0,1	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,2	0,7	0,8	0,0	1,9	1,5	1,0	1,3	3,7	1,5	1,9	0,6	1,6	1,3
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3
B. SOSIAALITURVA	**23,4**	**23,7**	**22,7**	**34,7**	**26,8**	**23,5**	**27,5**	**24,6**	**25,3**	**23,6**	**23,8**	**25,3**	**23,2**	**25,1**
13. työnantajan sotu-maksut	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,0	0,5
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	16,8	16,9	16,2	27,7	20,3	16,8	20,6	18,2	19,1	17,2	16,8	18,1	17,4	18,0
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,2	0,3	0,6	0,6	0,3	0,8	0,2	0,2	0,2	0,5	0,3	0,2	0,9
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,7	-0,5	-0,8	-0,6	-1,0	-0,7	-1,3	-0,8	-1,0	-0,8	-0,7	-0,6	-1,3	-1,2
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**1,2**	**1,6**	**2,6**	**1,8**	**1,8**	**1,8**	**3,1**	**2,5**	**2,9**	**3,3**	**2,8**	**2,5**	**2,3**	**5,5**
21. virka- ja suojapuvut	0,1	0,0	0,1	0,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,5
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
23. koulutus	0,3	0,4	1,0	1,1	0,7	1,1	1,3	1,2	1,7	1,7	0,9	1,0	0,7	1,6
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	0,4	0,7	0,7	0,2	0,5	0,2	0,7	0,8	0,7	0,9	1,1	1,1	1,1	0,7
27. työpaikkaruokailu	0,1	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,2	0,2	0,4	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**42,0**	**45,3**	**47,5**	**56,5**	**49,1**	**48,5**	**51,4**	**48,2**	**54,9**	**48,9**	**49,8**	**49,3**	**48,4**	**50,2**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**124,6**	**125,3**	**125,3**	**136,5**	**128,6**	**125,3**	**130,6**	**127,1**	**128,2**	**126,9**	**126,6**	**127,8**	**125,6**	**130,5**

Taulukko 23/5. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston toiminnan mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Prosenttia työvoimakustannuksista													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**80,3**	**79,8**	**79,8**	**73,3**	**77,8**	**79,8**	**76,6**	**78,7**	**78,0**	**78,8**	**79,0**	**78,3**	**79,6**	**76,6**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**66,3**	**63,9**	**62,1**	**58,6**	**61,9**	**61,3**	**60,6**	**62,1**	**57,2**	**61,5**	**60,6**	**61,4**	**61,4**	**61,6**
A. VÄLILLISET PALKAT	**14,0**	**15,9**	**17,7**	**14,6**	**15,9**	**18,5**	**16,0**	**16,6**	**20,8**	**17,3**	**18,4**	**16,9**	**18,2**	**15,1**
1. lomaraha	3,7	3,5	3,7	3,6	3,4	3,7	3,5	3,5	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,3
2. vuosiloma-ajan palkat	8,3	9,1	10,5	8,3	8,1	10,1	9,3	9,2	10,2	10,3	10,2	9,8	9,9	7,9
3. lapsen syntymä ja hoito	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
4. sairausajan palkat	1,4	2,2	2,2	2,5	2,5	3,1	1,9	2,1	3,1	1,8	2,4	2,5	3,0	2,2
5. eri virkavapaudet	0,1	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	0,2	0,5	0,6	0,0	1,5	1,2	0,8	1,0	2,9	1,2	1,5	0,4	1,3	1,0
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2
B. SOSIAALITURVA	**18,8**	**18,9**	**18,2**	**25,4**	**20,9**	**18,7**	**21,0**	**19,4**	**19,7**	**18,6**	**18,8**	**19,8**	**18,5**	**19,2**
13. työnantajan sotu-maksut	5,5	5,4	5,4	5,0	5,3	5,4	5,2	5,4	5,3	5,4	5,4	5,3	5,4	5,2
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0	0,4
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	13,5	13,5	12,9	20,3	15,8	13,4	15,8	14,3	14,9	13,5	13,3	14,2	13,9	13,8
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,6	0,2	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,7
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,5	-0,4	-0,6	-0,5	-0,8	-0,5	-1,0	-0,6	-0,8	-0,7	-0,6	-0,4	-1,0	-0,9
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**1,0**	**1,3**	**2,0**	**1,3**	**1,4**	**1,4**	**2,4**	**1,9**	**2,3**	**2,6**	**2,2**	**2,0**	**1,8**	**4,2**
21. virka- ja suojapuvut	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1	0,3	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,4
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7
23. koulutus	0,3	0,3	0,8	0,8	0,5	0,9	1,0	1,0	1,3	1,3	0,7	0,8	0,6	1,2
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	0,3	0,5	0,5	0,2	0,4	0,2	0,5	0,6	0,6	0,7	0,9	0,8	0,9	0,5
27. työpaikkaruokailu	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,2	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**33,7**	**36,1**	**37,9**	**41,4**	**38,1**	**38,7**	**39,4**	**37,9**	**42,8**	**38,5**	**39,4**	**38,6**	**38,6**	**38,4**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Taulukko 23/e. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset toiminnoittain EUROSTATin luokitusten mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Prosenttia tehdyn työajan palkoista													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**124,3**	**127,8**	**131,1**	**128,8**	**126,0**	**131,8**	**127,7**	**128,3**	**133,5**	**129,4**	**131,0**	**130,6**	**130,0**	**125,5**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A. VÄLILLISET PALKAT	**24,3**	**27,8**	**31,1**	**28,8**	**26,0**	**31,8**	**27,7**	**28,3**	**33,5**	**29,4**	**31,0**	**30,6**	**30,0**	**25,5**
1. lomaraha	5,8	5,7	6,0	6,3	5,5	6,1	5,9	5,7	6,4	6,0	6,0	6,1	5,9	5,5
2. vuosiloma-ajan palkat	13,0	14,7	17,4	14,7	13,2	16,8	15,6	15,2	17,7	17,0	17,0	16,5	16,3	13,1
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	1,6	3,2	3,0	3,7	2,9	4,6	1,7	2,8	4,5	2,3	3,3	3,6	3,3	2,3
4. eri virkavapaudet	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1
5. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset)	3,6	3,7	3,8	3,7	3,6	3,8	3,7	3,7	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8	3,6
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
8. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
9. yhteistoiminta	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
10. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
11. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,0	0,3	0,2	0,2	0,4
B. SOSIAALITURVA	**30,1**	**31,2**	**31,0**	**45,8**	**35,5**	**32,1**	**37,2**	**32,8**	**35,4**	**31,9**	**32,3**	**33,9**	**32,4**	**33,3**
12. työnantajan sotu-maksut	8,5	8,7	9,0	8,8	8,7	9,0	8,8	8,8	9,2	8,9	9,0	8,9	9,0	8,6
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,0	0,6
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15. VEL-eläkemaksut	21,0	21,8	21,4	36,0	25,8	22,3	26,7	23,5	25,8	22,4	22,2	23,8	22,9	22,8
16. tapaturmavakuutusmaksut	0,3	0,3	0,4	0,8	0,7	0,4	1,1	0,3	0,2	0,3	0,7	0,4	0,3	1,1
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**1,5**	**2,1**	**3,4**	**2,3**	**2,2**	**2,4**	**4,0**	**3,2**	**4,0**	**4,3**	**3,7**	**3,3**	**3,1**	**6,9**
19. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,2	0,5	0,4	0,2	0,5	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,6
20. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8
21. koulutus	0,4	0,5	1,3	1,5	0,9	1,5	1,7	1,6	2,3	2,2	1,2	1,3	1,0	2,0
22. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
23. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
24. terveyden- ja sairaudenhoito	0,5	0,9	0,9	0,3	0,7	0,3	0,9	1,1	1,0	1,2	1,5	1,4	1,4	0,9
25. työpaikkaruokailu	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,1	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
27. muut kustannukset	0,3	0,3	0,5	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**56,0**	**61,0**	**65,5**	**76,9**	**63,7**	**66,2**	**68,9**	**64,3**	**72,9**	**65,6**	**67,1**	**67,7**	**65,4**	**65,7**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**156,0**	**161,0**	**165,5**	**176,9**	**163,7**	**166,2**	**168,9**	**164,3**	**172,9**	**165,6**	**167,1**	**167,7**	**165,4**	**165,7**

Taulukko 23/e. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset hallinnonaloittain EUROSTATin luokitusten mukaan vuonna 2000

Työvoimakustannuserä	Työvoimakustannukset, 1 000 mk													
	Yliopis-tokoulu-tus	Muut o-petus- ja koul.palv	Tutki-mus-. toiminta	Maanpuol. ja raja-vartiointi	Poliisi- ja pelastus-toimi	Oikeus-toimi	Liikenne- ja liikenn. palvelut	Elinkei-notoim. palvelut	Valtiova-rainhoit. ja rah.p.	Ministe-riötason toiminta	Alue- ja ympär. palvelut	Kulttuu-ripal-velut	Sosiaa-li- ja työ-voimap.	Muut toimin-nat
I. PALKKASUMMA	**4641230**	**475180**	**1697832**	**3283567**	**1973706**	**1648459**	**1316550**	**959839**	**1641200**	**1162944**	**651094**	**158304**	**262896**	**293972**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**3732683**	**371844**	**1295557**	**2549291**	**1566207**	**1251189**	**1031330**	**748021**	**1229427**	**898786**	**496874**	**121253**	**202188**	**234311**
A. VÄLILLISET PALKAT	**908547**	**103336**	**402274**	**734275**	**407500**	**397270**	**285220**	**211818**	**411772**	**264159**	**154220**	**37051**	**60708**	**59661**
1. lomaraha	215277	21026	78273	160990	86752	76884	61026	42633	78279	53723	29967	7397	11871	12818
2. vuosiloma-ajan palkat	485142	54755	225944	374435	207461	210678	161323	113706	217592	152591	84591	19965	33040	30782
3. sairaus- ja äitiysloma-ajan palkat	61010	11923	38362	94575	45674	57443	17021	20668	54924	20258	16335	4421	6765	5362
4. eri virkavapaudet	4303	773	5491	603	2146	2084	872	2147	4681	2240	1251	249	453	258
5. reservin kertausharjoitukset	352	18	252	0	106	189	108	70	101	106	89	2	15	12
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset)	134377	13758	49156,97	95068,4	57144,3	47727,5	38117,8	27790	47517,3	33670,5	18851	4583,3	7611,6	8511,3
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	0	249	0	1806	153	0	19	0	0	0	0	17	0	493
8. ammattiyhdistystoiminta	3097	236	1228	6367	631	951	3084	470	2946	1023	798	75	222	279
9. yhteistoiminta	448	101	1148	144	2013	237	388	1806	2720	133	591	92	158	151
10. työsuojelun yhteistoiminta	840	215	533	102	530	125	277	155	619	84	248	32	119	85
11. virkistystoiminta	3700	281	1886	185	4889	951	2986	2375	2394	330	1500	217	453	912
B. SOSIAALITURVA	**1124508**	**115835**	**402106**	**1168060**	**555506**	**401219**	**384060**	**245623**	**435773**	**286281**	**160722**	**41109**	**65415**	**78011**
12. työnantajan sotu-maksut	317514	32482	116288	224777	135508	112862	90717	65787	112741	79744	44620	10822	18114	20229
13. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	285	14	2	0	0	11	5108	188	0	144	1085	651	0	1415
14. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0	0	0	0	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. VEL-eläkemaksut	785264	80876	276686	916854	404433	279618	274877	175730	316905	201423	110495	28889	46332	53439
16. tapaturmavakuutusmaksut	10772	1177	4865	19914	11344	5457	10992	2093	2730	2692	3239	436	513	2580
17. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	5121	524	1875	3623	2186	1819	1462	1060	1818	1285	719	174	292	326
18. ryhmähenkivakuutusmaksut	5553	763	2390	2892	1981	1450	904	765	1579	993	565	137	164	22
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**55641**	**7719**	**43703**	**59193**	**35188**	**29789**	**41083**	**23820**	**48650**	**38748**	**18433**	**3984**	**6178**	**16224**
19. virka- ja suojapuvut	2621	232	2382	11750	6276	2022	5371	235	1693	317	1033	173	278	1430
20. vapaat matkat	0	0	0	0	278	13	0	128	0	0	128	3	92	6464
21. koulutus	15849	1902	16571	37124	13384	18595	17445	11732	28300	20033	6181	1585	1992	4773
22. työsuojelu	379	0	283	0	87	397	223	22	52	114	97	63	18	271
23. väestönsuojelu	321	0	108	0	0	36	88	3	16	887	20	6	4	0
24. terveyden- ja sairaudenhoito	17623	3202	11384	7395	10896	4076	9230	7933	12046	10950	7277	1694	2910	2001
25. työpaikkaruokailu	6631	1241	2804	0	1270	1851	3406	1385	3427	2932	1693	61	202	87
26. virkistys- ja sosiaalitoiminta	2449	167	3578	2359	2043	1797	1803	775	1772	1622	1037	251	360	383
27. muut kustannukset	9768	975	6592	565	953	1001	3518	1608	1344	1893	967	150	322	815
III.VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**2088696**	**226890**	**848084**	**1961529**	**998194**	**828277**	**710364**	**481262**	**896195**	**589188**	**333376**	**82144**	**132301**	**153897**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**5821379**	**598734**	**2143641**	**4510820**	**2564400**	**2079466**	**1741694**	**######**	**2125622**	**1487974**	**830250**	**203397**	**334489**	**388207**

Kuvio 15. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista toiminnoittain vuonna 2000

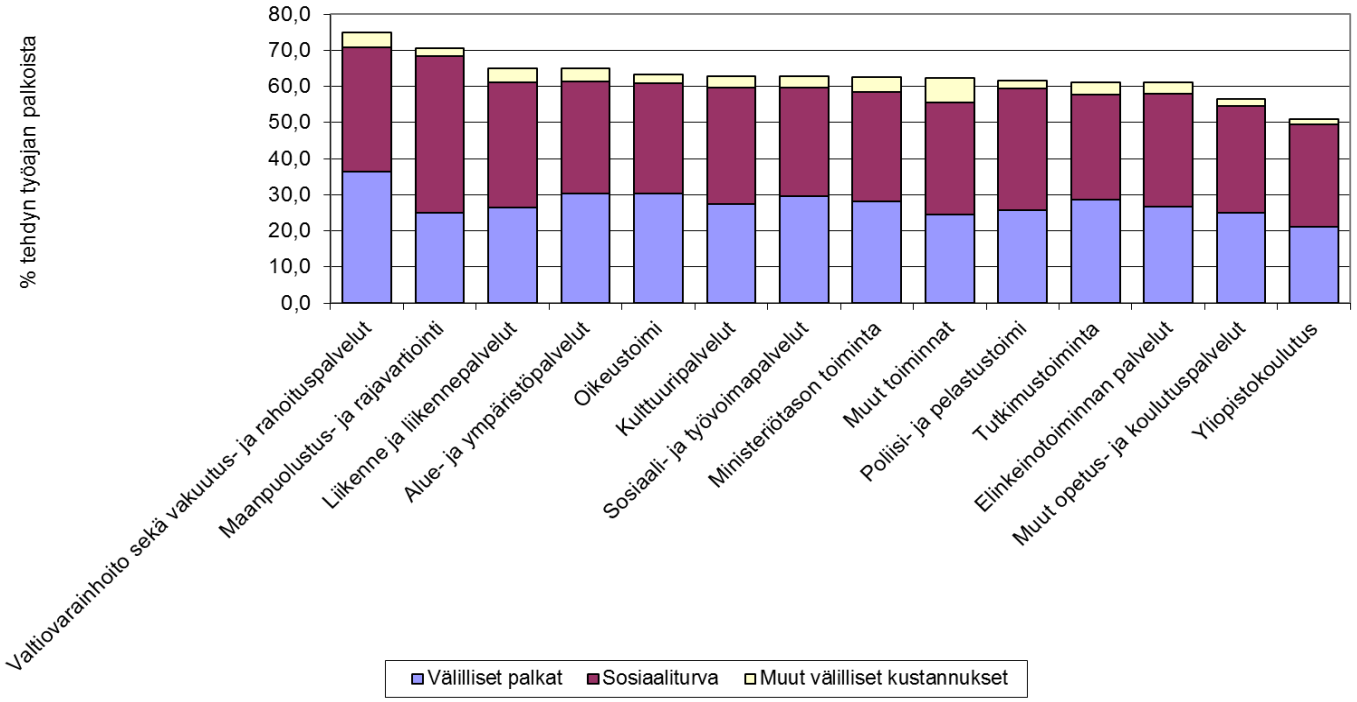

Kuvio 16. Työvoimakustannusten jakaantuminen toiminnoittain vuonna 2000

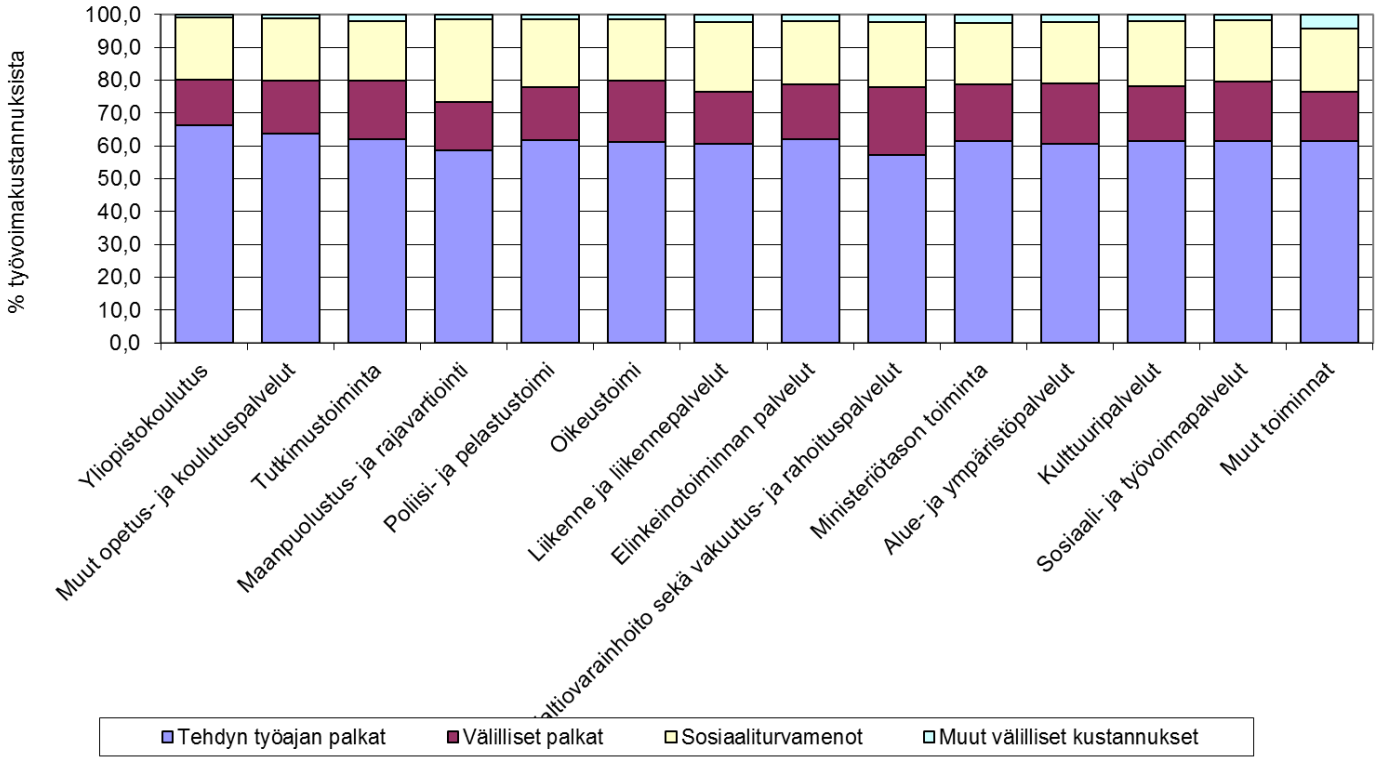

8.6. Työvoimakustannukset viraston koon mukaan

Virastot asettuvat kokonsa mukaan kolmeen palkkojen sivukustannusten suuruusluokkaan, ks. taulukot 24/1-24/3 sekä kuviot 17 ja 18. Henkilövuosien määrän mukaan ryhmitellyissä virastoissa välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuudet tehdyn työajan palkoista olivat alimmat kokoluokassa 1001-5000 eli 57-59 prosenttia. Välillisiltä työvoimakustannuksiltaan toiseksi korkeimpaan ryhmään (61-63 %) sijoittuivat virastot, joissa tehdään vuodessa enintään 1 000 henkilötyövuotta. Yli 5 000 henkilötyövuotta tekevissä virastoissa välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus oli suurin eli 66 prosenttia.

Isojen organisaatioiden pieniä organisaatioita suurempien välillisten työvoimakustannusten osuus on todettu jo aikaisemmissa tutkimuksissa. Pääsyy välillisten työvoimakustannusten vaihteluun on kuhunkin kokoluokkaan kuuluvien suurimpien organisaatioiden työvoimakustannusten vaihtelulla, jotka johtuvat erilaisista tehtävistä ja työvoimakustannusten muodostuksen rakenteellisista eroista.

Taulukko 24/1. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston kokoluokan mukaan vuonna 2000

	Prosenttia tehdyn työajan palkoista						
	Viraston kokoluokka henkilötyövuosina						
Työvoimakustannuserä	**0- 100**	**101- 250**	**251-500**	**501-1000**	**1001-2500**	**2501-5000**	**5001-**
I. PALKKASUMMA	**127,7**	**124,9**	**126,0**	**127,3**	**124,1**	**126,3**	**127,6**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
A. VÄLILLISET PALKAT	**27,7**	**24,9**	**26,0**	**27,3**	**24,1**	**26,3**	**27,6**
1. lomaraha	5,8	5,5	5,6	5,5	5,7	6,0	6,0
2. vuosiloma-ajan palkat	15,7	14,1	15,2	15,8	14,2	14,6	14,6
3. lapsen syntymä ja hoito	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	3,5	3,0	3,2	3,4	2,6	3,7	4,5
5. eri virkavapaudet	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,6	1,5	1,3	1,6	0,8	1,3	1,6
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
10. yhteistoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,3	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1
B. SOSIAALITURVA	**31,7**	**32,3**	**32,9**	**30,5**	**29,8**	**29,9**	**37,0**
13. työnantajan sotu-maksut	8,7	8,5	8,6	8,7	8,4	8,6	8,7
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	23,3	23,9	24,8	22,6	21,4	21,7	28,8
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,8	-0,8	-1,0	-1,2	-0,8	-1,1	-1,1
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**3,5**	**3,6**	**3,5**	**3,7**	**2,8**	**2,5**	**1,7**
21. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2
22. vapaat matkat	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
23. koulutus	1,4	1,8	1,7	1,7	1,2	0,8	1,0
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	1,2	1,0	0,9	1,1	0,8	0,5	0,3
27. työpaikkaruokailu	0,3	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3	0,1
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
29. muut kustannukset	0,2	0,5	0,2	0,2	0,2	0,3	0,0
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**62,9**	**60,8**	**62,5**	**61,5**	**56,6**	**58,7**	**66,3**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**162,9**	**160,8**	**162,5**	**161,5**	**156,6**	**158,7**	**166,3**

Taulukko 24/2. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston kokoluokan mukaan vuonna 2000

	Prosenttia palkkasummasta						
	Viraston kokoluokka henkilötyövuosina						
Työvoimakustannuserä	**0- 100**	**101- 250**	**251-500**	**501-1000**	**1001-2500**	**2501-5000**	**5001-**
I. PALKKASUMMA	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**78,3**	**80,1**	**79,4**	**78,6**	**80,6**	**79,2**	**78,4**
A. VÄLILLISET PALKAT	**21,7**	**19,9**	**20,6**	**21,4**	**19,4**	**20,8**	**21,6**
1. lomaraha	4,6	4,4	4,5	4,4	4,6	4,7	4,7
2. vuosiloma-ajan palkat	12,3	11,3	12,1	12,4	11,5	11,5	11,5
3. lapsen syntymä ja hoito	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	2,7	2,4	2,5	2,7	2,1	2,9	3,5
5. eri virkavapaudet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,2	1,2	1,0	1,3	0,6	1,0	1,2
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
10. yhteistoiminta	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
B. SOSIAALITURVA	**24,8**	**25,9**	**26,1**	**24,0**	**24,0**	**23,7**	**29,0**
13. työnantajan sotu-maksut	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	18,2	19,2	19,7	17,7	17,2	17,2	22,6
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,7	-0,7	-0,8	-0,9	-0,6	-0,9	-0,9
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**2,8**	**2,9**	**2,8**	**2,9**	**2,2**	**2,0**	**1,3**
21. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,3	0,1
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
23. koulutus	1,1	1,4	1,3	1,3	0,9	0,6	0,8
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	1,0	0,8	0,7	0,9	0,6	0,4	0,3
27. työpaikkaruokailu	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
29. muut kustannukset	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,0
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**49,2**	**48,7**	**49,6**	**48,3**	**45,6**	**46,5**	**51,9**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**127,6**	**128,7**	**128,9**	**126,9**	**126,2**	**125,7**	**130,3**

Taulukko 24/3. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset viraston kokoluokan mukaan vuonna 2000

	Prosenttia työvoimakustannuksista						
	Viraston kokoluokka henkilötyövuosina						
Työvoimakustannuserä	**0- 100**	**101- 250**	**251-500**	**501-1000**	**1001-2500**	**2501-5000**	**5001-**
I. PALKKASUMMA	**78,4**	**77,7**	**77,6**	**78,8**	**79,2**	**79,6**	**76,7**
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	**61,4**	**62,2**	**61,5**	**61,9**	**63,8**	**63,0**	**60,1**
A. VÄLILLISET PALKAT	**17,0**	**15,5**	**16,0**	**16,9**	**15,4**	**16,6**	**16,6**
1. lomaraha	3,6	3,4	3,5	3,4	3,6	3,8	3,6
2. vuosiloma-ajan palkat	9,7	8,8	9,4	9,8	9,1	9,2	8,8
3. lapsen syntymä ja hoito	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
4. sairausajan palkat	2,1	1,9	2,0	2,1	1,6	2,3	2,7
5. eri virkavapaudet	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,0	0,9	0,8	1,0	0,5	0,8	0,9
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
B. SOSIAALITURVA	**19,4**	**20,1**	**20,3**	**18,9**	**19,0**	**18,9**	**22,2**
13. työnantajan sotu-maksut	5,3	5,3	5,3	5,4	5,4	5,4	5,2
14. LEL ja TEL-vakuutusmaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
15. vapaaehtoiset eläkevak.maksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. VEL-eläkemaksut	14,3	14,9	15,3	14,0	13,7	13,7	17,3
17. tapaturmavakuutusmaksut	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
18. työttömyysvakuutus, ero-/koulutusrahat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. ryhmähenkivakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
20. sairausvakuutuksen palautukset	-0,5	-0,5	-0,6	-0,7	-0,5	-0,7	-0,7
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	**2,2**	**2,2**	**2,2**	**2,3**	**1,8**	**1,6**	**1,0**
21. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
22. vapaat matkat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
23. koulutus	0,9	1,1	1,0	1,1	0,7	0,5	0,6
24. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaudenhoito	0,8	0,6	0,6	0,7	0,5	0,3	0,2
27. työpaikkaruokailu	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	**38,6**	**37,8**	**38,5**	**38,1**	**36,2**	**37,0**	**39,9**
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kuvio 17. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista kokoluokittain vuonna 2000

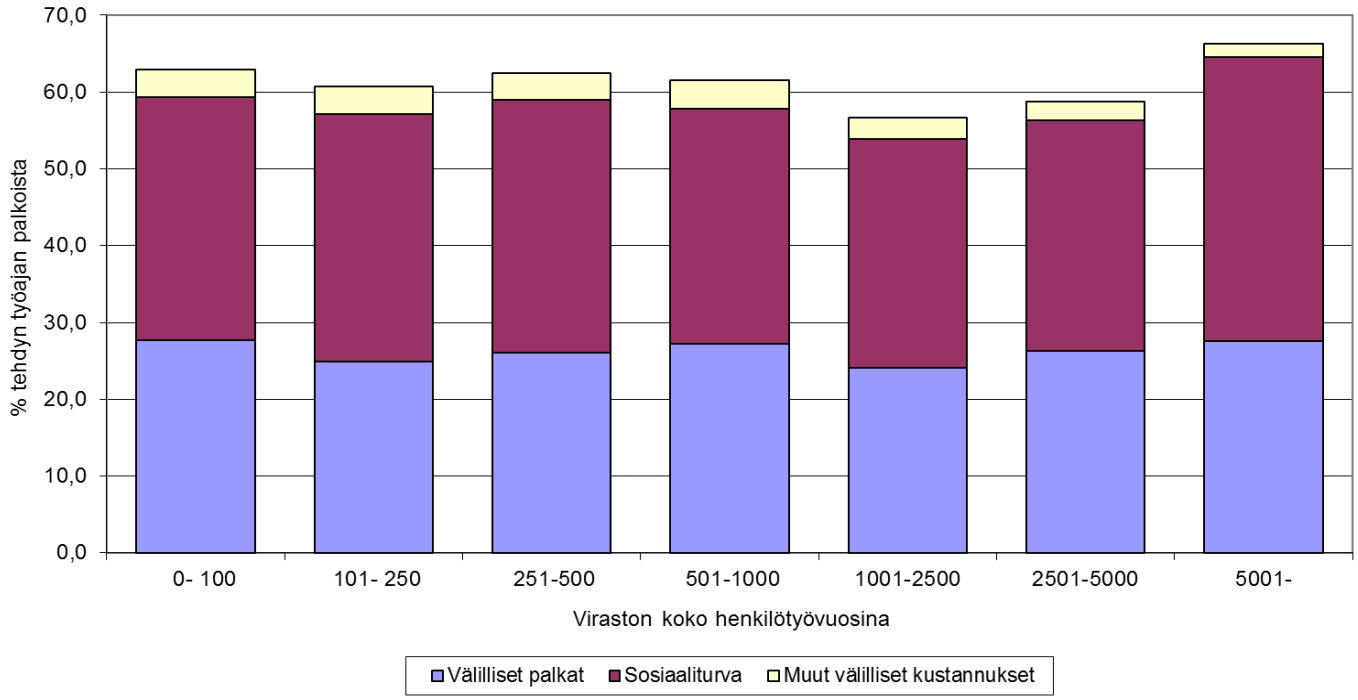

Kuvio 18. Työvoimakustannusten jakaantuminen kokoluokittain vuonna 2000

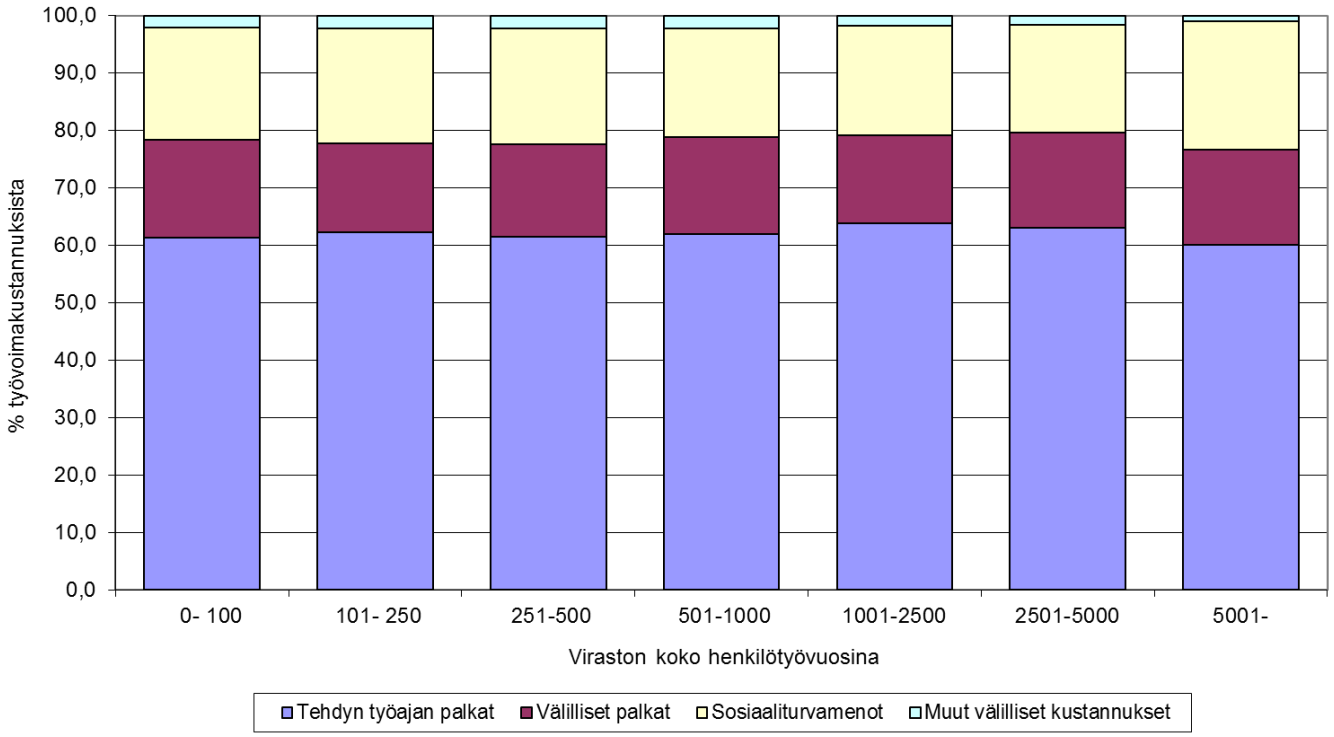

9. Työvoimakustannukset ja työajan käyttö työvoimakustannuserittäin

Seuraavissa luvuissa käsitellään yksityiskohtaisesti eri työvoimakustannuserien sisältöä sekä niiden kehitystä työvoimakustannusten tutkimusvuosina 1968-2000. Lukuja tulkittaessa on otettava huomioon se, että vuoden 1990 ja sitä edeltävissä tutkimuksissa olivat mukana vuodesta 1989 alkaen liikelaitostetut ja yhtiöitetyt virastot ja laitokset. Nämä eivät sisälly vuosien 1996 ja 2000 tutkimuksiin, joiden vertailukelpoisuutta aikaisempiin tutkimuksiin heikentävät henkilöstön määrän suuri vähennys ja sen myötä tapahtuneet rakennemuutokset.

Välilliset palkat

9.1. Lomaraha

Käsitteet

Lomaraha toteutettiin alunperin lomaltapaluurahana, jonka suuruus oli 10 prosenttia tietyllä tavalla määritellystä palkasta. Sittemmin prosenttimääriä on korotettu ja lomarahan saamisen edellytyksiä on muutettu. Lomarahan määrän prosenttiosuus erikseen määritellystä palkasta on ajankohdittain kehittynyt seuraavasti:

Ajankohta	Lomarahan osuus erikseen määritellystä palkasta
1.4.1972	10 prosenttia
1.4.1973	20 prosenttia
1.4.1974	35 prosenttia
1.4.1975	50 prosenttia

Lomarahan määräytymistä voidaan kuvata seuraavalla kaavalla:

$$\textbf{Lomaraha} = 0{,}50 * \left(\text{lomaoikeuspv:n lkm} * \frac{\text{vuosilomaperusteinen kk-palkka}}{25}\right)$$

Vuosilomaperusteinen kuukausipalkka on virkasuhteisilla ns. kiinteä kuukausipalkka ja työsopimussuhteisilla vastaavan tyyppisesti määräytyvä kuukausipalkka lisättynä mahdollisilla vuosilomalisillä.

Lomarahan suuruuteen vaikuttaa henkilön palkan lisäksi myös vuosilomaoikeuspäivien lukumäärä.

Lomarahan määrä ja kehitys

Vuonna 2000 lomarahaa maksettiin 936,9 miljoonaa markkaa (157,6 miljoonaa euroa), mikä on 4,6 prosenttia valtion henkilöstön palkkasummasta ja 5,8 prosenttia tehdyn työajan palkoista.

Vuosina 1968 - 2000 lomarahan määrä on kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	% palkka-summasta	% tehdyn työajan palkoista
1968	-	-
1974	2,6	3,1
1980	4,4	5,5
1985	4,6	5,8
1990	4,7	5,9
1896	4,9	6,3
2000	4,6	5,8

Vuoden 1985 jälkeen lomarahan palkkaan suhteutettu osuus on pysynyt työvoimatutkimusvuosina melko vakiona vaikkakin vuonna 1996 ne olivat poikkeuksellisen korkealla. Koska valtaosa henkilöstöstä on jo saavuttanut 36 päivän lomaan oikeuttavan palvelusajan tai on lähellä sitä, niin jatkossa lomarahan osuus palkoista ei enää paljoakaan nouse.

Henkilön on mahdollista omasta tahdostaan muuttaa osan lomarahasta vapaaksi. Tällöin säästetään organisaation palkkamenoja. Sen sijaan välilliset työvoimakustannukset eivät alene, koska vastaavasti lomarahavapaapäivistä aiheutuu loma-ajan palkkakustannuksia.

9.2. Vuosilomat ja vuosiloma-ajan palkat

Käsitteet

Vuosilomaetuudet ovat tarkastelukautena laajentuneet useaan otteeseen. Vuonna 1968 virkasuhteisten lomaetuudet perustuivat vuoden 1960 vuosiloma-asetukseen, jonka mukaan peruspalkkaisilla ja ylimääräisillä virkamiehillä oli lomaoikeutena kuusi päivää, mikäli palvelussuhde oli kestänyt alle vuoden, 26 arkipäivää vuoden palvelusajan jälkeen ja 15 vuoden palvelun jälkeen 36 arkipäivää. Talvilomapitennyssäännön mukaan 26 lomapäivän vuosilomaa voitiin pidentää enintään 7 päivällä. 36 arkipäivän lomaan ei liittynyt talvilomapitennysoikeutta. Tilapäisillä toimihenkilöillä lomaoikeus vastasi yleistä vuosilomalain mukaista lomaoikeutta eli 1,5 päivää palveluksessaolokuukautta kohti eli täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta 18 arkipäivää. Tilapäiset toimihenkilöt saivat tietyin edellytyksin 26 arkipäivän loman (valtion palvelua yhteensä yli 10 vuotta ja valtion välitöntä palvelua ennen lomaa 5 vuotta).

Työsopimussuhteisilla peruslähtökohtana oli sama kuin vuosilomalain mukainen lomaoikeus. Lomaa ansaittiin 1,5 päivää lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti eli täydeltä lomanmääräytymisvuodelta henkilö ansaitsi 18 arkipäivän loman. Lomaoikeus 10 vuoden palvelun jälkeen oli 24 arkipäivää ja 15 vuoden palvelun jälkeen 28 arkipäivää. Talvilomapitennys koski myös työsopimussuhteista henkilöstöä.

Vuonna 1974 vuosilomaoikeutta laajennettiin siten, että vuosilomaa ansaittiin kaksi arkipäivää kutakin lomanmääräytymisvuoden täyttä palveluksessaolokuukautta kohti. Kuuden viikon eli 36 arkipäivän pituiseen lomaan liitettiin kolmen päivän mittainen talvilomapitennys. Työsopimussuhteisten 10 vuoden palvelun jälkeistä lomaoikeutta lisättiin 26 päivään.

Vuosina 1976 ja 1977 parannettiin tilapäisten toimihenkilöiden vuosilomaetuuksia. Vuonna 1976 saivat tilapäiset toimihenkilöt oikeuden 30 arkipäivän lomaan 15 vuoden palvelun jälkeen ja samalla toteutettiin lomaoikeus 26 arkipäivään yhden palvellun vuoden jälkeen. Talvilomapitennykset liitettiin lomaan samanlaisina kuin ne olivat peruspalkkaisilla ja ylimääräisillä virka-

miehillä. Tällöin vuosilomaetuudet tulivat yhtenäisiksi koko virkasuhteessa valtioon olevan henkilöstön osalta. Myös työsopimussuhteessa valtioon olevien vuosilomaoikeutta laajennettiin siten, että valtion koko henkilöstölle tuli samat vuosilomaetuudet palvelussuhteen laadusta riippumatta.

Vuonna 1979 vuosilomaoikeus tuli 30 lomapäiväksi seitsemän vuoden palvelun jälkeen. Samalla asetettiin aikataulu, jonka mukaan tämän mittaisen loman ansaitsee viidessä vuodessa vuosina 1980 ja 1981 ja kolmessa vuodessa vuonna 1982. Vuonna 1981 vuosilomaoikeutta laajennettiin siten, että 30 päivän loman sai vuonna 1984 yhden vuoden palvelun perusteella. Kuuden viikon eli 36 päivän lomaan (vuosilomaan oikeuttavaa palvelusaikaa vähintään 15 vuotta) liittyvän talvilomapitennyksen enimmäismäärä nousi vuonna 1981 yhdeksään päivään. 30 päivän lomassa lomapitennys on enintään 6 päivää.

Vuosilomien pituudella tarkoitetaan lomaan sisältyvien arkipäivien lukumäärää. Näin lomaajasta kohdistuu noin 5/6 -osaa varsinaisille työpäiville, periodityötä tekeviä lukuunottamatta. Täydet talvilomapitennykset huomioonottaen 36 päivän (30 pv + 6 pit.pv) loma on siten keskimäärin 30 työpäivää ja 45 päivän (36 pv + 9 pit.pv) loma on keskimäärin 38 työpäivää. Mikäli lomaviikolla esim. lauantai on arkipyhä, niin lomasta kuluu 5 päivää normaalin 6 päivän asemesta.

Vuosiloman pituus ja sen kehitys

Vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000 vuosilomien jakaantuminen lomaoikeuden mukaan ilmenee taulukosta 25.

Taulukko 25. Vuosilomien jakaantuminen lomaoikeuden mukaan vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000

	Vuosilomien %-osuus				
Lomaoikeus, pv	1980	1985	1990	1996	2000
alle 30 pv	32,3	25,4	23,4	21,4	16,6
30 pv	32,3	37,3	32,3	28,1	30,4
36 pv	35,4	37,3	44,3	50,5	53,0
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Keskimääräinen loma ilman lomapitennyksiä vuonna 2000 oli 29,7 lomapäivää (vuonna 1996 28,9 lomapäivää). Pitennyspäiviä oli lomarahavapaat mukaan lukien keskimäärin 7,7 lomapäivää. Keskimääräinen loma oli pitennyspäivineen ja lomarahavapaineen 36,8 lomapäivää eli 30,6 työpäivää. Vuosina 1990-1996 loma piteni 3 päivällä. Sen sijaan vuodesta 1996 lähtien loman pituudessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Taulukosta 25 ilmenee, että pitkään 36 päivän lomaan oikeutettujen määrä on vuodesta 1990 kasvanut 9 prosenttiyksiköllä.

Henkilöillä, jotka ovat olleet valtion palveluksessa vuosilomakauden alkuun (1.4) mennessä keskeytyksettä vähintään vuoden eli 12 täyttä lomanmääräytymiskuukautta, keskimääräinen loman pituus vuonna 2000 oli 33,1 lomapäivää (27,6 työpäivää) ilman lomapitennystä ja lomapitennykset ja lomarahavapaat huomioonottaen keskimäärin 40,9 lomapäivää (34,1 työpäivää).

Säästövapaita vuonna 2000 piti 2 600 henkilöä ja keskimääräinen pituus oli 7,6 lomapäivää (6,3 työpäivää).

9.3. Lapsen syntymä ja hoito

Käsitteet

Vuonna 1968 raskauden ja synnytyksen vuoksi myönnettävien palkallisten virkavapauksien määrä oli 54 arkipäivää, joka muuttui nykyiseksi 72 arkipäiväksi vuoden 1971 virkaehtosopimuksessa. Työntekijälle tai määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetylle virkamiehelle maksetaan palkkaus kuitenkin edellyttäen, että hän on välittömästi ennen äitiysvapaan alkua ollut valtion palveluksessa vähintään kuusi kuukautta. 72 arkipäivän äitiysvapaasta aiheutuu palkkakustannuksia siltä osin kuin ne ylittävät Kansaneläkelaitoksen työnantajalle palauttamat päivärahat. Palkallisen äitiysloman ajalta edunsaajalle päivärahaa maksetaan vain silloin, kun päivärahan määrä on palkkaa suurempi.

Kansaneläkelaitos maksaa äitiysrahaa 105 arkipäivältä eli 33 arkipäivältä 72 arkipäivän palkallisen äitiysloman lisäksi.

Lapsen hoidon vuoksi vanhemmilla on oikeus saada vanhempainrahaa (vanhempain päivärahaa) välittömästi äitiysrahan maksamisen päätyttyä. Vanhempainrahaa voidaan maksaa vanhempien keskinäisellä sopimuksella lapsen äidille tai isälle. Vanhempainrahaa maksetaan yhteensä enintään 158 arkipäivältä. Äitiys- ja vanhempainrahakauden yhteispituus oli 263 arkipäivää.

Isyysrahan (isyyspäiväraha) edellytyksenä on, että isä osallistuu lapsensa hoitoon eikä ole sinä aikana ansiotyössä. Isyysrahaa voidaan maksaa enintään 18 arkipäivältä. Isä voi pitää näistä päivistä kuusi valitsemanaan aikana äitiys- tai vanhempainrahakaudella ja 6-12 valitsemanaan aikana äitiysrahakaudella.

Kansaneläkelaitoksen maksama äitiys- ja isyysraha sekä vanhempainraha lasketaan samalla tavalla kuin henkilön sairauspäiväraha.

Sairauspäivärahan määräytyminen

Päivärahan maksaminen ja saantiaika

Sairausvakuutuksen päivärahaa maksetaan 16–64 -vuotiaalle henkilölle, joka on sairauden vuoksi kykenemätön tekemään tavallista tai siihen läheisesti verrattavaa työtä.

Päivärahaa maksetaan arkipäiviltä, lauantait mukaan lukien. Vapunpäivältä ja itsenäisyyspäivältä ei sitä makseta. Oikeus päivärahaan alkaa, kun sairaus on kestänyt omavastuuajan eli sairastumispäivän lisäksi yhdeksän arkipäivää. Omavastuupäiviin ei lueta mukaan sunnuntai- ja pyhäpäiviä. Omavastuuaikaa on vain sairastumispäivä, jos työkyvyttömyys alkaa saman sairauden takia uudelleen 30 päivän kuluessa päivärahan päättymisestä. Tällöin päivärahaa maksetaan sairastumispäivää seuraavasta päivästä alkaen. Päivärahaa maksetaan enintään 300 arkipäivältä.

Vanhempainrahakauden lisäksi valtion palveluksessa olevan henkilöllä on oikeus saada lapsen hoidon vuoksi palkatonta virkavapaata (hoitovapaata) siihen saakka kunnes lapsi täyttää 3 vuotta.

Päivärahan määrä

Päiväraha lasketaan yleensä viimeksi toimitetussa verotuksessa todetusta työtulosta, joka tarkistetaan yhden vuoden TEL-indeksillä. Työtulosta vähennetään 5 prosenttia työtekijäin eläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun takia sekä matka- ja tulonhankkimiskulut.

Sairauspäivärahan määrä vuonna 2001

Tarkistettu vuositulo mk/v (josta on vähennetty 5 % sekä matka- ja tulonhankkimiskulut)	Päiväraha mk/pv
enintään 5 610	ei päivärahaa
5 620 – 146 320	0,7 x vuosityötulo : 300
146 330 – 225 110	341,41 + 0,4 x (vuosityötulo – 146 320) : 300
yli 225 110	446,47 * 0,25 x (vuosityötulo – 225 110) : 300

Sairausvakuutuksen päivärahaa ei makseta, jos hakijan ansiot ovat olleet pienemmät kuin 5 916 markkaa vuodessa.

Esimerkkejä sairauspäivärahan määrästä eri tulotasoilla (ennen veron pidätystä 1.1.2001 alkaen) [1)]

Tarkistetut työtulot 5 %:n vähennyksen jälkeen, mk/v [2)]	Sairauspäiväraha mk/pv	mk/kk [3)]
5 610	0,00	0,00
5 620	13,10	327,50
9 500	22,15	553,75
25 710	60,00	1 500,00
28 500	66,50	1 662,50
66 500	155,15	3 878,75
104 500	243,85	6 096,25
123 500	288,15	7 203,75
190 000	399,65	9 991,25
247 000 jne.	464,71	11 617,75

[1)] Lähde: Varma-Sampo: Toimeentuloturva 2001
[2)] Päiväraha lasketaan verotuksessa todettujen vuositulojen perusteella, joista on vähennetty 5 prosenttia
[3)] Keskimäärin 25 arkipäivää/kk

Virkavapauksien määrä ja kehitys

Äitiyslomaan käytettyjen työpäivien palkkojen osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 0,2 prosenttia. Vuonna 1990 osuus oli 0,4 prosenttia ja vuonna 1996 0,3 prosenttia, joten äitiyslomien määrä on jatkuvasti vähentynyt. Syynä tähän on valtion henkilöstön yleinen ikääntyminen, minkä myötä synnytysiässä olevien naisten määrä on vähentynyt. Vuonna 2000 oli äitiyslomasta aiheutuvia palkallisia ja palkattomia virkavapauksia 3 500. Koska samalla henkilöllä voi olla sekä palkallista että palkatonta äitiyslomaa, niin äitiyslomalla olevien henkilöiden määrä oli arviolta noin 2 600 henkilöä.

Kokonaisuudessaan virkavapaudet lapsen syntymän ja hoidon vuoksi ovat vuodesta 1996 vähentyneet kuten taulukosta 26 ilmenee. Koska luvut vaihtelevat voimakkaasti eri vuosina, niihin saattaa äitiyslomia lukuun ottamatta sisältyä laadullisia ongelmia. Tämä johtuu siitä, että palkattomat virkavapaustiedot eivät ole varsinaisia työvoimakustannustutkimuksen tietoja, vaan ne on vain kerätty tutkimuksen yhteydessä.

Taulukko 26. Virkavapaudet lapsen syntymän ja hoidon vuoksi vuosina 1985, 1990, 1996 ja 2000

	1985	1990		1996		2000	
Virkavapaus	**lkm**	**lkm**	**% henkilöstöstä**	**lkm**	**% henkilöstöstä**	**lkm**	**% henkilöstöstä**
Äitiysloma	5 410	4 637	2,2	3 080 [1)]	2,5 [1)]	3 477 [2)]	2,8 [2)]
Isyysloma	2 173	2 799	1,3	2 524	2,0	2 022	1,6
Vanhempainloma	2 344	4 314	2,0	1 196	1,0	564	0,4
Hoitovapaa	1 274	3 493	1,6	1 381	1,1	1 262	1,0

[1)] Palkallisten (1 537) ja palkattomien (1 543) virkavapauksien yhteismäärä, joka ei kerro suoraan äitiyslomalla olijoiden määrää. Yksittäisten äitiyslomien määrä on arviolta 2 300 (1,9 % henkilöstöstä)

[2)] Palkallisten (1 689) ja palkattomien (1 788) virkavapauksien yhteismäärä, joka ei kerro suoraan äitiyslomalla olijoiden määrää. Yksittäisten äitiyslomien määrä on arviolta 2 600 (2,1 % henkilöstöstä)

Henkilöstömäärään suhteutetut prosentit kuvaavat paremmin lapsen syntymään ja hoitoon liittyvien virkavapauksien kehittymistä kuin absoluuttiset lukumäärät. Tarkastelussa tulee ottaa huomioon se, että vuodesta 1990 vuoteen 2000 naisten osuus henkilöstöstä on kasvanut 42 prosentista 46 prosenttiin.

Osittaisella hoitovapaalla oli vuoden 2000 marraskuussa 330 henkilöä.

9.4. Sairaus- ja tapaturmapoissaolot

Sairausajan palkkojen osuus tehdyn työajan palkoista vuosina 1996-2000 nousi 0,3 prosenttiyksiköllä. Sairaustapausten tai tapaturmien vuoksi menetettyjen työpäivien palkkojen osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 1968 oli 1,7, vuonna 1974 2,8, vuonna 1980 3,3, vuonna 1985 3,7, vuonna 1990 3,2, vuonna 1996 3,3 ja vuonna 2000 3,6 prosenttia. Sairaustapausten ja sairauspäivien määrän kehittyminen ilmenee taulukosta 27.

Henkilöstön ikääntymisestä huolimatta viimeksi kuluneen 20 vuoden aikana sairauspoissaolojen henkilöstöön suhteutetuissa määrissä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Vuoteen 1996 verrattuna henkilötyövuosiin suhteutettujen sairauspoissaolojen määrä on lisääntynyt 0,3 päivällä.

Taulukko 27. Sairaustapausten ja sairauspäivien (työpäiviä) määrän kehitys vuosina 1968-2000 1)

Vuosi	sairaus-tapauksia 1 000 kpl	sairaus-päiviä 1 000 kpl	päiviä/ tapaus	tapauksia/ henkilö	päiviä/ henkilö	tapauksia henkilö-työvuosi	päiviä/ henkilö-työvuosi
1968	169	804	4,8	0,9	4,5		
1974	253	1 287	5,1	1,3	6,8		
1980	322	1 585	4,9	1,6	7,9		
1985	354	1 789	5,1	1,7	8,4		
1990	451	1 739	3,9	2,1	8,1		
1996	169	938	5,5	1,4	7,7	1,5	8,0
2000	193	1 022	5,3	1,5	8,1	1,6	8,3

1) Vuosien 1968, 1974,1980,1985 ja 1990 kalenteripäivinä mitatut sairauspoissaolot on muutettu työpäiviksi

Vuosien 1990, 1996 ja 2000 sairaustapausten kestojakaumissa ei ole suuria eroja eli valtaosa sairauspoissaoloista kestää 1-3 päivää. Vuonna 2000 1-3 päivän sairauspoissaoloja oli sairaustapauksista 71 %, ks. taulukot 28 ja 29.

Taulukko 28. Sairaustapausten kestojakauma vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000

Sairauden kesto, päivää	Sairaustapauksia				
	1980 %	1985 %	1990 %	1996 %	2000 %
1-3	61,9	61,0	70,8	69,9	70,9
4-10	25,5	25,2	17,9	19,3	19,4
11-60	11,5	12,4	10,4	9,4	8,7
61-	0,2	0,3	0,2	1,4	1,0
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Taulukko 29. Sairaustapausten ja sairauspäivien kestojakaumat vuosina 1996 ja 2000

Sairauden kesto,	Sairaustapauksia, %		Sairauspäiviä (työpäiviä), %	
työpäivää	1996	2000	1996	2000
1 pv	32,7	33,1	5,9	6,3
2 pv	22,4	22,3	8,2	8,9
3 pv	14,8	15,5	8,2	8,5
4-10 pv	19,3	19,4	19,4	21,2
11-60 pv	9,4	8,7	34,7	35,4
61-90 pv	0,6	0,4	6,4	5,9
91-180 pv	0,6	0,4	8,2	7,4
yli 180 pv	0,3	0,2	9,0	6,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0

Valtion budjettitalouden organisaatioiden töiden luonteesta johtuen niissä ei ole paljoakaan tapaturmapoissaoloja. Vuonna 2000 oli kaikkiaan 2 900 tapaturmapoissaolotapausta (vuonna 1996 3 000 tapaturmapoissaolotapausta). Näiden vuoksi oltiin poissa 38 600 työpäivää. Tapa-

turmapoissaolo kesti keskimäärin 13,4 työpäivää. Henkilötyövuotta kohti laskettuna tapaturmapoissaolotyöpäiviä oli 0,3.

Lähes 70 prosenttia tapaturmapoissaoloista sijoittui kestoltaan 4-10 tai 11-60 päivän kestoluokkiin, ks. taulukko 30.

Taulukko 30. Tapaturmapoissaolotapausten ja tapaturmapoissaolotyöpäivien kestojakaumat vuosina 1996 ja 2000

Sairauden kesto,	**Tapaturmatapauksia, %**		**Poissaolopäiviä (työpäiviä), %**	
työpäivää	**1996**	**2000**	**1996**	**2000**
1 pv	9,2	7,7	0,7	0,6
2 pv	8,3	8,5	1,2	1,3
3 pv	9,5	10,3	3,7	2,2
4-10 pv	36,2	39,0	16,5	17,6
11-60 pv	32,3	30,0	51,1	49,7
61-90 pv	2,7	2,8	11,2	10,9
91-180 pv	1,4	1,3	8,8	11,1
yli 180 pv	0,5	0,4	6,7	6,5
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0

Sairauspäivistä ja tapaturmapoissaolopäivistä aiheutuu työnantajalle kustannuksia vain siltä ajalta kuin työnantaja maksaa palkan ja se ylittää sairauspäivärahan määrän. Lyhyistä sairauspoissaoloista ei työnantaja saa sairausvakuutuksen palautuksia, koska henkilön oikeus sairauspäivärahaan alkaa, kun sairaus on kestänyt 9 arkipäivää sairastumispäivän lisäksi. Valtiolla sairausajan palkkaa maksetaan heti ensimmäiseltä sairastumispäivältä (ei ole karenssipäiviä).

Vuonna 2000 3 000 henkilöä oli palkallisella virkavapaalla varhaiskuntoutuksen takia. Työpäiviä tähän kului 27 200 ja varhaiskuntoutusvirkavapauden kesto oli keskimäärin 9 työpäivää. Varhaiskuntoutukseen liittyvät virkavapaudet ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 1996. Varhaiskuntoutuksessa oltiin vuosina 1996 ja 2000 seuraavasti:

	1996	2000
osallistuneita henkilöitä	1 500	3 000
käytettyjä työpäiviä	8 300	27 200
työpäivää/osallistunut	5,6	9,0

9.5. Muut palkalliset virkavapaudet

Palkalliset virkavapaudet, jotka on myönnetty

1) alle 10 vuotiaan lapsen tai vammaisen lapsen äkillisen sairastapauksen johdosta,
2) kertausharjoitusten sekä
3) 50 tai 60 -vuotispäiväksi, vihkimispäiväksi, lähiomaisen hautajaispäiväksi, perheenjäsenen kuolemantapauksen johdosta tai muun perheenjäsenen sairastumispäiväksi tai muusta syystä annettava palkallinen virkavapaus, ilmenevät taulukosta 31.

Taulukko 31. Erilaiset virkavapaudet (työpäivinä) vuosina 1996 ja 2000

	Edunsaajia		Virkavapa-uksia		Virkavapa-uspäiviä		Päiviä/ edunsaaja		Päiviä/ tapaus		Päiviä/ henkilö	
	1996	2000	1996	2000	1996	2000	1996	2000	1996	2000	1996	2000
Lapsen sairaus 1)	12 479	11 085	28 189	23 802	45 619	37 992	3,7	3,4	1,6	1,6	0,4	0,3
Kertausharjoitus 2)	1 101	800	1 120	930	4 847	3 937	4,4	4,9	4,3	4,2	0,0	0,0
Muu virkavapaus 3)	6 060	3 666	8 284	5 414	28 903	13 118	4,8	3,6	3,5	2,4	0,2	0,1
Yhteensä	19 640	15 551	37 593	30 146	79 369	55 047	4,0	3,5	2,1	1,8	0,7	0,4

Edellä mainittujen virkavapauksien määrässä ei ole tapahtunut eri vuosina suuria muutoksia. Näiden poissaolojen osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 0,2 sekä vuosina 1990 ja 1996 molempina 0,3 prosenttia.

Vuonna 2000 myönnettiin reservin kertausharjoitusten vuoksi 930 virkavapautta yhteensä 3 937 työpäiväksi eli virkavapauden kesto oli keskimäärin 4,2 työpäivää. Työnantajalle reservin kertausharjoituksista koituu kustannuksia vain siltä osin kun henkilölle maksettu palkka ylittää reserviläispalkan.

9.6. Koulutus ja koulutusajan palkat

Koulutuksen volyymi

Koulutusajan palkkojen suhde tehdyn työajan palkkaan oli vuonna 1968 1,3, vuonna 1974 1,6 %, vuosina 1980 ja 1985 1,9 %, vuonna 1990 2,1, vuonna 1996 1,9 sekä vuonna 2000 1,3 prosenttia. Koulutusmenot ovat pienentyneet vuoteen 1996 verrattuna. Koulutuksen ajan palkkakustannukset olivat vuonna 2000 yhteensä 215 miljoonaa markkaa (36 miljoonaa euroa) ja koulutettua kohti 4 235 markkaa (712 euroa). Vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000 henkilöstökoulutukseen osallistuttiin seuraavasti:

	1980	1985	1990	1996	2000
koulutukseen osallistuneita	115 000	126 400	120 900	62 630	49 950
koulutuspäiviä (työpäiviä)	960 000	860 950	807 900	454 253	369 815
päiviä/osallistuja	8,3	6,8	6,7	7,3	7,4
pv/henkilö				3,7	2,9
pv/henkilötyövuosi				3,9	3,0

Valtiolla henkilöstökoulutukseen osallistui vuona 2000 40 prosenttia henkilöstöstä, kun vastaava prosenttiluku vuonna 1996 oli 52. Virastoissa koulutustietojen keruussa on ongelmia, joten koulutustietoihin on suhtauduttava tietyllä varauksella, koska ne todennäköisesti ovat alipeittoisia. Toisinaan on vaikea erottaa koulutusta varsinaisesta työnteosta. Henkilöstön kehittyminen tapahtuu useimmiten muulla tavalla kuin henkilöstökoulutuksella (vrt. Osaamisen johtaminen osana valtion henkilöstötilinpäätöskäytäntöä, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 8/2000).

Palkallista vapaata opintoja varten sai 750 henkilöä ja sen kesto oli keskimäärin 16 työpäivää.

Koulutuksen kustannukset

Koulutuksen kokonaiskustannukset koostuvat koulutusajan palkoista, palkallisen opintovapaan ajan palkoista sekä koulutuksen muista kustannuksista. Muita kustannuksia ovat mm. kurssimaksut, luennoitsijoiden palkkiot, koulutusmatkoihin liittyvät majoitus- ja matkustuskustannukset, oppimateriaalit jne. Vuonna 2000 koulutusajan palkat ja muut koulutuskustannukset yhteensä olivat seuraavat:

Kustannukset, milj. mk	410,1		
mk/henkilö	3 262	(euro/henkilö	549)
mk/henkilötyövuosi	3 321	(euro/henkilötyövuosi	559)
% työvoimakustannuksista	1,6		

9.7. Palkalliset arkipyhät

Palkalliset arkipyhät luetaan välillisiksi työvoimakustannuksiksi työsopimussuhteessa olevilla tuntipalkkaisilla. Sen sijaan kuukausipalkkaa saaneiden osalta näiden päivien kustannuksia ei lueta välillisiksi kustannuksiksi. Arkipyhäkorvauksia maksettiin vuonna 2000 2,7 miljoonaa markkaa (0,5 miljoonaa euroa), mikä on 0,02 prosenttia tehdyn työajan palkoista. Vuosina 1968, 1974 ja 1980 palkallisten arkipyhien osuus tehdyn työajan palkoista oli 0,3 %, vuonna 1985 0,2 %, vuonna 1990 0,1 % ja vuonna 1996 0,1 %. Osuuden pienenemisen syynä on työsopimussuhteessa olevien tuntipalkkaisten määrän jatkuva väheneminen. Tuntipalkkaisia oli vuonna 2000 valtion henkilöstöstä vain 1 500 eli 1,2 prosenttia.

9.8. Luottamusmiestehtävät ja ammattiyhdistyskoulutus

Valtion virkasuhteisen henkilöstön luottamusmiestoiminta nykyisessä muodossa alkoi virkaehtosopimusmenettelyn myötä vuonna 1971. Työehtosopimusten mukaisella luottamusmiesmenettelyllä on pitemmät perinteet. Luottamusmiesten tehtäväänsä käyttämän työajan kustannukset luetaan välillisiin palkkoihin. Vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000 luottamusmiestoimintaa oli seuraavasti:

	1980	**1985**	**1990**	**1996**	**2000**
toimintaan osallistuneita	5 250	5 700	4 700	2 200	1 550
toimintaan käytetyt työpäivät	47 900	49 250	66 900	27 900	24 500
päiviä/toimintaan osallistuja	9	9	14	13	16

Luottamusmiehistä oli päätoimisia 95 (6 %) ja sivutoimisia 1455 (94 %).

Ammattiyhdistyskoulutukseen vuonna 2000 osallistui 3 200 henkilöä. Kurssipäiviä oli yhteensä 8 800 eli 2,8 päivää/osallistuja. Ammattiyhdistyskoulutuksen kokonaiskustannukset palkallisina työpäivinä olivat 5,0 miljoonaa markkaa (0,8 miljoonaa euroa).

Luottamusmies- ja ammattiyhdistystoimintaan osallistuneiden toiminnan aikaiset palkkakustannukset olivat 21,4 miljoonaa markkaa (3,6 miljoonaa euroa) eli 0,1 prosenttia tehdyn työajan palkoista eli samaa tasoa kuin aikaisempina tutkimusvuosina.

9.9. Yhteistoiminta

Virastodemokratiajärjestelmä käynnistyi virastoissa vuonna 1976. Järjestelmä otettiin vähittäin käyttöön ja viimeisimmät laitokset siirtyivät järjestelmään vuoden 1982 alusta. Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa tuli voimaan 1.10.1988.

Vuosina 1980 ja 1985 virastodemokratiatoimintaa sekä vuosina 1990, 1996 ja 2000 yhteistoimintaa oli seuraavasti:

	1980	**1985**	**1990**	**1996**	**2000**
toimintaan osallistuneita	11 800	15 600	15 700	13 400	7 300
toimintaan käytetyt työpäivät	15 300	18 000	20 150	16 800	15 600
päiviä/osallistuja	1,3	1,2	1,3	1,3	2,1

Yhteistoiminnan osalta välilliset työvoimakustannukset vuonna 2000 olivat 10,1 miljoonaa markkaa (1,7 miljoonaa euroa) eli 0,1 % tehdyn työajan palkoista.

9.10. Työsuojelun yhteistoiminta

Nykymuotoisena välillisiin palkkoihin sisällytettävä työsuojelun yhteistoiminta alkoi vuonna 1974 ja yhteistoimintaorganisaatioiden toiminta vuonna 1975. Vuosina 1980, 1985, 1990, 1996 ja 2000 työsuojelun yhteistoimintaa oli virastoissa ja laitoksissa seuraavasti:

Työsuojelun yhteistoiminta

	1980	**1985**	**1990**	**1996**	**2000**
toimintaan osallistuneita	11 400	13 650	14 500	3 900	1 900
toimintaan käytetyt päivät	76 700	63 800	69 300	10 200	6 300
päiviä/osallistuja	6,7	4,7	4,8	2,6	3,4

Lukujen valossa työsuojelun yhteistoimintaan osallistuminen on edellisiin tutkimuksiin verrattuna vähentynyt.

9.11. Virkistystoiminta

Vuonna 2000 virkistystoimintaan osallistui vajaa kolmannes budjettivaltion virastojen ja laitosten henkilöstöstä. Työpäiviä toimintaan käytettiin 37 900 eli edunsaajaa kohden 1,2.

Sosiaaliturva

9.12. Työnantajan sosiaaliturvamaksut

Valtiolla työnantajan sosiaaliturvamaksu koostuu työnantajan kansaneläkemaksusta, sairausvakuutusmaksusta ja lapsilisämaksusta. Lapsilisämaksua ei ole nykyisin peritty. Sosiaaliturvamaksut määräytyvät tiettynä prosenttiosuutena palkoista. Vuonna 2000 budjettitalouden piiriin kuuluneissa valtion virastoissa ja laitoksissa työnantajan sairausvakuutusmaksu oli 2,85 % ja työnantajan kansaneläkemaksu 3,95 % eli sosiaaliturvamaksut olivat yhteensä 6,80 %. Tutkimusvuosina työnantajan sosiaaliturvamaksut ovat kehittyneet seuraavasti:

Vuosi	**Työnantajan sosiaaliturvamaksu %:a palkoista**
1968	5,0
1974	7,9
1980	6,5
1985	7,6
1990	6,7
1996	6.8
2000	6,8

9.13. LEL-vakuutusmaksut

Valtion eläkemaksut määräytyvät valtion eläkejärjestelmän VEL mukaisesti. Valtion eräissä lyhytaikaisissa työsuhteissa (esim. rakennusalalla) sovelletaan lyhytaikaisissa palvelussuhteita koskevaa eläkelakia LEL, jonka perusteella valtio suorittaa vakuutusmaksun asianomaiselle eläkekassalle.

LEL-maksun määrän kehittyminen riippuu vahvistetun LEL-maksun suuruudesta sekä kulloinkin lain piirissä olevasta henkilöstön määrästä. Vuonna 2000 valtion virastot ja laitokset maksoivat LEL-eläkemaksuja 8,8 miljoonaa markkaa (1,5 miljoonaa euroa), mikä on 0,04 prosenttia palkkasummasta.

9.14. Valtion maksamat eläkkeet

Valtion virastot ja laitokset ovat vuodesta 1991 alkaen suorittaneet niiden eläkevastuun mukaisen eläkemaksun, joka määräytyy vakuutusmatemaattisesta täyden rahastoinnin periaatteita noudattaen. Vuoden 1990 tutkimuksessa työvoimakustannusten eläkemenot määrättiin maksettujen eläkkeiden mukaan. Valtion eläkelaki (VEL) uudistettiin 1.1.1995 alkaen muuttaen eläkkeiden karttumisprosentteja ja eläkeikiä. VEL eläkesäännökset muuttuivat pääosin yleisen työntekijäin eläkelain (TEL) mukaisiksi. Ennen vuotta 1940 syntyneiden työntekijöiden eläketurva pysyy entisellään. Vuonna 1940 tai myöhemmin syntyneiden työntekijöiden eläketurva laskee asteittain kohti TEL-tasoa 1.1.1995 alkaen työntekijän iän ja 31.12.1994 mennessä kertyneen palvelusajan mukaisesti. VEL eläketurva on jo ennen 1.1.1995 TEL-tasoinen palvelussuhteissa, jotka ovat alkaneet 1.1.1993 tai myöhemmin.

Eläke karttuu 2,2 prosenttia vuodelta 31.12.1994 saakka. Eläkkeen karttumisprosentti on 1.1.1995 lukien 1,5 prosenttia. Karttuma nousee työssään jatkavilla 55 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien 2 prosenttiin vuotta kohti. Tulevan ajan karttuma on porras-

tettu 50 vuoden iästä samoin kuin TEL:ssä jos eläketapahtuma sattuu vuonna 1996 tai myöhemmin eikä työntekijä kuulu suojasäännöksen piiriin.

VEL -eläkepalkka lasketaan nykyisin kunkin työsuhteen osalta erikseen työsuhteen päättymisvuotta edeltäneiden enintään kymmenen viimeisen kalenterivuoden ansioiden keskiarvona. Jos työsuhde on kestänyt alle 10 vuotta, eläkepalkka lasketaan kaikkien työsuhteen päättymisvuotta edeltäneiden kalenterivuosien ansioiden perusteella.

VEL:n ns.yleinen eläkemaksuprosentti vuonna 2000 oli 23,5 eläkemaksun alaisesta palkasta. Työnantajan eläkemaksuprosentti alenee työntekijän maksuosuudella, joka vuonna 2000 oli 4,7 prosenttia. Työnantaja yleinen eläkemaksuprosentti oli siten 18,8. Tämä vaihteli normaaleissa valtion virastoissa ja laitoksissa 13,3-21,5 prosentin välillä. Vuonna 2000 suurimmalla osalla tilivirastoista oli yleisestä poikkeava eläkemaksu. Sotilaseläkkeiden yleisiä eläkemaksuprosentteja korkeampien eläkemaksujen vuoksi työnantajan eläkemaksu oli puolustusvoimissa keskimäärin 27 prosenttia ja rajavartiolaitoksessa 29 prosenttia. Koko budjettivaltiolle työnantajan keskimääräiseksi eläkemaksuksi muotoutui 19,4 %.

Vuonna 2000 VEL-eläkemaksujen osuus tehdyn työajan palkoista oli 24,5 % ja palkkasummasta 19,4 prosenttia. Työntekijän eläkemaksut ovat vuodesta 1991 alentuneet toisaalta yleisen eläkemaksuprosentin alentuessa vuonna 1994 25 prosentista 23,5 prosenttiin ja työntekijän maksuosuuden kasvaessa vuoden 1993 3 prosentista vuonna 1995 4, vuonna 1996 4,3, vuonna 1997 4,5 ja vuonna 1998 4,7 prosenttiin. Tutkimusvuonna 2000 työntekijän työeläkevakuutusmaksu oli edelleen 4,7 prosenttia ja se laski vuonna 2001 4,5 prosenttiin Työntekijän maksuosuus vähentää vastaavalla määrällä työnantajan maksuosuutta.

9.15. Tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksut

Viraston ja laitoksen tapaturmien ja ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen maksut määrätään sitä koskevan lain mukaan. Vuonna 2000 taloudellisen tuen (ryhmähenkivakuutuksen) maksuprosentti oli 0,09 prosenttia. Tapaturmamaksu vaihteli viraton tai laitoksen todetun tapaturma-alttiuden mukaan 0,06 prosentista 1,10 prosenttiin.

Tapaturmavakuutusmaksut olivat vuonna 2000 tehdyn työajan palkoista keskimäärin 0,49 prosenttia. Ryhmähenkivakuutusmaksu oli tehdyn työajan palkoista 0,13 prosenttia.

9.16. Erorahat

Erorahajärjestelmä toteutettiin vuoden 1970 tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä. Valtio osallistuu erorahoista aiheutuviin kustannuksiin työsopimussuhteisen henkilöstönsä osalta erorahaston kautta. Erorahajärjestelmää on jatkuvasti kehitetty ja osin virkasuhteisia koskevana se toteutettiin vuonna 1978. Virkasuhteisten osalta valtio maksaa erorahat ja toistuvuuskorvaukset suoraan.

Erorahat, toistuvuuskorvaukset ja ammattikoulutusrahat hoidetaan keskitetysti. Virastoilla ja laitoksilla ei ole siten lainkaan työttömyysvakuutusmaksuja eikä vastaavia. Vuonna 2000 niiden osuus tehdyn työajan palkoista oli 0,14 prosenttia ja palkkasummasta 0,11 prosenttia

9.17. Muut välilliset työvoimakustannukset

Muiden välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 2,7 prosenttia.

Näistä jo aiemmin käsitellyt muut koulutusmenot olivat suurin kustannuserä, joiden osuus tehdyn työajan palkoista oli 1,2 prosenttia. Koulutusmenot koostuvat opetuspalkkioista, kurssimaksuista, oppimateriaalien hankinnasta, opettajien ja oppilaiden matka- ja majoituskustannuksista, tilavuokrista jne.

Terveyden- ja sairaudenhoidon nettokustannukset omien terveysasemien muiden kustannusten ja ulkopuolisilta ostettujen hoitopalvelujen kustannusten osalta olivat 0,7 prosenttia tehdyn työajan palkoista.

Rekrytointikustannukset vuonna 2000 olivat 27,4 miljoonaa markkaa (4,6 miljoonaa euroa) eli 0,1 prosenttia palkkasummasta. Rekrytoitua henkilöä kohti rekrytointikustannukset olivat noin 2 100 markkaa (353 euroa).

10. Luontoisedut

Työvoimakustannusten laskennassa veronalaisten luontoisetujen arvot sisältyvät palkkoihin, joten niitä ei käsitellä erillisinä työvoimakustannuserinä. Luontoisetujen arvoksi on määritelty tutkimuksessa niiden ennakonpidätyksen alainen verotusarvo.

Taulukko 32. Luontoisedut vuosina 1990, 1996 ja 2000

	Edunsaajia			mk/edunsaaja			euro/edunsaaja		
Luontoisetu	**1990**	**1996**	**2000**	**1990**	**1996**	**2000**	**1990**	**1996**	**2000**
Asuntoetu	3 400	3 300	1 826	3 100	3 900	8 789	521	656	1 478
Ravintoetu	3 900	1 800	1 102	2 900	2 600	1 497	488	437	252
Autoetu	25	20	30	10 600	2 900	4774	1 783	488	803
Muut luontoisedut	5 700	420	1 574	45	1 000	1225	8	168	206

Kuten taulukosta 32 ilmenee, valtiolla luontoisedut eivät ole kovin yleisiä ja verotusarvolla mitattuna niiden edunsaajaa kohti laskettu markkamäärä vaihtelee luontoiseduittain. Luontoisetujen verotusarvo oli vuonna yhteensä19,8 miljoonaa markkaa (3,3 miljoonaa euroa) eli 0,1 prosenttia palkkasummasta.

11. Työvoimakustannusten analysointi

11.1. Työvoimakustannuksiin vaikuttavat tekijät

Jäljempänä on analysoitu työvoimakustannustutkimuksen ja virastojen henkilöstön rakenteita kuvaavan aineistojen pohjalta sitä, mitkä organisaatioon ja sen henkilöstöön liittyvät tekijät selittävät tiettyjen työvoimakustannuserien vaihtelua organisaatioiden välillä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin askeltavaa regressioanalyysia. Tarkastelut ovat suuntaa antavia, koska tavoitteena oli etsiä yhteyksiä organisaation henkilöstön rakennetekijöiden ja työvoimakustannuserien muodostumisen välillä eikä rakentaa tarkkoja selitysmalleja.

Henkilötyövuoden hinta

Organisaation palkkataso selittää luonnollisesti eniten henkilötyövuoden hintojen (työvoimakustannukset/henkilötyövuosi) vaihtelusta organisaatioiden välillä. Palkkatasoon vaikuttaa organisaation henkilöstön tehtävien edellyttämä koulutustaso, joka osaltaan heijastaa töiden vaati-

vuutta. Organisaation koko selittää henkilötyövuoden hintojen vaihtelua eli pienemmissä organisaatioissa henkilötyövuosi maksaa enemmän kuin suuremmissa organisaatioissa. Henkilöiden vaihtuvuuden ja henkilötyövuoden hinnan välillä on positiivinen korrelaatio. Tämä kertoo osaltaan sen, että organisaatiot, joissa on muita suurempi vaihtuvuus, joutuvat kilpailemaan työvoimasta, millä on taas vaikutusta työn hintaan.

Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista

Määräaikaisten henkilöiden, joilla ei ole taustavirkaa tai tehtävää, osuus viraston henkilöstöstä selittää lähes 30 prosenttia palkkojen sivukulujen virastokohtaisesta vaihtelusta. Määräaikaisten osuuden lisääntyessä palkkojen sivukuluprosentti pienenee. Määräaikaisilla mm. lomaetuudet ovat vakinaisia huonommat, määräaikaisissa palvelussuhteissa olevia koulutetaan vakinaisia vähemmän jne.

Mitä enemmän virastossa siirtyy henkilöstöä työkyvyttömyyseläkkeelle, niin sitä korkeampi on välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista. Tämä osaltaan heijastaa työoloja ja niiden vaikutusta mm. sairauspoissaolojen määrään, joka on yksi merkittävä virastojen välisten palkkojen sivukulujen eroja aiheuttava tekijä. Em. tekijöillä on vaikutusta myös virastojen eläkemaksujen korkeuteen.

Palkkojen sivukuluprosentin suuruus on suorassa yhteydessä siihen, miten pysyvässä suhteessa viraston henkilöstö on ja mikä on mm. kokoaikaisten osuus.

Välillisten palkkojen osuus tehdyn työajan palkoista

Tehtyyn työaikaan suhteutettujen virastojen välillisten palkkojen vaihtelua selittävät samat tekijät ja samalla tavoin kuin edellä koko välillisten työvoimakustannusten osalta. Myös virastotyöaikaa tekevien osuudella näyttää olevan välillisten palkkojen prosenttiosuutta korottava vaikutus.

Sosiaaliturvamenojen osuus tehdyn työajan palkoista

Sosiaaliturvamenot vaihtelevat organisaatioittain erittäin vähän. Lähinnä erot syntyvät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilashenkilöstön korkeammista eläkemaksuista. Vanhuuseläkkeille siirtyvien osuudella on selvin yhteys virastojen välisten tehtyyn työaikaan suhteutettujen sosiaaliturvamenojen vaihteluun. Tämä johtuu mm. siitä, että virastojen eläkemaksut ovat sitä korkeammat mitä enemmän henkilöstöä siirtyy eläkkeelle.

Koulutuskustannukset

Henkilötyövuotta kohti laskettujen koulutuskustannusten (koulutusajan palkkojen ja muiden koulutuskustannusten) korkeudella on suoraviivainen yhteys siihen, miten tyytyväisiä oltiin virastossa johtamiseen. Myös palkkatason ja em. koulutuskustannusten välillä on suoraviivainen yhteys.

11.2. Työvoimakustannukset ja niiden suhde organisaation tuloksellisuuteen

Seuraavassa on yleisellä tasolla analysoitu valtion henkilöstön työvoimakustannuksia siltä kannalta, mikä yhteys eri työvoimakustannuserillä ja niihin taloudellisesti panostamisella on organisaatioiden ja sitä kautta koko valtionhallinnon tuloksellisuuteen. Jotta voitaisiin sanoa, mikä on oikea taso jollekin työvoimakustannuksiin sisältyvälle investoinnille, pitäisi sen tuottoa ja vaikut-

tavuutta pystyä mittaamaan. Näin ei käytännössä ole asianlaita, vaan investointien tuottovaikutuksia voidaan vain karkeasti arvioida.

On toki huomattava, että palvelussuhteen ehtojen mukaan määräytyvät palkat ja muut taloudelliset etuudet eivät ole ainoita tekijöitä, joilla voidaan parantaa organisaation tuloksellisuutta. Tulos on pitkälti riippuvainen organisaation henkilöstön osaamisesta, työmotivaatiosta/työtyytyväisyydestä ja työkunnosta. Henkilöstön johtaminen, työorganisaation sisäiset rakenteet, tehtävien organisointi ja jako, tehtävien virikkeellisyys sekä työilmapiiri ovat tekijöitä, joilla on palkkauksen ja etuuksien ohella keskeinen merkitys edellä mainittuihin tuloksenteon peruselementteihin. Tärkeää onkin saada henkilöstö motivoitumaan ja sitoutumaan omiin tehtäviinsä, jotka on johdettu organisaation todellisista tehtävistä. Toiminnan perustana ovat organisaation arvot, strategiat sekä niistä johdetut toiminta- ja liikeideat.

Taulukossa 33 on ryhmitelty työvoimakustannukset sen mukaan, mikä vaikutus niillä on organisaation henkilöstön tuloksentekoon.

Taulukko 33. Työvoimakustannukset ryhmiteltyinä niiden vaikutuskohteen mukaan vuonna 2000

Investointi/muu vaikutuskohde	milj. mk	milj. euro	%	mk/henkilötyövuosi	euro/henkilötyövuosi
Pätevyysinvestoinnit	**410,1**	**69,0**	**1,6**	**3 321**	**559**
koulutusajan palkat	214,7	36,1	0,8	1 738	292
muut koulutuskustannukset	195,5	32,9	0,8	1 583	266
Työyhteisön tilainvestoinnit	**39,0**	**6,6**	**0,1**	**316**	**53**
yhteistoiminta	10,1	1,7	0,0	82	14
työsuojelun yhteistoiminta ja väestönsuojelu	7,5	1,3	0,0	60	10
ammattiyhdistystoiminta	21,4	3,6	0,1	173	29
Työkykyinvestoinnit	**2 551,1**	**429,1**	**9,8**	**20 657**	**3 474**
terveyden- ja sairaudenhoito	108,6	18,3	0,4	880	148
virkistystoiminta	43,5	7,3	0,2	352	59
vuosiloma-ajan palkat	2 372,0	398,9	9,1	19 207	3 230
työpaikkaruokailu	27,0	4,5	0,1	219	37
Rasituskustannukset/ välilliset palkat	**486,4**	**81,8**	**1,9**	**3 939**	**662**
sairausajan palkat (netto)	425,4	71,6	1,6	3 445	579
lapsen syntymä- ja hoito (netto)	29,3	4,9	0,1	237	40
eri virkavapaudet	27,6	4,6	0,1	223	38
reservin kertausharjoitukset	1,4	0,2	0,0	11	2
palkalliset arkipyhät	2,7	0,5	0,0	22	4
Rasituskustannukset/ sosiaaliturvamaksut	**5 464,2**	**919,0**	**21,0**	**44 247**	**7 442**
Tehdyn työajan palkka ja lomaraha (palkitseminen tuloksesta)	**17 035,1**	**2 865,1**	**65,4**	**137 941**	**23 200**
Työhön liittyvät kustannukset	**73,4**	**12,3**	**0,3**	**594**	**100**
Yhteensä	**26 059**	**4 382,9**	**100,0**	**211 015**	**35 490**

Pätevyys

Nykyään valtion uusissa ja jatkuvasti muuttuvissa tehtävissä tarvitaan korkeata ja ajantasaista osaamista. Siksi koulutukseen käytetyn työajan palkat ja muut koulutuskustannukset ovat perusteltuja ja kannattavia henkilöstöinvestointeja. Henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen tulee olla tavoitteellista. Koulutuksen pitää tukea organisaation tehtävien toteuttamista. Koulutukselle tulisi asettaa myös selkeät tavoitteet, joiden toteutumista myös seurataan. Näin menetellen koulutusmenot ovat organisaation menestyksellisen toiminnan kannalta perusteltuja investointeja. Henkilöstökoulutusinvestoinnit kattavat 1,6 % työvoimakustannuksista, ks. taulukko 33.

Työyhteisön tila

Myös yhteistoimintaan, työsuojelutoimintaan, väestönsuojeluun ja ammattiyhdistystoimintaan käytetty työaika oikein toteutettuna parantaa työilmapiiriä, edesauttaa henkilöstön työtyötyytyväisyyttä ja työhön sitoutumista.

Työkyky

Henkilöstön ikääntyessä ennaltaehkäisevä työterveyshuolto ja tehokas sairaanhoito ovat keskeisiä työkyvyn ylläpitotoimintoja. Nämä vaikuttavat vähentävästi myös sairauspoissaoloihin, mistä on seurauksena organisaation kustannusten säästö ja tuottavuuden parantuminen. Myös säännöllinen ja terveellinen työpaikkaruokailu vaikuttaa työtehoon positiivisesti. Em. toimintoihin liittyvät kustannukset ovat siten perusteltuja.

Jotta henkilöstö työskentelisi tehokkaasti, se tarvitsee fyysisten ja henkisten voimavarojensa lataamiseen ja ylläpitoon lomaa ja vapaa-aikaa. Vuosilomaan liittyvät kustannukset ovat koko ajan kohonneet, kun yhä suurempi osa henkilöstöstä saavuttaa pitkän vuosiloman (lomaoikeus 36 lomapäivää).

Rasituskustannukset

Työnantajan kannalta rasituskustannuksiksi luetaan sellaiset kustannuserät, joilla ei ole organisaation tulokseen selkeitä positiivisia vaikutuksia, vaan vähentävät esimerkiksi tehtyä työaikaa. Tällaisia ovat mm. sairausajan palkat sekä sellaiset vapaa-ajan palkat, joilla on löyhä yhteys tuloksentekoon.

Sairauspoissaolot ovat selvästi organisaation työtulosta alentava ja työvoimakustannuksia lisäävä tekijä. Työnantajalle suoranaisia kustannuksia aiheutuu siltä osin, kun sairausajalta maksetut palkat ylittävät sairausvakuutuslain perusteella työnantajalle palautetut päivärahat. Sairauspoissaoloista aiheutuu työnantajalle lisäkustannuksia mm. sijaisten palkkaamisen sekä työssä olevan henkilöstön työtehtävien häiriintymisen ja työtuloksen alenemisen muodossa. Henkilöstön ikääntymisen myötä sairauspoissaolot kasvavat. Siksi oikealla tavalla järjestetty työpaikkaterveydenhuolto, työsuojelutoiminta sekä muut edellä mainitut sairauspoissaoloalttiutta alentavat työtyytyväisyyteen liittyvät tekijät edesauttavat sairauspoissaolojen vähentämisessä

Sosiaaliturvamenot, joiden osuus kokonaistyövoimakustannuksista on 21 prosenttia, ovat luettava työnantajan kannalta rasituskustannuksiksi, koska niillä ei ole positiivista yhteyttä organisaation tuloksellisuuteen. Eläke-etuudet ovat henkilöstölle vasta tulevaisuudessa koituvia etuja, joten niillä ei ole välitöntä yhteyttä itse työn tuottavuuteen.

Tehdyn työajan palkat

Palkat ovat kokonaisuudessaan merkittävin työvoimakustannuserä, jonka osuus työvoimakustannuksista on 78 prosenttia. Tehdyn työajan palkkojen ja lomarahan osuus palkkasummasta on 65 prosenttia. Tärkeää onkin tietää, mitä palkalla työnantajan kannalta saadaan aikaan. Palkan merkitys yksilön motivaatiotekijöihin riippuu paljon henkilön työtehtävistä. Mitä mielenkiintoisempia, haastavampia ja itsenäisempiä henkilön tehtävät ovat, niin sitä enemmän henkilön motivaatiotekijöihin vaikuttaa itse työ. Eli vaativammissa tehtävissä toimivilla palkan merkitys on vähäisempi kuin alemmilla vaativuustasoilla toimivilla.

Vaikka palkka ei päivittäisessä työssä aina olekaan aina keskeisin työhön sitoutumisen ja työsuoritusten vaikutin, sen merkitys ei ole vähäinen millekään henkilöstöryhmälle. Palkka on väline, jolla yksilö voi tyydyttää omia ja perheensä tarpeita kotona ja vapaa-aikana. Henkilöitä ja heidän tekemisiään arvostetaan usein palkan suuruuden mukaan. Siksi palkan määrää tärkeämpi motivaatiotekijä on palkan suhteellinen taso muihin samanlaisia tehtäviä tekeviin henkilöihin ja henkilöstöryhmiin verrattuna. Keskeistä onkin, että palkat määräytyvät kunkin henkilön tehtävien todellisen vaativuuden sekä ammattitaidon ja työtuloksen mukaan. Organisaation tuottavuuden kannalta on myös tärkeää, että pätevien ja tuottavien henkilöiden eteneminen työtehtävissä ja uralla turvataan.

12. Työvoimakustannusten kehitys

Kokonaistyövoimakustannusten kehitys

Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset käyvin hinnoin kasvoivat voimakkaasti aina vuoteen 1989 asti, minkä jälkeen ne kääntyivät laskuun, ks. kuvio 19. Työvoimakustannusten nousu johtui nykyistä huomattavasti korkeammasta palkkainflaatiosta. Esimerkiksi vuonna 1975 yleinen ansiotasoindeksi valtion henkilöstön osalta nousi 24 prosenttia. Vuonna 1990 tapahtunut työvoimakustannusten markkamäärän 23 prosentin lasku johtui pääosin silloisen Posti- ja telelaitoksen ja Valtionrautateiden liikelaitostamisesta, jolloin ne siirtyivät budjettivaltion ulkopuolelle. 1990-luvun alkupuolella tapahtunut työvoimakustannusten alentuminen on ollut seurausta valtion budjettitalouden organisaatioiden liikelaitostamisesta ja yhtiöittämisestä, budjettivaltioiden sisällä tapahtuneesta henkilöstön vähentämisestä. Työvoimakustannusten vakaus 1990 -luvun lamavuosina on ollut seurausta vastuullisista työmarkkinasopimuksista. Vuosina 1992-1994 ei toteutettu lainkaan palkkojen yleiskorotuksia.

Kuvio 19. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1970 – 2001

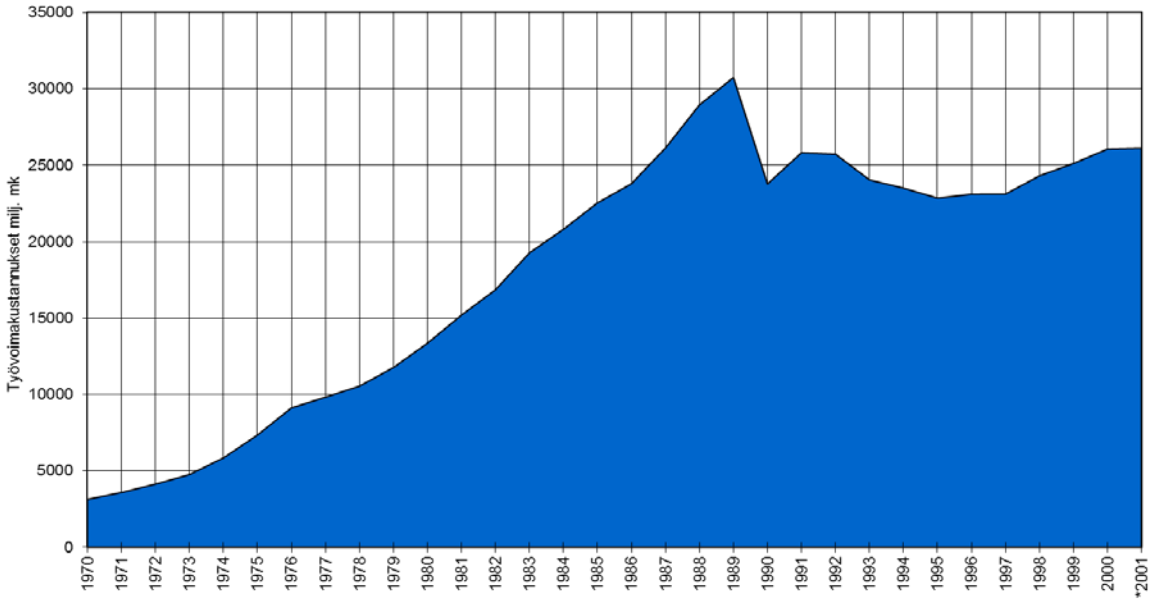

Työvoimakustannusten määrän todellista muutos ilmenee kuviosta 20 jossa työvoimakustannusten kehitystä on kuvattu vuoden 2000 hintatasossa. Työvoimakustannusten markkamääristä on kuluttajahintaindeksillä eliminoitu yleisen hintakehityksen vaikutus. Tällä hetkellä ollaan työvoimakustannusten reaalisessa määrässä vuoden 1974 tasolla.

Kuvio 20. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuoden 2000 hintatason mukaan vuosina 1970 – 2001

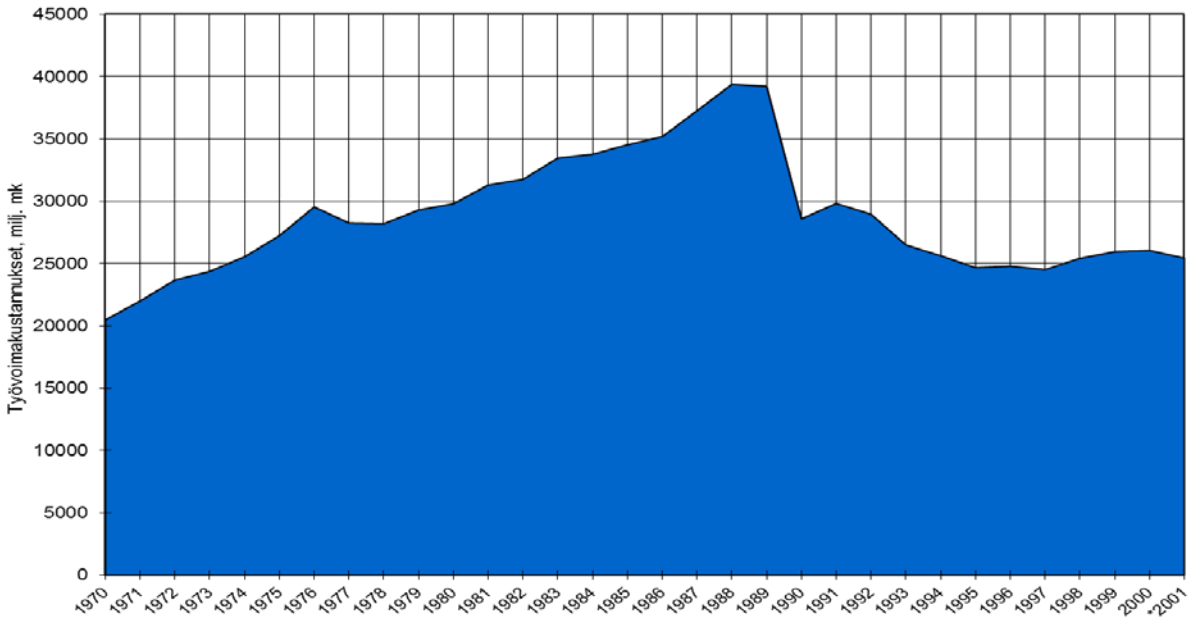

Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten osuus bruttokansantuotteesta on laskenut vuoden 1970 6,9 prosentista 3,3 prosenttiin vuonna 2000, ks. kuvio 21. Vastaavana aikajaksona työvoimakustannusten osuus valtion menoista on alentunut 29 prosentista 11 prosenttiin.

Kuvio 21. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten osuus bruttokansantuotteesta ja valtion budjetoiduista menoista 1970 - 2000

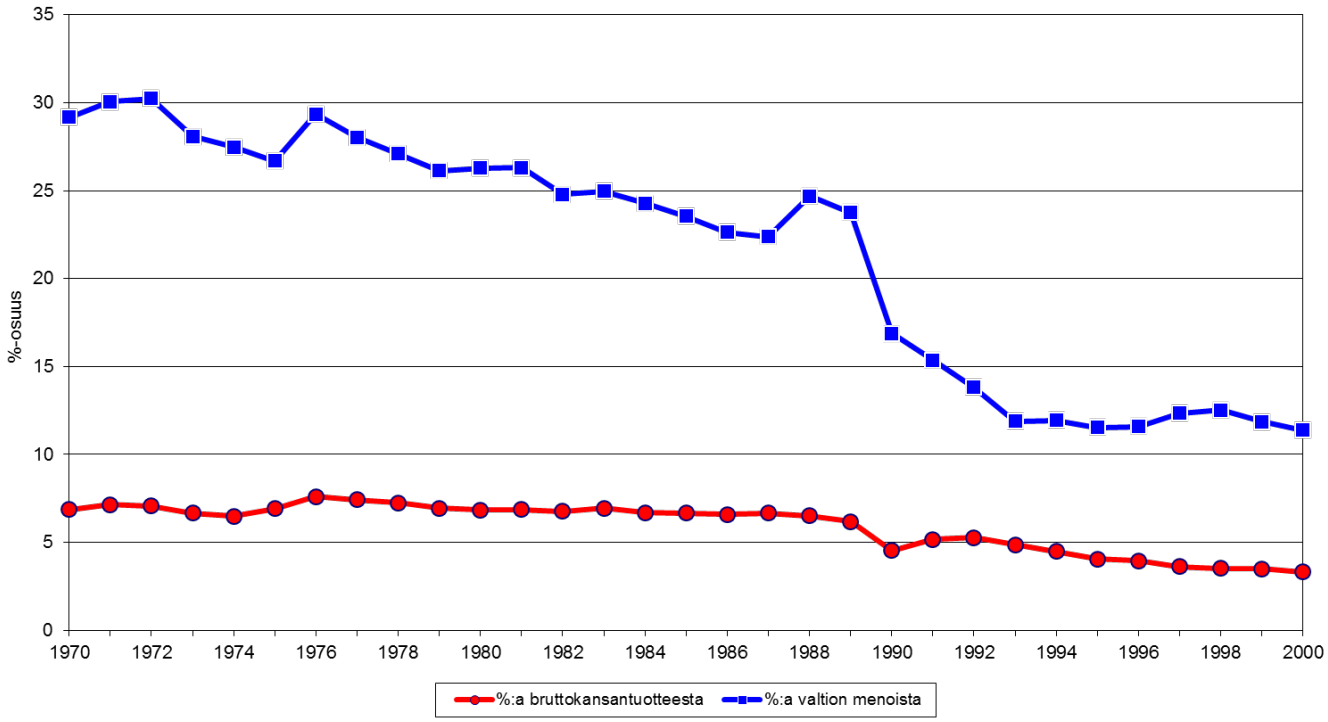

Kuviosta 22 ilmenee valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten ja lukumäärän muutokset vuosina 1970–2000.

Kuvio 22. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten ja henkilöstön määrän vuosimuutokset 1970 - 2001

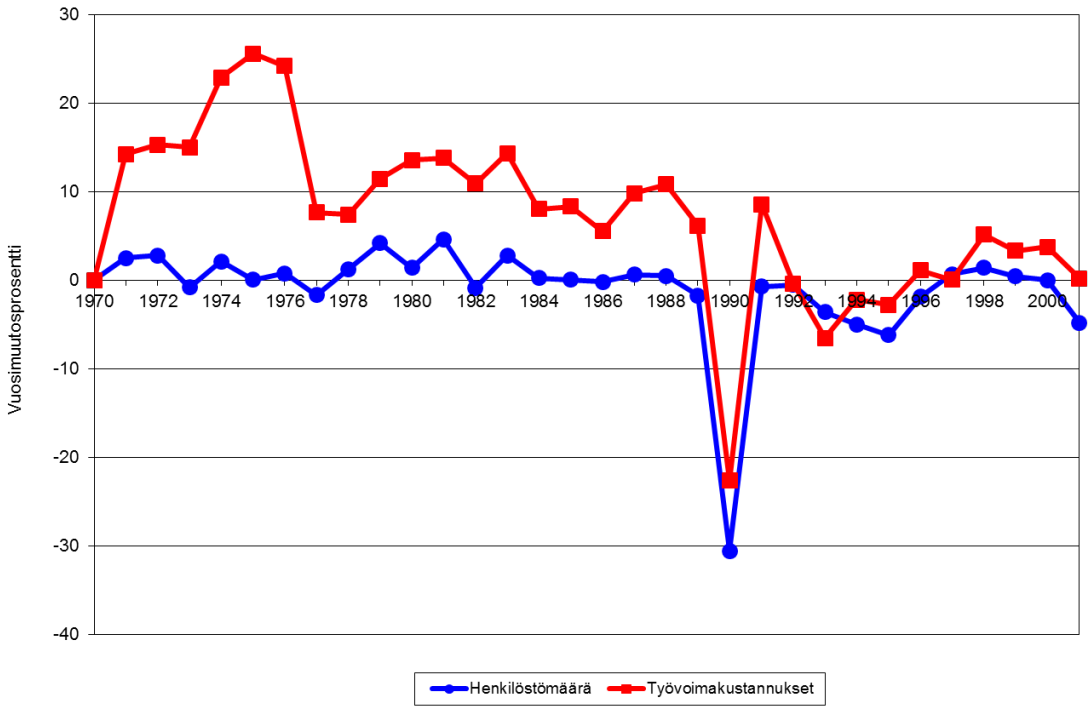

Tarkasteltaessa kokonaistyövoimakustannusten jakaantumista havaitaan, että välillisten työvoimakustannusten, etenkin sosiaaliturvamenojen osuus kasvoi aina vuoteen 1977 asti ja vastaavasti tehdyn työajan palkkojen osuus pieneni, ks. kuvio 23. Tämän jälkeen eri työvoimakustannuserien jakaantumisessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, vaikkakin sosiaaliturvamenojen osuus on alkanut pienetä ja palkkojen osuus vastaavasti suureta 1990 vuosikymmenen alkupuolelta lähtien.

Kuvio 23. Budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten jakaantuminen vuosina 1968–2001

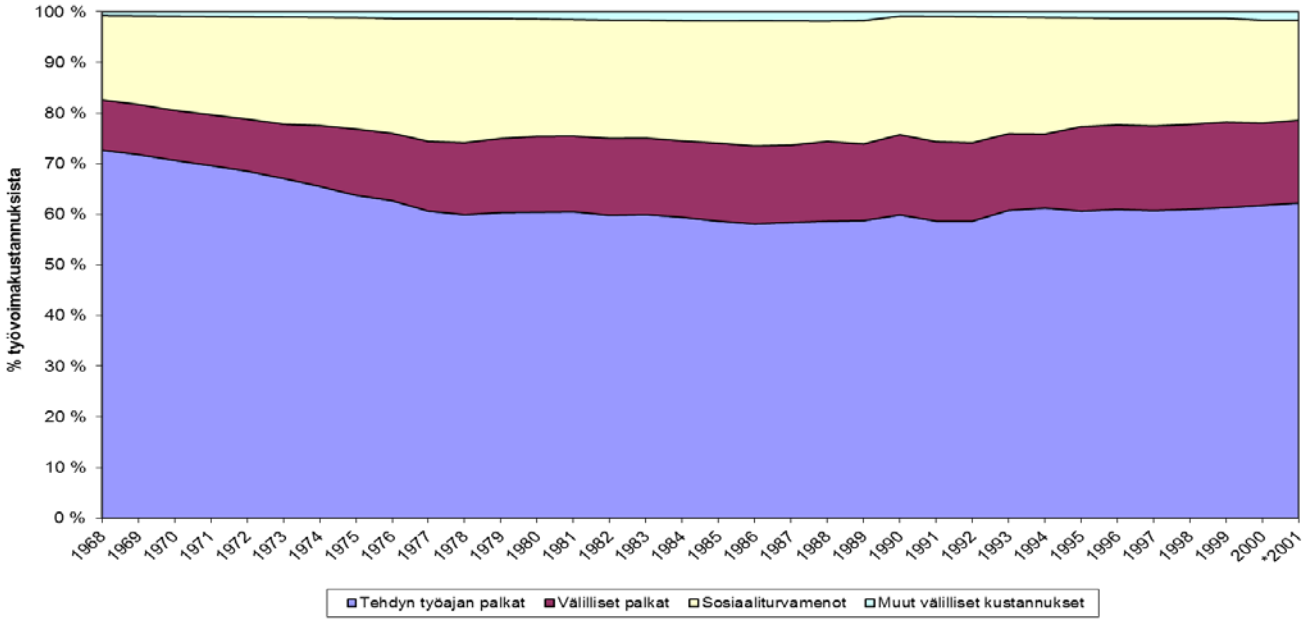

Taulukossa 34 on budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannuksia kuvaavat yksityiskohtaiset tulosteet vuosilta 1990–2001. Käytännössä työvoimakustannusten muutokset ovat olleet vähäisiä.

Taulukko 34/1. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990–2001

	Työvoimakustannukset											
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	18005,2	19193,0	19071,1	18254,0	17836,0	17666,2	17944,1	17904,6	18904,8	19638,8	20330,8	20525,9
II. Tehdyn työajan palkka	14241,5	15151,4	15091,8	14609,0	14393,3	13857,0	14083,2	14039,7	14823,9	15399,6	16098,2	16252,7
A. Välilliset palkat	3763,7	4041,7	3979,3	3645,0	3442,7	3809,2	3860,9	3864,9	4080,8	4239,3	4232,6	4273,2
1. lomaraha	839,8	908,4	848,7	632,0	486,9	865,6	886,5	888,1	937,7	974,1	936,9	945,9
2. vuosiloma-ajan palkat	1997,3	2149,5	2156,9	2084,6	2056,5	2056,3	2108,4	2112,7	2230,8	2317,4	2372,0	2394,8
3. lapsen syntymä ja hoito	63,1	63,3	59,1	52,9	46,4	42,4	38,5	38,5	40,6	42,2	39,9	40,2
4. sairausajan palkat	455,9	486,0	482,9	462,2	451,6	447,3	460,0	459,0	484,6	503,4	578,9	584,4
5. eri virkavapaudet 1)	37,0	39,5	39,2	37,5	35,7	35,3	35,8	35,7	37,7	39,2	27,6	27,8
6. reservin kertausharjoitukset	4,4	4,7	4,7	4,5	4,4	4,4	2,9	2,9	3,1	3,2	1,4	1,4
7. koulutusajan palkat	299,2	318,9	316,9	303,3	296,4	293,6	263,6	263,0	277,7	288,5	214,7	216,7
8. palkalliset arkipyhät	8,7	9,3	9,2	8,8	7,1	7,1	6,9	6,9	7,3	7,5	2,7	2,8
9. ammattiyhdistystoiminta	18,0	19,2	19,1	18,2	17,8	17,6	19,7	19,6	20,7	21,5	21,4	21,6
10. yhteistoiminta	10,2	10,9	10,8	10,3	10,1	10,0	10,2	10,2	10,7	11,1	10,1	10,2
11. työsuojelun yhteistoiminta	6,6	7,0	6,9	6,6	6,5	6,4	5,5	5,5	5,8	6,0	4,0	4,0
12. virkistystoiminta	23,5	25,0	24,8	23,8	23,2	23,0	22,9	22,9	24,1	25,1	23,1	23,3
B. Sosiaaliturva	5568,7	6396,5	6411,9	5539,9	5413,0	4915,4	4866,1	4919,4	5095,0	5151,1	5300,2	5158,0
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	1198,1	1276,3	1268,2	1213,9	1186,1	1201,3	1220,2	1217,5	1285,5	1335,4	1382,2	1395,8
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	56,1	55,8	44,9	47,4	42,8	37,1	53,5	32,8	24,4	19,9	9,0	9,0
15. VEL-eläkemaksut	4390,2	5159,1	5164,5	4328,0	4205,7	3681,6	3620,3	3692,9	3833,4	3835,8	3951,8	3811,2
16. tapaturmavakuutus	97,7	77,7	70,4	71,3	84,7	94,0	66,3	69,4	58,6	66,9	78,8	67,4
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	2,9	4,7	27,1	27,2	22,1	18,0	15,5	15,6	16,6	16,4	22,3	23,7
18. ryhmähenkivakuutus	21,2	22,5	23,8	20,0	25,0	24,7	19,1	19,7	12,1	17,5	20,2	16,4
19. sairausvakuutuksen palautukset	-197,5	-199,6	-186,9	-167,9	-153,4	-141,3	-128,7	-128,4	-135,6	-140,9	-164,0	-165,6
C. Muut välilliset kustannukset	205,4	228,2	242,0	246,2	258,3	269,9	294,1	293,4	309,8	321,8	428,4	432,5
20. virka- ja suojapuvut	28,0	29,9	29,7	28,4	27,8	27,5	26,4	26,4	27,9	28,9	35,8	36,2
21. vapaat matkat	25,1	26,7	26,6	25,4	24,9	24,6	21,7	21,6	22,8	23,7	7,1	7,2
22. koulutus	108,4	120,9	125,9	126,0	128,4	132,5	138,1	137,8	145,5	151,2	195,5	197,3
23. työsuojelu	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,3	2,3	2,5	2,6	2,0	2,0
24. väestönsuojelu	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,5
25. terveyden- ja sairaudenhoito	32,5	38,4	47,7	54,8	62,4	70,7	84,7	84,5	89,2	92,7	108,6	109,7
26. työpaikkaruokailu	3,7	4,0	3,9	3,8	3,7	3,7	5,6	5,6	5,9	6,1	27,0	27,3
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	5,5	5,9	5,9	5,6	8,9	8,8	9,8	9,8	10,3	10,7	20,4	20,6
28. muut kustannukset	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	4,3	4,2	4,5	4,7	30,5	30,8
III. Välilliset työvoimakustannukset	9537,8	10666,3	10633,2	9431,1	9113,9	8994,5	9021,1	9077,8	9485,6	9712,2	9961,2	9863,7
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	23779,3	25817,7	25725,0	24040,1	23507,3	22851,6	23104,3	23117,4	24309,5	25111,7	26059,4	26116,3

* Ennakkotieto

Taulukko 34/2. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990–2001

	Työvoimakustannukset											
	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro	milj. euro
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	3028,3	3228,0	3207,5	3070,1	2999,8	2971,2	3018,0	3011,3	3179,6	3303,0	3419,4	3452,2
II. Tehdyn työajan palkka	2395,2	2548,3	2538,3	2457,1	2420,8	2330,6	2368,6	2361,3	2493,2	2590,0	2707,5	2733,5
A. Välilliset palkat	633,0	679,8	669,3	613,0	579,0	640,7	649,4	650,0	686,3	713,0	711,9	718,7
1. lomaraha	141,2	152,8	142,7	106,3	81,9	145,6	149,1	149,4	157,7	163,8	157,6	159,1
2. vuosiloma-ajan palkat	335,9	361,5	362,8	350,6	345,9	345,9	354,6	355,3	375,2	389,8	398,9	402,8
3. lapsen syntymä ja hoito	10,6	10,7	9,9	8,9	7,8	7,1	6,5	6,5	6,8	7,1	6,7	6,8
4. sairausajan palkat	76,7	81,7	81,2	77,7	76,0	75,2	77,4	77,2	81,5	84,7	97,4	98,3
5. eri virkavapaudet 1)	6,2	6,6	6,6	6,3	6,0	5,9	6,0	6,0	6,3	6,6	4,6	4,7
6. reservin kertausharjoitukset	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2
7. koulutusajan palkat	50,3	53,6	53,3	51,0	49,8	49,4	44,3	44,2	46,7	48,5	36,1	36,5
8. palkalliset arkipyhät	1,5	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	0,5	0,5
9. ammattiyhdistystoiminta	3,0	3,2	3,2	3,1	3,0	3,0	3,3	3,3	3,5	3,6	3,6	3,6
10. yhteistoiminta	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	1,7	1,7
11. työsuojelun yhteistoiminta	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9	1,0	1,0	0,7	0,7
12. virkistystoiminta	3,9	4,2	4,2	4,0	3,9	3,9	3,9	3,8	4,1	4,2	3,9	3,9
B. Sosiaaliturva	936,6	1075,8	1078,4	931,7	910,4	826,7	818,4	827,4	856,9	866,4	891,4	867,5
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	201,5	214,7	213,3	204,2	199,5	202,0	205,2	204,8	216,2	224,6	232,5	234,7
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	9,4	9,4	7,5	8,0	7,2	6,2	9,0	5,5	4,1	3,4	1,5	1,5
15. VEL-eläkemaksut	738,4	867,7	868,6	727,9	707,4	619,2	608,9	621,1	644,7	645,1	664,6	641,0
16. tapaturmavakuutus	16,4	13,1	11,8	12,0	14,2	15,8	11,1	11,7	9,8	11,3	13,3	11,3
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	0,5	0,8	4,6	4,6	3,7	3,0	2,6	2,6	2,8	2,8	3,7	4,0
18. ryhmähenkivakuutus	3,6	3,8	4,0	3,4	4,2	4,2	3,2	3,3	2,0	2,9	3,4	2,8
19. sairausvakuutuksen palautukset	-33,2	-33,6	-31,4	-28,2	-25,8	-23,8	-21,7	-21,6	-22,8	-23,7	-27,6	-27,8
C. Muut välilliset kustannukset	34,6	38,4	40,7	41,4	43,4	45,4	49,5	49,3	52,1	54,1	72,0	72,7
20. virka- ja suojapuvut	4,7	5,0	5,0	4,8	4,7	4,6	4,4	4,4	4,7	4,9	6,0	6,1
21. vapaat matkat	4,2	4,5	4,5	4,3	4,2	4,1	3,6	3,6	3,8	4,0	1,2	1,2
22. koulutus	18,2	20,3	21,2	21,2	21,6	22,3	23,2	23,2	24,5	25,4	32,9	33,2
23. työsuojelu	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
24. väestönsuojelu	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
25. terveyden- ja sairaudenhoito	5,5	6,5	8,0	9,2	10,5	11,9	14,2	14,2	15,0	15,6	18,3	18,4
26. työpaikkaruokailu	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,9	0,9	1,0	1,0	4,5	4,6
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,9	1,0	1,0	0,9	1,5	1,5	1,7	1,6	1,7	1,8	3,4	3,5
28. muut kustannukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,8	0,8	5,1	5,2
III. Välilliset työvoimakustannukset	1604,1	1793,9	1788,4	1586,2	1532,9	1512,8	1517,2	1526,8	1595,4	1633,5	1675,4	1659,0
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	3999,4	4342,2	4326,6	4043,3	3953,6	3843,4	3885,9	3888,1	4088,6	4223,5	4382,9	4392,5

* Ennakkotieto

Taulukko 34/3. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990–2001

	Työvoimakustannukset											
	Prosenttia tehdyn työajan palkoista											
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	126,4	126,7	126,4	125,0	123,9	127,5	127,4	127,5	127,5	127,5	126,3	126,3
II. Tehdyn työajan palkka	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A. Välilliset palkat	26,4	26,7	26,4	25,0	23,9	27,5	27,4	27,5	27,5	27,5	26,3	26,3
1. lomaraha	5,9	6,0	5,6	4,3	3,4	6,2	6,3	6,3	6,3	6,3	5,8	5,8
2. vuosiloma-ajan palkat	14,0	14,2	14,3	14,3	14,3	14,8	15,0	15,0	15,0	15,0	14,7	14,7
3. lapsen syntymä ja hoito	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	3,2	3,2	3,2	3,2	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,6	3,6
5. eri virkavapaudet 1)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	1,9	1,9	1,9	1,9	1,3	1,3
8. palkalliset arkipyhät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
B. Sosiaaliturva	39,1	42,2	42,5	37,9	37,6	35,5	34,6	35,0	34,4	33,4	32,9	31,7
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	8,4	8,4	8,4	8,3	8,2	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,6	8,6
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
15. VEL-eläkemaksut	30,8	34,1	34,2	29,6	29,2	26,6	25,7	26,3	25,9	24,9	24,5	23,4
16. tapaturmavakuutus	0,7	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutus	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. sairausvakuutuksen palautukset	-1,4	-1,3	-1,2	-1,1	-1,1	-1,0	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-1,0	-1,0
C. Muut välilliset kustannukset	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,1	2,1	2,1	2,1	2,7	2,7
20. virka- ja suojapuvut	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
21. vapaat matkat	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
22. koulutus	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2
23. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. terveyden- ja sairaudenhoito	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
26. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
28. muut kustannukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
III. Välilliset työvoimakustannukset	67,0	70,4	70,5	64,6	63,3	64,9	64,1	64,7	64,0	63,1	61,9	60,7
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	167,0	170,4	170,5	164,6	163,3	164,9	164,1	164,7	164,0	163,1	161,9	160,7

* Ennakkotieto

Taulukko 34/4. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990 – 2001

	Työvoimakustannukset											
	Prosenttia palkkasummasta											
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
II. Tehdyn työajan palkka	79,1	78,9	79,1	80,0	80,7	78,4	78,5	78,4	78,4	78,4	79,2	79,2
A. Välilliset palkat	20,9	21,1	20,9	20,0	19,3	21,6	21,5	21,6	21,6	21,6	20,8	20,8
1. lomaraha	4,7	4,7	4,5	3,5	2,7	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	4,6	4,6
2. vuosiloma-ajan palkat	11,1	11,2	11,3	11,4	11,5	11,6	11,7	11,8	11,8	11,8	11,7	11,7
3. lapsen syntymä ja hoito	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,6	2,8	2,8
5. eri virkavapaudet 1)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5	1,5	1,1	1,1
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
B. Sosiaaliturva	30,9	33,3	33,6	30,3	30,3	27,8	27,1	27,5	27,0	26,2	26,1	25,1
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0
15. VEL-eläkemaksut	24,4	26,9	27,1	23,7	23,6	20,8	20,2	20,6	20,3	19,5	19,4	18,6
16. tapaturmavakuutus	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutus	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
19. sairausvakuutuksen palautukset	-1,1	-1,0	-1,0	-0,9	-0,9	-0,8	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,8	-0,8
C. Muut välilliset kustannukset	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	2,1	2,1
20. virka- ja suojapuvut	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
21. vapaat matkat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
22. koulutus	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0	1,0
23. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. terveyden- ja sairaudenhoito	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
26. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
28. muut kustannukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
III. Välilliset työvoimakustannukset	53,0	55,6	55,8	51,7	51,1	50,9	50,3	50,7	50,2	49,5	49,0	48,1
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	132,1	134,5	134,9	131,7	131,8	129,4	128,8	129,1	128,6	127,9	128,2	127,2

* Ennakkotieto

Taulukko 34/5. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990 – 2001

	Työvoimakustannukset											
	Prosenttia työvoimakustannuksista											
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	75,7	74,3	74,1	75,9	75,9	77,3	77,7	77,5	77,8	78,2	78,0	78,6
II. Tehdyn työajan palkka	59,9	58,7	58,7	60,8	61,2	60,6	61,0	60,7	61,0	61,3	61,8	62,2
A. Välilliset palkat	15,8	15,7	15,5	15,2	14,6	16,7	16,7	16,7	16,8	16,9	16,2	16,4
1. lomaraha	3,5	3,5	3,3	2,6	2,1	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	3,6	3,6
2. vuosiloma-ajan palkat	8,4	8,3	8,4	8,7	8,7	9,0	9,1	9,1	9,2	9,2	9,1	9,2
3. lapsen syntymä ja hoito	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
4. sairausajan palkat	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2	2,2
5. eri virkavapaudet 1)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	0,8	0,8
8. palkalliset arkipyhät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11. työsuojelun yhteistoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
B. Sosiaaliturva	23,4	24,8	24,9	23,0	23,0	21,5	21,1	21,3	21,0	20,5	20,3	19,8
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	5,0	4,9	4,9	5,0	5,0	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
15. VEL-eläkemaksut	18,5	20,0	20,1	18,0	17,9	16,1	15,7	16,0	15,8	15,3	15,2	14,6
16. tapaturmavakuutus	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutus	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
19. sairausvakuutuksen palautukset	-0,8	-0,8	-0,7	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
C. Muut välilliset kustannukset	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,6	1,7
20. virka- ja suojapuvut	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
21. vapaat matkat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
22. koulutus	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8
23. työsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. terveyden- ja sairaudenhoito	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
26. työpaikkaruokailu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
28. muut kustannukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
III. Välilliset työvoimakustannukset	40,1	41,3	41,3	39,2	38,8	39,4	39,0	39,3	39,0	38,7	38,2	37,8
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Ennakkotieto

Taulukko 34/6. Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset vuosina 1990 – 2001

	Työvoimakustannukset											
	milj. mk	Prosenttimuutos edellisetä vuodesta										
Työvoimakustannuserä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	*2001
I. Palkkasumma	18005,2	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	1,6	-0,2	5,6	3,9	3,5	1,0
II. Tehdyn työajan palkka	14241,5	6,4	-0,4	-3,2	-1,5	-3,7	1,6	-0,3	5,6	3,9	4,5	1,0
A. Välilliset palkat	3763,7	7,4	-1,5	-8,4	-5,6	10,6	1,4	0,1	5,6	3,9	-0,2	1,0
1. lomaraha	839,8	8,2	-6,6	-25,5	-23,0	77,8	2,4	0,2	5,6	3,9	-3,8	1,0
2. vuosiloma-ajan palkat	1997,3	7,6	0,3	-3,4	-1,3	0,0	2,5	0,2	5,6	3,9	2,4	1,0
3. lapsen syntymä ja hoito	63,1	0,4	-6,7	-10,5	-12,4	-8,6	-9,1	-0,2	5,6	3,9	-5,5	1,0
4. sairausajan palkat	455,9	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	2,8	-0,2	5,6	3,9	15,0	1,0
5. eri virkavapaudet 1)	37,0	6,6	-0,6	-4,3	-5,0	-1,0	1,4	-0,2	5,6	3,9	-29,7	1,0
6. reservin kertausharjoitukset	4,4	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-32,7	-0,2	5,6	3,9	-55,9	1,0
7. koulutusajan palkat	299,2	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-10,2	-0,2	5,6	3,9	-25,6	1,0
8. palkalliset arkipyhät	8,7	6,6	-0,6	-4,3	-19,0	-1,0	-2,4	-0,2	5,6	3,9	-63,7	1,0
9. ammattiyhdistystoiminta	18,0	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	11,4	-0,2	5,6	3,9	-0,5	1,0
10. yhteistoiminta	10,2	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	1,7	-0,2	5,6	3,9	-9,1	1,0
11. työsuojelun yhteistoiminta	6,6	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-14,8	-0,2	5,6	3,9	-33,9	1,0
12. virkistystoiminta	23,5	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-0,4	-0,2	5,6	3,9	-8,0	1,0
B. Sosiaaliturva	5568,7	14,9	0,2	-13,6	-2,3	-9,2	-1,0	1,1	3,6	1,1	2,9	-2,7
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	1198,1	6,5	-0,6	-4,3	-2,3	1,3	1,6	-0,2	5,6	3,9	3,5	1,0
14. LEL-/ TEL ja vapaae. eläkev.maksut	56,1	-0,5	-19,5	5,6	-9,7	-13,3	44,3	-38,8	-25,6	-18,2	-55,1	1,0
15. VEL-eläkemaksut	4390,2	17,5	0,1	-16,2	-2,8	-12,5	-1,7	2,0	3,8	0,1	3,0	-3,6
16. tapaturmavakuutus	97,7	-20,5	-9,5	1,4	18,7	10,9	-29,5	4,7	-15,6	14,3	17,8	-14,5
17. tyött.vak/ ero-/ koulrah./ toist.korv.	2,9	61,4	481,3	0,4	-18,9	-18,3	-13,9	0,9	6,4	-1,2	35,5	6,5
18. ryhmähenkivakuutus	21,2	6,6	5,7	-16,0	24,7	-1,0	-22,9	3,3	-38,6	44,5	15,3	-18,5
19. sairausvakuutuksen palautukset	-197,5	1,1	-6,4	-10,1	-8,7	-7,9	-8,9	-0,2	5,6	3,9	16,4	1,0
C. Muut välilliset kustannukset	205,4	11,1	6,1	1,8	4,9	4,5	8,9	-0,2	5,6	3,9	33,1	1,0
20. virka- ja suojapuvut	28,0	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-3,8	-0,2	5,6	3,9	23,7	1,0
21. vapaat matkat	25,1	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-12,0	-0,2	5,6	3,9	-70,0	1,0
22. koulutus	108,4	11,6	4,1	0,1	2,0	3,2	4,2	-0,2	5,6	3,9	29,3	1,0
23. työsuojelu	0,5	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	371,0	-0,2	5,6	3,9	-21,5	1,0
24. väestönsuojelu	1,6	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	-23,7	-0,2	5,6	3,9	16,2	1,0
25. terveyden- ja sairaudenhoito	32,5	18,2	24,2	14,9	14,0	13,2	19,8	-0,2	5,6	3,9	17,2	1,0
26. työpaikkaruokailu	3,7	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	52,2	-0,2	5,6	3,9	343,0	1,0
27 virkistys- ja sosiaalitoiminta	5,5	6,6	-0,6	-4,3	58,9	-1,0	11,2	-0,2	5,6	3,9	89,7	1,0
28. muut kustannukset	0,1	6,6	-0,6	-4,3	-2,3	-1,0	3096,9	-0,2	5,6	3,9	554,4	1,0
III. Välilliset työvoimakustannukset	9537,8	11,8	-0,3	-11,3	-3,4	-1,3	0,3	0,6	4,5	2,4	2,6	-1,0
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	23779,3	8,6	-0,4	-6,5	-2,2	-2,8	1,1	0,1	5,2	3,3	3,8	0,2

* Ennakkotieto

Välilliset työvoimakustannukset

Valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannusten kehitys tutkimusvuosina 1968-2000 sekä arvio vuodelle 2001 ilmenee taulukosta 35 ja kuviosta 24. Tehdyn työajan palkkoihin suhteutettujen välillisten työvoimakustannusten osuus kasvoi voimakkaasti vuoden 1968 38 prosentista vuonna 1977 65 prosenttiin. Sen jälkeen pienoista nousua tapahtui aina vuoteen 1985 asti, minkä jälkeen prosenttiosuus pysyi 70 prosentin tasolla aina vuoteen 1992 asti. Vuonna 1993 välillisten työvoimakustannusten osuus vakiintui 64-65 prosentin tasolle. Vuonna 1999 välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista alkoi työnantajalle aiheutuvien työeläkevakuutusmaksujen alenemisen myötä laskea, ollen vuonna 2000 62 prosenttia ja vuonna 2001 arviolta 61 prosenttia. Syinä välillisten työvoimakustannusten nousuun tarkastelun alkujaksona olivat erityisesti vuosilomaan liittyvien palvelussuhteen ehtojen parantuminen sekä loma-rahan käyttöönotto ja sen prosenttiosuuden nostaminen. Koska eläkemenoja mitattiin aina vuoteen 1990 asti valtion palveluksesta eläkkeellä oleville maksetuilla eläkemenoilla, ne nousivat jatkuvasti eläkkeelle siirtyvien henkilöiden määrän lisääntyessä ja eläke-etuuksien parantuessa. 1990-luvulla välillisten työvoimakustannusten osuutta on laskenut lähinnä eläkemaksuissa tapahtuneet muutokset ja ennen kaikkea työtekijän eläkemaksun käyttöönotto.

Taulukko 35. Budjettitalouden henkilöstön välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuosina 1968 – 2001

Työvoimakustannuserä	Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista, %								
	1968	1974	1980	1985	1990	1995	1996	2000	*2001
A. Välilliset palkat yhteensä, joista	13,6	18,3	24,8	26,1	26,4	27,5	27,4	26,3	26,3
1. lomaraha	-	3,1	5,5	5,8	5,9	6,2	6,3	5,8	5,8
2. vuosiloma-ajan palkat	10,0	10,1	12,8	13,6	14,0	14,8	15,0	14,7	14,7
3. lapsen syntymä ja hoito	0,1	0,2	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
4. sairausajan palkat (ml. tapaturmat)	1,7	2,8	3,3	3,7	3,2	3,2	3,3	3,6	3,6
5. eri virkavapaudet 1)	0,2	0,1	0,2		0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
6. reservin kertausharjoitukset	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. koulutusajan palkat	1,3	1,6	1,9	1,9	2,1	2,1	1,9	1,3	1,3
8. palkalliset arkipyhät	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
9. ammattiyhdistystoiminta	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10. yhteistoiminta	-	-	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. työsuojelun yhteistoiminta	-	-	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12. virkistystoiminta					0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
B. Sosiaaliturva yhteensä (netto), joista	22,9	32,6	38,4	40,9	39,1	35,5	34,6	32,9	31,7
13. työnantajan sosiaaliturvamaksut	7,2	9,4	8,1	9,5	8,4	8,7	8,7	8,6	8,6
14. LEL-vakuutusmaksut	0,5	0,5	0,7	0,2	0,4	0,3	0,4	0,1	0,1
15. eläkkeet/VEL-eläkemaksut	15,4	23,2	29,8	32,1	30,8	26,6	25,7	24,5	23,4
16. tapaturmakorvaukset	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4
17. erorahat yms.	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
18. ryhmähenkivakuutus	-	-	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
19. sairausvakuutuksen palautukset	-0,8	-1,1	-0,8	-1,6	-1,4	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0
C. Muut kustannukset yhteensä, joista	1,0	1,7	2,3	3,0	1,4	1,9	2,1	2,7	2,7
20. virkapuvut	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
21. suojapuvut	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
22. vapaat matkat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
23. koulutus	0,1	0,4	0,6	1,3	0,8	1,0	1,0	1,2	1,2
24. työsuojelu	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25. väestönsuojelu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
26. terveyden- ja sairaanhoito	0,1	0,1	0,2	0,8	0,2	0,5	0,6	0,7	0,7
27. työpaikkaruokailu	0,3	0,4	0,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
28. virkistys- ja sosiaalitoiminta					0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
29. muut kustannukset	0,1	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
D. Välilliset työvoimakustannukset yhteensä (A+B+C)	37,6	52,6	65,5	70,0	67,0	64,9	64,1	61,9	60,7

1) virkavapaudet lapsen äkillisen sair. johdosta, 50- ja 60-vuotispäiväksi, vihkimispäiväksi, lähiomaisen hautajaispäiväksi, perheenjäsenen kuolemantapauksen johdosta, perheenjäsenen sairastumispäiväksi.

* Ennakkotieto

Kuvio 24. Budjettitalouden henkilöstön välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuosina 1968 – 2001

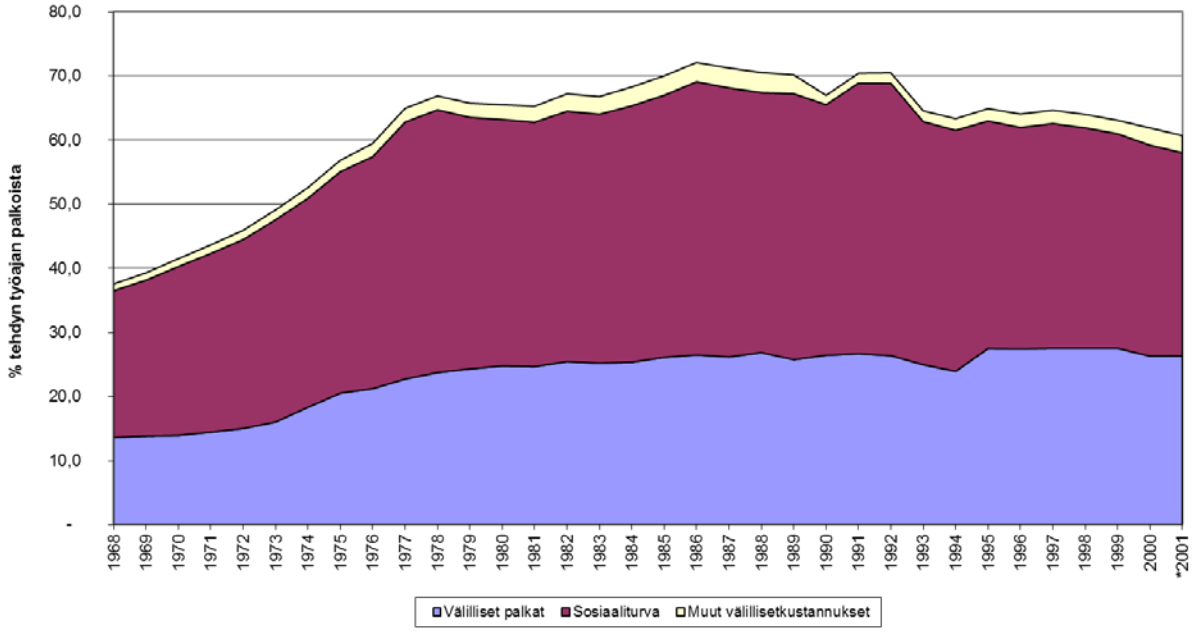

13. Työvoimakustannusten vertailu muihin sektoreihin

Kuviossa 25 on verrattu valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannuksia kunnan, teollisuuden ja yksityisen palvelusektorin alojen työvoimakustannuksiin vuonna 1996. Tällä hetkellä ei ole käytettävissä vielä muiden sektoreiden vuoden 2000 työvoimakustannustutkimusten tietoja. Valtion budjettitalouden henkilöstön välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 1996 oli 64,1 prosenttia. Kunnalla vastaava ns. palkkojen sivukuluprosentti oli 64,3, teollisuudessa 65,9, tukku- ja vähittäiskaupassa 55,1, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa 53,5, pankeissa 65,1 ja vakuutuksessa 68,8.

Kuvio 25. Välillisten työvoimakustannusten osuus (%) tehdyn työajan palkoista eri sektoreilla vuonna 1996

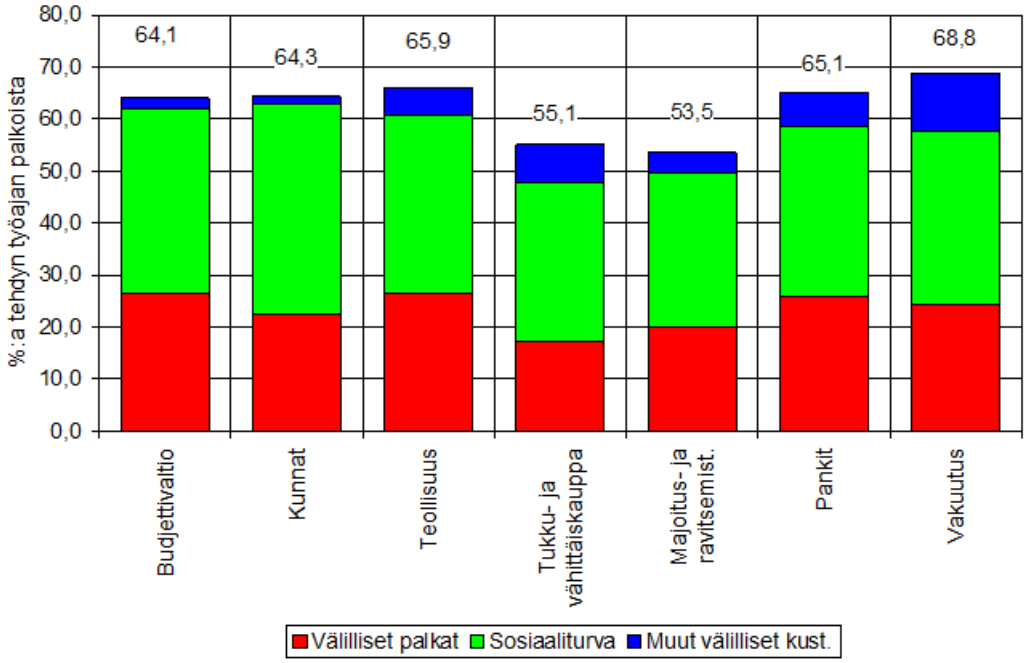

Valtiolla työvoimakustannusten kehitys verrattuna yksityiseen sektoriin on ollut myönteinen. Niinpä vuonna 1990 budjettitalouden henkilöstön välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 67 prosenttia kun se teollisuudessa sekä yksityisellä palvelualoilla oli 64 prosenttia.

14. Yhteenveto

Valtion työmarkkinalaitos on tutkinut valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannukset ja työajan käytön vuodelta 2000. Tutkimus tehtiin nyt seitsemännen kerran. Aikaisemmat tutkimukset ovat vuosilta 1968, 1974, 1980, 1985, 1990 ja 1996.

Työaika ja sen käyttö vuonna 2000

Keskimääräinen säännöllinen vuosityöaika vuonna 2000 oli valtion budjettitaloudessa 1 860 tuntia työpäivän pituuden ollessa keskimäärin 7,38 tuntia ja työpäivien lukumäärän 252. Vuonna 2000 oli 8 arkipyhää. Virastotyöaikaa noudattavilla keskimääräinen työpäivän pituus oli 7,25 tuntia ja säännöllinen vuosityöaika oli 1 827 tuntia. Viikko- ja jaksotyössä keskimääräinen työpäivän pituus oli 7,64 tuntia ja säännöllinen vuosityöaika oli 1 926 tuntia.

Tehdyn vuosityöajan osuus säännöllisestä työajasta oli 81,7 prosenttia sekä koulutuksen ja muun ei tehdyn työajan osuus oli 18,3 prosenttia, ks. taulukko 36.

Taulukko 36. Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö vuonna 2000

Toiminta	Työpäivää/ henkilö-työvuosi	Tuntia/ henkilö-työvuosi	Työajan %-jakauma
A. Tehty vuosityöaika (C-a-B)	205,8	1 519,1	81,7
a. Koulutus	3,6	26,7	1,4
B. Ei tehty vuosityöaika	42,6	314,0	16,9
C. Säännöllinen vuosityöaika	252,0	1 859,8	100,0
D. Tehdyt ylityöt	2,9	21,2	1,1
E. Tehty kokonaisvuosityöaika (=A+D)	208,7	1 540,3	82,8
F. Kokonaisvuosityöaika (=C+D)	254,9	1 881,0	101,1

Koulutuksen osuus säännöllisestä työajasta oli 1,4 prosenttia, vuosilomien 12,6 ja sairauspoissaolojen 3,4 prosenttia. Tapaturmapoissaolot ovat valtiolla harvinaisia ja niiden osuus olikin vain 0,1 prosenttia säännöllisestä vuosityöajasta.

Työvoimakustannukset vuonna 2000

Valtion budjettitalouden henkilöstön kokonaistyövoimakustannukset vuonna 2000 olivat 26 059 miljoonaa markkaa (4 383 miljoonaa euroa). Palkkasumma oli 20 331 miljoonaa markkaa (3 419 miljoonaa euroa). Kokonaistyövoimakustannuksista tehdyn työajan palkkoja oli 16 098 miljoonaa markkaa (2 707 miljoonaa euroa) eli 62 prosenttia ks. taulukko 37. Välillisten työvoimakustannusten osuus työvoimakustannuksista oli 38 prosenttia (välilliset palkat 16 %, sosiaaliturvamenot 20 % ja muut välilliset työvoimakustannukset 2 %).

Kokonaistyövoimakustannusten prosenttiosuus palkkasummasta oli vuonna 2000 128,2 prosenttia. Palkkojen päälle aiheutuu siten 28 prosenttia sosiaaliturva- ja muita välillisiä kustannuksia, mikä mm. henkilöstömenoja budjetoitaessa tulee ottaa huomioon.

Tehdyn työajan palkkojen osuus työvoimakustannuksista on pienentynyt vuoden 1968 73 prosentista vuonna 2000 62 prosenttiin. Välillisten työvoimakustannusten osuus on vastaavana aikana kasvanut 27 prosentista 38 prosenttiin.

Taulukko 37. Kokonaistyövoimakustannusten jakaantuminen valtion budjettitaloudessa tutkimusvuosina 1968 – 2000

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Tehdyn työajan palkat	72,7	65,5	60,4	58,7	59,9	61,0	61,8
Välilliset palkat	9,9	12,0	15,0	15,4	15,8	16,7	16,2
Sosiaaliturvamenot	16,6	21,4	23,2	24,1	23,4	21,1	20,3
Muut välilliset kustannukset	0,8	1,1	1,4	1,8	0,9	1,3	1,6
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Välilliset työvoimakustannukset

Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli vuonna 2000 61,9 prosenttia, ks. taulukko 38. Tämä palkkojen ns. sivukuluprosentti kasvoi vuoden 1968 37,6 prosentista vuonna 1985 70 prosenttiin, minkä jälkeen välilliset työvoimakustannukset kääntyivät laskuun.

Vuonna 2000 **välillisten palkkojen** osuus tehdyn työajan palkoista oli 26,3 prosenttia. Vuosina 1968-1996 välillisten palkkojen osuus suhteessa tehdyn työajan palkkoihin kasvoi ja on nyt kääntynyt vähäiseen laskuun.

Taulukko 38. Välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuusosuus tehdyn työajan palkoista valtion budjettitaloudessa tutkimusvuosina 1968-2000

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Välilliset palkat	13,6	18,3	24,8	26,1	26,4	27,4	26,3
Sosiaaliturvamenot	22,9	32,6	38,4	40,9	39,1	34,6	32,9
Muut välilliset kustannukset	1,0	1,7	2,3	3,0	1,4	2,1	2,7
Yhteensä	37,6	52,6	65,5	70,0	67,0	64,1	61,9

Sosiaaliturvamenojen osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 32,9 prosenttia. Luvussa eläkemaksujen osuus oli 24,6 ja työnantajan sotu-maksujen osuus 8,6 prosenttiyksikköä.

Muiden välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista vuonna 2000 oli 2,7 prosenttia.

15. Sammandrag

Statens arbetsmarknadsverk har i fråga om de anställda inom statens budgetekonomi undersökt arbetskraftskostnaderna samt användningen av arbetstiden 2000. Undersökningen gjordes nu för sjunde gången. De tidigare undersökningarna har gällt åren 1968, 1974, 1980, 1985, 1990 och 1996.

Arbetstiden och användningen av den 2000

År 2000 var den genomsnittliga regelbundna årsarbetstiden inom statens budgetekonomi 1 860 timmar, varvid arbetsdagen omfattade i genomsnitt 7,38 timmar och antalet arbetsdagar uppgick till 252. I fråga om dem som iakttog den arbetstid som gäller ämbetsverken var arbetsdagens längd i genomsnitt 7,25 timmar och den regelbundna årsarbetstiden 1 827 timmar. Beträffande dem som omfattas av veckoarbete och periodarbete är den genomsnittliga arbetsdagens längd 7,64 timmar och den regelbundna årsarbetstiden 1 926 timmar.

Den utförda årsarbetstidens andel av den regelbundna arbetstiden var 81,7 % samt andelen av utbildning och annan icke-utförd arbetstid 18,3 %, se tabell 36.

Tabell 36. Användningen av arbetstiden beträffande de anställda inom statens budgetekonomi 2000

Verksamhet	Arbetsdagar/ årsverke	Timmar/ årsverke	Arbetstidens %-fördeln.
A. Utförd årsarbetstid (C-a-B)	205,8	1 519,1	81,7
a. Utbildning	3,6	26,7	1,4
B. Icke-utförd årsarbetstid	42,6	314,0	16,9
C. Regelbunden årsarbetstid	252,0	1 859,8	100,0
D. Utfört övertidsarbete	2,9	21,2	1,1
E. Utförd totalarbetstid (=A+D)	208,7	1 540,3	82,8
F. Sammanlagd årsarbetstid (=C+D)	254,9	1 881,0	101,1

Utbildningens andel av den regelbundna arbetstiden var 1,4 %, semestrarnas 12,6 % och frånvaron på grund av sjukdom 3,4 %. Frånvaro på grund av olycksfall förekommer sällan inom den statliga sektorn, och andelen beträffande sådan frånvaro var därför endast 0,1 % av den regelbundna årsarbetstiden.

Arbetskraftskostnaderna 2000

År 2000 var de sammanlagda arbetskraftskostnaderna för de anställda inom statens budgetekonomi 26 059 milj. mk (4 383 milj. euro). Lönesumman var 20 331 milj. mk (3 419 milj. euro). Av de sammanlagda arbetskraftskostnaderna uppgick lönerna för utförd arbetstid till 16 098 milj. mk (2 707 milj. euro), dvs. till 62 %, se tabell 37. De indirekta arbetskraftskostnadernas andel av arbetskraftskostnaderna var 38 % (indirekta löner 16 %, socialskyddsutgifter 20 % och övriga indirekta arbetskraftskostnader 2 %).

År 2000 var de sammanlagda arbetskraftskostnadernas procentuella andel av lönesumman 128,2 %. Utöver lönerna kommer därmed 28 % i socialskyddsutgifter och andra indirekta kostnader, vilket bör beaktas bl.a. i samband med budgeteringen av personalutgifter.

Den andel som lönerna för utförd arbetstid utgör av arbetskraftskostnaderna har minskat från 73 % år 1968 till 62 % år 2000. Andelen för de indirekta arbetskraftskostnaderna har under motsvarande period stigit från 27 % till 38 %.

Tabell 37. Fördelningen av de sammanlagda arbetskraftskostnaderna i budgethushållningen under undersökningsåren 1968-2000, %

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Lönerna för utförd arbetstid	72,7	65,5	60,4	58,7	59,9	61,0	61,8
Indirekta löner	9,9	12,0	15,0	15,4	15,8	16,7	16,2
Socialskyddsutgifter	16,6	21,4	23,2	24,1	23,4	21,1	20,3
Övriga indirekta kostnader	0,8	1,1	1,4	1,8	0,9	1,3	1,6
Sammanlagt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Indirekta arbetskraftskostnader

År 2000 var de indirekta arbetskraftskostnadernas andel av lönerna för den utförda arbetstiden 61,9 %, se tabell 38. Denna s.k. bikostnadsprocent gällande lönerna ökade från 37,6 % år 1968 till 70 % år 1985, varefter de indirekta arbetskraftskostnaderna började sjunka.

År 2000 var de indirekta lönernas andel av lönerna för den utförda arbetstiden 26,3 %. Under åren 1968-1996 har de indirekta lönernas andel i förhållande till lönerna för den utförda arbetstiden ökat, varefter de indirekta lönerna började sjunka.

Tabell 38. De indirekta arbetskraftskostnadernas andel av lönerna för den utförda arbetstiden i budgethushållningen under undersökningsåren 1968 - 2000, %

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Indirekta löner	13,6	18,3	24,8	26,1	26,4	27,4	26,3
Socialskyddsutgifter	22,9	32,6	38,4	40,9	39,1	34,6	32,9
Övriga indirekta kostnader	1,0	1,7	2,3	3,0	1,4	2,1	2,7
Sammanlagt	37,6	52,6	65,5	70,0	67,0	64,1	61,9

Socialskyddsutgifternas andel av lönerna för den utförda arbetstiden var 32,9 % år 2000. I siffran är pensionsavgifternas andel 24,6 och arbetsgivarnas socialskyddsavgifters andel 8,6 procentenheter.

De övriga indirekta arbetskraftskostnadernas andel av lönerna för den utförda arbetstiden var 2,7 % år 2000.

16. Summary

The State Employer's Office conducted a survey on the labour costs of State budget personnel and their use of working time in 2000. The survey was conducted for the seventh time. Previous surveys were made in 1968, 1974, 1980, 1985, 1990 and 1996.

Working hours and their use in 2000

In 2000 the average number of hours worked annually by a State budget employee was 1,860 hours. The average working day was 7.38 hours and the number of working days 252.

For those with office hours, the average working day was 7.25 hours and the number of regular annual working hours 1,827. For employees under the Weekly basis and Periodic work, the average working day was 7.64 hours and the number of regular annual working hours 1,926.

Time worked accounted for 81.7%, while training and time not worked accounted for 18.3% (see table 36).

Table 36. Use of working hours by State budget personnel in 2000

Activity	Workdays/ person-workyear	Hours/ person-workyear	% distribution of working hours
A. Time worked per year (C-a-B)	205,8	1 519,1	81,7
a. Training	3,6	26,7	1,4
B. Time not worked per year	42,6	314,0	16,9
C. Regular annual working hours	252,0	1 859,8	100,0
D. Overtime	2,9	21,2	1,1
E. Time worked, total (A+D)	208,7	1 540,3	82,8
F. Total annual working hours (C+D)	254,9	1 881,0	101,1

Training accounted for 1.4% of regular working hours, annual leaves for 12.6% and sick leaves for 3.4%. Absences due to accidents are rare in government offices and they accounted for only 0.1% of regular annual working hours.

Labour costs in 2000

Total labour costs for State budget personnel in 2000 were mill. FIM 26,059 (mill. Euro 4,383). The total payroll was mill. FIM 20,331 (mill. Euro 3,419).

Pay for time worked accounted for mill. FIM 16,098 (mill. Euro 2 707) for 62 (see table 37). Indirect labour costs accounted for 38% (indirect salaries 16%, social security 20%, other indirect labour costs 2%.)

Total labour costs accounted for 128.2% of the total payroll in 2000. This means that on top of salaries, an additional 28% for social security and other indirect costs has to be taken into account in budgeting for personnel costs.

The proportion of pay for time worked in labour costs fell from 73% in 1968 to 62% in 2000. During the same period, however, the proportion of indirect costs rose from 27 to 38%.

Table 37. Distribution of total labour costs in the State budget during the survey years 1968-2000, %

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Pay for time worked	72,7	65,5	60,4	58,7	59,9	61,0	61,8
Indirect salaries	9,9	12,0	15,0	15,4	15,8	16,7	16,2
Social security	16,6	21,4	23,2	24,1	23,4	21,1	20,3
Other indirect costs	0,8	1,1	1,4	1,8	0,9	1,3	1,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Indirect labour costs

Indirect labour costs accounted for 61,9% of the pay for time worked in 2000 (see table 38). The employer's contribution was up from 37.6% in 1968 to 70% in 1985. Since then, however, the indirect labour costs have shown a downward trend.

In 2000, indirect salaries accounted for 26,3% of the pay for the time worked. The proportion of indirect salaries in relation to the pay for the time worked grew throughout the period 1968-1996, however, the indirect salaries have shown a downward trend.

Table 38. Indirect labour costs as a percentage of pay for time worked in the State budget during the survey years 1968 – 2000

	1968	1974	1980	1985	1990	1996	2000
Indirect salaries	13,6	18,3	24,8	26,1	26,4	27,4	26,3
Social security	22,9	32,6	38,4	40,9	39,1	34,6	32,9
Other indirect costs	1,0	1,7	2,3	3,0	1,4	2,1	2,7
Total	37,6	52,6	65,5	70,0	67,0	64,1	61,9

The cost of social security accounted for 32,9% of pay for time worked in 2000. Pensions accounted for 24,6% of this amount and the employer's social security contribution for 8.6%.

Other indirect labour costs accounted for 2.7% of pay for time worked in 2000.

17. Lähteet

Varma-Sampo: Toimeentuloturva 2000 ja Toimeentuloturva 2001

International Labour Office (ILO): An integrated system of Wages statistics, A manual on Methods, Geneva 1969

Lehtonen Veli-Matti: Henkilöstövoimavarojen hallinta ja sitä tukevat laskentajärjestelmät, Valtionhallinnon kehittämiskeskus - Painatuskeskus, Helsinki 1994

Lehtonen Veli-Matti: Valtion työvoimakustannustutkimus 1996, Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö ja työvoimakustannukset vuonna 1996, Valtiovarainministeriön henkilöstöosasto - Valtion työmarkkinalaitos - Edita 1997

Paukkunen Leo: Teollisuuden välilliset työvoimakustannukset vuosina 1946, 1952, 1961 ja 1965, Taloudellinen Tutkimuskeskus, Sarja B 15, Helsinki 1967

Tilastokeskus: Astika-tietokanta

Tilastokeskus: Kuntasektorin työvoimakustannukset 1996, SVT, Palkat 1998:16, Helsinki 1998

Tilastokeskus: Yksityisen sektorin työvoimakustannukset 1996, SVT, Palkat 1998:15, Helsinki 1998

Valtiokonttori: Valtion tilinpäätös: valtion palkkausmenotiedot

Valtion työmark-kinalaitos: Julkaisemattomat tuövoimakustannuselvitykset vuosilta 1974 ja 1968

Valtion työmark-kinalaitos: Tietoja henkilöstövoimavarojen hallinnan ja henkilöstötilinpäätöksen tueksi vuosiltab1996-2000, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 4/2001, Helsinki 2001

Valtion työmark-kinalaitos: Tietoja valtion henkilöstöstä 1970-2000, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 5/2001, Helsinki 2001

Valtion työmark-kinalaitos Valtionhallinnon työvoimakustannukset vuosina 1968-1980, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja n:o 5, Helsinki 1982

Valtion työmark-kinalaitos Valtionhallinnon työvoimakustannukset vuosina 1968-1985, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja n:o 10, Helsinki 1987

Valtion työmark-kinalaitos Valtionhallinnon työvoimakustannustutkimus vuodelta 1990 Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja n:o 17, Helsinki 1992

Valtion työmark-kinalaitos Valtion virka- ja työehdot 2000, Valtiovarainministeriö, Helsinki 2000

Valtiovarainministeriö: VM-Info –tietokanta

Valtiovarainministeriö, Henkilöstöosasto: Henkilöstötilinpäätöksen vuoden 2000 tunnuslukutiedustelun tulokset, Helsinki 2001

Valtiovarainministeriö, Henkilöstöosasto: Henkilöstövoimavarojen hallintajärjestelmä, Henkilöstötilinpäätös, Käsikirja valtion organisaatioille, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 3/2001, Helsinki 2001

Valtiovarainministeriö, Henkilöstöosasto: Osaamisen johtaminen osana valtion henkilöstötilinpäätöskäytäntöä, Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 8/2000, Helsinki 2000

Valtiovarainministeriö, Henkilöstöosasto: Valtion henkilörekisteri 2000 ja valtion henkilöstön vuosirekisteri 2000

18. Liitteet

Liite 1. Työvoimakustannustutkimuksen 2000 asiakirjat

Lähetekirje

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Henkilöstöosasto/Tutkimusyksikkö
Valtion työmarkkinalaitos 17.12.1999

Jakelussa mainitut

VALTION BUDJETTITALOUDEN HENKILÖSTÖN TYÖVOIMAKUSTANNUSTUTKIMUS 2000

Valtiovarainministeriön henkilöstöosasto tekee tutkimuksen **vuoden 2000** valtion budjettitalouden henkilöstön työvoimakustannuksista. Edelliset työvoimakustannustutkimukset on tehty koskien vuosia 1968, 1974, 1980, 1985, 1990 ja 1996. Vuoden 1996 tutkimusjulkaisu (Veli-Matti Lehtonen, Valtion työvoimakustannustutkimus 1996, Valtion budjettitalouden henkilöstön työajan käyttö ja työvoimakustannukset vuonna 1996, VTML – Edita) julkaistiin vuonna 1997. Tämä on viraston tai laitoksen omien yhteenvetotietojen ohella lähetetty tiedoksi jokaiseen virastoon ja laitokseen.

Tiedustelulomakkeet lähetetään jo nyt etukäteen, jotta organisaatiot voivat valmistautua tietojen keruuseen omissa tietojärjestelmissään ja voivat tarvittaessa hyvissä ajoin sopia valtiovarainministeriön henkilöstöosaston kanssa tutkimuksen toteuttamiseen liittyvistä yksityiskohdista. Lähetekirje, ohjeet sekä tiedustelulomakkeet on nähtävissä myös Internetissä osoitteessa http://www.vn.fi/vm/tyonantajana/index.html "Työvoimakustannukset" otsakkeen alla.

Työvoimakustannustutkimuksen tarve ja hyväksikäyttö

Työvoimakustannustietojen tarve yleensä

Valtiotyönantajan pitää olla koko ajan tietoinen valtion henkilöstön työvoimakustannusten rakenteesta, tasosta ja kehityksestä. Siksi työvoimakustannustutkimusten välivuosina työvoimakustannustietoja pidetään kokonaistasolla jatkuvasti ajan tasalla. Tärkeää on verrata työvoimakustannustietoja muihin sektoreihin sekä nykyisin myös muihin EU:n jäsenmaihin. Näin työvoimakustannustutkimuksen tulee kattaa kansallisten tietotarpeiden ohella, myös EU:n tietotarpeet. Komission asetuksen mukaan työvoimakustannusten anto EU:lle ei ole julkisella sektorilla

pakollista. Tällä hetkellä toimialaluokituksen NACE pääluokissa M (Koulutus), N (Terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut) ja O (Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut) tietojen anto on vapaaehtoista. Työvoimakustannustutkimuksen tietosisältö on koostettu siten, että siitä voidaan muodostaa EU:n vaatimusten mukaiset tiedot.

Työvoimakustannukset vaihtelevat sekä sektoreittain että niiden sisällä erilaisissa toiminnoissa ja tehtävissä. Niinpä vuoden 1996 työvoimakustannustutkimusten mukaan välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli valtiolla 54-82 %, kunnissa 63-78 % sekä teollisuudessa ja palveluissa 53-84 %. Mm. tästäkin syystä olisi tunnettava työvoimakustannusten tasot, rakenteet ja perusteet.

Virastojen ja laitosten työvoimakustannustietojen tarve ja hyväksikäyttö

Valtion työmarkkinalaitos saattaa työvoimakustannustiedot kunkin organisaation osalta niiden omaan käyttöön, kuten vuoden 1996 tutkimuksestakin. Edelleen työmarkkinalaitos tekee vuoden 2001 loppuun mennessä tutkimusjulkaisun, joka sisältää analysoituja tietoja koko budjettitalouden työvoimakustannuksista sekä kokonaisuudessaan että erilaisilla organisaatioluokituksilla. Näihin verraten kukin organisaatio voi arvioida omia työvoimakustannuksiaan ja työajan käyttötietojaan.

Viime vuosina tulosohjauksen ja uusien johtamiskäytäntöjen myötä henkilöstön työvoimakustannusten tietous on tullut yksittäisissä organisaatioissa entistä välttämättömämmäksi. Organisaatio tarvitsee työvoimakustannustietoja mm.
- kaikkiin palvelussuhteen ehtoihin liittyvissä selvityksissä, laskelmissa, neuvotteluissa ja päätöksen teossa,
- henkilöstötilinpäätöksessä ja henkilöstövoimavarojen laskentajärjestelmissä,
- johdon tietojärjestelmissä,
- henkilöstömenojen budjetoinnissa ja henkilöresurssilaskelmissa,
- työvoiman hintalaskelmissa,
- työajan käytön seurannassa,
- työvoiman tuottavuuteen ja taloudellisuuteen liittyvissä laskelmissa,
- henkilöstökustannusten vertailussa kilpailijoihin sekä
- tavaroiden ja palvelusten hinnoittelussa.

Virastoissa ja laitoksissa on nykyisin tarve selvittää omat työvoimakustannuksensa vuosittain tutkimusten välivuosinakin.

Työvoimakustannustutkimuksen toteuttaminen

Tutkimuksen ja tiedustelun kohdejoukko

Työvoimakustannustutkimus koskee kaikkia valtion budjettitalouden virastoissa ja laitoksissa julkisoikeudellisessa päätoimisessa palvelussuhteessa tai yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa olevia henkilöitä, myös ulkomailla toimivia ja heihin liittyviä työvoimakustannuksia. Asemamaasta palkatut henkilöt eivät kuulu tiedustelun piiriin.

Tiedustelu on osoitettu jakeluluettelossa mainituille hallintoyksiköille. Jakeluluettelosta käyvät myös ilmi ne virasto- tai laitosyksiköt, joiden osalta asianomainen hallintoyksikkö itseään koskevien tietojen lisäksi huolehtii tietojen ilmoittamisesta sekä tutkimustietojen keruuseen liittyvästä tiedotuksesta ja tiedusteluasiapapereiden jatkojakelusta. Tiedot annetaan omalla lomakkeella kustakin jakeluluettelossa erikseen mainitusta hallintoyksiköstä sekä niiden ilmoitusvastuulla olevista virastoista tai laitoksista. Ns. jakamattomista määrärahoista palkatun henkilöstön me-

not sekä neuvottelukuntien, komiteoiden, toimikuntien ja työllisyysmäärärahojen yms. osalta tiedot ilmoitetaan sen virastoyksikön yhteydessä, jossa kyseinen henkilöstö tai elin toimii.

Kyselyyn liittyvän joustavan yhteydenpidon ja tiedotuksen kulun järjestämiseksi tietojen ilmoittamisesta vastaavia hallintoyksikköjä pyydetään ilmoittamaan yhteyshenkilö liitteenä olevalla yhteyshenkilön ilmoituslomakkeella.

Tiedusteluun vastaaminen

Vastaukset pyydetään toimittamaan Valtion työmarkkinalaitokseen viimeistään **maaliskuun 2001** loppuun mennessä. Tiedusteluun voi vastata kolmella eri tavalla:

1) Virastojen ja laitosten, joilla on käytössään Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmä, toivotaan lähettävän tiedot konekielisesti Valtion työmarkkinalaitokseen. **Tarkemmat ohjeet tästä menettelystä lähetetään vuoden 2000 joulukuussa**.

2) Mikäli virastolla ei ole Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmää Valtion työmarkkinalaitos toivoo virastojen vastaavan kyselyyn Internetin välityksellä, koska se helpottaa tietojen tallennusta. **Internet-perusteinen vastauslomake on käytettävissä vuoden 2000 joulukuusta** lähtien osoitteessa http://www.vn.fi/vm/tyonantajana/index.html "Työvoimakustannukset" otsakkeen alla.

3) Tiedusteluun voi vastata myös oheisilla lomakkeilla ja palauttaa osoitteella Valtiovarainministeriö/Henkilöstöosasto, PL 286, 00171 Helsinki.

Tiedustelut

Tutkimukseen liittyviä lisätietoja antaa valtiovarainministeriön henkilöstöosastolla Veli-Matti Lehtonen puhelin 09 -160 4985, sähköposti veli-matti.lehtonen@vm.vn.fi ja Seija Korhonen puhelin 09 - 160 4988, sähköposti seija.korhonen@vm.vn.fi.

Osastopäällikkö,
valtion työmarkkinajohtaja Teuvo Metsäpelto

Finanssineuvos Vesa Rantala

LIITTEET Jakeluluettelo, tiedustelulomake ohjeineen ja yhteyshenkilön ilmoituslomake.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Henkilöstöosasto
PL 286, 00171 Helsinki
Puh. (09) - 1601
Telefax (09) - 1604839

VM:n henkilöstöosasto täyttää

Saapunut VM/HO:lle
_____/_____ 2001

Täydennetty
_____/_____ 2001

VALTION TYÖVOIMAKUSTANNUSTUTKIMUS VUODELTA 2000

0.1 Viraston tai laitoksen nimi:	

0.2 Pääluokka ja luku	

		Lukumäärä
0.3	Kokoaikainen henkilöstö keskimäärin	
0.4	Osa-aikainen henkilöstö keskimäärin	
0.5	Koko- ja osa-aikainen henkilöstö yhteensä keskimäärin	

		Tuntia/päivä	Tuntia/henkilötyövuosi
0.6	Säännöllinen työaika keskimäärin		
0.7	Tehtyjen palkallisten lisä- ja ylitöiden määrä		

		Lukumäärä
047	Henkilötyövuodet yhteensä	

		Kustannukset, mk
048	Palkkausmenot yhteensä	
051	Työnantajan sosiaaliturvamaksu	
063	VEL-eläkemaksut	
064	LEL-eläkevakuutusmaksut	
065	TEL-eläkevakuutusmaksut	
066	Vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut	
071	Tapaturmamaksut	
072	Erorahat/koulutusrahat	
073	Ryhmähenkivakuutusmaksut	

2

		Edunsaajien lukumäärä	Kustannukset, mk
001	Asuntoedun verotusarvo		
002	Ravintoedun verotusarvo		
003	Autoedun verotusarvo		
004	Muiden luontoisetujen verotusarvo		
005	Lomaraha		

		Edunsaajien lukumäärä	Lomaoikeuspäi-vien ukumäärä	Kustannukset, mk
006	Vuosiloma alle 30 pv			
007	Vuosiloma 30 pv			
008	Vuosiloma 36 pv			
009	Vuosilomapidennys alle 30 pv:n loma			
010	Vuosilomapidennys 30 pv:n loma			
011	Vuosilomapidennys 36 pv:n loma			
012	Säästövapaa			
076	Lomarahavapaa			

		Edunsaajien lukumäärä	Tapausten lukumäärä	Työpäivien lukumäärä	Kustannukset, mk
013	Äitiysvapaa palkallinen				
014	Äitiysvapaa palkaton				
015	Isyysvapaa				
016	Vanhempainvapaa				
017	Hoitovapaa				
018	Arkipyhäkorvaukset				

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Henkilöstöosasto
PL 286, 00171 Helsinki
Puh. (09) 1601

VALTION TYÖVOIMAKUSTANNUSTUTKIMUS VUODELTA 2000

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJEET

Tiedustelun piiri

Tutkimuksella selvitetään valtion budjettitalouden henkilöstön vuoden 2000 työvoimakustannukset. Tiedustelu koskee kaikkia valtion budjettitalouden virastoissa ja laitoksissa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa olevia henkilöitä myös ulkomailla toimivia ja heihin liittyviä työvoimakustannuksia. Lisäksi edellytyksenä on, että henkilöt työskentelevät tiedustelun kohteena olevassa budjettitalouden virastossa tai laitoksessa.
Tiedustelun ulkopuolelle jäävät kuitenkin ulkomailla toimivat asemamaasta palkatut henkilöt. Tiedot ilmoitetaan myös tuntiopettajien, neuvottelukuntien- ja komiteoiden päätoimisten sihteereiden ja muussa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa olevien osalta.

Vaikka tiedustelu koskee kaikkia valtion palveluksessa olevia, virastot ja laitokset voivat kerätä annettavat tiedot myös otantaa hyväksi käyttäen ja muuntaa näin saadut tiedot koko henkilöstöä koskeviksi. Otannasta on tällöin sovittava valtiovarainministeriön henkilöstöosaston kanssa erikseen.

Tiedusteluun vastaaminen

Jakeluluettelosta käyvät ilmi tietojen ilmoittamisesta valtiovarainministeriölle vastaavat hallintoyksiköt sekä ne virasto- tai laitosyksiköt, joiden osalta asianomainen hallintoyksikkö huolehtii lisäksi tietojen ilmoittamisesta. Tiedot annetaan erikseen (omalla lomakkeella) kustakin jakeluluettelossa mainitusta hallintoyksiköstä ja sen ilmoitusvastuulla olevasta virastosta tai laitoksesta. Ns. jakamattomista määrärahoista palkatun henkilöstön menot sekä neuvottelukuntien, komiteoiden, toimikuntien ja työllisyysmäärärahojen yms. osalta tiedot ilmoitetaan sen virastoyksikön yhteydessä, jossa kyseinen henkilö toimii.

Työaika vuonna 2000

Vuonna 2000 on 366 päivää, joista 252 on työpäiviä, 8 arkipyhää ja 106 muita lauantai- ja sunnuntaipäiviä. Vuonna 2000 on 52 täyttä viikkoa ja 2 päivää 53:tta viikkoa eli keskimäärin 52,29 viikkoa.

Virastotyöaikaa noudattavilla keskimääräinen työaika on
- päivässä 7,25 tuntia,
- viikossa 36,25 tuntia ja
- vuodessa 1 827 tuntia.

Pitkää eli yleistä viikkotyöaikaa noudattavilla työaika on
- päivässä 7,65 tuntia,
- viikossa 38,25 tuntia ja
- vuodessa 1 927,8 tuntia.

Pitkää eli yleistä jaksotyöaikaa noudattavilla työaika on
- päivässä 7,65 tuntia,
- 3 viikon jaksossa 114,75 tuntia ja
- vuodessa 1 927,8 tuntia.

Eräitä laskentaohjeita

Työvoimakustannustutkimuksen tiedot koskevat koko vuonna aiheutuneita työvoimakustannuksia ja niihin liittyviä lukumäärä- ym. tietoja. Jos henkilö on ollut viraston/laitoksen palveluksessa esim. vain ko. vuoden tammikuun, hänen tietonsa sisältyvät työvoimakustannustutkimukseen.

Työvoimakustannustietojen laskennassa keskeisin tehtävä on välillisten palkkausmenotietojen laskenta. Välilliset palkkausmenot henkilöittäin lasketaan kertomalla eri toimintaan (palkalliset vapaudet/poissaolot, koulutus jne.) käytetyllä ajalla (päivillä) vastaavat kulloinkin kyseeseen tulevat henkilön keskimääräiset päiväpalkat.

Jotta laskentakäytäntö olisi yhtenäinen, tulee virastojen ja laitosten työvoimakustannustietoja ilmoittaessaan noudattaa seuraavia laskentasääntöjä:

Nettoutus

Palkallisen äitiysvapaan (kustannuslaji 013), sairauspoissaolojen (kustannuslajit 019 - 026) sekä tapaturmapoissaolojen (kustannuslajit 027 - 034) aikaiset palkkakustannukset ilmoitetaan bruttona ja kustannuslajista 052 ilmenevät edellä mainittujen kustannuslajien kohtien kustannuksista *kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain nojalla työnantajalle maksamat palautukset.*

KAIKKI MUUT TYÖVOIMAKUSTANNUSERÄT ILMOITETAAN NETTOPERIAATTEELLA ELI VIRASTOJEN JA LAITOSTEN TODELLISINA KUSTANNUKSINA. Kustannuksista vähennetään mm. edunsaajilta perityt maksut, kansaneläkelaitoksen palautukset hyväksytyistä terveyden- ja sairaudenhoidon menoista (kustannuslajit 058 ja 059) jne.

Työpäivien laskenta

Asianomaiseen toimintaan käytettyjen tuntien yhteismäärä muunnetaan päiviksi jakamalla tuntien lukumäärä kyseessä olevan henkilön/henkilöstöryhmän keskimääräisellä työpäivän (tuntia) pituudella. Esim. virastotyöaikaa tekevien osalta tuntien yhteismäärä jaetaan 7,25:llä ja viikko- ja jaksotyöaikaa (pitkää työaikaa) tekevien osalta 7,65:llä. Opettajien osalta noudatetaan samaa laskentamenettelyä kuin virastotyöaikaa noudattavilla.

Palkkakäsitteet ja keskimääräisten päiväpalkkojen laskenta

Päiväpalkkakäsite, jota käytetään poissaoloajan palkkojen laskennassa, määräytyy virkamiehillä ja työntekijöillä virka- ja työehtosopimuksen 8 §:n mukaan seuraavasti:

Virkamiehet:

Virkamiehen palkkaukseen luetaan peruspalkka ja hänelle maksettava kalliinpaikanlisä, ikälisä sekä kylmänalueen- ja saaristolisä. Lisäksi palkkaukseen luetaan palkkausluokkien eroina määräytyvät sekä säännöllisesti toistuvina tietyn suuruisina kuukausittaisina markkamääräisinä erinä maksettavat palkanlisät ja lisäpalkkiot.

Opettajilla ei poissaoloajalta tehdä vähennystä ylituntien pitämättä jäämisen vuoksi.

Työntekijät:

Kuukausipalkkaisen työntekijän palkkaus määräytyy sovitun henkilökohtaisen kuukausipalkan ja muiden säännönmukaisesti toistuvien kiinteiden lisien mukaisesti.

Tunti- ja urakkapalkkaisen työntekijän palkkaus säännöllisen työajan tunneilta määräytyy edellisen päättyneen tilivuoden keskituntiansion mukaisesti

Soveltamisohje:
Uusissa palkkausjärjestelmissä peruspalkka käsittää vaativuusosan lisäksi henkilökohtaisen palkanosan ellei ole toisin sovittu.

Henkilön keskimääräinen **kalenteripäiväpalkka** lasketaan jakamalla henkilön em. **päiväpalkkakäsitteen** mukainen vuosipalkka ko. vuoden päivien lukumäärällä eli vuonna 2000 366:lla. Jos henkilö on ollut töissä vain osan vuotta, henkilölle lasketaan koko vuotta vastaava palkka (osapalkka muutetaan koko vuoden palkkaa vastaavaksi), josta päiväpalkka lasketaan

Henkilön keskimääräinen **työpäiväpalkka** lasketaan jakamalla henkilön em. **päiväpalkkakäsitteen** mukainen vuosipalkka ko. vuoden todellisten työpäivien lukumäärällä.

Työpäivien lukumäärä vuonna 2000 oli 252 päivää.

Henkilön keskimääräinen **vuosilomapäiväpalkka** lasketaan jakamalla henkilön vuosilomapalkan määräytymisperusteinen vuosipalkka (ks. **virka- ja työehtosopimus 51–56 §**) luvulla 300.

Kaikki markkamäärät merkitään lomakkeelle täysinä markkoina.

Tiettyyn toimintaan käytetyn työajan palkkakustannuksia laskettaessa voidaan palkkatietona käyttää ilmoituksen kohteena olevan yksittäisen henkilön palkan asemesta myös kulloinkin kyseessä olevan palkkakäsitteen mukaista keskimääräistä palkkaa, joka on laskettu sellaisesta henkilöjoukosta, joka mahdollisimman hyvin edustaa ko. henkilön/henkilöstöryhmän palkkaa. Näin ollen työvoimakustannukset voidaan laskea myös homogeenisista henkilöstöryhmistä käsin. Sääntöä voidaan tarvittaessa soveltaa jäljessä esitettyjen yksittäisten erien palkkakustannusten laskennassa.

Kaikki ilmoitettavat lukumäärä-, palkka- ja kustannustiedot koskevat koko vuotta 2000 eli ovat vuositason tietoja.

Kaikki henkilöstön lukumäärä-, työajan käyttö- ja työvoimakustannustiedot, ml. palkkasumma, sosiaaliturvamaksut ja eläkkeet, ilmoitetaan vain tiedustelun piiriin kuuluvasta henkilöstöstä.

Eri kohtien täyttöohjeet

Kussakin tietokohdassa ilmoitetaan tiedustelulomakkeella kysytyt tiedot, joita ovat
- työaikatiedot
- kustannukset, mk,
- henkilöiden tai työvuosien lukumäärät,
- edunsaajien lukumäärät
- tapausten lukumäärät,
- vuosilomaoikeuspäivien lukumäärät ja
- työpäivien lukumäärät.

Edunsaajien lukumäärällä tarkoitetaan henkilöiden lukumäärää, joista on aiheutunut kulloinkin kysyttäviä kustannuksia ja/tai päiviä ja/tai tapauksia. Kukin henkilö luetaan edunsaajaksi **vain kerran**, vaikka hän saisi etua useampaan eri kertaan.

Tapauksella tarkoitetaan yksittäistä poissaolotapausjaksoa, kuten esim. erillisiä sairauspoissaolokertoja. Yhdellä henkilöillä voi olla useampia poissaolotapauksia.

Täyttöohjeet kohdittain

0.3-0.5 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä vuodessa saadaan laskemalla yhteen jokaisen kuukauden viimeisenä päivänä palveluksessa olleiden (ml. sijaiset) palkansaajien lukumäärä ja jakamalla tämä summa luvulla 12.

Pyydetyt tiedot ilmoitetaan erikseen kokoaikaisten ja osa-aikaisten osalta. Henkilö katsotaan osa-aikaiseksi, jos henkilön palvelussuhde on osa-aikainen tai henkilölle on myönnetty osittainen virkavapaus tai henkilö on osittaisella hoitovapaalla tai henkilö on osa-aikaeläkkeellä. Kustakin henkilöstä ilmoitetaan henkilölukumäärissä vain yksi palvelussuhde eli pääpalvelussuhde.

0.6 Säännöllinen työaika (tuntia/päivä) on virastossa tai laitoksessa kokoaikaisena työskentelevien henkilöiden keskimääräinen säännöllinen päivätyöaika.
Säännöllinen työaika (tuntia/henkilötyövuosi) saadaan kertomalla edellä mainittu päivätyöaika vuoden 2000 työpäivien lukumäärällä eli luvulla 252.
Esimerkiksi jos viraston kaikki henkilöt noudattavat virastotyöaikaa, kohtaan ilmoitetaan 7,25 tuntia/päivä ja 1 827 tuntia/henkilötyövuosi.

0.7 Kohdassa ilmoitetaan tehtyjen palkallisten lisä- ja ylitöiden määrä henkilötyövuotta kohti (tuntia/henkilötyövuosi). Lisä- ja ylitöihin ei sisällytetä ylitöitä, jotka on korvattu vastaavalla vapaalla.

047 Henkilötyövuosien määrän laskennassa noudatetaan Henkilöstötilinpäätöksen käsikirjassa määritettyä laskutapaa, jota on sovellettu valtion henkilöstön vuositietojen keruussa eli laskentamenettely sisältyy jo lähes kaikkien virastojen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin. Täyttöohjeiden liitteenä on tätä koskeva ohje, joka perustuu Valtiokonttorin kirjeeseen nro 20/22/99, 22.11.1999.

Ne virastot, jotka tuottavat työvoimakustannustiedot Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmällä, henkilötyövuositieto tulostuu järjestelmän kautta em. ohjeiden mukaisesti.

Henkilötyövuosien laskennassa tulee käyttää em. tarkkaa menettelyä, mikäli se on mahdollista.

Karkeasti henkilötyövuosien lukumäärä voidaan laskea esim. summaamalla jokaisen kuukauden viimeisenä päivänä palveluksessa olleiden kokoaikaisten ja kokoaikaisiksi muutettujen osa-aikaisten henkilöiden lukumäärä ja jakamalla näin saatu summa luvulla 12. Osa-aikainen henkilö muutetaan kokoaikaiseksi jakamalla henkilön työpäivän tai viikkotyöajan (tai esim. 3-viikkoisjakson) pituus henkilön tehtävissä normaalisti sovellettavalla kokoaikaisen henkilön työpäivän tai työviikon (tai 3-viikkoisjakson) pituudella. Esimerkiksi, jos normaalia 36,25 viikkotunnin virastotyöaikaa noudattava tekee 30 tuntia viikossa, niin hänen työaikansa henkilötyövuosiksi muutettuna on 0,83 eli 30/36,25.

Mikäli esim. viraston palveluksessa on 3 kokoaikaista virastotyöaikaa noudattavaa, joista yksi on töissä vain tammi-kesäkuun sekä yksi 30 tuntia viikossa työskentelevä osa-aikainen, keskimääräinen henkilötyövuosien lukumäärä lasketaan seuraavasti:
[3,83 (=1+1+1+0,83) + 3,83 + 3,83 +3,83 + 3,83 +3,83 + 2,83 (=1+1+0,83) + 2,83 + 2,83 + 2,83 + 2,83 + 2,83] / 12 = 3,33 henkilötyövuotta.

048 Palkat kunakin vuonna ilmoitetaan ennakonpidätystä vähentämättä. Palkkoihin luetaan kaikki ennakonpidätyksen alaiset palkanlisät ja lisäpalkkiot, kokouspalkkiot, muttei päivärahaa yms. korvauksia. Kokonaispalkkoihin sisällytetään myös kohtien 001-046 ja 075-076 tietojen sisältämät palkkaukset ja palkkakustannukset.

Palkat ilmoitetaan vain työvoimakustannustutkimuksen kohteena olevista henkilöistä. Näin menetellään kaikkien muidenkin työvoimakustannustutkimuksen tietojen kohdalla.

051 Työnantajan sosiaaliturvamaksu (sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkemaksu lasketaan kohdan 048 kokonaispalkkasummasta. Ei sisällä valtion työeläkemaksuja. Vuonna 2000 valtiolla sairausvakuutusmaksu on 2,85 % palkoista ja kansaneläkemaksu 3,95 % palkoista eli yhteensä 6,80 % palkoista.

063 Viraston valtion eläkerahastoon maksamat henkilöstönsä eläkemaksut. Määräytyy Valtiokonttorin virastolle tai laitokselle vahvistaman kokonaiseläkemaksuprosentin, josta on vähennetty työtekijän maksuosuus, mukaan eläkemaksun kohteena olevista palkoista. Vuonna 2000 työntekijän maksuosuus on 4,7 %.

064 Maksetut LEL -eläkevakuutusmaksut. Koskee vain tuntipalkkaisia henkilöitä

065 Maksetut TEL -eläkevakuutusmaksut. Ei esiinny yleensä valtiolla.

066 Maksetut vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut. Ei yleensä esiinny valtiolla.

071 Viraston henkilöstöstään maksamat tapaturmamaksut. Valtiokonttori määrittää vuosittain kullekin virastolle tapaturma- ja taloudellisen tuen maksun promilleina maksujen kohteena olevista palkoista. Huom. Tässä kohdassa ilmoitetaan vain tapaturmamaksut ja kohdassa 073 taloudellisen tuen maksut.

072 Erorahat, toistuvuuskorvaukset ja ammattikoulutusrahat kohdistetaan virastoille ja laitoksille niiltä perittyjen maksujen mukaan tai laskennallisen osuuden mukaan. Laskennallisesti erorahat ja toistuvuuskorvaukset jaetaan virastoille ja laitoksille seuraavasti:
Erorahat ja toistuvuuskorvaukset= (viraston/laitoksen palkkasumma/valtion
koko palkkasumma) * valtion eroraha-, toistuvuuskorvausten ja ammattikoulutusrahojen yhteissumma).

Tieto voidaan laskea Valtion työmarkkinalaitoksessa.

073 Viraston henkilöstöstään maksamat ryhmähenkivakuutusmaksut (taloudellisen tuen maksu). Valtiokonttori määrittää vuosittain kullekin virastolle tapaturma- ja taloudellisen tuen maksun promilleina maksun kohteena olevista palkoista. Huom. Tässä kohdassa ilmoitetaan vain taloudellisen tuen maksut ja kohdassa 071 tapaturmamaksut.

001 Asuntoedun ennakonpidätysarvo verotuksessa.

002 Ravintoedun ennakonpidätysarvo verotuksessa.

003 Autoedun ennakonpidätysarvo verotuksessa.

004 Muiden luontoisetujen verotusarvo.

005 Koko vuonna maksetut kaikki lomarahat, tutkimuksen kohteena oleville henkilöille.
(Lomarahavapaiden kustannukset ilmoitetaan kohdassa 076).

006-008 Vuosilomat ilmoitetaan vuosilomaoikeuden mukaan eriteltynä.
Jos vuosiloma on pidetty useassa jaksossa, katsotaan tässä kuitenkin vuosiloma yhtenä jaksona pidetyksi.
Päivien lukumäärä on vuosilomaoikeuspäivien lukumäärä eli lasketaan 6 viikkopäivän mukaan.
Vuosiloma-ajan palkka henkilöittäin lasketaan kertomalla henkilön vuosilomaoikeuspäivien lukumäärä, joista on vähennetty mahdollisesti säästettävät säästövapaapäivät, henkilön keskimääräisellä vuosilomapäiväpalkalla.
[Henkilön keskimääräinen vuosilomapäiväpalkka lasketaan jakamalla henkilön vuosilomapalkan määräytymisperusteinen vuosipalkka luvulla 300.]

Niiden päätoimisten opettajien osalta, joilla ei ole määrätty oikeutta lomaan, katsotaan vuosilomaksi se aika, jonka perusteella lomaraha lasketaan. Sivutoimiset tuntiopettajat eivät kuulu tämän etuuden piiriin.

Mikäli loma korvataan rahana, luetaan tämä rahamäärä vuosilomapalkkaan.

009-011 Se lomapidennys lomaoikeuspäivinä, joka johtuu loman pitämisestä lomakauden ulkopuolella. Koskee koko vuoden aikana pidettyjä vuosilomapidennyspäiviä, riippumatta siitä, minkä vuoden lomia ne ovat. Lomapidennykset ilmoitetaan vuosilomaoikeuspäivien lukumäärän mukaan luokiteltuina.

Lomapidennysajan palkka lasketaan kertomalla pidennyspäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä vuosilomapäiväpalkalla (ks. kohdan 006 ohje).

012 Säästövapaa-ajan palkka henkilöittäin lasketaan kertomalla henkilön säästövapaaoikeuspäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä vuosilomapäiväpalkalla.

076 Ko. vuonna pidetyt lomarahavapaat ts. lomat, jotka on saatu vaihtamalla lomarahaa vapaaksi. Lomarahavapaapäivien ajan palkat lasketaan kertomalla lomarahavapaapäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä vuosilomapäiväpalkalla (ks. kohdan 006 ohje).

013 Yleisten virka- ja työehtosopimusten mukaisesti pidetyt virkavapaudet raskauden ja synnytyksen vuoksi työpäivinä sekä tältä ajalta maksetut palkat (ks. virka- ja työehtosopimus 22-24 §).

Virkavapausajalta maksettu palkka lasketaan kertomalla palkallisen virkavapauden työpäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä työpäiväpalkalla.
[Henkilön keskimääräinen työpäiväpalkka lasketaan jakamalla henkilön edellä kohdassa ”Palkkakäsitteet ja keskimääräisten päiväpalkkojen laskenta"
määritellyn poissaoloajan päiväpalkkakäsitteen mukainen vuosipalkka ko. vuoden työpäivien lukumäärällä eli vuonna 2000 252:lla.]

014 Palkattomat äitiysvapaat työpäivinä (ks. virka- ja työehtosopimus 22-24 §).

015 Pidetyt isyysvapaat työpäivinä (ks. virka- ja työehtosopimus 22 §).

016 Pidetyt vanhempainvapaat työpäivinä (ks. virka- ja työehtosopimus 22 §).

017 Pidetyt hoitovapaat työpäivinä (ks. virka- ja työehtosopimus 26 §).

018 Arkipyhäkorvausta saaneille (koskee vain työsopimussuhteisia tuntipalkkaisia henkilöitä) maksetut arkipyhäkorvaukset.

019-026 Sairauspoissaolot (ks. virka- ja työehtosopimus 9-21 §) ilmoitetaan lomakkeella esitetyn sairauspoissaolon työpäivien pituuden mukaan luokiteltuina. Edunsaajien lukumäärä ilmoitetaan vain yhteensä -kohdassa.

Sairauspoissaolot ilmoitetaan työpäivinä.

Sairaustyöpäiviltä (kohdat 019-026) maksettu palkka lasketaan kertomalla sairausajan työpäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä työpäiväpalkalla (ks. kohta 013).

Sairauspäivät voivat olla täysipalkkaisia, osapalkkaisia (pitkät sairauslomat) tai joskus jopa palkattomia. Palkattomilta sairauspäiviltä ei henkilölle lasketa palkkakustannuksia. Täysipalkkaiselta sairausajalta palkkakustannukset lasketaan henkilön täyden työpäiväpalkan mukaan. Osapalkkaisilta sairauspäiviltä (sairausajan pitkän keston vuoksi sairauspäiviltä maksetaan osapalkkaa; esim. 3/4 tai 3/5 palkkaa) henkilön palkkakustannukset lasketaan todellisen osatyöpäiväpalkan mukaan.

027-034 Tapaturmapoissaolot (ks. virka- ja työehtosopimus 9-21 §) ilmoitetaan lomakkeella esitetyn tapaturmapoissaolon työpäivien pituuden mukaan luokiteltuina. Edunsaajien lukumäärä ilmoitetaan vain yhteensä -kohdassa.

Tapaturmapoissaolot ilmoitetaan työpäivinä.

Tapaturmapoissaolon työpäiviltä (kohdat 027-034) maksettu palkka lasketaan kertomalla tapaturma-ajan työpäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä työpäiväpalkalla (ks. kohta 013).

Tapaturmapoissaolopäivät voivat olla täysipalkkaisia, osapalkkaisia (pitkät tapaturmapoissaolot) tai joskus jopa palkattomia. Palkattomilta tapaturmapoissaolopäiviltä ei henkilölle lasketa palkkakustannuksia. Täysipalkkaiselta tapaturmasta aiheutuvalta sairausajalta palkkakustannukset lasketaan henkilön täyden työpäiväpalkan mukaan. Osapalkkaisilta tapaturmapoissaolopäiviltä henkilön palkkakustannukset lasketaan todellisen osatyöpäiväpalkan mukaan.

Jos samalla henkilöllä on useampi kuin yksi virkavapaus tapaturman johdosta, katsotaan kukin virkavapaus eri tapaturmapoissaolotapaukseksi.

035 Lapsen sairaudesta (ks. virka- ja työehtosopimus 27-28 §) johtuva poissaolo (tilapäinen hoitovapaa) ilmoitetaan palkallisina työpäivinä. Virkavapaus-/poissaoloajalta maksettu palkka lasketaan kertomalla palkallisen virkavapauden/muun palkallisen poissaolon vuoksi menetettyjen työpäivien lukumäärä henkilön keskimääräisellä työpäiväpalkalla.

Mikäli virkavapauteen/muuhun palkalliseen poissaoloon käytetään vain osa päivästä, lasketaan palkalliseen virkavapauteen/muuhun poissaoloon käytetty aika työpäivissä eli jakamalla ko. toiminnan vuoksi menetetty työtuntien lukumäärä henkilön keskimääräisen työpäivän pituudella (ks. edellä esitetyt laskentaohjeet).

036 Reservin kertausharjoitusten ajalta aiheutuva poissaolo ilmoitetaan työpäivinä. Reservin kertausharjoitusten ajalta aiheutuneet palkkakustannukset nettona lasketaan kertomalla henkilön keskimääräinen työpäiväpalkka (ks. kohdan 035 ohjeet) kertausharjoitusten vuoksi menetettyjen työpäivien lukumäärällä ja vähentämällä näin saadusta markkamäärästä reserviläiskorvaus tai sitä vastaava korvaus.

037 Muilta palkallisilta virkavapaus-/poissaolotyöpäiviltä aiheutuneet poissaolot ilmoitetaan työpäivinä.

Palkallisilta virkavapaus-/poissaolotyöpäiviltä aiheutuneet palkkakustannukset lasketaan kertomalla henkilön keskimääräinen työpäiväpalkka (ks. kohdan 035 ohjeet) virkavapauden vuoksi menetettyjen työpäivien lukumäärällä.

038 Henkilöstökoulutukseen käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä. Koulutuksen piiriin luetaan kerran kaikki ne henkilöt, jotka ovat koulutusta saaneet (esim. jos henkilö on ollut viisi kertaa tiettynä vuonna koulutettavana, kohtaan "edunsaajien lukumäärä" hänet luetaan vain kerran).

Henkilöstökoulutuksella tarkoitetaan henkilöstölle joko organisaation toimesta tai ulkopuolisina ostopalveluina palkallisena työaikana järjestettyä koulutusta. Henkilökoulutukseksi luetaan

a) ammattitaidon ylläpitoon, kehittämiseen ja parantamiseen liittyvä koulutus,
b) ammatillisen pätevyyden hankintaan liittyvä koulutus,
c) työsuojelu- ja yhteistoimintaan liittyvä koulutus sekä
d) useimmiten em. koulutukseen/koulutusohjelmiin kiinteästi liittyvät tutustumismatkat joko kotimaassa tai ulkomailla.

Henkilöstökoulutusta ovat organisaation järjestämät tai ulkopuolisina palveluina ostetut varsinaiset koulutustilaisuudet ml. kielikoulutus. Myös lyhyet koulutustapahtumat (esim. 1-2 tunnin kielikoulutukset) luetaan koulutukseen mukaan.

Henkilöstökoulutukseksi ei lueta esimerkiksi

- työaikaa, jolloin henkilö perehtyy työtehtäviinsä,
- työhön kiinteästi liittyviä kokous-, informaatio- tai tiedotustilaisuuksia ja
- työhön kiinteästi liittyviä konferensseja.

Em. koulutukseen käytetyn työajan palkkakustannusten laskenta, ks. kohta 035.

039 Palkallinen opintovapaa, työpäivinä, joka on myönnetty esim. sellaisia henkilökohtaisia opintoja varten, jotka eivät ole luettavissa henkilöstökoulutukseen.

Em. opintovapaan vuoksi menetetyistä työpäivistä aiheutuneiden palkkakustannusten laskenta, ks. kohta 035.

040 Ammattiyhdistyskoulutukseen käytetyt työpäivät ja niiltä aiheutuneet kustannukset. Ammattiyhdistyskoulutuksella tarkoitetaan virka- ja työehtosopimusten mukaista palkallista ay-koulutusta.

Em. koulutuksen vuoksi menetetyistä työpäivistä aiheutuneiden palkkakustannusten laskenta, ks. kohta 035.

041 Ilmoitetaan päätoimisten luottamusmiesten palkkakustannukset menetettyjen työpäivien osalta (ks. kohdan 035 ohjeet), kun he ovat hoitaneet luottamusmiestehtäviään. Luottamusmiestoimintaan osallistuneiden edunsaajien lukumäärä ilmaistaan keskimääräisenä lukumääränä vuodessa.

Kohtaan merkitään myös kokous- ja valmisteluajat sekä niiltä aiheutuneet palkkakustannukset.

Em. toiminnan vuoksi menetetyistä työpäivistä aiheutuneiden palkkakustannusten laskenta, ks. kohta 035.

Käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä.

042 Ilmoitetaan sivutoimisten luottamusmiesten palkkakustannukset menetettyjen työpäivien osalta (ks. kohdan 035 ohjeet), kun he ovat hoitaneet luottamusmiestehtäviään. Luottamusmiestoimintaan osallistuneiden edunsaajien lukumäärä ilmaistaan keskimääräisenä lukumääränä vuodessa. Sivutoimisten luottamusmiesten osalta ajankäyttö muunnetaan työpäiviksi käyttäen päivittäisenä työaikana aikaa, jonka ajan työskentelevät ne henkilöt, joiden luottamusmiehenä luottamusmies toimii.

Kohtaan merkitään myös kokous- ja valmisteluajat sekä niiltä aiheutuneet palkkakustannukset.

Em. koulutuksen vuoksi menetetyistä työpäivistä aiheutuneiden palkkakustannusten laskenta, ks. kohta 035.

Käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä.

043 Tiedot koskevat kaikkia yhteistoimintaan osallistuneita henkilöitä. Katso ohjeet toimintaan käytetyn ajan muuttamiseksi työpäiviksi. Palkkakustannusten laskenta, ks. kohdan 035 ohjeet.
Käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä.

044 Työsuojelupäällikön ja -valtuutetun, varavaltuutettujen ja työsuojeluasiamiesten työsuojelutoimintaan käyttämä työaika sekä työsuojelutoimikunnan jäsenten kokoukseen käyttämä työaika ja siitä aiheutuneet palkat (ks. kohdan 035 ohjeet). Kohtaan merkitään myös päätoimisen työsuojelupäällikön ja -valtuutetun työaika ja palkat, työsuojelutoimikuntien kokouspalkkiot ja kokousten ajalta aiheutuneet palkkakustannukset. Työsuojeluun liittyvien laitteiden hankintaa (esim. suojalaitteiden) ei ilmoiteta tässä kohdassa.

Käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä.

045 Virkistystoimintaan käytettyjen työpäivien lukumäärä, työajan menetyksenä aiheutuneet palkkauskustannukset (ks. kohdan 035 ohjeet).

Käytetty aika ilmoitetaan työpäivinä.

046 Kustannukset silloin, kun virasto on itse maksanut varhaiskuntoutukseen liittyviä kustannuksia eikä ole saanut rahoitusta esim. Valtiokonttorilta. Palkkakustannuksissa ilmoitetaan kuntoutuslaitoshoidon ajalta mahdollisesti maksettu palkka, ks. kohta 035.

049 Virka-, työ- ja suojapuvuista työnantajalle aiheutuvat nettokustannukset (hankinta ja pesu). Työturvallisuusvarusteista aiheutuvia kustannuksia ei tässä yhteydessä oteta huomioon.

050 Valtion henkilöstön valtion omistamissa kulkuneuvoissa tekemien vapaiden matkojen laskennallinen raha-arvo sekä valtion toimesta järjestettyjen ilmaiskuljetusten raha-arvo nettona (mm. yötyötä tekevien työmatkakuljetukset). Matkustussäännön mukaisia matkakorvauksia ja työllisyystyömailla työskentelevien joulu- ja pääsiäismatkakorvauksia ei lueta mukaan.

052 Äitiysvapaan (kohdan 013), sairauspoissaolojen (kohtien 019- 026) ja tapaturmapoissaolojen (kohtien 027-034) ajalta kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain nojalla työnantajalle maksamien palautusten määrä.

053 Henkilöstökoulutuksen (kohta 038), palkallisen opintovapaan (kohta 039), ammattiyhdistyskoulutuksen (kohta 040), yhteistoimintakoulutuksen, työsuojelukoulutuksen ja omaehtoisen opiskelun muut kustannukset, joita ovat koulutukseen liittyvät nettokustannukset, kuten ulkopuolisten opetuspalkkiot, kurssimaksut, oppimateriaalien hankinnan menot, opettajien ja oppilaiden matkustus- ja majoituskustannusten korvaukset, opetusvälineistä aiheutuvat kustannukset, kurssitilojen vuokrat ja kiinteistömenot, sijaisten kustannukset yms. kulutusmenojen luonteiset erät. Kustannuksiin ei sisällytetä esimerkiksi investointiluonteisia koulutustiloista ja välineistä aiheutuneita menoja.

054 Omaehtoinen opiskelun kustannuksiksi merkitään, paljonko varoja on käytetty omaehtoisen opiskelun suoraan taloudelliseen tukeen (esim. opiskelumaksujen maksamiseen ja oppimateriaalin hankintaan).

055 Yhteistoiminnan muut kustannukset (muut kuin toimintaan käytetyn työajan kustannukset).

056 Työsuojelun yhteistoiminnan muut kustannukset (muut kuin toimintaan käytetyn työajan kustannukset).

057 Väestösuojelutoiminnan neuvonta ja valistuskustannukset.

058 Viraston/laitoksen itse tuottamien työpaikkaterveydenhuollon palvelujen muiden kuin palkkamenojen nettokustannukset, kuten oman terveysaseman väline-, kaluste-, huoneisto- yms. kustannukset. Kiinteistömenojen osalta, mikäli toiminta rajoittuu johonkin kiinteistön osaan, arvioidaan laskennallisesti pääoman koroista ja poistoista sen suuruinen osa, jonka toimintaan tarkoitettu osa kiinteistön kuutiotilavuudesta muodostuu.

059 Viraston tai laitoksen yksityiseltä tutkimus- tai hoitolaitokselta tai terveyskeskukselta ostamat työpaikkaterveydenhuollon palvelujen esim. lääkäri-, laboratorio- ja röntgenpalvelujen nettokustannukset.

060 Henkilöstöruokailun järjestämiseen virastolle tai laitokselle aiheutuneet muut kustannukset (ei palkkoja), kuten ruokalatilojen vuokrakustannukset, laitehankinnat (mikroaaltouunit, jääkaapit, pakastimet) sekä ruokailun erityisjärjestelyistä aiheutuneet kustannukset, esim. sopimusruokailun ja ateriapalvelun kustannukset. Kohtaan ei merkitä varusmiehille, oppilaille, potilaille yms. valmistetusta ruoasta aiheutuneita kustannuksia tai kustannusosuuksia.

061 Tässä kohdassa ilmoitetaan seimien, tarhojen ja päiväkotien, leikkikenttien muut kuin palkkakustannukset yms.

062 Seuraavat virkistystoiminnan muut menot:
Talousarvioon virkistys- ja lomatoimintaan osoitettu virkistysmääräraha sekä kuntoutusmenojen muista määrärahoista tällaisiin tarkoituksiin merkityt rahat. Virkistys- ja sosiaalitoiminnan menoihin kuuluvat liikunta-, loma-, loma-avustus-, kerho-, harrastus- ja muu virkistystoiminta. Myös erilaisten virkistyskäyttöön tarkoitettujen välineiden, kuten urheiluvälineiden, radioiden, nauhureiden, televisioiden, videoiden ja kuntolaitteiden, hankinta- ja huoltokustannukset yms. merkitään tähän kohtaan. Erilaisten virkistyskäyttöön vuokrattujen tilojen tai osoitettujen muiden tilojen kustannukset. Mikäli tiloja kuitenkin käytetään pääasiassa muihin tarkoituksiin (kuten työpaikkaruokalat), ilmoitetaan vain muut henkilökunnan juhlista sekä harrastus- ja muusta toiminnasta syntyneet kustannukset.

067 Varhaiskuntoutukseen liittyvät muut koulutuskustannukset (muulta kuin koulutukseen käytetyltä työajalta).

068 Varhaiskuntoutukseen liittyvät muut kuin koulutuskustannukset (ei palkkoja).

069 Henkilökunnan rekrytointikustannukset. Rekrytointikustannukset sisältävät kaikki sekä organisaation sisäisten että ulkoisten henkilöresurssien hankintalähteiden käytöstä aiheutuvat kustannukset. Ulkoisia rekrytointikustannuksia ovat mm. avoinna olevan työpaikan mainonta (lehti-ilmoittelu yms.), oppilaitoksista tapahtuva rekrytointi, henkilöstövalintakonsulttien maksut sekä rekrytointiin liittyvät matkustus- ja hallintomenot (ei palkkoja).

070 Tässä kohdassa ilmoitetaan edellä mainittuihin kustannuseriin sisältymättömät muut työvoimakustannukset ilman palkkakustannuksia (esim. huoltokonttoritoimintaan, liittyvät muut kuin palkkakustannukset).

074 Henkilöstökoulutuksen anto sisältää viraston tai laitoksen henkilöstön työvoimakustannukset (palkat, sotumaksut, eläkemaksut, ryhmähenkivakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksut) siltä työajalta kun he ovat osallistuneet oman henkilöstön henkilöstökoulutuksen antoon ja siihen liittyviin valmisteluihin. Henkilöstökoulutuksen määritelmä ks. kohta 038)

Henkilötyövuoden laskentaohjeet valtion henkilörekisterin vuositiedustelussa, jonka työaikaa koskevat luvut on muutettu vuotta 2000 vastaaviksi

VK:n kirje nro 20/22/99, 22.11.1999 ja ilmoitusohje

HENKILÖTYÖVUOSI

Henkilötyövuoden laskennassa noudatetaan laskutapaa, joka on selostettu Käsikirjassa valtion organisaatioille (Henkilöstövoimavarojen hallintajärjestelmä, Henkilöstötilinpäätös, Valtiovarainministeriön henkilöstöosaston Henkilöstötilinpäätösprojekti, Oy Edita Ab 1996).

HTV = pkpv /366 * k

jossa HTV = henkilön henkilötyövuoden arvo ko. vuonna

pkpv = henkilön palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä (palveluksessaolopäivistä vähennetään palkattomat päivät)

366 = vuoden kalenteripäivien lukumäärä vuonna 2000, joka on karkausvuosi (normaalivuosina kalenteripäivien lukumäärä on 365)

k = (sta/nsta) = henkilön kokoaikaisuutta kuvaava kerroin, jossa

sta = henkilön todellinen säännöllinen työaika tunteina
käytetään aikajaksoa (p/vko/2-vko/3-vko), jona henkilön säännöllinen työaika määräytyy

nsta = henkilön työaikaperusteen mukainen, keskimääräinen säännöllinen, teoreettinen kokoaikainen työaika tunteina vastaavana ajanjaksona (p/vko/2-vko/3-vko).

Esim. jos henkilö on kokoaikainen ja tekee normaalia virastotyöaikaa (36,25 tuntia/vko) kerroin on
k = (36,25 tuntia/ 36,25 tuntia) = 1.
Jos virastotyöaikaa tekevä henkilö on osa-aikainen ja tekee keskimäärin viikossa 20 tuntia, niin kerroin on k = (20 tuntia/36,25 tuntia) = 0,55

Esim. työaikalain 6 tai 7 §:n työaikaa tekevillä säännöllinen työaika on 38,25 tuntia/vko.

Toinen oikea tapa henkilötyövuosien laskennassa on käyttää todellisia palkallisia työpäiviä tai jopa työtunteja. Tällöin kaavassa:

pkpv = todella tehtyjen palkallisten työpäivien (työtuntien lukumäärä) ja kalenteripäivien (366) tilalla käytetään ko. vuoden työpäivien (252 tpv) tai työtuntien todellista lukumäärää.

Henkilötyövuosilla tarkoitetaan säännöllistä normaalia vuosityöaikaa, johon ei lasketa ylitöitä eikä muuta normaalin työajan ylittävää työaikaa. Yhden henkilön henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ei ylitöitä eikä muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa oteta henkilötyövuotta laskettaessa huomioon. Tätä henkilötyövuosikäsitettä käytetään esimerkiksi silloin kun lasketaan erilaisia henkilöstökustannuksia henkilötyövuotta kohti.

Palvelussuhteen koko- ja osa-aikaisen ajan henkilötyövuosikertymä lasketaan yhteen silloin, kun henkilö on ollut saman palvelussuhteen lajin sisällä sekä osa- että kokoaikaisena.

Tuntipalkkaiset (virka- ja työsopimussuhteiset aikapalkkaiset sekä tuntipalkka-alan työehtosopimusten piiriin kuuluvat):

Tähän lasketaan vuositasolla aikapalkkauksen tunnit + urakkapalkkauksen tunnit jaettuna työaikalain alaisen vuosituntineilla (1927,8 tuntia) ja virastotyöaikaa noudattavilla jakajana on 1827 tuntia.

atk Henkilön työaikaperusteen työaikana käytettävä luku (kaavassa nsta) päätellään työaikaperusteesta, mutta joissakin tapauksissa se pitää ilmoittaa järjestelmään erikseen. Jos henkilön työaika on muu kuin teoreettinen työaika, käytetään sitä.

Tiedusteluun siirrettävä henkilötyövuosikertymä voidaan laskea erikseen virka- ja työsopimussuhteelle kertoimen sekä palkallisten palvelussuhdepäivien ja koko vuoden kalenteripäivien avulla.

Työaikaperusteen teoreettinen viikkotyöaika:

01 =	Työaikalain ulkopuolella oleva, johtavassa asemassa oleva, virastotyö, työaikasopimus	36,25
02 =	Työaikalain piirissä oleva, virastotyö, työaikasopimus	36,25
05 =	Työaikalain 6 §, viikkotyö, työaikasopimus	38,25
06 =	Työaikalain 7 §, jaksotyö, työaikasopimus	38,25
07 =	Talonmies, työaikasopimuksen 31 §	38,25
08 =	Puolustusvoimien VES, virastotyöaika	36,25
09 =	Puolustusvoimien VES, sopimuksen mukainen työaika	38,25
10 =	Merenkulkulaitoksen eräiden virkamiesten VES	38,00
11 =	Rajavartiolaitoksen VES, sopimuksen mukainen työaika	38,25
12 =	Rajavartiolaitoksen VES, virastotyöaika	36,25
15 =	Moottoriajoneuvon kuljettaja, työaikalaki, työaikasopimus	38,25
16 =	Merityöaikalaki	38,25
17 =	Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa	38,25
41 =	Muu sovittu työaika, käytetään esim. sairaalalääkäreillä	36,25
50 =	Työaikalain ulkopuolella oleva, ei sovittua työaikaa (ei saa käyttää johtavassa asemassa olevilla)	36,25
51 =	Työaikalain ulkopuolella oleva, muu kuin johtavassa asemassa oleva, virastotyö, työaikasopimus (ulkomaan edustustot)	36,25

Henkilötyövuosikertymän laskemiseksi opettajille, joilla ei ole opetusvelvollisuutta tarvitaan kokoaikaisuuskerroin. Kerroin saadaan jakamalla henkilön todellinen säännöllinen viikkotyöaika kokoaikaisen henkilön teoreettisella viikkotyöajalla.

Opetushenkilöstö, joiden työaikaan ei sisälly opetusvelvollisuutta:

38 =	Työaikaan ei sisälly opetusvelvollisuutta, eikä oppilaitoksessa noudateta kokonaistyöaikaa	36,25
39 =	Työaikaan ei sisälly erikseen määriteltyä opetusvelvollisuutta ja oppilaitoksessa noudatetaan kokonaistyöaikaa, esim. opettajien työvelvollisuuskokeilu 1600 t/vuosi, korkeakoulu- ja tiedehallinnon tark. VES, opettajan virkasopimus työajasta	36,25

Opetushenkilöstö, joiden työaikaan sisältyy opetusvelvollisuus:

40 = työaikaan sisältyy opetusvelvollisuus (esim. tuntiopettaja, lehtori, professori)

Opettajien, joilla on opetusvelvollisuus, henkilötyövuoden laskeminen:

lom Opettajien henkilötyövuoden laskentaperusteena pidetään palkan täysimääräisyyttä. (Palkka tarkoittaa tässä maksupalkkaluokan mukaista palkkaa ikä- ja kalliinpaikanlisineen.)

Jos opettajalle on maksettu taulukon mukainen palkka täysimääräisenä koko kuukaudelta, on hänen henkilötyövuotensa arvo ko. kuukaudelta 1/12 vuotta.

Jos henkilö on osa-aikainen, lasketaan hänen henkilötyövuotensa maksetun palkan suhteessa taulukkopalkkaan, jota hänelle maksettaisiin, jos hän olisi ollut kokoaikainen.

Jos palkkaa on vähennetty muun kuin sairauden vuoksi, vähennetään henkilötyövuotta samassa suhteessa.

Jos opettaja on ollut osan vuotta muissa kuin opetustehtävissä, henkilötyövuosikertymät lasketaan opetustehtävistä erikseen ja muista tehtävistä erikseen ja ilmoitetaan tässä tiedustelussa yhdistettyinä palvelussuhteen lajeittain.

atk Opettajien, jotka ovat opetusvelvollisia (työaikaperuste on 40), henkilötyövuosikertymän laskeminen voidaan tehdä joko:

a) Täysimääräisyyskertoimen avulla:

Opettajien henkilötyövuosikertymän laskemiseksi ei käytetä kokoaikaisuuskerrointa, vaan lasketaan täysimääräisyyskerroin, joka ilmaisee, kuinka paljon tietyltä ajalta ansaittu palkka ikä- ja kalliinpaikanlisineen on saman ajan täydestä maksupalkkaluokan mukaisesta kokoaikaisessa palvelussuhteessa maksettavasta taulukkopalkasta (ikä- ja kalliinpaikanlisineen).

Tietyn ajan täyden palkan laskemiseen on käytettävä kuukausipalkan perusteella saatavaa päiväpalkkaa, joka voi olla eri kuukausina eri suuri kuukauden kalenteripäivistä riippuen. Täten täysimääräisyyskerroin on laskettava jokaiselle kuukaudelle erikseen. Jos päiväpalkka muuttuu kesken kuukauden, myös täysimääräisyyskerroin muuttuu.

Kun täysimääräisyyskerroin on saatavissa, henkilötyövuosikertymä voidaan laskea sen sekä palvelussuhdepäivien ja koko vuoden kalenteripäivien avulla.

b) Maksuprosentin / maksuosuuden avulla:

Jos palkanlaskentajärjestelmässä on käytössä maksuprosentti/maksuosuus, joka ilmaisee suoraan palkan täysimääräisyyden, maksuprosentin/maksuosuuden mukainen määrä henkilötyövuosikertymäksi lasketaan palkallisista päivistä.

Liite 2 Työmarkkinoiden sosiaalipoliittiset ratkaisut työvoimakustannusten kannalta vuodesta 1969 alkaen

Työmarkkinoiden sosiaalipolitiikka on toteutettu etupäässä keskitettyjen tulopoliittisten ratkaisujen sosiaalipaketin kautta. Nykyisten keskitettyjen tulopoliittisten ratkaisujen kauden aloitti ns. Liinamaa I-sopimus koskien vuotta 1969. Tähän sopimukseen sisältyvän sosiaalipaketin sisällöstä todettakoon ennen vuotta 1919 syntyneiden henkilöiden eläkkeiden tasokorotus 16 prosentista 22 prosenttiin palkasta, sekä vapaa-ajan tapaturmakorvausten toteuttaminen. Vuotta 1970 koskevassa Liinamaa II-sopimuksessa sovittiin erorahajärjestelmän toteuttamisesta.

Vuoden 1971 UKK-sopimuksessa kehitettiin edelleen vapaa-ajan tapaturmakorvausjärjestelmää, erorahajärjestelmää sekä työttömyyskorvausjärjestelmää, työeläkkeisiin liittyvä karenssiaika muutettiin neljästä kuukaudesta yhteen kuukauteen ja työkyvyttömyyseläketurva ulotettiin koskemaan iästä riippumatta kaikkia työsuhteessa olevia ja samalla otettiin käyttöön lapsikorotukset. Vuonna 1971 sovittiin lisäksi työpaikkaterveydenhuollosta sekä koulutuksesta.

Vuonna 1972 tehtiin HL-sopimuksen nimellä keskitetty tulopoliittinen ratkaisu, jonka sosiaalipaketin arvoksi asetettiin yksi prosentti palkankorotussummasta. Tällöin otettiin käyttöön lomaltapaluuraha, jonka suuruus oli 10 prosenttia lomapalkasta. Vuosilomalakia muutettiin siten, että vuosiloman minimiksi tuli neljä viikkoa. Sairausajan palkan karenssiaika lyhennettiin kolmesta päivästä yhteen päivään ja sairausajan palkkaa alettiin suorittaa kolmelta viikolta. Vuoden 1972 sopimukseen sisältyi myös laaja koulutuspaketti.

Vuonna 1973 ei keskitettyä ratkaisua saatu aikaan. Tällöin keskitettyihin ratkaisuihin olennaisesti liittyvä sosiaalipaketti jäi pois.

Vuoden 1974 kaksivuotisen kokonaisratkaisun sosiaalipaketin keskeisin osa oli työeläkeuudistus, jonka edellyttämä eläkkeiden tasokorotus koski 1.7.1975 jälkeen myönnettäviä eläkkeitä. Vuonna 1974 tuli voimaan myös lain muutos, jolla synnytysloma pidennettiin seitsemään kuukauteen. Lisäksi tehtiin työpaikkaruokailua koskeva sopimus.

Vuonna 1976 tulopoliittinen kokonaisratkaisu perustui pääministeri Miettusen välitysratkaisuun. Kokonaisratkaisuun sisältyi sosiaalipaketti. Siinä toteutettiin ryhmähenkivakuutusjärjestelmä ja poistettiin vapaa-ajan tapaturmavakuutusjärjestelmä. Lapsen äkillisen sairastumisen johdosta aiheutuvien työstä poissaolojen ajalta alettiin maksaa palkkaa tiettyjen perusteiden mukaisesti. Erorahajärjestelmää kehitettiin ja laadittiin uudet työsuojelu- ja koulutussopimukset sekä huumaavien aineiden väärinkäyttäjien hoitoonohjausmalli.

Vuosien 1977 - 1979 tulopoliittinen ratkaisu perustui tulopoliittisen virkamiehen suositukseen. Sen perusteella toteutettiin vuosilomaoikeuden merkittävä laajennus. Tällöin sellaiselle työntekijälle, jonka työsuhde on kestänyt seitsemän vuotta, tuli oikeus saada täydeltä lomanmääräytymisvuodelta viiden viikon (2,5 päivää kuukautta kohti) vuosiloma. Vuosilomaoikeuden laajennus toteutettiin asteittain. Vuotta 1978 koskeneita virka- ja työehtosopimuksia muutettiin kahdesti. Muutokset liittyivät taloudellisen elvytysohjelman jatkotoimenpiteisiin. Sopimuksiin sisältyi myös pääsiäisen ja toisen joulupäivän jälkeisiä lauantaita koskevat työaikajärjestelyt. Synnytyslomaa pidennettiin muutosten merkitessä myös mahdollisuutta isyyslomaan.

Tammikuussa 1979 allekirjoitettiin tulopoliittinen kokonaisratkaisu sopimuskaudeksi, joka päättyi helmikuun lopussa 1980. Ratkaisuun liittyi ryhmähenkivakuutusetujen korottaminen, vuosiloman määräytymisperusteiden tarkistus sekä sairausajan palkkausetujen parantaminen. Sosiaalipakettiin sisältyi myös ehdotus työsuojelurahaston perustamisesta.

Vuonna 1980 ei keskitettyä tulopoliittista kokonaisratkaisua saatu aikaan, vaan palkantarkistukset mitoitettiin yleisen linjan perusteella eräiden merkittävien alojen avattua työmarkkinakierroksen.

Maaliskuussa 1981 syntyi kaksivuotinen tulopoliittinen kokonaisratkaisu. Tämän ratkaisun yhteydessä vuosilomaoikeutta laajennettiin edelleen siten, että oikeus 2,5 lomapäivään kutakin lomanmääräytymisvuoden kuukautta kohti saavutettiin yhden vuoden palvelun jälkeen vuonna 1984. Sosiaalivakuutusjärjestelmän perusteissa toteutettiin merkittävä muutos, kun etujen arvoja korotettiin ja samalla sairaus-, tapaturma- ja liikennevakuutusetuudet saatettiin veronalaisiksi (ns. sove-uudistus).

Vuoden 1983 työmarkkinakierros oli liittokohtainen.

Maaliskuun 1984 alussa voimaan tulleeseen II-Pekkas -ratkaisuun sisältyi määräykset pitkää työaikaa (8 tuntia/päivä) tekevien työajan lyhentämisestä sovituin edellytyksin 16 tunnilla vuodessa 1.1.1986 lukien. Sopimukseen sisältyi 1.1.1985 alussa voimaan tullut työttömyysajan toimeentuloturvan uudistaminen. Tämän mukaan työttömyyspäiväraha maksetaan joko peruspäivärahana tai ansioon suhteutettuna päivärahana. Täysimääräisen peruspäivärahan suuruus oli uudistuksen voimaan tullessa 70 mk päivässä, kun taas ansioon suhteutettu päiväraha mahdollisine lapsikorotuksineen oli enintään 90 prosenttia vakuutetun päiväpalkasta, mutta kuitenkin perusosan suuruinen, ottaen huomioon lapsikorotus. Edelleen II-Pekkas -ratkaisussa sovittiin työeläkelakien muutoksista siten, että työntekijän siirtyessä täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen tai päinvastoin, eläke lasketaan molempien jaksojen osalta erikseen.

Vuoden 1986 maaliskuun alussa solmitussa kaksivuotisessa ratkaisussa pitkää työaikaa tekevien osalta työajan lyhennyksen määrää lisättiin vuoden 1986 16 tunnista 32 tuntiin 1.1.1987 lukien sekä sovittiin työajan lyhennysohjelmasta aina vuoteen 1990 asti. Työajan lyhennyksen lisäys oli sopimuksen mukaan vuonna 1988 16 tuntia, vuonna 1989 16 tuntia ja vuonna 1990 20 tuntia. Edelleen sovittiin sosiaaliasioihin liittyvien laajempien selvitysten teosta. Selvittämiskohteita olivat mm. erorahajärjestelmän kehittämistarve, vanhempainloman ja hoitovapaan käytön kokonaissuunnitelma sekä työpaikkatason kuntoutus.

1.3.1988 voimaan tullut kaksivuotinen sopimus oli liittokohtainen. Tähän kierrokseen liittyi vuoden 1988 syksyllä solmittu jäljessä mainittu yhdistelmäratkaisu.

23.9.1988 allekirjoitetussa talous- ja tulopoliittisessa yhdistelmäratkaisussa osapuolet sopivat erorahajärjestelmän, työllisyyskriiseihin liittyvän koulutuksen, aikuiskoulutuspalvelujen sekä aikuiskoulutuksen rahoituksen kehittämisestä.

Kallion talous- ja tulopoliittisessa kokonaisratkaisussa vuosille 1990 - 1991 sovittiin henkilöstön työolosuhteiden kehittämiseen ja työkyvyn ylläpitämiseen liittyvistä periaatteista ja toimenpiteistä. Äitiys- ja vanhempainrahakauden yhteispituutta pidennettiin 1.1.1991 alkaen 12 päivällä eli 263 päivästä 275 päivään. Samalla äitiysrahakauden alkamisaika muutettiin joustavasti valittavaksi välillä 50-30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Isälle myönnettiin oikeus omaan isyyslomaan, jonka pituus on kuusi arkipäivää isän valitsemana aikana äitiys- ja vanhempainrahakauden kestäessä. Erillinen isyysloma ei lyhennä vanhempainrahakautta. Vuoden 1992 alusta loppiainen ja helatorstai siirtyvät entisille paikoilleen. Kallion sopimuksessa loppiainen sovittiin palkalliseksi vapaapäiväksi, jos se osuu maanantaille-perjantaille. Sen sijaan helatorstain työaika tehdään sisään erikseen sovittavana aikana.

Tulopoliittisessa sopimuksessa vuosille 1992 ja 1993 sovittiin vuonna 1993 työntekijäin eläkemaksusta, joka on 3 % työntekijäin ennakonperinnän alaisen palkan määrästä. Työntekijäin eläkemaksusta kohdistettiin vuonna 1993 2,5 prosenttiyksikköä työeläkemaksun tasausosaan ja 0,5 prosenttiyksikköä käytettiin vanhuuseläkkeiden rahastointiin. Muulta kuin 0,5 prosenttiyksikön osalta työntekijämaksu alensi työnantajamaksua. Työntekijäin eläkemaksun muutos on vuosittain 50 % koko työeläkemaksun muutoksesta, ellei toisin sovita. Sopimukseen sisältyi lausuma valtion eläkejärjestelmän kehittämisestä. Sopimuksen tarkistamisessa yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nostettiin 58 vuoteen vuodesta 1994 alkaen.

Vuosien 1993-1995 kaksivuotiset sopimukset tehtiin liitotasolla. Sopimuskaudella sovittiin valtion eläkelain muutoksesta, joka tuli voimaan 1.1.1995. Muutos tuli heti voimaan lain voimassa oloaikana palvelukseen tulleilla uusilla henkilöillä. Muutos ei vaikuta ennen vuotta 1940 syntyneiden henkilöiden eläkkeeseen. Muilla valtion vanhoilla työntekijöillä vaikutus on osittainen, riippuen eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta. Sopimuskautena valtiolla luovuttiin vuonna 1994 virastotyöaikaa tekevillä kesätyöajasta, jolloin säännöllinen (lomat sisältävä) vuosityöaika kasvoi vajaalla 50 tunnilla.

Talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittisessa sopimuksessa vuosille 1996-1997 ei tehty suuria sosiaalipoliittisia ratkaisuja. Sopimus sisälsi lähinnä osapuolten välillä selvitettäviä asioita. Työaikojen monipuolistamiseksi asetettiin keskusjärjestöjen välinen työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää työyhteisöjen ja niiden henkilöstön työaikaan liittyviä kehitystarpeita ja niiden toteuttamiseen liittyviä työllisyysratkaisuja.

Tulopoliittinen sopimus vuosille 1998-1999 ei sisältänyt merkittäviä sosiaalipoliittisia ratkaisuja. Työelämän kehittämisessä otettiin suositusluontoisesti kantaa työvoiman käyttöön, työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen, ammatillisen osaamisen ja koulutuksellisiin oikeuksiin, sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja hyviin yhteistyökäytäntöihin. Asioiden eteenpäinviemiseksi perustettiin lukuisia työryhmiä.

Vuotta 2000 koskeneessa liittoratkaisussa ei tehty konkreettisia sosiaalipoliittisia uudistuksia, vaan ratkaisut koskivat lähinnä palkkaukseen liittyviä asioita..

Tulopoliittisessa sopimuksessa vuosille 2001-2002 sovittiin että helatorstai lyhentää työntekijän vuosityöaikaa 1.1.2002 alkaen. Vuorotteluvapaakokeilua jatkettiin entisin ehdoin vuosille 2001 ja 2002. Edelleen sovittiin työelämän kehittämistä tukevista ja edistävistä yhteistyöryhmistä.

On huomattava, että edellä mainituissa tulopoliittisissa sopimuksissa käyttöön otetut yleiset palvelussuhteen ehtoihin liittyvät järjestelmät ovat koskeneet valtiota vain siltä osin kuin etuutta ei ole ollut ennestään valtiolla käytössä.

Liite 3 Helmi-Infon työvoimakustannusten laskentajärjestelmän vakiotulosteet

HELMI/Info TYÖVOIMAKUSTANNUKSET
TV-kustannukset VUONNA 19xx
Raportti (nro) 1

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

Työvoimakustannuserä	mk	%:a tehdyn työajan palkoista	%:a palkka-summasta
I. PALKKASUMMA	25047	127,90	100,00
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	19583	100,00	78,19
A.VÄLILLISET PALKAT	5463	27,90	21,81
1. lomaraha	1191	6,08	4,76
2. vuosiloma-ajan palkat	2877	14,69	11,49
3. lapsen syntymä ja hoito	82	0,42	0,33
4. sairausajan palkat	745	3,81	2,98
5. muut palkalliset vapaat	46	0,23	0,18
6. reservin kertausharjoitukset	7	0,03	0,03
7. koulutusajan palkat	374	1,91	1,49
8. palkalliset arkipy-hät	26	0,13	0,10
9. ammattiyhdistystoiminta	36	0,19	0,15
10. yhteistoiminta	11	0,05	0,04
11. työsuojelun yhteistoiminta	41	0,21	0,16
12. virkistystoiminta	28	0,14	0,11
B. SOSIAALITURVA	8218	41,96	32,81
13. työnantajan sotu -maksut	1538	7,85	6,14
14. LEL ja TEL -vakuutusmaksut	61	0,31	0,24
15. vapaaeht. eläkevak.maksut	0	0,00	0,00
16. VEL-eläkemaksut	6796	34,71	27,14
17. tapaturmakorv./-vak.maksut	114	0,58	0,46
18. työttöm.vak.,ero-/koul.rahat	4	0,02	0,01
19. ryhmähenkivakuutus	25	0,13	0,10
20. sairausvak. palautukset	-320	-1,63	-1,28
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	348	1,78	1,39
21. virka- ja suojapuvut	55	0,28	0,22
22. vapaat matkat	40	0,21	0,16
23. koulutus	170	0,87	0,68
24. työsuojelu	2	0,01	0,01
25. väestönsuojelu	2	0,01	0,01
26. terv. - ja sairaudenhoito	55	0,28	0,22
27. työpaikkaruokailu	12	0,06	0,05
28. virk.- ja sosiaalitoiminta	12	0,06	0,05
29. muut kustannuk-set	0	0,00	0,00
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	14029	71,64	56,01
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	33613	171,64	134,20

Työvoimakustannuserä	%:a työvoimakustannuksista
1. Tehdyn työajan palkat	58,26
2. Välilliset palkat	16,25
3. Sosiaaliturvamenot	24,45
4. Muut välilliset kustannukset	1,03
1-4. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHT.	100,00

HELMI/Info TYÖVOIMAKUSTANNUKSET
TV-kustannukset VUONNA 19xx
Raportti (nro) 2 Yksityisen sektorin jaottelun mukaisesti

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

Työvoimakustannuserä	mk	%:a tehdyn työajan palkoista	%:a palkka-summasta
I. PALKKASUMMA	24727	126,27	100,00
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	19583	100,00	79,20
A.VÄLILLISET PALKAT	5144	26,27	20,80
1. lomaraha	1191	6,08	4,82
2. vuosiloma-ajan palkat	2877	14,69	11,64
3. sairausajan/äitiysl. palkat	507	2,59	2,05
4. muut palkalliset vapaat	46	0,23	0,19
5. reservin kertausharjoitukset	7	0,03	0,03
6. koulutusajan palkat	374	1,91	1,51
7. palkalliset arkipyhät	26	0,13	0,10
8. ammattiyhdistystoiminta	36	0,19	0,15
9. yhteistoiminta	11	0,05	0,04
10. työsuojelun yhteistoiminta	41	0,21	0,17
11. virkistystoiminta	28	0,14	0,11
B. SOSIAALITURVA	8538	43,60	34,53
12. työnantajan sotu -maksut	1538	7,85	6,22
13. LEL ja TEL -vakuutusmaksut	61	0,31	0,25
14. vapaaeht. eläkevak.maksut	0	0,00	0,00
15. VEL-eläkemaksut	6796	34,71	27,49
16. tapaturmakorv./-vak.maksut	114	0,58	0,46
17. työttöm.vak.,ero-/koul.rahat	4	0,02	0,01
18. ryhmähenkivakuutus	25	0,13	0,10
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	348	1,78	1,41
19. virka- ja suojapuvut	55	0,28	0,22
20. vapaat matkat	40	0,21	0,16
21. koulutus	170	0,87	0,69
22. työsuojelu	2	0,01	0,01
23. väestönsuojelu	2	0,01	0,01
24. terv. - ja sairaudenhoito	55	0,28	0,22
25. työpaikkaruokailu	12	0,06	0,05
26. virk. - ja sosiaalitoiminta	12	0,06	0,05
27. muut kustannukset	0	0,00	0,00
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	14030	71,64	56,74
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	33613	171,64	135,94

Työvoimakustannuserä	%:a työvoimakustannuksista
1. Tehdyn työajan palkat	58,26
2. Välilliset palkat	15,30
3. Sosiaaliturvamenot	25,40
4. Muut välilliset kustannukset	1,03
1-4. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHT.	100,00

HELMI/Info TYÖAJAN KÄYTTÖ

TV-kustannukset VUONNA 19xx
Raportti (nro) 3

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

Toiminta	Työpäivien lkm (PV)	Henkilötyö-vuosien lkm (HTV)	Päivää/ henkilö-työvuosi	Tuntia/ henkilö-työvuosi 1)	%
1. Vuosiloma	(006+ ... +012)*5/6	(048)	PV/HTV	221,1	11,8
2. Lapsen syntymä- ja hoito	(013)	(048)	PV/HTV	8,5	0,5
3. Sairaus	(019+ ... +026+046)	(048)	PV/HTV	50,0	2,7
4. Tapaturmat	(027+ ... +034)	(048)	PV/HTV	13,2	0,7
5. Lapsen sairaus	(035)	(048)	PV/HTV	3,0	0,2
6. Muut palkalliset vapaat	(037)	(048)	PV/HTV	1,0	0,1
7. Reservin kertausharjoitukset	(036)	(048)	PV/HTV	1,6	0,1
8. Koulutus	(038 +039)	(048)	PV/HTV	29,3	1,6
9. Arkipyhät	(018)	(048)	PV/HTV	1,9	0,1
10. Ammattiyhdistystoiminta	(040+041+042)	(048)	PV/HTV	2,8	0,1
11. Yhteistoiminta	(043)	(048)	PV/HTV	1,6	0,1
12. Työsuojelun yhteistoiminta	(044)	(048)	PV/HTV	2,4	0,1
13. Virkistystoiminta	(045)	(048)	PV/HTV	9,2	0,5
Ei tehty vuosityöaika				345,6	18,5
Tehty vuosityöaika				1523,8	81,5
Säännöllinen vuosityöaika				1869,4	100,0
Työpäivän pituus keskimäärin (tuntia)				7,4	
Työpäivien lukumäärä vuodessa				254,0	

1) Lasketaan kertomalla pv/HTV työpäivän keskimääräisellä pituudella

HELMI/Info TYÖAJAN KÄYTTÖ KUSTANNUSLAJEITTAIN
TV-kustannukset VUONNA 19xx
Raportti (nro) 4

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

Kustannuslaji	Edun-saajien lkm	Poissa-olotap. lkm	Päi-vien lkm	Pv/ edun-saaja	Pv/ tapa-us
Henkilötyövuodet	lkm				
Luontoisedun ennakonpidätysarvot yht.	lkm				
asunto	lkm				
ravinto	lkm				
auto	lkm				
muut	lkm				
Lomaraha	lkm				
Vuosilomat yhteensä	lkm		lpv	x	
alle 30 pv	lkm		lpv	x	
30-35 pv	lkm		lpv	x	
yli 36 pv	lkm		lpv	x	

Vuosilomapitennykset yhteensä	lkm		lpv	x	
alle 30 pv	lkm		lpv	x	
30-35 pv	lkm		lpv	x	
yli 36 pv	lkm		lpv	x	
Säästövapaa	lkm		lpv	x	
Aitiyslomat yhteensä	lkm	lkm	tpv	x	x
palkallinen	lkm	lkm	tpv	x	x
palkaton	lkm	lkm	tpv	x	x
Isyysloma	lkm	lkm	tpv	x	x
Vanhempainloma	lkm	lkm	tpv	x	x
Hoitovapaa	lkm	lkm	tpv	x	x
Arkipyhäkorvaukset	lkm		tpv	x	
Sairauspäivät yhteensä	lkm	lkm	tpv	x	x
1 pv		lkm	tpv		x
2 pv		lkm	tpv		x
3 pv		lkm	tpv		x
4-10 pv		lkm	tpv		x
11-60 pv		lkm	tpv		x
61-90 pv		lkm	tpv		x
91-180 pv		lkm	tpv		x
yli 180 pv		lkm	tpv		x

Kustannuslaji	Edun-saajien lkm	Poissa-olotap. lkm	Päi-vien lkm	Pv/ edun-saaja	Pv/ tapa-us
Tapaturmat yhteensä	lkm	lkm	tpv	x	x
1 pv		lkm	tpv		x
2 pv		lkm	tpv		x
3 pv		lkm	tpv		x
4-10 pv		lkm	tpv		x
11-60 pv		lkm	tpv		x
61-90 pv		lkm	tpv		x
91-180 pv		lkm	tpv		x
yli 180 pv		lkm	tpv		x
Lapsen sairaudesta johtuva poissaolo	lkm	lkm	tpv	x	x
Kertausharjoituksista johtuva poissa-olo	lkm	lkm	tpv	x	x
Muu palkallinen poissaolo	lkm	lkm	tpv	x	x
Koulutus yhteensä	lkm		tpv	x	
henkilöstökoulutus	lkm		tpv	x	
palkallinen vapaa opintoja varten	lkm		tpv	x	
ammattiyhdistyskoulutus	lkm		tpv	x	
Luottamusmiestoiminta yhteensä	lkm		tpv	x	
päätoimiset	lkm		tpv	x	
sivutoimiset	lkm		tpv	x	
Yhteistoiminta	lkm		tpv	x	
Työsuojelun yhteistointa	lkm		tpv	x	
Virkistystoiminta	lkm		tpv	x	
Varhaiskuntoutuspoissaolo	lkm		tpv	x	

HELMI/Info
TV-kustannukset
Raportti (nro) 5

TYÖVOIMAKUSTANNUKSET KUSTANNUSLAJEITTAIN
VUONNA 19xx

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

Kustannuslaji	Mk	%:a palkkausmenoista	Mk/pv	MK/edunsaaja	MK/tapaus
Palkkausmenot	mk/v	x		x	
Luontoisedun ennakonpidätysarvot yht.	mk/v	x		x	
asunto	mk/v	x		x	
ravinto	mk/v	x		x	
auto	mk/v	x		x	
muut	mk/v	x		x	
Lomaraha	mk/v	x		x	
Vuosilomat yhteensä	mk/v	x	x	x	
alle 30 pv	mk/v	x	x	x	
30-35 pv	mk/v	x	x	x	
yli 36 pv	mk/v	x	x	x	
Vuosilomapitennykset yhteensä	mk/v	x	x	x	
alle 30 pv	mk/v	x	x	x	
30-35 pv	mk/v	x	x	x	
yli 36 pv	mk/v	x	x	x	
Säästövapaa	mk/v	x	x	x	
Aitiyslomat yhteensä	mk/v	x	x	x	x
palkallinen	mk/v	x	x	x	x
palkaton					
Isyysloma					
Vanhempainloma					
Hoitovapaa					
Arkipyhäkorvaukset	mk/v	x	x	x	
Sairauspäivät yhteensä	mk/v	x	x	x	x
1 pv	mk/v	x	x		x
2 pv	mk/v	x	x		x
3 pv	mk/v	x	x		x
4-10 pv	mk/v	x	x		x
11-60 pv	mk/v	x	x		x
61-90 pv	mk/v	x	x		x
91-180 pv	mk/v	x	x		x
yli 180 pv	mk/v	x	x		x

Kustannuslaji	Mk	%:a palkkausmenoista	Mk/pv	MK/edunsaaja	MK/tapaus
Tapaturmat yhteensä	mk/v	x	x	x	x
1 pv	mk/v	x	x		x
2 pv	mk/v	x	x		x
3 pv	mk/v	x	x		x
4-10 pv	mk/v	x	x		x
11-60 pv	mk/v	x	x		x
61-90 pv	mk/v	x	x		x
91-180 pv	mk/v	x	x		x
yli 180 pv	mk/v	x	x		x
Lapsen sairaudesta johtuva poissaolo	mk/v	x	x	x	x
Kertausharjoituksista johtuva poissaolo	mk/v	x	x	x	x
Muu palkallinen poissaolo	mk/v	x	x	x	x
Koulutus yhteensä	mk/v	x	x	x	
henkilöstökoulutus	mk/v	x	x	x	
palkallinen vapaa opintoja varten	mk/v	x	x	x	
ammattiyhdistyskoulutus	mk/v	x	x	x	
Luottamusmiestoiminta yhteensä	mk/v	x	x	x	
päätoimiset	mk/v	x	x	x	
sivutoimiset	mk/v	x	x	x	
Yhteistoiminta	mk/v	x	x	x	
Työsuojelun yhteistointa	mk/v	x	x	x	
Virkistystoiminta	mk/v	x	x	x	

Varhaiskuntoutuspoissaolo	mk/v	x	x	x	
Virka- ja suojapuvut	mk/v	x			
Vapaat matkat	mk/v	x			
Työnant. sosiaaliturvamaksu	mk/v	x			
Sairausvakuutusl. palautukset	mk/v	x			
Koulutuksen muut kustannukset	mk/v	x			
Omaeht. opisk. kustannukset	mk/v	x			
Yhteistoiminnan muut kust.	mk/v	x			
Työs. yhteistoim. muut kust.	mk/v	x			
Väestösuojelutoim. kust.	mk/v	x			
Työpaikkaterveyspalv. omat	mk/v	x			
Työpaikkaterveyspalv. ostetut	mk/v	x			
Työpaikkaruokailu	mk/v	x			
Työp. järjestämä lasten hoito	mk/v	x			
Virkistystoiminnan muut menot	mk/v	x			
VEL -eläkemaksu	mk/v	x			
LEL -eläkemaksu	mk/v	x			
TEL - eläkemaksu	mk/v	x			
Vapaaehtoiset eläkemaksut	mk/v	x			
Varhaiskuntoutuksen koulutus	mk/v	x			
Varhaiskuntoutuksen muut kust	mk/v	x			
Rekrytointikustannukset	mk/v	x			
Muut työvoimakustannukset	mk/v	x			
Tapaturmakorvaukset/-vakuut.	mk/v	x			
Erorahat/tyött.vak./koul.rahat	mk/v	x			
Ryhmähenkivakuutus	mk/v	x			
Henkilöstökoulutuksen anto	mk/v	x			

HELMI/Info
TV-kustannukset
Raportti (nro) 6

TYÖVOIMAKUSTANNUKSET
VUONNA 19xx
EUROSTATin jaottelun mukaisesti

Laskentapvm:
Virasto :
Yksikkö :
Luokitus :

25366 Työvoimakustannuserä	mk	%:a tehdyn työajan palkoista	%:a palkka-summasta
I. PALKKASUMMA	24727	128,91	100,00
II. TEHDYN TYÖAJAN PALKAT	19182	100,00	77,57
A.VÄLILLISET PALKAT	5545	28,91	22,43
1. lomaraha	1191	6,21	4,82
2. vuosiloma-ajan palkat	2877	15,00	11,64
3. sairausajan/äitiysl. palkat	507	2,65	2,05
4. muut palkalliset vapaat	46	0,24	0,19
5. reservin kertausharjoitukset	7	0,04	0,03
6. palkalliset arkipyhät (kuukausipalkkaiset) 1)	776	4,04	3,14
7. palkalliset arkipyhät (tuntipalkkaiset)	26	0,13	0,10
8. ammattiyhdistystoiminta	36	0,19	0,15
9. yhteistoiminta	11	0,06	0,04
10. työsuojelun yhteistoiminta	41	0,21	0,17
11. virkistystoiminta	28	0,15	0,11
B. SOSIAALITURVA	8538	44,51	34,53

12. työnantajan sotu -maksut	1538	8,02	6,22
13. LEL ja TEL -vakuutusmaksut	61	0,32	0,25
14. vapaaeht. eläkevak.maksut	0	0,00	0,00
15. VEL-eläkemaksut	6796	35,43	27,49
16. tapaturmakorv./-vak.maksut	114	0,59	0,46
17. työttöm.vak.,ero-/koul.rahat	4	0,02	0,01
18. ryhmähenkivakuutus	25	0,13	0,10
C. MUUT VÄLILLISET KUSTANNUKSET	348	1,81	1,41
19. virka- ja suojapuvut	55	0,29	0,22
20. vapaat matkat	40	0,21	0,16
21. koulutus	170	0,89	0,69
22. työsuojelu	2	0,01	0,01
23. väestönsuojelu	2	0,01	0,01
24. terv. - ja sairaudenhoito	55	0,29	0,22
25. työpaikkaruokailu	12	0,06	0,05
26. virk. - ja sosiaalitoiminta	12	0,06	0,05
27. muut kustannukset	0	0,00	0,00
III. VÄLILLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET	14431	75,23	58,36
IV. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	33613	175,23	135,94

Työvoimakustannuserä	%:a työvoimakustannuksista
1. Tehdyn työajan palkat	57,07
2. Välilliset palkat	16,50
3. Sosiaaliturvamenot	25,40
4. Muut välilliset kustannukset	1,03
1-4. TYÖVOIMAKUSTANNUKSET YHT.	100,00

1) Lasketaan kertomalla arkipyhien lkm työpäiväpalkalla